

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่
ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก:
กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม

Review and Development Strategy Adjustment of Eastern
Seaboard Development Program toward Asean Country in
Nakorn Nayok Province: The Case of Greenspace Management
in Industrial Context.

รัชชนก สัตยวินิจ

โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้
จากเงินอุดหนุนรัฐบาล (งบประมาณแผ่นดิน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560
มหาวิทยาลัยบูรพา

รหัสโครงการ: 376792

เลขที่สัญญา 50/2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง
ทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก:
กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม

Review and Development Strategy Adjustment of Eastern
Seaboard Development Program toward Asean Country in
Nakorn Nayok Province: The Case of Greenspace Management
in Industrial Context

รัชชนก สัตยวินิจ

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล (งบประมาณแผ่นดิน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มหาวิทยาลัยบูรพา ผ่านสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ เลขที่สัญญา 50/2560

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ที่ได้ให้คำปรึกษาสำหรับการทำวิจัย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว, ดร. ชัยณรงค์ เครือนวน และคณาจารย์ท่านอื่นในการร่วมทำโครงการวิจัยนี้

นอกจากนี้ในส่วนของข้อมูลในงานวิจัยนี้ทั้งในส่วนของที่ให้คำสัมภาษณ์ ข้อมูลเชิงเอกสาร และการร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุก ๆ ท่าน ผู้ช่วยวิจัย อาจารย์กัมปนาท เบ็ญจนาวี, นิสิตช่วยงาน นางสาววิวรรณ นิลวรรณ นางสาวภัคณัฏฐ์ธำมย์ บุญจี และผู้สนับสนุนท่านอื่นไม่สามารถกล่าวถึงได้หมดในที่นี้

ท้ายสุดนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าในการวิจัยฉบับนี้อาจเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย เพื่อเกิดเป็นทิศทางแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่พื้นที่แห่งส่วนรวมต่อไป

Acknowledgment

This research would not have been successfully without advice and support from Associate Professor Chaiyon Praditsil, Assoc. Prof. Dr. Olarn Thinbangtieo, Dr. Chainarong Krunnung and other participated faculty members in this research project.

According to the part of the interview, documentary and sharing ideas, the researcher would be deeply grateful to all of the groups of interviewees, Kampanart Benjanavee, assistant researcher as well as Raviwan Ninlawan, Phakkanatcha Bunji, student assistant for helping the research.

Finally, the researcher would have sincerely apologized if this research had any mistake. Hopefully, this research might be useful and continuous to the further research in order to be the direction of social change among people and community.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทบทวนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา และวิเคราะห์การเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก รวมถึงนำเสนอทางเลือกทางยุทธศาสตร์ใหม่ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวให้เป็นแบบยั่งยืน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพผ่านการศึกษากรณีเฉพาะของจังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวที่สำคัญในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาเมือง (นโยบายเมืองนำอยู่ นโยบายเมืองใหม่ และนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ) และการจัดการผังเมือง โดยยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวทั้งสองเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองที่เกิดขึ้นจากการกำหนดโดยรัฐส่วนกลางในลักษณะแบบบนลงล่าง จึงทำให้การพัฒนาและการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา เกิดปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ และปัญหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ขาดความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่

การเคลื่อนไหวที่สำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ เพื่อปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก เกิดขึ้นในช่วงหลังผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 โดยมีทิศทางการพัฒนาและการจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกแบ่งออกเป็น 2 แนวทางสำคัญ ประกอบด้วย แนวการพัฒนาและกำหนดพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเมือง และแนวทางการพัฒนาบนฐานการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัด

ส่วนข้อเสนอแนะทางเลือกทางยุทธศาสตร์ใหม่ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวให้เป็นแบบยั่งยืน แบ่งออกเป็น ส่วนที่หนึ่ง ข้อเสนอจากพื้นที่ พบว่า ต้องมีการปรับปรุงกระบวนการในการกำหนด การดำเนินการ และการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับแผนการพัฒนาและการจัดการผังเมือง ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ และมีการคำนึงถึงการกลไกหรือระบบที่เข้ามาบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่วนที่สอง ข้อเสนอจากการพิจารณาเชิงทฤษฎีพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้กระบวนการพัฒนา ต้องมีการแก้ไขด้วยการปรับเปลี่ยนค่านิยมและแนวคิดในการพัฒนาร่วมกัน โดยควรมีการสร้างความร่วมมือเชิงสถาบันในรูปแบบใหม่ และสร้างกลไกขึ้นมาจัดการเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

This research aims to review the management strategies in the past and analyses the movement to adjust the management strategies of green space in Nakorn Nayok Province including presents the new alternative strategies in order to remain the sustainable green space. Furthermore, the research is the qualitative research in the cases of Nakorn Nayok Province. The research results found that the important management strategies of green space in Nakorn Nayok Province consisted of the city development policies- the livable city policy, the new city policy, and the intelligent province policy as well as the urban planning managements. Both of the management strategies of green space were managed from the top to down by the central government. Therefore, the development and management of green space in the past confronted with lack of the local sectors participation and the local development did not properly resolve in the reality.

However, there was the movement of stakeholders in the local area attempted to adjust the management strategies of green space in Nakorn Nayok Province after the urban planning 2012 declared the urban development. The direction of development and green space management in Nakorn Nayok Province were divided into two main aspects: (1) the direction of development and the setting of industrial development and extending of urban; (2) the direction of development based on the economic development which participated in province natural resource due to support ecotourism and green space management of province.

Lastly, the new alternative strategies suggestion proposed to remain the sustainable green space within two aspects: firstly, the local suggestion found the government should adjust the formulation, the evaluation, and the inspection processes concerned with the development and urban planning. These processes should include people's participation as well as consider the mechanism and processes of the sustainable natural resource management. Secondly, the theoretical proposition found that under the problematizations of development should resolve with changing the values and the concepts of development together. Finally, the resolution should contribute the cooperation of the new institutions and the mechanism to shape the sustainable development.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
การสำรวจวรรณกรรม	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
วิธีการดำเนินการวิจัย	23
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
2 บริบทและสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายก	27
บริบทสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม.....	27
บริบทสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ.....	34
บริบทสภาพแวดล้อมทางการเมือง.....	45
บริบททางด้านปัญหาจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา.....	48
3 พัฒนาการการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก	55
นโยบายเมืองน่าอยู่: จากภาครัฐส่วนกลางลงสู่จังหวัด.....	55
การจัดการผังเมืองกับการจัดการพื้นที่สีเขียว	79
4 การเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก	106
มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐ.....	106
มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคเอกชน.....	135
มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน.....	142

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 ทางเลือกใหม่ทางยุทธศาสตร์ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวแบบยั่งยืน	168
ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืน: ข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่	168
ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืน: การพิจารณาเชิงทฤษฎี	171
6 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และผลผลิต	175
ข้อค้นพบจากการวิจัย	175
อภิปรายผลการศึกษา	186
ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย	188
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	189
ผลผลิตของโครงการ	189
บรรณานุกรม	191
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. กฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	202
ภาคผนวก ข. กฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555	236
ภาคผนวก ค. กฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555	
(ฉบับที่ 2)	268
ภาคผนวก ง. หนังสือร้องเรียนชาวนครนายก เรื่อง “ผังเมืองใหม่่นครนายกต้องไม่มี	
โรงงานอุตสาหกรรม”	271
ประวัติย่อของผู้วิจัย	276

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แหล่งลำนํ้าของจังหวัดนครนายก	30
2.2 ประเภทพื้นที่ป่าจังหวัดนครนายก	31
2.3 จำนวนประชากรแยกชายหญิงรายอำเภอ (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559)	32
2.4 ตารางแสดงความหนาแน่นของประชากร	33
2.5 อัตราความหนาแน่นประชากรจังหวัดนครนายก (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559)	33
2.6 สถานการณ์ของการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมของจังหวัดนครนายกปี พ.ศ. 2560	38
2.7 คริวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ แยกเป็นรายอำเภอ (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2556)	39
2.8 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก (ข้อมูล ณ เดือน กันยายน พ.ศ. 2556)	40
2.9 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรของจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2553-2556	41
2.10 ผู้มีงานทำจำแนกตามเพศและรายอุตสาหกรรมของจังหวัดนครนายก	42
2.11 โรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน	43
2.12 หน่วยการปกครองของจังหวัดนครนายก	45
2.13 ทำเนียบผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก	46
2.14 วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Factors Analysis) ของจังหวัดนครนายก .	49
2.15 วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน (Internal Factors Analysis) ของจังหวัดนครนายก	50
3.1 แผนการดำเนินการนโยบายเมืองน่าอยู่นครนายก	64
3.2 กิจกรรมและการดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)	73
3.3 นโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่การบูรณาการเพื่อพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่	76
3.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินหลังการประกาศใช้การจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	88
3.5 เปรียบเทียบการจัดการพื้นที่สีเขียวในการจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 และผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555	101
4.1 เปรียบเทียบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว: ภาครัฐระดับชาติ ภูมิภาคและจังหวัด	110
4.2 เปรียบเทียบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2555-2558	128

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนที่ประกอบการขอแก้ไขผังเมืองนครนายกตามแผนที่แนบท้าย	4
1.2 แนวทางในการสร้างความคงทน	13
1.3 แนวทางในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่มีความคงทน	14
1.4 การมองระบบนิเวศแบบองค์รวม	18
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	23
2.1 แผนที่จังหวัดนครนายก	28
2.2 โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดนครนายกในปี พ.ศ. 2554	35
2.3 เปรียบเทียบสัดส่วน GPP สาขาหลักของจังหวัดนครนายกในปี พ.ศ. 2552-2554	36
2.4 อัตราจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก	40
2.5 แสดงจำนวนการลงทุนของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก	44
2.6 สภาพแวดล้อมเชิงนโยบายของยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวจังหวัดนครนายก	54
3.1 การบูรณาการนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่เมืองน่าอยู่	56
3.2 ผู้ดำเนินการของนโยบายเมืองใหม่	60
3.3 ผู้ดำเนินการของนโยบายเมืองน่าอยู่	67
3.4 ผู้ดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)	75
3.5 แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	83
3.6 แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555	92
3.7 พัฒนาการการดำเนินนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก	105
4.1 เหตุการณ์การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองของภาครัฐ พ.ศ. 2555-2560	114
4.2 ผังอนุภาคกลุ่มจังหวัดสมุทรปราการ นครนายก ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว	121
4.3 การเชื่อมโยงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครและจังหวัดนครนายก	122
4.4 โครงการการก่อสร้างทางพิเศษ (มอเตอร์เวย์) สายฉะเชิงเทรา-นครนายก-สระบุรี	123
4.5 โครงการสร้างทางด่วนฉะเชิงเทรา-นครนายก-สระบุรี	131
4.6 สถานที่ตั้งของโครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง จังหวัดนครนายก	133
4.7 โครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง จังหวัดนครนายก	134
4.8 การเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก	167

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การวางแผนปรับผังประเทศไทย พ.ศ. 2600 จัดทำโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ตามมติคณะรัฐมนตรี 9 ก.ค. 2545 เพื่อให้ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ล่วงหน้าไปกว่า 50 ปี เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดและชี้นำกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเป็นกรอบแนวทางการวางผังเมืองในระดับย่อยลงไป (วสี ภูเต็มเกียรติ, 2556) โดยมีความสำคัญในการกระจายความเจริญที่เน้นการเพิ่มสมดุลของระบบการเมือง และการพัฒนาเป็นกลุ่มเมืองที่มีกิจกรรมและความเจริญทางเศรษฐกิจ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, ม.ป.ป.) เป็นผลให้หลายจังหวัดมีการปรับยุทธศาสตร์ให้เพื่อรองรับการพัฒนาในเชิงอุตสาหกรรม

ซึ่งในกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 กำหนดให้จังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมอัตลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่นไว้ ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางอุตสาหกรรม¹ หรือพาณิชยกรรม²

¹ เขตอุตสาหกรรม หรือ พื้นที่สีม่วง ซึ่งหมายถึง เขตที่ดินประเภทอุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เขตพื้นที่สีม่วงเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์สำหรับที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า ที่สามารถสร้างโรงงานได้ในเขตพื้นที่นั้น

1) *ที่ดินประเภท อ.1* ซึ่งกำหนดเป็นเขตอุตสาหกรรม เพื่อการบริหารและจัดการ สิ่งแวดล้อม สำหรับการประกอบกิจการประเภทอุตสาหกรรมการผลิตที่มีมลพิษน้อย

2) *ที่ดินประเภท อ.2* ซึ่งกำหนดเป็นนิคมอุตสาหกรรม ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม ที่ดินประเภทนี้ ให้ใช้ประโยชน์เพื่ออุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสิบ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อกิจการตามที่กำหนด

² เขตเพื่อการพาณิชยกรรม หรือ เขตพื้นที่สีแดง ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ที่ดินประเภท พ.1-พ.5 ที่ดินประเภทนี้ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม การอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้ใช้ได้ไม่เกิน ร้อยละสิบของ ที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ส่วนมากจะอยู่ในเมือง

(กฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555) จากกฎกระทรวง “ข้อ 6 (2) ส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดนครนายกให้เป็นเมืองท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ” ดังนั้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดนครนายก จึงเป็นไปตามนโยบายของรัฐและมีการจัดการให้จังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่สีเขียว³ เพื่อประโยชน์ของชุมชน

ในปี 2558 มีการกำหนดพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๔) ซึ่งตาม พรบ. ดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาผังเมืองดังเช่น “มาตรา ๒๖ การใช้บังคับผังเมืองรวมให้กระทำโดยกฎกระทรวงและต้องมีสาระสำคัญตามมาตรา ๑๗ ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณีจัดทำรายงานการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมการใช้บังคับผังเมืองรวมตามระยะเวลาที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดแต่ไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมใช้บังคับหรือนับแต่วันที่คณะกรรมการผังเมืองพิจารณา รายงานการประเมินผลครั้งที่ผ่านมามีผลสำเร็จแล้วเสนอคณะกรรมการผังเมืองพิจารณา หากคณะกรรมการผังเมืองเห็นว่าสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญทำให้ผังเมืองรวมนั้นไม่เหมาะสมที่จะรองรับการพัฒนาหรือดำรงรักษาเมืองต่อไปหรือจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเมืองทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการปรับปรุงโดยการวางและจัดทำผังเมืองรวมขึ้นใหม่ให้เหมาะสมได้การจัดทำรายงานการประเมินผลตามวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการผังเมืองกำหนดซึ่งต้องมีการแสดงข้อเท็จจริงให้ปรากฏทั้งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหนาแน่นของประชากรนโยบายหรือโครงการของรัฐบาลสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมการคมนาคมและขนส่งการป้องกันการเกิดภัยพิบัติความมั่นคงของประเทศและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองโดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วย” (พระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558)

ใหญ่ๆ การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นให้ใช้ได้ไม่เกิน ร้อยละสิบ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด

³ พื้นที่สีเขียว หมายถึง เขตพื้นที่สีเขียวที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ที่ดินประเภท ก.3 และ 2. ที่ดินประเภท ก.4 ซึ่งที่ดินประเภทนี้ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อกิจการอื่นให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละห้า และร้อยละสิบ และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด

สำหรับในจังหวัดนครนายก มีการร่างกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ.....⁴ ให้กลายเป็นเขตอุตสาหกรรมหลัก (Industrial Heartland) หลังจากนั้นก็มีกลุ่มชาวบ้านออกมาคัดค้าน พรบ. ผังเมืองฉบับใหม่ อาทิ กลุ่มเครือข่ายพลเมืองนครนายก ไปยื่นหนังสือคัดค้านแก้ไขผังเมืองต่อฝ่ายสิทธิชุมชนในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมโยธาธิการและผังเมือง และสำนัก คสช. (แถลงการณ์เครือข่ายพลเมืองนครนายก, 2558) โดยหนึ่งในสาเหตุที่เครือข่ายพลเมืองนครนายกออกมาคัดค้าน คือ โดยขอแก้ไขข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภท ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว)

ขอยกเลิกข้อความใน ข้อ 2 ของร่างกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ.....⁵ ออกทั้งหมด ขอแก้ไขเป็น ใช้ข้อความตามข้อ 10 ในกำหนดตามกฎหมายผังเมืองให้ใช้บังคับ ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 แทน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. พื้นที่ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) มีความมุ่งหมายเพื่อการเกษตร เพื่อความมั่นคงทางอาหารและรักษาพื้นที่ธรรมชาติจึงต้องไม่ใช้เพื่อการอยู่อาศัยซึ่งจะทำให้ กลายเป็นชุมชนต่อไปและจะเสียสภาพของความเป็นที่ดินประเภทชนบท และเกษตรกรรม ในอนาคตข้างหน้า

2. ให้ยังคงห้ามการใช้เพื่อการอุตสาหกรรมโดยยังคงข้อความนี้ไว้

“ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนดดังต่อไปนี้ (1) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจากพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และ โรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน”

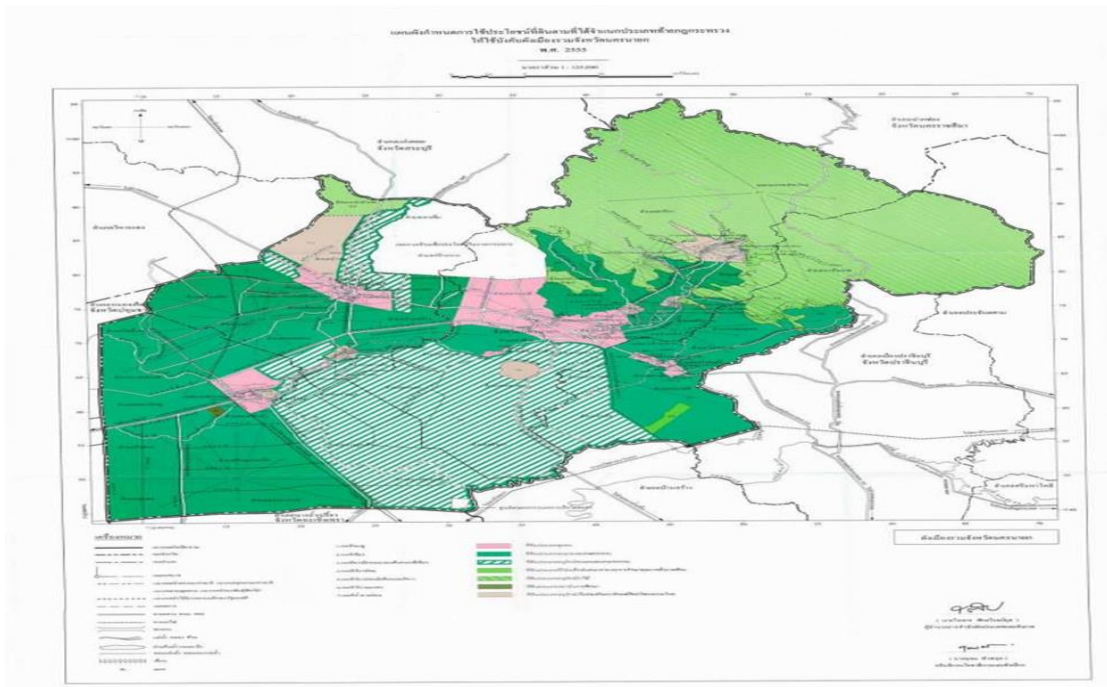
3. การใช้ประโยชน์ของที่ดินต้องไม่เปิดให้เกิดการใช้เพื่อการอุตสาหกรรมจึงจำเป็นต้องตัดข้อความนี้ออกไปคือ “การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ในบริเวณหมายเลข 2.1 ให้ดำเนินการ หรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน 15 เมตร แต่ไม่ หมายความว่ารวมถึงโครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งวิทยุ โทรทัศน์ หรือสัญญาณ สื่อสารทุกชนิด หอถังส่งน้ำประปา เสาส่งไฟฟ้า ปล่องเมรุ ปล่องโรงสีข้าว ปล่อง โรงงานอุตสาหกรรม ไซโลเก็บผลิตผลทาง

⁴ ยังไม่มีการระบุ พ.ศ. ที่แน่นอน

⁵ ยังไม่มีการระบุ พ.ศ. ที่แน่นอน

การเกษตร การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้าง ถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้าง ถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด”

รูปภาพที่ 1.1 แผนที่ประกอบการขอแก้ไขผังเมืองนครนายกตามแผนที่แนบท้าย

จากการวางผังเมืองเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ของนครนายก ทำให้เกิดการคัดค้านการเปลี่ยนพื้นที่สีเขียวเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ดังเช่น การคัดค้านการขยายโรงงานผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ ออบต.สาริกา ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดให้ชาวบ้านแสดงความเห็นต่อ ภายในวันที่ 25 กันยายน 2558 โดยพื้นที่บริเวณโดยรอบของโรงงานเป็นพื้นที่สีเขียว มีโรงเรียนสาริกาตั้งอยู่ติดกับโรงงานซึ่งหากเพิ่มกำลังการผลิตจะส่งผลให้เกิดแรงสั่นสะเทือนและเสียงดังรบกวนการเรียนและโดยรอบด้านหลังโรงงาน คือ คลองห้วยทรายเป็นคลองธรรมชาติซึ่งหากมลพิษไหลลงคลองจะส่งผลต่อท้ายลำนํ้าทั้งหมด ด้านหลังเป็นอุทยานพระพิฆเนศซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดนครนายก เป็นต้น (เครือข่ายพลเมืองนครนายก, 2558)

นอกจากนี้แผนพัฒนาจังหวัดนครนายกไม่ได้มีทิศทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมแต่ประการใดซึ่งขัดกับทิศทางการพัฒนาจังหวัดนครนายกซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะให้จังหวัดนครนายกพัฒนาไปในแนวทางของการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ส่งเสริมและพัฒนาจังหวัด

นครนายกให้เป็นเมืองท่องเที่ยวในเชิงนิเวศดำรงรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการเกษตรให้เป็นแหล่งผลิตอาหารอย่างพอเพียง ปลอดภัย และเป็นไปตามมาตรฐานรักษาวินัยชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์ ซึ่งหากมีการสร้างอุตสาหกรรมที่มีกำลังการผลิตขนาดใหญ่จะทำให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมต่อจังหวัดนครนายกซึ่งศักยภาพพื้นที่เป็นต้นน้ำ แหล่งอาหารเช่น ผลไม้ ข้าว และสัตว์น้ำ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปได้ และหนึ่งในสามของพื้นที่จังหวัดนครนายกอยู่ในเขตเขาใหญ่ซึ่งโดยรอบนครนายกได้กลายเป็นอุตสาหกรรมไปหมดแล้วจึงจำเป็นต้องอนุรักษ์จังหวัดนครนายกไว้ (เครือข่ายพลเมืองนครนายก, 2558) เพื่อการพัฒนาและจัดการโดยชุมชนและเพื่อไม่ให้เกิดโรงงานซึ่งจะขัดกับทิศทางการพัฒนาจังหวัดนครนายกในยุคเริ่มแรก

ดังนั้นจากการศึกษาการพัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก จึงทราบถึงยุทธศาสตร์การวางผังในช่วงปี 2555 และปี 2558 ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดเป็นเมืองอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงเกิดแนวทางการพัฒนาเมือง ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน ซึ่งผู้วิจัยให้ความสนใจในประเด็นปัญหาเหล่านี้และต้องการศึกษาต่อไปว่าภาครัฐมีการทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาผังเมืองอย่างไร ในการจัดโซนนิ่ง (Zoning) เพื่อการเกษตรหรือพื้นที่สีเขียวในชุมชน ซึ่งในการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ใหม่จะปรับเปลี่ยนจังหวัดนครนายกอย่างไรให้พื้นที่เกษตรสีเขียวยังคงอยู่ และจะมีการเสนอทางเลือกยุทธศาสตร์ใดบ้างให้เหมาะสมกับการพัฒนาแบบยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อทบทวนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์การเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก
- 2.3 เพื่อนำเสนอทางเลือกทางยุทธศาสตร์ใหม่ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวให้เป็นแบบยั่งยืน

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตพื้นที่การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในลักษณะกรณีศึกษา (Case Study) กล่าวคือ เป็นการศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะในพื้นที่จังหวัดนครนายกอันเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวใน บริบทอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก

3.3 ขอบเขตระยะเวลา ศึกษาตั้งแต่การเริ่มขึ้นของยุทธศาสตร์การพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออกในปี พ.ศ. 2524 จนถึงสถานการณ์ยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกในปัจจุบัน

4. การสำรวจวรรณกรรม

การทำวิจัยของโครงการการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้สำรวจวรรณกรรมและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย โดยพิจารณาเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่นำไปสู่การเติมเต็มและพัฒนาสู่การสร้างกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ (conceptual framework) เป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและพื้นที่ใกล้เคียง

4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียว

4.1.1 นิยามของแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว

ในช่วงการประชุมสุดยอดด้านสิ่งแวดล้อมโลกในปี ค.ศ. 1992 ที่กรุงริโอเดจาเนโร ประเทศบราซิลแนวคิดที่ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในขณะนั้น คือ แนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) ต่อมาแนวคิดดังกล่าวได้กลายเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมทั้งในเชิงทฤษฎี การวิจัยและโครงการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตามใน 20 ปีแห่งการพัฒนาภายใต้วาทกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้กลับทำให้โลกเห็นว่าสังคมของมวลมนุษยชาติไม่ค่อยมี “ความยั่งยืน” ในทางตรงกันข้ามยิ่งพัฒนาแบบยั่งยืนมากเท่าใดสังคมมวลมนุษยชาติกลับมีแต่ “ความยับเยิน” และ “ความล้มเหลว”

เมื่อหันมาพิจารณาถึงแนวคิดสีเขียวกับการพัฒนานั้น เห็นได้ชัดว่าในช่วงเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา สังคมได้พูดถึงสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนาสีเขียว” (Green Development) มากขึ้น แต่ก็ไม่มีรายละเอียดมากนัก ในกรณีของสังคมไทยนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองอย่างปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2536) เคยนิยามระบบเศรษฐกิจสีเขียวไว้ว่า

“ระบบเศรษฐกิจสีเขียว คือ ระบบที่อยู่ตรงข้ามกับ อุตสาหกรรมนิยม (Industrialism) ระบบใหม่นี้เป็นระบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของตรรกวิทยาทางนิเวศ การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะมีความสอดคล้องกับกฎนิเวศวิทยา เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น และมีวิวัฒนาการร่วมกันในไม่ขัดแย้งกัน (Co-Evolution) การปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบใหม่จะต้องเกิดขึ้นอย่างรอบด้านและหลายมิติ”

ในสังคมโลกปัจจุบันกระแสสีเขียวกลายเป็นกระแสที่มีบทบาทในการชี้นำการพัฒนาอีกครั้ง ดังจะเห็นได้จากก่อนหน้าการประชุมสุดยอด Rio+20 ในปี ค.ศ. 2012 “เศรษฐกิจสีเขียว” (Green Economy) ได้กลายเป็นแนวคิดที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งในปัจจุบันทั่วโลกก็ได้มีการอภิปราย วิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจสีเขียวกันอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามที่ผ่านมากลับพบว่ามีนิยามของแนวคิดที่เรียกว่าเศรษฐกิจสีเขียวที่มีความคลุมเครือ องค์กรทางด้านการพัฒนาและองค์กรระหว่างประเทศของโลกหลากหลายองค์กรทั้ง United Nations Environment Programme (UNEP), World Bank, Economic And Social Commission For Asia And The Pacific (ESCAP), United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD), Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), International Union for Conservation of Nature (IUCN) ต่างพยายามให้ความหมายและคำจำกัดความของแนวคิดการพัฒนาซึ่งแตกต่างกันออกไปตามแต่ละองค์กร แต่นิยามเศรษฐกิจสีเขียวที่ทั่วโลกให้การยอมรับมากที่สุดนั้น ก็คือนิยามของ UNEP (2010) ที่กล่าวไว้ว่า

“เศรษฐกิจสีเขียว คือ เศรษฐกิจที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสุขภาวะของมนุษย์ที่ดีขึ้นและมีความยุติธรรมทางสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการลดความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อมลงไปให้มาก พร้อมกับแก้ไขปัญหาคาความขาดแคลนทางนิเวศ”

หากแปลความจากนิยามของ UNEP ให้เป็นภาษาที่ง่ายที่สุดแล้ว จะเห็นว่าเศรษฐกิจสีเขียว คือ เศรษฐกิจที่มีคาร์บอนต่ำ มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร และมีความห่วงใยต่อสังคมของ

คนส่วนใหญ่ ดังนั้นเศรษฐกิจสีเขียวจึงเป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนและแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน ทว่าภายใต้เจตนารมณ์ของ UNEP นั้นมีจุดอ่อนที่สำคัญยิ่ง 2 ประการ คือ

1) UNEP ยังคงยึดแนวทางการพัฒนาแบบทุนนิยมต่อไปและไม่ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนระบบที่ดำรงอยู่ โดยสิ่งที่อยู่เบื้องหลังแนวคิดดังกล่าวของ UNEP นี้ ก็คือ การดัดแปลงให้ระบบทุนนิยมให้กลายเป็นทุนนิยมสีเขียว (Green Capitalism)⁶ เท่านั้น ดังนั้นระบบทุนนิยมกับความเป็นสีเขียวจึงเป็นสิ่งที่เข้ากันไม่ได้

2) UNEP ยังคงยึดแนวทางการพัฒนาที่เน้นการสร้างความเติบโตของตัวเลขเศรษฐกิจต่อไป โดยการใช้แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวช่วยขยายการเติบโตของตัวเลข GDP รวมถึงสร้างความเจริญทางวัตถุ (Green Growth) ในความเป็นจริงการขยายตัวและความเจริญเช่นนี้ไม่ค่อยสอดคล้องกับความเป็นสีเขียว เพราะหากกระบวนการพัฒนาเน้นการขยายตัวมากเกินไปก็ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นนั่นทำให้มีมลภาวะ/มลพิษเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว

ดังนั้นภายใต้เจตนารมณ์ของ UNEP ผนวกเข้ากับบริบทของสังคมไทย ผู้วิจัยเห็นว่านิยามของเศรษฐกิจสีเขียวที่ควรจะเป็น ก็คือ

“เศรษฐกิจสีเขียวจะต้องเป็นเศรษฐกิจแบบธรรมชาติดีระดับรากหญ้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อความยั่งยืนและความยุติธรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาพอเพียง และต้องการส่งเสริมให้เกิดความสุขสมบูรณ์ต่อท้องถิ่นและมีความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ”

เจตนารมณ์ความคิดเศรษฐกิจสีเขียวเช่นนี้ เกิดขึ้นจากการผสมผสานหลักการพื้นฐานในการพัฒนาที่สำคัญ 6 หลักการเข้าด้วยกัน คือ

1) เศรษฐกิจธรรมชาติ: โดยการทำให้ธรรมชาติและระบบนิเวศเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในบริบทของภูมิภาคที่แตกต่างกัน

2) ความยั่งยืน: ความยั่งยืนในที่นี้ประกอบด้วยมี 5 มิติ คือ ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมืองท้องถิ่น

3) ความยุติธรรม: ครอบคลุมความยุติธรรมทางสังคม และความยุติธรรมต่อธรรมชาติ (สิทธิของธรรมชาติ)

4) ความพอเพียง: เศรษฐกิจพอเพียงผสมกับนิเวศพอเพียง (Eco-Sufficiency)

⁶ ปัจจุบันมีข้อถกเถียงว่าทุนนิยมสีเขียว (Green Capitalism) สอดคล้องกับแนวคิดสีเขียวหรือไม่ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะทุนนิยมสีเขียวยังคงเน้น/ยึดเรื่องความเติบโตของตัวเลขทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงมีการตั้งคำถามว่าทุนนิยมสีเขียวจะก่อให้เกิดความยั่งยืน (ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม) ได้จริงหรือไม่

5) ความสุขสมบูรณ์: หมายถึง สุขภาวะของท้องถิ่นและนิยามใหม่ของความสุขตามหลักการวัฒนธรรมและความเชื่อของท้องถิ่น

6) ความคงทน: คือ กระบวนการสร้างความสามารถในการปรับตัวของเพื่อลดความเปราะบางทางสังคมอันเกิดจากผลกระทบของโลกร้อน

ขณะเดียวกันขอบข่ายของเศรษฐกิจสีเขียวนั้นจะต้องครอบคลุมไปถึงหลักการที่มีความซื่อสัตย์กับอีก 4 แนวคิด คือ

7) ท้องถิ่นนิยม: เน้นการพึ่งตนเองในการใช้ทรัพยากร และความมั่นคงทางอาหาร

8) ประชาธิปไตยรากหญ้า: สร้างระบบการจัดการตนเอง (Self-Governance) อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ

9) ธรรมาภิบาลสีเขียว: การบริหารงานเครือข่ายต้องมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และมีแนวทางที่สอดคล้องกับกฎนิเวศวิทยาท้องถิ่น

10) ความหลากหลาย: คือ การมีจินตนาการและมีหนทางของตนเองในการสร้างกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว

4.1.2 การเปลี่ยนผ่านสังคมสู่แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว

การที่จะทำให้สังคมเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว นั้น มีหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2557)

4.1.2.1 การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของผู้คนในสังคมการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Transition) จะต้องเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และจิตสำนึกของผู้คนในสังคม จุดเริ่มต้นโดยการสร้างโลกทัศน์ (วิธีการมองโลกมองธรรมชาติ) สีเขียวในจินตนาการของผู้คนในสังคม รวมถึงความใฝ่ฝัน ความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่ของผู้คน โดยการให้คุณค่าแก่บางสิ่งบางอย่าง เช่น ความพอเพียง ความยั่งยืนของชีวิต เสรีภาพ ความยุติธรรม สามัคคี ประชาธิปไตยรากหญ้า เป็นต้น โดยเฉพาะการสร้างโลกทัศน์ภายใต้กระบวนการทัศน์ 2 กระบวนทัศน์ใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ

- การมองว่าธรรมชาติเป็นศูนย์กลางของความคิด เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วกิจกรรมทางเศรษฐกิจจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติเป็นสำคัญ

- การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสีเขียว (Green Governance) คือ การจัดระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมให้สอดคล้องกับธรรมชาติ

กล่าวโดยสรุปเงื่อนไขแรกที่เป็นเสมือนจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการที่จะนำพาสังคมไปสู่ความคิดสีเขียว นั้น จะต้องเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนโลกทัศน์ของผู้คน โดยการสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของธรรมชาติและระบบนิเวศน์ (ดิน/น้ำ/ป่า/อากาศ) ที่เป็นพื้นฐานหล่อเลี้ยงวิถีการดำรงชีวิต

4.1.2.2 การให้ความสำคัญกับการปกป้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติ โดยการให้ความสำคัญและทำให้ธรรมชาติเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ/อย่างเป็นองค์

รวม และคำนึงถึงความซับซ้อนของปัญหาต่างๆ ที่เชื่อมโยงกัน รวมถึงใช้วิธีการแก้ไขปัญหามาบนพื้นฐานของธรรมชาติท้องถิ่น การปกป้องดูแลทรัพยากรธรรมชาติในจำเป็นต้องอาศัยหลักการที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- หลักการ “สิทธิชุมชน” ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นเช่นนั้น เพราะท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดและผูกพันกับธรรมชาตินั้นย่อมตระหนักรู้ว่าแนวทางแบบใดที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่นที่จะจัดการตนเองอย่างไรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ขณะเดียวกันสิทธิชุมชนในความหมายของยังครอบคลุมไปถึงการปกป้องธรรมชาติท้องถิ่น ไม่ให้พลังอำนาจจากภายนอก (ทุนนิยมชาติหรือทุนนิยมต่างชาติ) มารุกรานหรือยึดครองทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

- หลักการ “สิทธิธรรมชาติ” คือ การส่งเสริมให้การปกป้องและการอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ท้องถิ่นเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการบริหารจัดการ ดังนั้นหลักการสิทธิธรรมชาติ ก็คือ การที่ท้องถิ่นจะต้องออกแบบกิจกรรม/โครงการทางเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- กิจกรรมเศรษฐกิจต้องตั้งอยู่บนกฎของนิเวศวิทยา โดยต้องรู้ถึง “ขีดจำกัดของระบบนิเวศ”

- สร้างกิจกรรมที่ปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศท้องถิ่น

- ปฏิเสธการเอา “ธรรมชาติ” มาทำเป็น “สินค้า”

- ดำรงชีพอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ เน้นความพอเพียงปฏิเสธบริโภคนิยม

4.1.2.3 การปรับโครงสร้างสังคมเพื่อสร้างความเป็นธรรม ในการอภิปรายนิยามและความหมายของเศรษฐกิจสีเขียว นักวิชาการกลุ่มหนึ่งย้่าว่าแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวต้องบรรจุมิติสังคมเอาไว้ด้วยอันเป็นผลให้ปฏิบัติการภายใต้กรอบเศรษฐกิจสีเขียวนั้นจะต้องนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคม สถาบันการเมืองท้องถิ่นและโครงสร้างอำนาจ เพื่อให้สังคมทั้งหมดมีความคงทน/ยั่งยืน มีความเป็นธรรม มีความเสมอภาค

สำหรับข้อเสนอแนะเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวนั้นต้องบรรจุมิติของความเป็นธรรมเอาไว้ด้วย โดยการให้ความสำคัญกับ

- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จากโครงการสีเขียว

- การลดช่องว่างทางรายได้และทรัพย์สินสมบัติจากการใช้แนวทางสีเขียว

- ความครอบคลุมกลุ่มคนในท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยเฉพาะด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการผลิตสีเขียว

4.1.2.4 การปรับเปลี่ยนให้เกิดความยั่งยืนและความคงทนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาธรรมชาติและจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ต้องก้าวข้ามพ้นความคิดแบบเทคโนโลยีนิยมและละทิ้งแนวทางที่เน้นการสร้างความมั่งคั่งทาง

เศรษฐกิจแบบที่เคยทำกันมา โดยการเปลี่ยนผ่านจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้านและนำไปสู่ความยั่งยืนในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความยั่งยืนทางนิเวศ ความยั่งยืนทางสังคมและวัฒนธรรม ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนทางการเมือง

อย่างไรก็ดีแล้วแต่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและระบบเศรษฐกิจที่มีวิกฤติการณ์อยู่ตลอดเวลา การสร้างความยั่งยืนเพียงมิติเดียวอาจจะไม่เพียงพอ ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องนำแนวคิด “ความคงทน” มาบรรจุไว้ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านด้วยเพื่อแสวงหาแนวทางในการทำให้สังคม มีความคงทนต่อผลกระทบที่เลวร้ายจากวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยความคงทนในที่นี้ หมายถึง ความคงทนทางสังคม ซึ่งเป็นเสมือนความสามารถของกลุ่มชนในการรับมือกับผลกระทบ (ความเสียหาย) อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม (โลกร้อน) หรือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ (วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ)

ตามนิยามดังกล่าวนี้ความคงทนทางสังคม จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคงทนทางนิเวศ (Ecological Resilience) กล่าวได้ว่าความคงทนทางนิเวศ ก็คือ ความสามารถของระบบนิเวศที่ดำรงอยู่ได้ท่ามกลางผลกระทบรุนแรงอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ดังนั้นถ้าระบบนิเวศมีความแข็งแกร่งทนทาน ย่อมที่จะสามารถดำรงชีพได้

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วความคงทนทางสังคมและความคงทนทางนิเวศจึงเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น แต่ที่ผ่านมาการขยายตัวของทุนนิยมและการค้าทำให้ความคงทนทางสังคมลดน้อยลง และกระเทือนต่อความคงทนทางนิเวศทำให้การดำรงชีพเกิดความเปราะบาง

ดังนั้นความคงทนทางสังคมจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเปราะบางทางสังคม (Social Vulnerability) กล่าวได้ว่าสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศนั้นส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำรงชีพ (การทำมาหากิน) และความมั่นคงของชีวิต (ทรัพยากรมีน้อยลง รายได้ลดลง ความมั่นคงทางอาหารหายไป) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มต่างๆ ในสังคม

จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาความคงทนทางสังคม โดยส่วนใหญ่จะเน้นการให้ความหมายในลักษณะภาวะหลังจากที่เกิดผลกระทบ (ภัยพิบัติ) เช่น จะปรับตัวอย่างไรเพื่อนำระบบนิเวศกลับคืนสู่สภาพปกติ เป็นต้น แต่การดำเนินการแค่นี้อาจจะไม่เพียงพอ

ดังนั้นจำเป็นต้องมองคาดการณ์ล่วงหน้าและคิดกันว่า จะเตรียมการอย่างไรในการปรับตัวเพื่อรับมือกับผลกระทบที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ ดังนั้นความคงทนนี้จึงขึ้นอยู่กับหลักการที่เรียกว่า “Precautionary and Pro-Active Governance” คือ เป็นการมองว่าความคงทนทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งของนิยาม “ความมั่นคงของชุมชน” (Community Resilience) ที่เน้นมิติทางสังคม กล่าวคือ กระบวนการปรับตัวของกลุ่มคน/กลุ่มชน สถาบันสังคมและเครือข่ายโดยการสร้างบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้สามารถลดความเสี่ยงทางสิ่งแวดล้อม

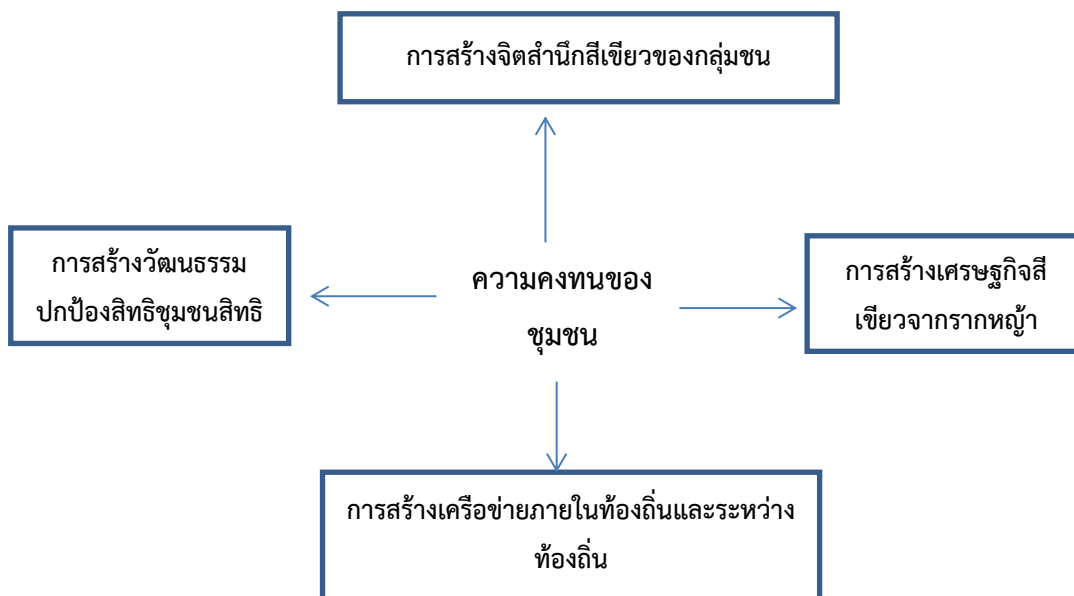
ดังนั้นความคงทนและความสามารถที่จะรับมือกับวิกฤติการณ์จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการมองอนาคตที่ยาวไกล การคิดเชิงยุทธศาสตร์ในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุด การคิดถึงความหลากหลายของวิธีการแก้ปัญหา ระดับรากหญ้าและการสร้างความสามารถในการปรับตัวท่ามกลางสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

สำหรับเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการเปลี่ยนผ่านไปสู่สีเขียวที่มีความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศนั้น ก็คือ การสร้างสถาบันแบบใหม่ที่เรียกว่า “ระบบการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน” ระบบการจัดการแบบนี้เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับผู้คนในท้องถิ่นโดยตรง กล่าวคือ จำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสและเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติบนฐานความคิดของ “สิทธิชุมชน” และ “ประชาธิปไตยรากหญ้า” แนวทางนี้ถือเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของ “ความยั่งยืนทางการเมือง” อันเป็นหนทางประชาธิปไตยที่ประชาชนท้องถิ่นกำหนดวิถีชีวิตด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพื่อเสริมสร้างศักยภาพรวมทั้งทำให้เกิดความยั่งยืนและความคงทนควบคู่กันไปด้วยนั้น ท้องถิ่นต้องหาหนทางเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการปรับตัว เช่น

- การเรียนรู้ที่จะอยู่กับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง (โดยการสร้างระบบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ)
- การนำความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- การเพิ่มมิติของการปรับตัว เข้าไปในระบบการจัดการตนเองและให้ความหมายใหม่เกี่ยวกับระบบการจัดการ เช่น การเพิ่มความคงทนและความคงทนทางสังคม/ระบบนิเวศเข้าไปในระบบ เป็นต้น
- การสร้างหรือขยายเครือข่ายเศรษฐกิจสังคม เพื่อบริหารจัดการร่วมกัน (Co-management) โดยให้ความสำคัญไปที่การแก้ปัญหาและการป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้น
- การพัฒนาระบบ “ความจำทางสังคม” (Social Memory) เกี่ยวกับประสบการณ์วิกฤติในอดีต วิธีการแก้ปัญหาที่เคยทำมา (ความล้มเหลว) และเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น (ที่เป็นอุปสรรค)

ดังนั้นแนวทางในการสร้างความคงทนของสังคมภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ที่มีความเปลี่ยนแปลงและผันแปรอยู่ตลอดเวลาเช่นนี้ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังแสดงในรูปภาพที่ 1.2

รูปภาพที่ 1.2 แนวทางในการสร้างความคงทน

กล่าวโดยสรุปเศรษฐกิจสีเขียวจำเป็นต้องเกิดขึ้นที่ท้องถิ่นจากรากหญ้า โดยคนรากหญ้าต้องเป็นผู้สร้างเศรษฐกิจสีเขียวขึ้นมา บนพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้

- การเรียนรู้และทำงานร่วมกัน
- การที่ผู้คนรากหญ้าจัดการดูแลกันเอง
- การคำนึงถึงความจำเป็นทางสังคม โดยใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นหลัก

ปฏิบัติการ

- การสร้างกฎระเบียบที่ชัดเจนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- กฎระเบียบที่สร้างขึ้นเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดว่าเศรษฐกิจสีเขียวจะประสบความสำเร็จหรือไม่ นั่นคือปฏิบัติแล้วมีความยั่งยืนหรือไม่

ภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันที่ท้องถิ่นต่างๆ กำลังเผชิญกับอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์และการแพร่กระจายของทุนนิยมโลกเข้าสู่ชนบทมีแนวโน้มว่าคนบางกลุ่มอาจใช้แนวคิด

“เศรษฐกิจสีเขียว” เป็นเครื่องมือเพื่อสนองความต้องการของบริษัทข้ามชาติ โดยการยึดเหนี่ยวและส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรหันมาใช้เมล็ดพันธุ์จากสาขาอุตสาหกรรมหรือ GMO จากบริษัทยักษ์ใหญ่จากธุรกิจการเกษตร หากเป็นเช่นนี้แนวคิด “เศรษฐกิจสีเขียว” ก็ไม่ต่างอะไรไปจาก “การปฏิวัติเขียว” หรือ “ทุนนิยมสีเขียว” ที่ต้องการขูดรีดทรัพยากรชนบทและทำทุกสิ่งทุกอย่างให้กลายเป็น “สินค้า” ซึ่งนำไปสู่ความจน ความทุกข์ยาก และความผิดหวังของชาวชนบท ดังนั้นในสถานการณ์

เช่นนี้เศรษฐกิจสีเขียว จะต้องรวมหรือผนวกเอาประเด็นต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการท้องถิ่นด้วย

- การต่อต้านการแพร่กระจายของ “ทุนนิยมสีเขียว” ที่มาในรูปร่างของผลิตภัณฑ์และปัจจัยการผลิตที่ต้นทุนสูงหลายรูปแบบที่มาจากสาขา เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีสังเคราะห์ และภูมิวิศวกรรมเป็นต้น

- การขยายพื้นที่เพื่อนิเวศเกษตรและการผลิตเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

- การปกป้องเกษตรพื้นบ้านที่ยั่งยืน

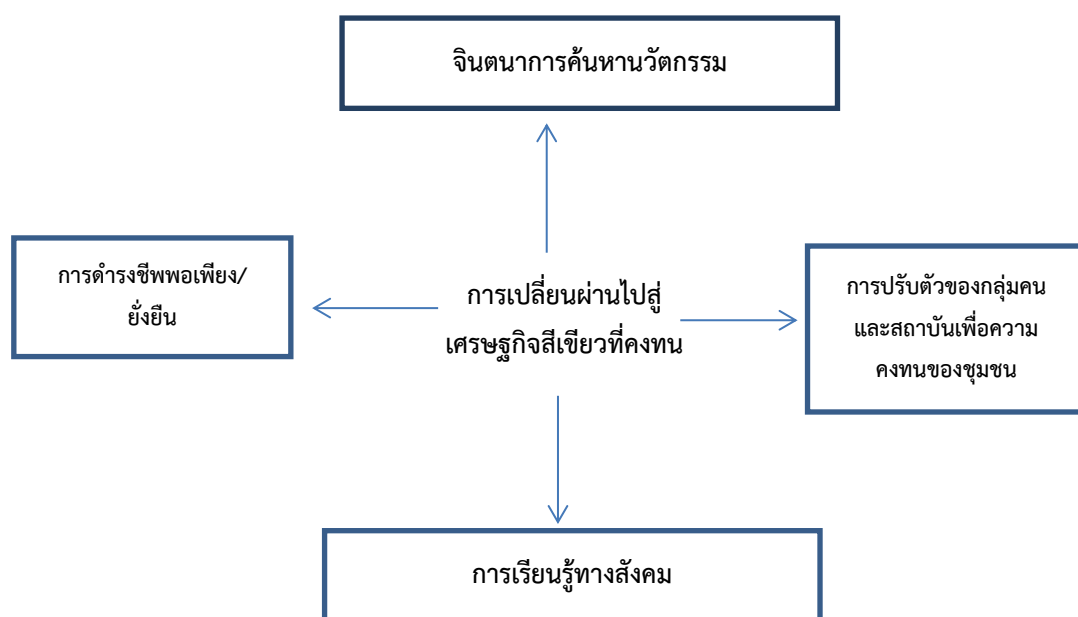
- พื้นฟูและแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ท้องถิ่น

- การต่อต้านการบุกรุกที่ดิน/การยึดครองที่ดินอันเกิดจากการรุกรานของบริษัท

การเกษตรยักษ์ใหญ่ ที่ต้องการทำธุรกิจการเกษตรแบบทุนนิยมสีเขียว

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่คงทนจำเป็นที่จะต้องสร้างยุทธศาสตร์ 4 ด้านด้วยกัน (ดังแสดงได้ในรูป) ดังแสดงได้ดังรูปภาพที่ 1.3

รูปภาพที่ 1.3 แนวทางในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวที่มีความคงทน

4.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศการเมือง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวิธีแก้ไขปัญหาแนวระบบนิเวศแบบองค์รวม (Holistic ecology)

แนวทางการมองปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหลายแนวทางการมอง เช่น นิเวศสังคมนิยม ที่แบ่งเป็น Eco-Marxism และ Eco-anarchism ซึ่ง Eco-Marxism คือแนวคิดการใช้มุมมองแนวมาร์กซิสม์มาเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์ปัญหาสภาพแวดล้อมว่าเกิดจากปัญหาทางสังคมที่จัดลำดับชั้นสูงต่ำ (hierarchy) มีการกดขี่ทางชนชั้นในระบบทุนนิยม การรวมศูนย์อำนาจ การครอบงำ จนเกิดสังคมชายขอบที่ถูกครอบงำโดยรัฐซึ่งเป็นตัวแทนและผู้ปกป้องนายทุน หนทางในการแก้ปัญหาคือ ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นและความเป็นชายขอบ แล้วสร้างสังคมธรรมชาติแบบ Anarchist-Communist ขึ้น ส่วน Eco-anarchism เป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากนักทฤษฎีอนาธิปไตย คือ Peter Kropotkin และวิเคราะห์ปัญหาสภาพแวดล้อมว่าเกิดจากความไม่เท่าเทียมกันในสังคม การทำลายสภาพแวดล้อมเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ กลุ่มนี้มักต่อต้านรัฐและเห็นว่าต้องสร้างขบวนการเคลื่อนไหวแบบใหม่ที่มีส่วนร่วม เน้นชุมชนอิสระ การกระจายอำนาจปกครองผ่านประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและการดำรงอยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติและเชื่อว่าสภาพแวดล้อมและธรรมชาติจะสามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมได้เมื่อมีความเป็นธรรมทางสังคมแนวทางการมองแบบ นิเวศวิทยาการเมือง (Political Ecology) ที่มองประเด็นปัญหาสภาพแวดล้อมว่าไม่ได้เกิดจากปัญหาในระบบนิเวศพหุหลาย แต่เกิดจากโครงสร้างทางการเมือง ความไม่เป็นธรรม และความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ก่อให้เกิดปัญหาแย่งชิงทรัพยากรและนำไปสู่การทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในที่สุดกลุ่มนี้ได้้นำ “มิติทางการเมือง” มาเป็นจุดวิเคราะห์ปัญหา และผสมผสานกับการเคลื่อนไหวทางด้านสภาพแวดล้อมให้มีการปฏิบัติการทางการเมืองและจุดยืนทางการเมืองที่ชัดเจน ในระยะยาวกลุ่มนี้ต้องการเห็นระบบสังคมใหม่ เน้นคุณภาพชีวิต มีสถาบันการเมืองแบบใหม่ที่มีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังมีแนวทางการมองแบบนิเวศวิทยาเชิงวิพากษ์ แนวคิดการสร้างทางสังคม แนวคิดประชากร เป็นต้น ซึ่งแนวทางที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจปัญหาทรัพยากรได้อย่างดี คือ แนวคิดนิเวศวิทยาเชิงระบบเนื่องจากแนวคิดการมองแบบเชิงระบบนั้นทำให้เข้าใจสภาพปัญหาแบบเป็นองค์รวมและรอบด้าน แนวคิดที่มองแบบแยกส่วนอย่างกระจัดกระจาย (รวมทั้งเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะแบบโดดเดี่ยว) ไม่อาจทำให้สามารถเข้าใจระบบความสัมพันธ์อันสลับซับซ้อนได้ ในความเป็นจริงแล้วธรรมชาติ คือ ระบบที่มีปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ ดำรงอยู่อย่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นต้องมอง “กายภาพทั้งหมดของโลกธรรมชาติ” เสียก่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในนิเวศวิทยาของมนุษย์ ทั้งนี้แนวคิดนิเวศวิทยาเชิงระบบมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 แนวระบบนิเวศแบบองค์รวม

สนใจเกี่ยวกับเรื่องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมหรือระหว่างสังคมกับธรรมชาติ มองจากแง่ทฤษฎีสังคม มนุษย์ในที่นี้เป็นมนุษย์ในรูปแบบจำลองของอริสโตเติล นั่นคือ มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลและยังเป็นสัตว์สังคมอีกด้วย ท่ามกลาง

กระบวนการทางเศรษฐกิจเทคนิค และวัฒนธรรม มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันแบบตั้งเครียดตลอดเวลา ด้านหนึ่ง มนุษย์ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต แต่อีกด้านหนึ่งมนุษย์ได้ทำลายล้างสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งเกิดความเสื่อมโทรมอย่างหนัก การพังทลายของระบบที่สนับสนุนการดำรงชีวิตเริ่มปรากฏเป็นความจริงมากขึ้นทุกที เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจึงจำเป็นต้องมองภาพทั้งหมดของมนุษย์กับธรรมชาติแนวระบบนิเวศแบบองค์รวม มีข้อสรุปที่สำคัญ คือวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมของสังคมไม่ได้เกิดมาจากปัจจัยตัวเดียว หากแต่เป็นผลผลิตร่วมกันของระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับประชากรทรัพยากรเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมือง สาเหตุสำคัญของวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

1) ปัญหาประชากร: การมีประชากรมากเกินไปอาจสร้างแรงกดดันให้แก่ระบบทรัพยากรในชนบท รวมไปถึงการสร้างความตึงเครียดให้แก่การใช้ทรัพยากรทั่วไป และก่อให้เกิดการขยายตัวของมลภาวะหลายรูปแบบ

2) วิกฤตการณ์ของสังคมเมือง วิกฤตการณ์ในชนบทผลักดันให้ผู้คนเป็นจำนวนมากต้องอพยพเข้ามาในเมืองใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมเมืองที่เรารู้จักกันดี (การว่างงาน ความยากจน ความแออัด ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ)

3) ความล้มเหลวในการจัดการเกี่ยวกับการควบคุมมลภาวะ: รัฐ และระบบราชการไม่ประสิทธิภาพในการใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหามลภาวะประเภทต่างๆ

4) ลัทธิบริโภคนิยม: แบบแผนการบริโภคที่ได้รับอิทธิพลมาจากอุดมการณ์ทุนนิยม เราให้มีการบริโภคนิยมมากขึ้นๆ ซึ่งเป็นการเผาผลาญทรัพยากรอย่างไร้เหตุผล ทั้งหมดนี้เพื่อส่งเสริมธุรกิจทุนนิยมที่มุ่งแสวงหากำไรสูงสุด ลัทธินี้มีความสัมพันธ์กับวัตถุนิยมและการบูชาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด

5) ลัทธิบูชาเทคโนโลยี: ความหลงใหลในไฮเทคทำให้การละเลยเทคโนโลยีแบบสายกลาง การใช้เทคโนโลยีเป็นไปเพื่อการแสวงหากำไรมากกว่าที่จะคำนึงผลกระทบต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

6) การละเลยความคิดแบบนิเวศ: การไม่คำนึงถึงกฎพื้นฐานของนิเวศวิทยามีส่วนก่อให้เกิดการกระทำหลายอย่างที่มีผลกระทบทำลายระบบนิเวศ ซึ่งรวมไปถึงความหลากหลายทางนิเวศของเขตป่าเขา แม่น้ำ มหาสมุทร ชีวิตสัตว์ป่า ฯลฯ

7) วิกฤตการณ์ของการจัดการทางเศรษฐกิจ: ยุทธศาสตร์ที่เน้นแต่เรื่องความเจริญเติบโตส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและการทำลายล้างธรรมชาติอย่างกว้างขวางในระยะสั้นจนก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ของโลกธรรมชาติในระยะยาว

8) พฤติกรรมของปัจเจกชนที่เน้นผลประโยชน์ส่วนตน: ทศนคติที่ต้องการพิชิตธรรมชาติและจริยธรรมทุนนิยม ส่งเสริมให้ปัจเจกชนมุ่งแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุดเพื่อตัวเองโดย

ไม่คำนึงถึงสังคมส่วนรวมไม่คำนึงถึงอนาคตไม่คำนึงถึงชนรุ่นหลังบุคคลที่มีโลกทรรศน์ใหม่ที่เชื่อว่า ปัญญาที่เน้นการมองอย่างเป็นระบบ (Holistic wisdom) มีความสำคัญกว่า “ข้อมูลข่าวสาร” ซึ่งเป็น กุญแจนำไปสู่ความยั่งยืนยาวนาน (Sustainability) ทั้งนี้การมองด้วย Holistic Ecology มีลักษณะ คือ

- 1) การมองโลกธรรมชาติเป็นองค์รวม: มิได้มองอย่างแยกส่วน แต่เป็นเอกภาพ ท่ามกลางความหลากหลาย เป็นเอกภาพของความสัมพันธ์ในทุกกลุ่มบนโลก
- 2) จุดศูนย์กลางอยู่ที่โลก: เพราะมองส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย จุดศูนย์กลางของคุณค่า ไม่ได้อยู่ที่มนุษย์ อยู่ที่ความสมดุลของโลก
- 3) คุณค่าของส่วนประกอบย่อยในโลกเป็นคุณค่าตามบทบาทและมีคุณค่าเบื้องต้นเท่าเทียมกัน เพราะส่วนประกอบย่อยทุกกลุ่มมีความจำเป็นต่อความสมดุลของโลก
- 4) ความเป็น “ตัวตน” ของปัจเจกที่แยกออกจากสิ่งอื่นโดยสิ้นเชิงเริ่มเลือนลาง เพราะในมุมมององค์รวมของนิเวศวิทยา ปัจเจกมีอยู่ในความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น
- 5) มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของโลกธรรมชาติ ไม่ได้ถูกแยกออกด้วยลักษณะพิเศษที่มนุษย์มี
- 6) มิติของความสัมพันธ์ทางศีลธรรม จากมุมมองของโลกชีวะที่เป็นจุดศูนย์กลางของคุณค่าทั้งหลายความสัมพันธ์ทางศีลธรรมมิได้ถูกจำกัดอยู่เพียงมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น แต่รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับโลกธรรมชาติแนวระบบนิเวศแบบองค์รวมมีข้อสรุปชัดเจนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ต้องเริ่มจากตัวมนุษย์เอง ในรอบ 100 ปีที่ผ่านมา โลกอุตสาหกรรมตะวันตกได้ส่งเสริมให้ประชาชนของตนดำเนินวิถีชีวิตที่เน้นการบริโภควัตถุจำนวนมากตามแบบฉบับของสังคมอเมริกัน (American way of life) ซึ่งบัดนี้ได้แพร่บาดมาถึงสังคมไทยแล้ว วิถีชีวิตนี้ย่อมนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างหนักหน่วง มองจากแง่นี้แล้ว การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตอย่างถอนรากถอนโคนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่วิถีชีวิตเป็นเรื่องของค่านิยมทางสังคมซึ่งมีสายโยงใยไปถึงเรื่องจริยธรรม วัฒนธรรม และการบงการของระบบเศรษฐกิจการเมืองด้วย เกี่ยวกับเรื่องนี้เราคงจะต้องมีการอภิปรายถึง 2 เรื่อง คือ

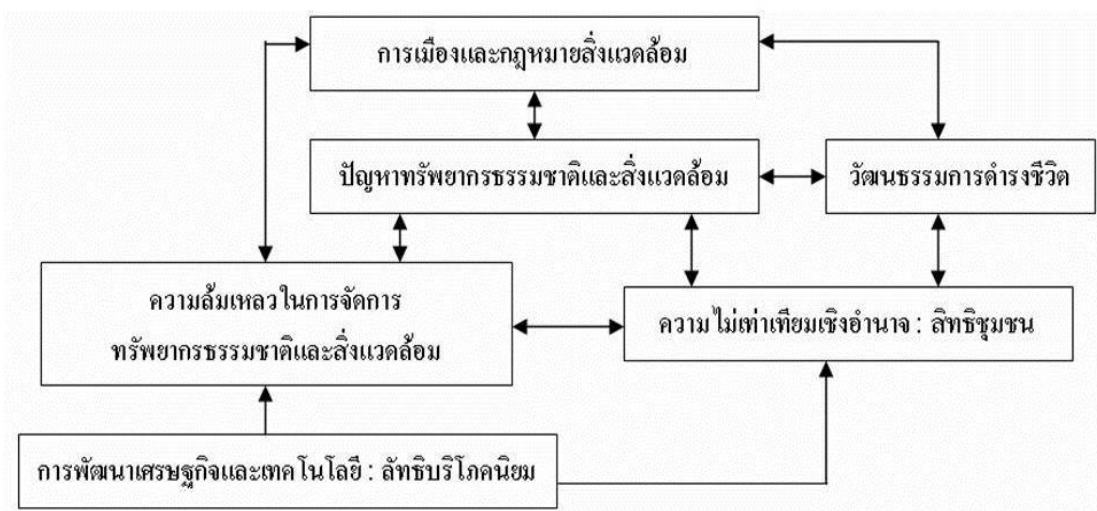
- 1) ความขัดแย้งกับธรรมชาติ: การดำเนินวิถีชีวิตแบบตะวันตกต่อไปเป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับธรรมชาติอย่างแน่นอน เพราะความเสื่อมโทรมของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ถ้าไม่ต้องการมีความขัดแย้งนี้ก็คงต้องมีการพัฒนาทัศนคติแบบใหม่ต่อธรรมชาติ (จริยธรรมทางนิเวศ)

- 2) ความขัดแย้งกับค่านิยมหลักของสังคม: การดำเนินชีวิตแบบใหม่เป็นหลักประกันที่จะช่วยให้ทั้งมนุษย์และระบบนิเวศอยู่รอดได้ แต่ก็将有ความขัดแย้งแบบใหม่เกิดขึ้นมา นั่นคือระหว่างหลักการ “ความจำเป็นทางนิเวศ” กับหลักการ “ความเจริญก้าวหน้า” ปัญหาความขัดแย้งนี้เป็นสิ่งที่แก้ไขให้ตกไปได้ยาก ในขณะที่ขบวนการสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่จะต้องการ “ความอยู่รอด” ของธรรมชาติและมนุษย์ ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมยังลุ่มหลงและใฝ่ฝันถึงความเจริญก้าวหน้า และการ

ดำเนินวิถีชีวิตที่เน้นการครอบครองวัตถุต่อไป การต่อสู้ทางอุดมการณ์ โดยการวิพากษ์วิจารณ์ วิทยาการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีลักษณะส่งเสริมการทำลายธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์แคบๆ ของมนุษย์จึงกลายเป็นภารกิจหลักด้านหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมของโลก การเคลื่อนไหวเช่นนี้ ต้องการการต่อต้านกระแสที่เชื่อว่า “โลกธรรมชาติคือกลไก” การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะมุ่งไปในทิศทางที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดจิตสำนึกใหม่ที่เห็นว่าโลกธรรมชาติคือ สิ่งมีชีวิต มีความรู้สึกซึ่งมนุษย์จะต้องให้ความรักความห่วงใยให้มากที่สุด

แนวระบบนิเวศแบบองค์รวม จะต้องมองแบบเป็นองค์รวม มองทุกส่วนไม่แยกกัน เป็นการเน้นเอกภาพท่ามกลางความหลากหลาย เป็นเอกภาพของความสัมพันธ์แบบอิงอาศัยของทุกกลุ่มในโลกชีวะ การเปลี่ยนแปลงในระบบของโลกชีวะมิใช่เพียงการเปลี่ยนแปลงปัจเจกแต่ละหน่วยเท่านั้น แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงเครือข่ายของความสัมพันธ์ต่างๆ ทั้งหมดในระบบของโลกชีวะ การมองธรรมชาติเป็นองค์รวมนี้เป็นรากฐานสำคัญในการขยายมโนทัศน์ของสังคมสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมโลกชีวะทั้งหมดด้วย ทั้งนี้การมองอย่างเป็นองค์รวมนั้นก็เพื่อทำความเข้าใจปัญหาและหาทางแก้ปัญหาได้อย่างรอบด้านมากที่สุด การมองแบบองค์รวมสามารถที่จะจำลองเป็นแผนภาพ ดังนี้

รูปภาพที่ 1.4 การมองระบบนิเวศแบบองค์รวม

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นมีความเชื่อมโยงกับหลายส่วนทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และในแต่ละปัจจัยที่เกี่ยวข้องก็มีความเชื่อมโยงกันเองด้วย สิ่งที่กำลังมาข้างต้นเป็นเพียงมิติทางด้านแนวคิดเท่านั้น เจาะลึกที่สำคัญที่จะทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทใน

การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง คือ กลุ่มผู้นำทางธุรกิจจะต้องมีโลกทัศน์ใหม่มีจิตสำนึกร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและมองปัญหาอย่างเป็นองค์รวมรอบด้าน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณรงค์ศักดิ์ ภู่อรัมย์ (2551) ได้ศึกษาถึงวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง ดังนั้นผลของการศึกษางานวิจัยนี้ดูกระบวนการการรวมกลุ่มของชุมชนบ้านศรีจุฬา เป็นการรวมกลุ่มที่เกิดจากความต้องการของคนในชุมชนและชาวบ้านที่สนใจเป็นแกนนำในการรวมกลุ่ม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเป้าหมายของกลุ่มสมาชิกร่วมกัน มีการประชุมร่วมกันในลักษณะประชาคมหมู่บ้าน มีกฎระเบียบที่เป็นรูปธรรม และสมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงมีระบบสวัสดิการชุมชน ให้กับสมาชิก โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานแบบวิสาหกิจชุมชน ชุมชนพึ่งตนเองบ้านศรีจุฬา ได้แก่ การที่ชุมชนมีลักษณะตามองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน กล่าวคือ ชุมชนมีการพึ่งพาตัวเอง เป็นเจ้าของและบริหารจัดการกลุ่มกิจกรรมสร้างรายได้เสริมทั้งหมด โดยการนำเอาภูมิปัญญามาสากลมาใช้ในการแปรรูป มีการเชื่อมโยงกลุ่มกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นอกจากนี้ชุมชนบ้านศรีจุฬาได้ประสบความสำเร็จการนำทฤษฎีใหม่ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน เนื่องจากชาวบ้านมีที่ดินที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ จึงไม่มีปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ทำให้ส่งผลการดำเนินงานแบบวิสาหกิจชุมชนเป็นผลสำเร็จ พร้อมกับการใช้ด้านเศรษฐกิจเทคโนโลยี สวัสดิการชุมชน ทรัพยากรชุมชนและทุนชุมชน

อดุลย์ ฐปนันท (2548) การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก” มีวัตถุประสงค์วิเคราะห์สาระสำคัญของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก และการศึกษาผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก กฎหมายซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย กฎหมายโรงงาน พ.ศ. 2535 กฎหมายควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กฎหมายส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 กฎหมายการผังเมือง พ.ศ. 2518 และกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ผลการวิเคราะห์กฎหมายพบว่า กฎหมายโรงงานได้แบ่งประเภทหรือชนิดโรงงานมีความสะดวกต่อการขออนุญาต ส่วนอาคารโรงงานต้องปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมอาคาร ด้านสิ่งแวดล้อม ต้องปฏิบัติตามกฎหมายส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้รับการคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน กฎหมายการผังเมืองได้กำหนดการใช้

ประโยชน์ที่ดินในอนาคตโดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมจะได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ส่วนการวิเคราะห์ผลกระทบด้านกฎหมายโรงงานผลกระทบต่อเชิงบวกแบ่งประเภทชัดเจนขออนุญาตถ่ายเชิงลบเป็นบ่อเกิดมลพิษ กฎหมายควบคุมอาคารกระทบเชิงบวก อาคารมีความปลอดภัย มั่นคง แข็งแรง เชิงลบ มักจะมีการละเมิดกฎหมายเสมอ กฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผลกระทบเชิงบวกมีการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการควบคุมมลพิษ เชิงลบ ประชาชนและผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ผลกระทบเชิงบวก ผู้ลงทุนพอใจ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ เชิงลบ เกิดการย้ายแรงงาน กอปรโยชน์ประโยชน์เกินควร กฎหมายการผังเมือง ผลกระทบเชิงบวก ชุมชนที่อยู่อาศัยบริการสังคมมีระเบียบเชิงลบ มิได้มีการจัดทำผังเมืองจริงจัง เพราะมีการขัดแย้ง กฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผลกระทบเชิงบวก ทำเลเหมาะกับการลงทุน บริการดี เชิงลบ ราคาที่ดินสูง ปัญหาเรื่องน้ำใช้

ไกรสร ทองวิเชียร (2557) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกาศใช้ผังเมืองรวมในตำบลบาย่างพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง โดยมุ่งศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางปรับปรุงแก้ไข และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้องค์กรบริหารส่วนตำบลบาย่างพร มีความพร้อมและความสามารถดำเนินการรับมือการประกาศใช้ผังเมืองรวมให้เป็นไปตามกฎหมายผังเมืองในการรับรองความความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในอนาคต ซึ่งผลการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาย่างพร ได้มีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ไว้รองรับการรับการประกาศใช้ผังเมืองรวมอำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง แต่ยังมีอุปสรรคในหลายๆ ด้าน ได้แก่ โครงสร้างการแบ่งงานหรือหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งมีการแบ่งไว้อย่างชัดเจน แต่ทางปฏิบัติพบว่า มีปัญหาค่อนข้างมาก เช่น มีงานคลุมเครือไม่ตรงตามตำแหน่งนั้นๆ การโดนแทรกแซงจาการนักการเมืองท้องถิ่น การใช้เส้นสายผลักดันคนของตนเข้ามาทำงาน ทำให้บุคลากรที่ได้มาขาดประสิทธิภาพ เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาร่างประกาศใช้ผังเมืองในบางส่วน เนื่องจากผังเมืองยังไม่ได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน แม้ว่าจะมีหน่วยงานรับฟังข้อคิดเห็นจากประชาชนก็ตาม แต่ยังมีส่วนน้อยและบางกลุ่มยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง และความคิดที่ขัดแย้ง ส่วนประชาชนอีกจำนวนมากตื่นตัวเรื่องผังเมือง

รุ่งทิพา ฉิมแย้ม (2548) จากการศึกษากระบวนการวางผังเมืองรวมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งวิจัยนี้ศึกษาชุมชนที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และบรรยายแบบพรรณนา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในคิดวางแผน การร่วมตัดสินใจกำหนดทางเลือก การร่วมปฏิบัติ และการตรวจสอบและประเมินผลในการวางผังเมืองรวมชุมชนมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงค่อนข้างน้อย แต่เป็นการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนที่เป็นผู้นำอย่างเป็นทางการร่วมกับ

หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการวางผังเมือง การวางผังเมืองรวมชุมชนมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงผ่านสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงราย เป็นตามกฎหมายกำหนด ส่วนขั้นตอนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนที่เป็นผู้นำอย่างเป็นทางการเท่านั้น ทำให้ประชาชนไม่มีโอกาสเข้ามาชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่อาศัยอยู่ ปัญหา และความต้องการของชุมชนที่จะทำให้การวางผังเมืองนั้นตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง อุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมาจากการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอทำให้ประชาชนไม่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการวางผังเมือง ดังนั้นหากจะแก้ปัญหาระบบการวางผังเมืองให้ตรงกับความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองในพื้นที่ชุมชนสิ่งที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมและรับฟังคนในชุมชนอย่างแท้จริง

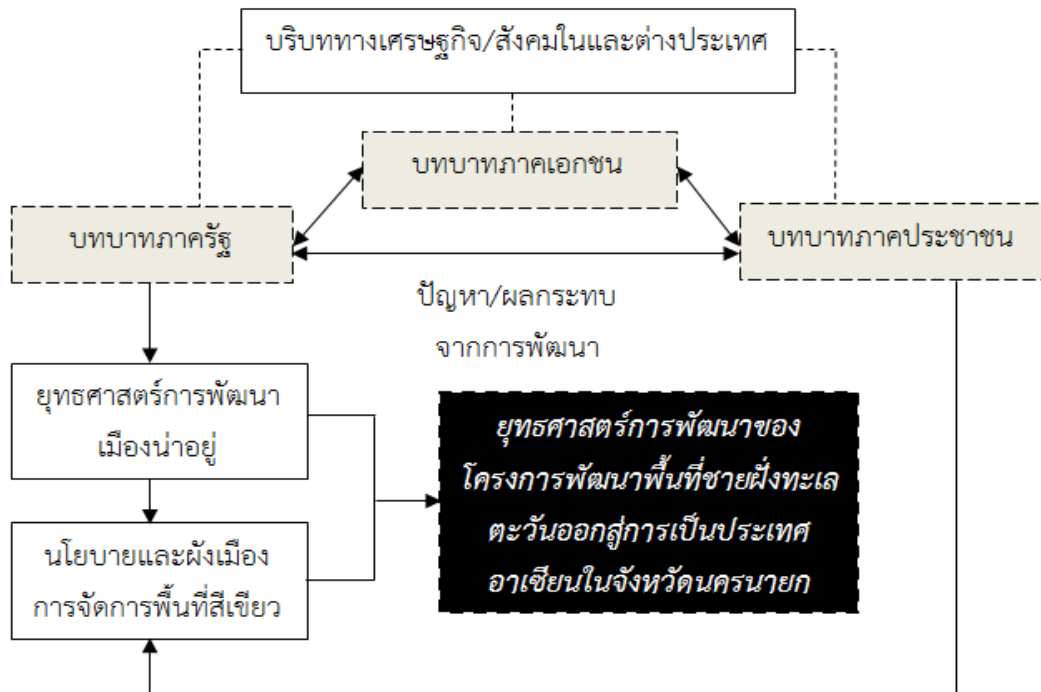
กิตติญา พรมรัตน์ (2548) การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนมาบตาพุด โดยศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและการพัฒนาของพื้นที่บริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนมาบตาพุด ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนมาบตาพุด จากผลการศึกษาการบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนมาบตาพุด เนื่องจากชุมชนมาบตาพุดเกิดขึ้นเพื่อรับรองกลุ่มแรงงานในเขตชุมชนเมืองและกลุ่มแรงงานที่เข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมของเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยรัฐบาลได้เร่งดำเนินการโครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม ให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและแล้วเสร็จในงบประมาณในระยะเวลาอันจำกัด ดังนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาและการบริหารจัดการชุมชน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากเกิดปัญหาและอุปสรรคมากมาย ทั้งด้านกลุ่มชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวางผังเมืองและการดูแลสาธารณูปโภคในชุมชน ปัญหาด้านขาดงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานที่ทันสมัย และปัญหาความซับซ้อนของโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ทำให้เกิดการชุมชนมาบตาพุดที่เป็นที่พักอาศัยออกไปอยู่บริเวณรอบ ๆ มาบตาพุด คือ บ้านฉาง เพราะพื้นที่ดังกล่าวมีมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมไม่เหมาะเป็นที่พักอาศัย เสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ชัยณรงค์ เครือนวน (2550) การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองของการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง เป็นการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผลการศึกษาในวิจัยฉบับนี้พบว่า การพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยองสามารถแบ่งออกเป็นสามช่วงใหญ่ คือ ช่วงอุตสาหกรรมยุคดั้งเดิมการประกอบอุตสาหกรรมในยุคนี้สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของการแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตรให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปอย่างง่าย ช่วงที่สองอุตสาหกรรมหลังการสร้างถนนสุขุมวิท อุตสาหกรรมช่วงนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีฐานเกี่ยวเนื่องกับ

ภาคเกษตรกรรมแต่เริ่มปรากฏให้เห็นโรงงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับภาคการเกษตรกรรมเกิดขึ้น ช่วงที่สาม อุตสาหกรรมภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นช่วงนี้เป็นอุตสาหกรรมหนักที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรมและไม่มีความสัมพันธ์กับโรงงานอุตสาหกรรมท้องถิ่นเลย ส่วนผู้ขับเคลื่อนกระบวนการสะสมทุนเป็นผลจากการขับเคลื่อนของกลุ่มทุนหลักสามกลุ่ม ภายใต้บริบทของพันธมิตรสามเสาในการสะสมทุน (Triple Alliance) คือ รัฐ กลุ่มนายทุนต่างชาติและกลุ่มนายทุนชาติ ผลของการพัฒนาอุตสาหกรรมยังส่งผลประโยชน์ในเชิงเชื่อมโยง (Effect Linkage) ไปถึงกลุ่มนายทุนท้องถิ่นความสัมพันธ์ของพันธมิตรในการสะสมทุนเป็นไปในลักษณะของการที่ไม่มีใครมีอำนาจเหนือกว่าใคร แต่จะเป็นไปในลักษณะของการพึ่งพิงซึ่งกันและกัน ผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมทำให้โครงสร้างทางการผลิตของจังหวัดเปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและนำไปสู่ความเติบโตของตัวเลขทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค แต่ผลประโยชน์ที่แท้จริงอันเกิดขึ้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรมกลับตกไปอยู่ในมือของกลุ่มชนชั้นนำเพียงไม่กี่กลุ่ม ตรงข้ามผลของการแสวงหาส่วนเกินทางเศรษฐกิจ ได้ก่อให้เกิดวิถีแห่งการเอารอดเอาเปรียบทางชนชั้นการละเมิดสิทธิหลักมนุษยชน การทุจริตและทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพะเกิดขึ้นตามมามากมาย สิ่งเหล่านี้นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชนชั้นต่าง ๆ ในสังคม ผลการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยองจึงมีฝ่ายหนึ่งได้และฝ่ายหนึ่งเสีย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยของการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม

รูปภาพที่ 1.5: กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยโครงการการทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม ในที่นี้จะพิจารณาหัวข้อเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายใต้วิธีวิทยาการศึกษาสังคมแนวสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขาวิชา ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลด้วย 3 วิธีการ คือ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การเสวนากลุ่มย่อย โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1.1 การศึกษาเอกสารและตัวบท เอกสารที่จะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ เอกสารขั้นต้น (Primary Data) เช่น จดหมายเหตุ บันทึกของทางราชการและเอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เช่น งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ เป็นต้น รวมถึงการศึกษาตัวบทอื่นๆ ที่ไม่ใช่เอกสาร เช่น วีดิทัศน์ สารคดี เป็นต้น

6.1.2 การสัมภาษณ์ประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) เพื่อศึกษาความทรงจำในอดีตของผู้คนในชุมชน การสัมภาษณ์ในลักษณะนี้จะเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาอ้างอิงและอธิบายในประเด็นต่าง ๆ ของงานวิจัยโดยผู้วิจัยใช้วิธีการเข้าไปหาข้อมูลในพื้นที่ (Field Research)

6.1.3 การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) จากผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหลัก (Key-Informants) การกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักจะใช้เทคนิคการเก็บตัวอย่างในเชิงคุณภาพ คือ การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักโดยพิจารณาจากลักษณะของการมีข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและกระบวนการสัมภาษณ์จนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (Data Satiation)

6.1.4 การจัดอภิปรายกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) เป็นการแสวงหาข้อสรุปจากการอภิปรายของกลุ่มคนที่สถานภาพเดียวกันจำนวน 5-7 คน ซึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความทรงจำ/พูดคุยในประเด็นต่างๆ ตามกรอบในการวิจัย ประกอบกับการเสวนาเฉพาะกลุ่มนี้ก็จะเป็นการตรวจสอบข้อมูลซึ่งกันและกัน

6.1.5 การสังเกตการณ์ (Observation) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเกตได้ 2 ประเภท คือ

- *การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participative observation)* คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมเรียนรู้ พัฒนารูปแบบของระบบให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่การเข้าร่วมประชุม การตั้งประเด็น การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองปฏิบัติระบบแลกเปลี่ยนสินค้า และการสังเกตการณ์พฤติกรรมของสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม

- *การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participative observation)* คือ การที่ผู้วิจัยสังเกตการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในฐานะของผู้สังเกตการณ์แต่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์จริง

6.2 การตรวจสอบข้อมูล

สำหรับการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะใช้หลักการสามเส้า (Triangulation) โดยใช้วิธีการดังนี้

6.2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบของข้อมูลนั้น จะต้องตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล

- การตรวจสอบแหล่งเวลาหมายถึงการตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกันเพื่อให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นเหมือนกันหรือไม่

- การตรวจสอบสถานที่หมายถึงถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่

- การตรวจสอบบุคคลหมายถึงถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

6.2.2 การเปรียบเทียบจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี (Methodological Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น การศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร หรือทำการซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หรืออาจซักถามผู้ให้ข้อมูลหลังจากสรุปผลการศึกษา เพื่อความแน่นอนว่าข้อสรุปนั้นเที่ยงตรงตามความเป็นจริงหรือไม่

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย มาจัดกระทำให้เป็นระบบและหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อที่จะนำไปสู่การตีความ (Hermeneutic) ซึ่งจะเป็นการทำความเข้าใจต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา โดยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิเคราะห์ ดังนี้

6.3.1 การจำแนกและจัดระบบข้อมูล เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์โดยผู้วิจัยจะทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล หาแบบแผนความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม เพื่อทำความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่รวบรวมมา

6.3.2 เป็นการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล ซึ่งเป็นการอธิบายที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนอย่างไร เช่น ผลที่ได้รับจากนโยบายของรัฐได้ก่อให้เกิดผลกับชุมชน/วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนอย่างไร ตลอดจนการปรับเปลี่ยนไปในมิติต่าง ๆ กัน โดยเป็นการอธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้คน ตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองและวัฒนธรรมอันเป็นบริบทของการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ด้านวิชาการงานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก เช่น ในรายวิชาการพัฒนาอุตสาหกรรมและแรงงาน, เศรษฐศาสตร์การเมือง และนโยบายสาธารณะ, การเมืองสีเขียว, เศรษฐศาสตร์การเมืองกับการพัฒนา เป็นต้น

7.2 ด้านนโยบาย งานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแผนในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ได้

7.3 ด้านเศรษฐกิจ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและยกระดับมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ (Well-being) ของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

7.4 ด้านสังคมและชุมชนการเกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกอย่างยั่งยืน รวมถึงสังคมและชุมชนท้องถิ่นได้รับความยุติธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์และทรัพยากรภายใต้กระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้น

บทที่ 2

บริบทและสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายก

บริบทสภาพแวดล้อมเชิงนโยบาย (policy environment) ของจังหวัดนครนายกที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรมของจังหวัดนครนายก ประกอบด้วยบริบทสภาพแวดล้อมในมิติทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง อันเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจและพิจารณานโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก

1. บริบทสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม

จังหวัดนครนายกมีบริบทสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็นที่สำคัญ ประกอบด้วย

1.1 สภาพแวดล้อมเชิงภูมิประเทศ ภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ

จังหวัดนครนายกตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 2,122 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 1,326,250 ไร่ มีระยะทางจากกรุงเทพมหานครตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิต ผ่านอำเภอองครักษ์ ถึงจังหวัดนครนายก ระยะทาง 105 กิโลเมตร จังหวัดนครนายกมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ, 2539; จังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครราชสีมา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดปราจีนบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดปทุมธานี

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครนายก สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบทางตอนเหนือและตะวันออกเป็นภูเขาสูงชันในเขตอำเภอบ้านนา อำเภอเมืองนครนายกและอำเภอบางพลีส่วนหนึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ส่วนทางตอนกลางและตอนใต้เป็นที่ราบ ลักษณะดินเป็นดินปนทราย และดินเหนียวเหมาะแก่การทำเกษตร (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก, 2555)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3076 สายนครนายก-บ้านสร้าง
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3050 แยกเข้าน้ำตกรักษาrica จังหวัดนครนายก

การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ก่อสร้างทางรถไฟ สายแก่งคอย-คลองสิบเก้าเชื่อมระหว่างภาคเหนือ/ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเพื่อรับส่งสินค้า โดยผ่านจังหวัดนครนายก เขตอำเภอบ้านนาและอำเภอองครักษ์ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก, 2555)

ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนครนายก คือ ทรัพยากรแหล่งน้ำธรรมชาติ และทรัพยากรป่าไม้ โดยแหล่งน้ำสำคัญในเขตจังหวัดนครนายกมีเขตลุ่มน้ำสำคัญอยู่สามแห่ง คือ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก, 2555)

- ลุ่มน้ำนครนายก ต้นน้ำอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้นกำเนิดจากห้วยและแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น คลองท่าด่าน ห้วยนางรอง ห้วยสมพุง คลองมะเตือ ห้วยสาริกา ห้วยน้ำริน ห้วยแม่ปาน เป็นต้น ลุ่มน้ำนครนายกมีโครงการนำน้ำมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำสาขาแม่บ้านนครนายก (สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2530) และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก (สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2497) เพื่อให้เป็นการทดน้ำเข้าสู่ระบบส่งน้ำของโครงการท่าด่านส่งเข้าพื้นที่ชลประทานในช่วงฤดูฝนประมาณ 8,000 ไร่

- ลุ่มน้ำคลองบ้านนา ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเขตอำเภอแก่งคอยและอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี มีลำน้ำสาขาไหลมารวมกันคือ ห้วยเจ็ดคด ห้วยใหญ่ ห้วยน้ำเค็มและห้วยข่า ลำน้ำไหลจากทิศเหนือไปบรรจบกับคลองส่งน้ำฝั่งขวาของโครงการส่งน้ำฯ นครนายก (คลอง 29) และแม่บ้านนครนายกในตำบลทองหลางและตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา ความยาวของลำน้ำจากต้นน้ำถึงจุดที่ไหลลงแม่บ้านนครนายกประมาณ 57 กิโลเมตร

- ลุ่มน้ำคลองยาง ต้นน้ำมาจากเทือกเขาสมอปูน เป็นต้นกำเนิดจากห้วยและแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น คลองบางบอน คลองยาง คลองปากพลีและคลองสารภี มีความยาวรวมตลอดลำน้ำประมาณ 36 กิโลเมตร เป็นเส้นแบ่งเขตอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายกกับอำเภอเมืองปราจีนบุรี มีโครงการนำน้ำมาใช้ประโยชน์สามโครงการ คือ โครงการฝายน้ำล้นในคลองยาง (สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2535) โครงการคลองยาง (สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2527) และโครงการสารภี

นอกจากนี้ จังหวัดนครนายกยังมีลำคลองที่สำคัญ มีอยู่หลายสายด้วยกันได้แก่ คลองท่าด่าน คลองมะเตือ คลองพรหมณี คลองวังไทร ห้วยนางรอง ห้วยสมพุงใหญ่ ห้วยสาริกาและคลองท่าแดง (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก, 2555)

ตารางที่ 2.1 แหล่งลำน้ำของจังหวัดนครนายก

ชื่อลำน้ำ	ต้นกำเนิด	สถานที่ที่ลำน้ำไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำนครนายก
คลองสาริกา	เขาสาริกา อ.เมืองนครนายก	บ้านหินลาด ต.สาริกา อ.เมืองนครนายก
คลองวังตะไคร้	เขาอินทนิ อ.เมืองนครนายก	บ้านดง ต.สาริกา อ.เมืองนครนายก
คลองนางรอง	เขาเขียว อ.ปากพลี	บ้านดง ต.สาริกา อ.เมืองนครนายก
คลองท่าด่าน	คลองสมอปูนไหลมารวมกับคลองสามสิบ บริเวณคลองปุน อ.ปากพลี เป็นคลองท่าด่าน	บ้านท่าด่าน ต.หินตั้ง อ.เมืองนครนายก
คลองลำพุงแห้ง	เขามดดำ เขาแก้ว อ.เมืองนครนายก	บ้านสวนหงส์ ต.สาริกา อ.เมืองนครนายก
คลองบางหอย	คลองบางกระทุ่มคลองสายท่าแห้ง คลองแหมโค้ง ไหลมารวมกันบริเวณบ้านบางหอย อ.ปากพลี	บ้านปากคลองบางหอย ต.บางสมบูรณ์ อ.องครักษ์
คลองพระอาจารย์ คลองบางเฒ่า,คลอง บางอีกรหรือลำ ผักบุง	คลองโพธิ์ไหลมารวมกับคลองหน้ากระดานเป็นคลองบางเฒ่า,คลองบางอีกรหรือลำผักบุง	วัดจันทร์เรือง ต.บางสมบูรณ์ อ.องครักษ์

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

ส่วนทรัพยากรป่าไม้ของจังหวัดนครนายก มีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายทั้งหมด 421,182 ไร่ หรือ 673.89 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 31.76 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด (1,326,250 ไร่ หรือ 2,122 ตารางกิโลเมตร) ข้อมูลพื้นที่ป่าจากกรมป่าไม้ เมื่อปี พ.ศ. 2543 (ข้อมูลล่าสุดที่ได้มีการสำรวจและแปลจากภาพถ่ายมาตราส่วน 1:50,000) คงเหลือพื้นที่ป่าจำนวน 410,652.5 ไร่ หรือ 657.044 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 30.96 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรและในพื้นที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ใช้ประโยชน์ในราชการทหาร พื้นที่ป่าไม้ 421,182 ไร่ แบ่งเป็น (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก, 2555)

- ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จำนวน 340,575 ไร่ หรือ 544.92 ตารางกิโลเมตร

- ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2508 และวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2536 จำนวน 17,710 ไร่ หรือ 28.336 ตารางกิโลเมตร

- ป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 จำนวน 10,976 ไร่ หรือ 17.562 ตารางกิโลเมตร

- ป่าบริเวณเขาชะงอก ในราชการกระทรวงกลาโหม จำนวน 51,921 ไร่ หรือ 83.074 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2.2 ประเภทพื้นที่ป่าจังหวัดนครนายก

ประเภทพื้นที่	จำนวนพื้นที่ (ไร่/ตร.กม.)
พื้นที่ปลูกป่าตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ฯ (พ.ศ. 2539-2545)	74 ไร่ / 0.118 ตร.กม.
พื้นที่ปลูกป่าตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ (พ.ศ. 2537-2542)	1,662 ไร่ / 2.659 ตร.กม.
พื้นที่ปลูกป่าตามโครงการพัฒนาป่าชุมชน (พ.ศ. 2531-2542)	2,351 ไร่ / 3.762 ตร.กม.

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติต่อการพัฒนาของจังหวัดนครนายก เนื่องจาก จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพึ่งพาอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรแหล่งน้ำและทรัพยากรป่าไม้ เช่น น้ำตก ภูเขาและป่าไม้ โดยมีอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และแหล่งน้ำเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งนับตั้งแต่การเกิดการพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ การเกิดขึ้นของโครงการเขื่อนขุนด่านปราการชลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นเขื่อนประเภทคอนกรีตบดอัดที่ยาวที่สุดในโลก (Roller Compacted Concrete: RCC Dam) ทำให้หลังปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ภาพรวมเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดนครนายกมีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก, 2555)

“ทรัพยากรน้ำเป็นต้นทุนที่สำคัญของจังหวัดนครนายก น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง คนจะรู้จักกันครนจาก 2 น้ำตกนี้ก่อน และเมื่อมีเขื่อนขุนด่านฯ ก็ยิ่งทำให้คนรู้จักกันครนมากยิ่งขึ้น ทำให้นครนายกเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยากเล่นน้ำจืด อยากเล่นน้ำตก แตกต่างจากบางแสนที่เป็นน้ำเค็ม” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำต่าง ๆ ยังทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของจังหวัดนครนายกตั้งแต่อดีต เนื่องจากเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำและชะลอน้ำที่ไหลมาจากแหล่งน้ำต่าง ๆ

“ตอนเด็ก ๆ นครนายกมีน้ำท่วมบ่อยในช่วงฤดูฝน เพราะนครนายกเป็นจังหวัดที่มีแหล่งน้ำเยอะ บ่อยครั้งที่ตอนกลางคืนต้องมาช่วยพ่อแม่เก็บของขึ้นที่สูงเพื่อน้ำจะได้ไม่พัดของไป แต่พอมีเขื่อนก็ทำให้ปัญหาน้ำท่วมลดลงไป” (ฤทธิ์ บินอับดุลเลาะห์, 2560, สัมภาษณ์)

“เมื่อก่อนเขื่อนไม่มี เขื่อนท่าด่านเดิม ถ้าน้ำแห้งก็แห้งไปเลย แต่พอมีน้ำก็หลากท่วม นครนายกจะมีลักษณะน้ำเดียวก็ท่วมเดียวก็แห้งหาย เป็นแบบนี้ตลอด” (ขวลิต ภูมิ, 2560, สัมภาษณ์)

1.2 บริบทสภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

ประชากรจังหวัดนครนายก มีประชากรจำนวน 256,085 คน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2557) แยกเป็น ชาย 126,837 คน หญิง 129,248 คน จำนวน 89,052 หลังคาเรือน แยกเป็น รายอำเภอ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 2.3 จำนวนประชากรแยกชายหญิงรายอำเภอ (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559)

จังหวัดนครนายก	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
อำเภอเมืองนครนายก	42,311	41,953	84,264
อำเภอปากพลี	11,094	11,562	22,656
อำเภอบ้านนา	31,693	32,066	63,759
อำเภอองครักษ์	29,003	30,016	59,019
เทศบาลตำบลองครักษ์	1,294	1,379	2,673
เทศบาลตำบลบ้านนา	2,461	2,789	5,250
เทศบาลตำบลพิบูลออก	2,517	2,789	5,250
เทศบาลตำบลเกาะหวาย	895	1,008	1,903
เทศบาลตำบลท่าช้าง	503	533	1,036
เทศบาลเมืองนครนายก	7,585	8,415	16,000

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, 2560

จากตารางจะเห็นได้ว่าประชากรที่มีจำนวนสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ อำเภอเมืองจังหวัดนครนายก รองลงมาได้แก่ อำเภอบ้านนาและอำเภอองครักษ์ ความหนาแน่นของประชากร เขตชุมชนเมือง (เขตเทศบาล) ประมาณ 1,328 คน/ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังความหนาแน่นของประชากรนอกเขตชุมชนเมือง (ตำบล หมู่บ้าน นอกเขตเทศบาล) ประมาณ 98 คน/ตารางกิโลเมตร และข้อมูลความหนาแน่นของประชากรแยกเป็นหญิงและชายตามตารางที่ 2.4 (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงความหนาแน่นของประชากร

จังหวัดนครนายก	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
อำเภอเมืองนครนายก	87
อำเภอบ้านนา	161
อำเภอปากพลี	68
อำเภอองครักษ์	89

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

จากสถิติความหนาแน่นของประชากรสูงสุดได้แก่ อำเภอบ้านนา และรองลงมาได้แก่ อำเภอองครักษ์ และอำเภอเมืองนครนายก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 2.5 อัตราความหนาแน่นประชากรจังหวัดนครนายก (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559)

กลุ่มอายุ	ชาย	หญิง	รวม
0-4 ปี	6,834	6,217	13,051
5-9 ปี	7,545	6,971	14,516
10-14 ปี	7,497	7,090	14,587
15-19 ปี	9,461	7,616	17,077
20-24 ปี	10,517	8,879	19,396
25-29 ปี	9,219	8,706	17,925
30-34 ปี	9,295	8,935	18,230

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, 2560

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

กลุ่มอายุ	ชาย	หญิง	รวม
35-39 ปี	9,498	9,376	18,874
40-44 ปี	9,508	9,460	18,968
45-49 ปี	9,795	10,596	20,391
50-54 ปี	9,636	10,798	20,434
55-59 ปี	7,908	9,066	16,974
60-64 ปี	5,944	7,064	13,008
65-69 ปี	4,779	5,890	10,669
70 ปีขึ้นไป	8,698	13,113	21,811
ไม่ทราบ	1,534	1,117	2,711
รวม	127,773	130,585	258,385

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, 2560

จากตารางแบ่งความหนาแน่นของประชากรตามเพศและอายุจะพบว่า จำนวนช่วงอายุ ที่มีสูงที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป โดยอาจกล่าวได้ว่าจังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดของผู้สูงอายุ รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 50-54 ปีและช่วงอายุ 45-49 ปี ตามลำดับ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

บริบทสภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่ยังมีความเป็นเมือง (urban) ที่ต่ำ เนื่องจาก จำนวนประชากรที่ยังมีไม่มาก ประชากรส่วนใหญ่ยังมีอาชีพอยู่ทางภาคเกษตรกรรม ส่วนวัฒนธรรมมีลักษณะเหมือนกับพื้นที่อื่น ๆ ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย แต่ด้วยจังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบน้ำจืดและยังเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาที่สำคัญของประเทศอย่าง โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก ซึ่งถือเป็นสถาบันการศึกษาและสถาบันทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและสภาพวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายกอย่างมาก (พจนีย์ ขวัญเมือง, 2547, หน้า 85-86)

2. บริบทสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ

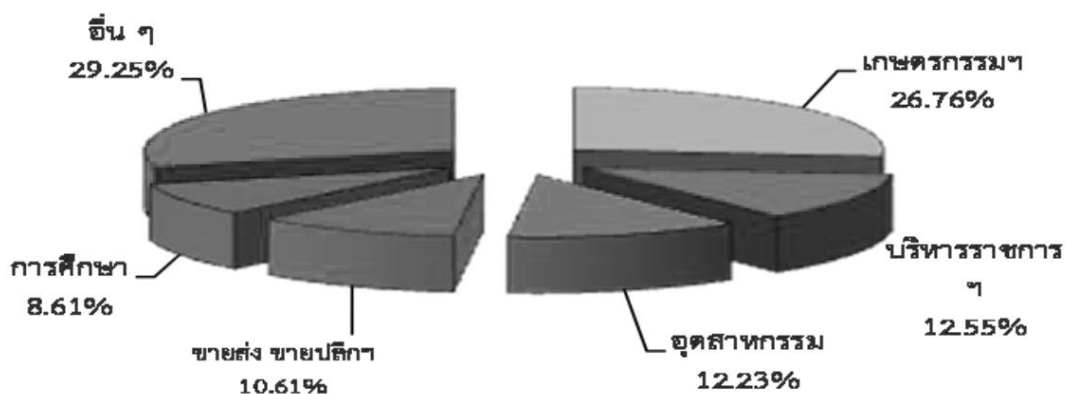
จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีบริบททางเศรษฐกิจอยู่ที่การทำเกษตรและการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจที่จะนำมาพิจารณาบริบทสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการจัดพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย

2.1 ภาพรวมของสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกปี พ.ศ. 2554 พิจารณาได้จากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี มีค่าเท่ากับ 19,630 ล้านบาท อยู่ในลำดับที่ 8 จาก 8 จังหวัดในภาคตะวันออก ลำดับที่ 71 จาก 77 จังหวัดของประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อหัว เท่ากับ 74,003 บาท/คน/ปี อยู่ในลำดับที่ 7 ในภาคตะวันออกและลำดับที่ 42 ของประเทศ ซึ่งโครงสร้างเศรษฐกิจหลักของจังหวัด 3 อันดับแรก ได้แก่ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

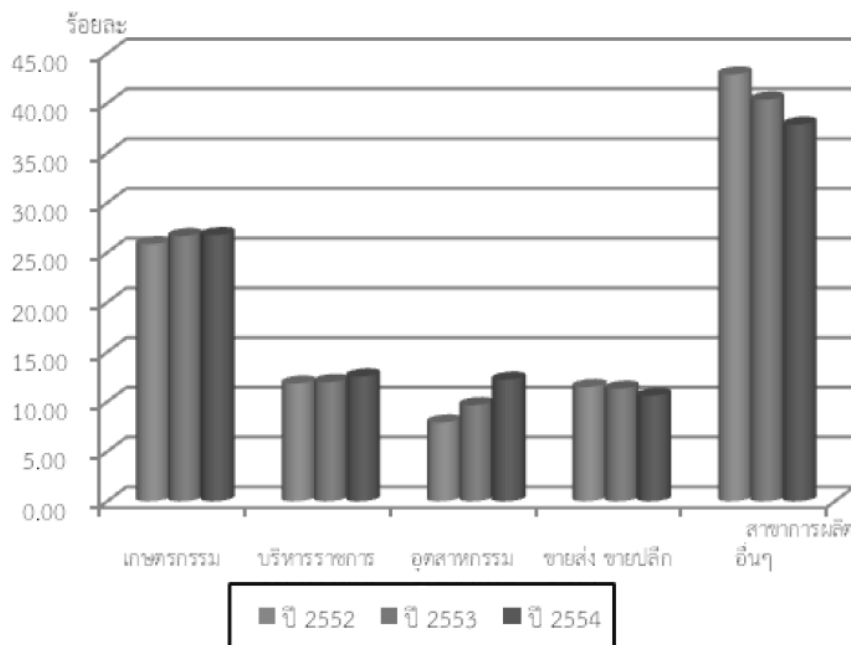
- อันดับที่ 1 สาขาเกษตรกรรมฯ คิดเป็นร้อยละ 26.76 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด
- อันดับที่ 2 สาขาขายส่ง ขายปลีกฯ คิดเป็นร้อยละ 12.55 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด
- อันดับที่ 3 สาขาบริหารราชการฯ คิดเป็นร้อยละ 12.23 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

รูปภาพที่ 2.2 โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดนครนายกในปี พ.ศ. 2554

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

รูปภาพที่ 2.3 เปรียบเทียบสัดส่วน GPP สาขาหลักของจังหวัดนครนายกในปี พ.ศ. 2552-2554

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

สำหรับภาคเกษตรในปี 2554 สร้างมูลค่าเพิ่มจำนวน 5,667 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 เท่ากับ 215 ล้านบาท ส่วนภาคนอกเกษตรในปี 2554 สร้างมูลค่าเพิ่มจำนวน 13,962 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 เท่ากับ 533 ล้านบาท (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

หากพิจารณาภาวะเศรษฐกิจ ณ ราคาคงที่จะพบว่าเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกในปี พ.ศ. 2554 ขยายตัวจากปีที่แล้วร้อยละ 2.35 เป็นผลมาจากการขยายตัวของสาขาเกษตรกรรมฯ สาขาบริหารราชการ สาขาอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

2.2 ภาพรวมของสถานการณ์การประกอบอาชีพ

ประชากรจังหวัดนครนายกเป็นครัวเรือนเกษตรกรรม จำนวน 21,559 ครัวเรือน หรือเท่ากับ ร้อยละ 23.75 ของครัวเรือนทั้งหมด (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2557) มีแนวโน้มลดลงจากปี พ.ศ. 2557 ที่จากเดิมมีครัวเรือนทำการเกษตรร้อยละ 28.75 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก ได้แก่ การเกษตรกรรม การปศุสัตว์ และการประมง มีพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 656,318 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.50 ของพื้นที่จังหวัด โดยสรุปอาชีพที่สำคัญดังนี้ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

2.2.1 ด้านเกษตรกรรม จังหวัดนครนายกมีการเกษตรกรรมที่สำคัญ คือ การปลูกข้าว การทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้น โดยเฉพาะมะยงชิด-มะปรางหวานที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครนายก และ

การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ รวมถึงการปลูกพืชผักและสมุนไพร สถานการณ์ของการประกอบอาชีพ
ทางด้านเกษตรกรรมของจังหวัดนครนายกสามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 สถานการณ์ของการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรกรรมของจังหวัดนครนายกปี พ.ศ. 2560

ผลผลิตที่สำคัญ	การปลูกข้าว	การทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้น	การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	การปลูกพืชผักและสมุนไพร
	จำนวนปีและจำนวนปราง (พื้นที่ พื้นเมือง)	มะขงชิต -มะปรางหวาน กระท้อน ก้วย ขนุน ทุเรียน ลองกอง ใฝ่เลียง และมะนาว	ไม้ชาดูงซากัง ไม้กระถาง ไม้ตัด ใบ ไม้ประดับชูดล้อม	พืชผักและสมุนไพรทั่วไป สำหรับบริโภคในครัวเรือน
พื้นที่การปลูก	515,441 ไร่ - จำนวนปี 355,831 ไร่ - จำนวนปราง 152,369 ไร่	71,215 ไร่ - ไม้ผล 61,262 ไร่ - ไม้ยืนต้น 21,905 ไร่	9,911 ไร่	9,640 ไร่ - พืชผัก 6,282 ไร่ - พืชไร่ 2,168 ไร่ - สมุนไพร 1,190 ไร่
ปัญหา	ดินเปรี้ยวและ ใฝ่ผลผลิตปานกลาง ^{นี้} น้ำยังมีคุณภาพต่ำและเข้าถึงได้ ^{นี้} ในบางพื้นที่			

ที่มา: ปรับปรุงจาก สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก, 2560 อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

2.2.2 ด้านปศุสัตว์ จังหวัดนครนายกมีพื้นที่ปศุสัตว์ จำนวน 45,705 ไร่ เป็นแหล่งผลิตสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด โดยเฉพาะสัตว์เล็กและสัตว์ปีกที่สำคัญในปี 2556 ดังนี้ ไก่ไข่ จำนวน 4,683,622 ตัว ไก่เนื้อ จำนวน 2,351,216 ตัว ไก่พื้นเมือง จำนวน 285,072 ตัว เป็ดเนื้อ จำนวน 233,200 ตัว สุกรขุน จำนวน 52,949 ตัว กระบือ จำนวน 10,308 ตัว โคเนื้อ จำนวน 9,550 ตัว จังหวัดนครนายกมีพื้นที่ปศุสัตว์จำนวนมาก เนื่องจากมีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว อยู่ใกล้แหล่งผลิตอาหารสัตว์ โรงงาน แปรรูปหรือแหล่งรับซื้อผลผลิตและมีผู้ประกอบการรายใหญ่อยู่ในพื้นที่หลายราย (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 2.7 ครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ แยกเป็นรายอำเภอ (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2556)

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนผู้เลี้ยงสัตว์	คิดเป็นร้อยละ
1	อำเภอเมืองนครนายก	35,408	3,355	9
2	อำเภอบ้านนา	22,648	5,217	23
3	อำเภอองครักษ์	19,799	3,203	16
4	อำเภอปากพลี	8,064	3,521	44
	รวม	85,919	15,296	18

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

2.2.3 ด้านการท่องเที่ยว เป็นผลมาจากความนิยมในการมาท่องเที่ยวตามสถานที่แหล่งน้ำจืดที่สำคัญของจังหวัดนครนายกทั้ง น้ำตก เขื่อนหรือลำน้ำต่าง ๆ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 หลังการสร้างเขื่อนขุนด่านปราการชลทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ รวมถึงประชาชนในจังหวัดนครนายกปรับเปลี่ยนอาชีพเข้าสู่การทำกิจการธุรกิจเกี่ยวกับการรองรับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ทและที่พักแบบโฮมสเตย์ภายในจังหวัดนครนายก มีเพิ่มขึ้นหลังปี พ.ศ. 2549 มากกว่า 100 แห่ง สามารถรองรับผู้เข้าพักแรมตลอดทั้งปีมากกว่า 800,000 คน โดยความหนาแน่นอยู่ในเส้นทางที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองนครนายก (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์; องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวรายปี พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 51.32 รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.37 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นคนละประมาณ 1,796.74 บาท/วัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอยู่ระหว่างคนละ 2,500-3,500 บาท/วัน

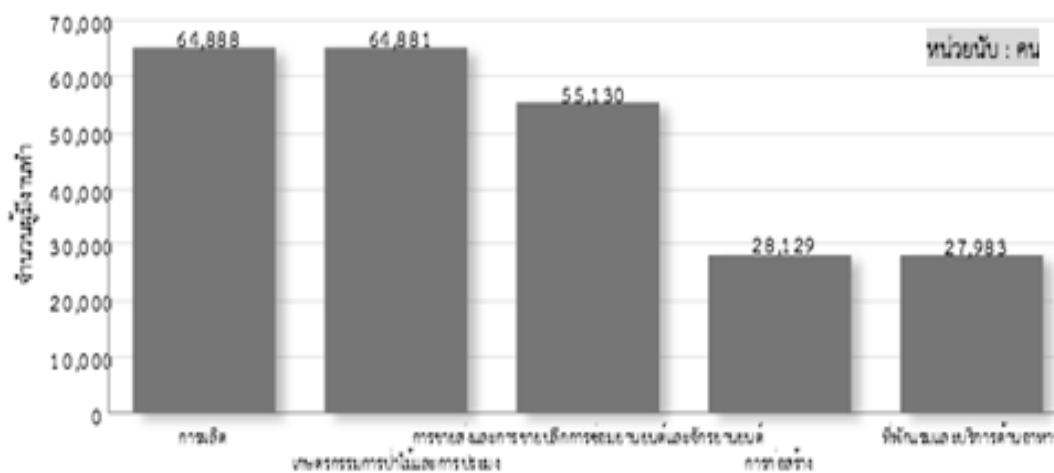
ตารางที่ 2.8 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก (ข้อมูล ณ เดือน กันยายน พ.ศ. 2556)

จำนวนนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว (คน)				รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)			
ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	เพิ่มขึ้น%	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	เพิ่มขึ้น%
1,150,120	1,434,190	2,170,260	51.32%	2,080.40	2,901.90	3,899.40	34.37%

ที่มา: สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

2.2.4 ด้านอุตสาหกรรม สถิติผู้มีงานทำจังหวัดนครนายก ได้แบ่งประเภทตามอุตสาหกรรม 5 อันดับได้แก่ การผลิต จำนวน 64,888 คน, เกษตรกรรมการป่าไม้และการประมง จำนวน 64,881 คน, การขายส่งและการขายปลีกการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ จำนวน 55,130 คน, การก่อสร้าง จำนวน 28,129 คน, และที่พักแรมและบริการด้านอาหาร จำนวน 27,983 คน หากดูตามสถิติจะพบว่าในช่วงปี 2560 นี้ การผลิตและการเกษตรมีจำนวนผู้ทำงานใกล้เคียงกัน

รูปภาพที่ 2.4 อัตราจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

รายได้เฉลี่ยต่อหัวในปี พ.ศ. 2556 ประชากรในจังหวัดนครนายก มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวทั้งสิ้น 70,055 บาทต่อคนต่อปี โดยมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากการขยายตัวของรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ซึ่งขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากอย่างต่อเนื่องในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะสาขาการขายส่ง การขายปลีก ในขณะที่จำนวนประชากรของจังหวัดนั้นมีเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ตารางที่ 2.9 แสดงรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรของจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2553-2556

สาขาการผลิต	2553	2554	2555	2556	อัตราการขยายตัว
รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท)	71,582	74,003	70,551	70,551	4.66
5-9 ปี	263,772	265,256	263,612	263,612	0.61

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง, 2560

เมื่อพิจารณาผู้มีงานทำตามอาชีพในไตรมาส 1 ปี พ.ศ. 2560 พบว่าอาชีพที่มีผู้ทำงานมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ (สำนักงานแรงงานจังหวัดนครนายก, 2560 อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

- ผู้ปฏิบัติงานในด้านเกษตรและการประมง 33,294 คน ร้อยละ 22.77
- พนักงานบริการและพนักงาน ในร้านค้าและตลาด จำนวน 31,282 คน ร้อยละ 21.40
- ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 28,016 คน ร้อย

ละ 19.16

- อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการ 20,637 คน ร้อยละ 14.11
- ผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ 17,663 คน ร้อย

ละ 12.08

ตารางที่ 2.10 ผู้มีงานทำจำแนกตามเพศและรายอุตสาหกรรมของจังหวัดนครนายก

อุตสาหกรรม	ปี	ปี	ไตรมาส ๑ ปี ๒๕๖๐		
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	ชาย	หญิง	รวม
ภาคเกษตรกรรม	๕๐,๓๒๘	๓๓,๕๐๔	๒๕,๕๒๘	๑๑,๓๓๘	๓๖,๘๖๖
๑. เกษตรกรรม และการป่าไม้และการประมง	๕๐,๓๒๘	๓๓,๕๐๔	๒๕,๕๒๘	๑๑,๓๓๘	๓๖,๘๖๖
นอกภาคเกษตรกรรม	๕๐๕,๖๘๓	๕๑๓,๕๖๖	๒๐,๐๖๖	๕๓,๐๖๓	๕๑๓,๐๘๕
๒. ก่อสร้างเมืองใหม่ และเมืองหิน	๕๒๙	๕๒๙	-	-	-
๓. การผลิต	๓๒,๖๓๗	๓๖,๑๘๐	๑๖,๕๒๓	๑๕,๖๖๔	๓๒,๑๘๗
๔. การไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๕๖๓	๕๗๗	๕๐๓	๒๓	๕๒๖
๕. การจัดหา การจัดการและการบำบัดน้ำเสียของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๗๘๓	๕๔๔	๓๗	๑๗๖	๒๑๓
๖. การก่อสร้าง	๙,๖๓๗	๙,๒๕๕	๑๒,๑๗๗	๒,๑๖๐	๑๔,๓๓๖
๗. การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์จักรยานยนต์	๒๓,๒๙๖	๒๖,๕๓๓	๑๒,๖๔๔	๑๒,๒๗๘	๒๔,๙๒๒
๘. การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	๒,๑๘๓	๓,๑๗๖	๒,๘๑๓	-	๒,๘๑๓
๙. ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๙,๘๗๗	๙,๗๖๘	๕,๕๓๐	๙,๗๖๘	๑๕,๒๙๗
๑๐. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๖๑๗	๕๑๓	๘๐	๓๓	๑๑๓
๑๑. การเงินและการประกันภัย	๑,๑๘๐	๑,๓๒๒	๕๗๗	๕๖๕	๙๒๒
๑๒. อสังหาริมทรัพย์	๓๗๖	๓๐	๘๕	๓๗๗	๕๖๒
๑๓. ทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๒๗๗	๑๗๗	๓๗๖	๕๗	๔๓๓
๑๔. การบริหารและการบริการสนับสนุน	๒๕๗	๑,๓๘๕	๒,๕๑๓	๑๓๐	๒,๕๘๐
๑๕. การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับอื่นๆ	๘,๘๗๘	๗,๘๘๕	๒,๒๕๔	๒,๖๖๘	๔,๙๒๒
๑๖. การศึกษา	๖,๘๖๖	๙,๖๖๗	๑,๕๓๓	๓,๕๗๐	๕,๑๐๓
๑๗. กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๒,๗๘๐	๓,๖๘๓	๕๗๕	๒,๐๖๖	๒,๕๓๓
๑๘. ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๓,๓๓๐	๔,๕๑๗	๕๖๗	๘๑๓	๑,๒๘๐
๑๙. บริการอื่นๆ	๑,๘๑๗	๒,๒๒๐	๑,๕๘๐	๑,๖๖๕	๓,๒๔๕
๒๐. การจ้างงานในครัวเรือนส่วนบุคคล กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการ	๕๗๖	๑,๑๖๘	๕๖๖	๘๗๗	๑,๓๘๕
รวม	๕๕๕,๗๑๑	๕๖๖,๖๖๖	๘๕,๕๘๐	๖๘,๗๖๕	๑๕๖,๓๔๕

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดนครนายก อ้างถึงใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

ส่วนทางด้านรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน จากข้อมูลรายงานเชิงวิเคราะห์เรื่องรายได้และการกระจายรายได้ครัวเรือน พ.ศ. 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของจังหวัดนครนายกเท่ากับ 18,517 บาทต่อเดือน ซึ่งต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในภาคกลางซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 20,822 บาท ต่อเดือนและรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนทั่วประเทศ 20,904 บาทต่อเดือน เมื่อวิเคราะห์อัตราร้อยละของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อรายได้ประจำของครัวเรือนในจังหวัดนครนายกพบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคจะคิดเป็นร้อยละ 65.7 ของรายได้ประจำของครัวเรือน แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของบริบททางด้านเศรษฐกิจก็ยิ่งส่งผลต่อการเป็นหนี้ครัวเรือนของประชาชนในจังหวัดนครนายก โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีรายได้เปลี่ยนแปลง

จากปัจจัยทางด้านราคาผลผลิตในตลาดที่มีความผันผวนและต้นทุนเกี่ยวกับราคาวัตถุดิบในการทำ การเกษตรที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

“กลุ่มเกษตรกรที่ทำแล้วได้กำไรมีแต่น้อย นอกนั้นจะเสมอกับ ขาดทุนมากกว่า คือ บางคนทำเพราะไม่รู้จะไปทำไรก็ต้องทำ ทั้ง ๆ ที่เป็นหนี้ เป็นสิน ค่าปุ๋ยค่ายา ค่าแรงงานที่เพิ่มขึ้นทำให้รายได้มันลดลง” (ชวลิต ภูมิ, 2560, สัมภาษณ์)

2.3 ภาพรวมของสถานการณ์ด้านอุตสาหกรรม

จังหวัดนครนายก ณ เดือนกันยายน 2558 มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ โรงงาน จำนวน 317 โรงงาน เงินลงทุนรวม 9,514,890,671 บาท มีการจ้างงาน 12,930 คน โดย แยกเป็นชาย 7,862 คน หญิง 5,068 คน กำลังเครื่องจักรรวมทั้งสิ้น 144,516.99 แรงม้า โดยแยก ตามอำเภอ ตามรายละเอียดต่างที่ 2.11

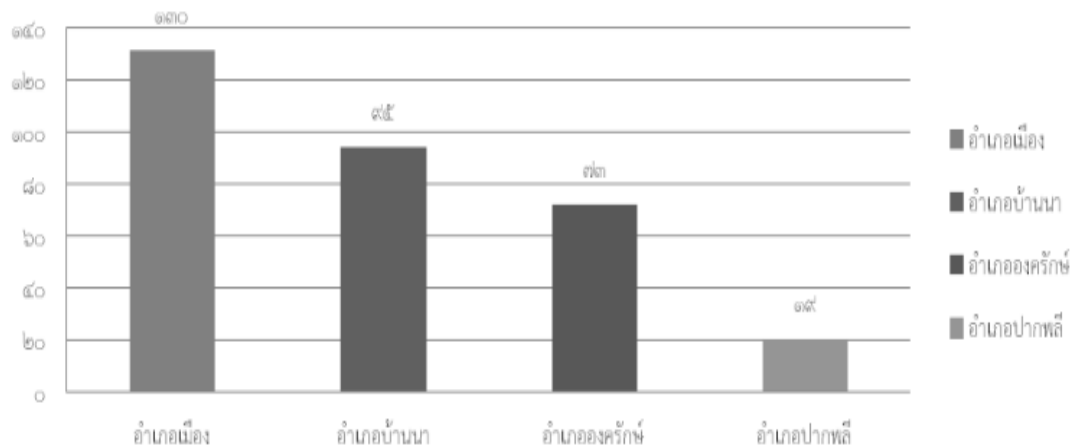
ตารางที่ 2.11 โรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงาน

อำเภอ	จำนวนโรงงาน (ราย)	เงินลงทุน (บาท)	การจ้างงาน (คน)
เมืองนครนายก	130	3,807,428,780	2,888
ปากพลี	19	213,777,800	894
บ้านนา	95	1,759,149,986	2,888
องครักษ์	73	3,734,534,105	6,260
รวม	317	9,514,890,671	12,930

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

นอกจากสถานการณ์จำนวนและการลงทุนของโรงงานอุตสาหกรรม ยังมีข้อมูลในการ ลงทุน ของผู้ประกอบการของบริษัททั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 2.5 แสดงจำนวนการลงทุนของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

จากกราฟโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งอำเภอเมืองนครนายกมีโรงงานมากที่สุด มีจำนวน 131 โรงงาน อาทิ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

- บริษัท ทิมฟู้ด จำกัด เป็นโรงงานประกอบกิจการผลิตผัก ผลไม้ แช่แข็งและผักผลไม้สุก เงินลงทุนรวม 615,725,734 บาท ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น
- บริษัท กันกุล ชูบุ พาวเวอร์ เจน จำกัด เป็นโรงงานประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ เงินลงทุน 750,000,000 บาท
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนขุนด่านปราการชล) ประกอบกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ เงินลงทุน 363,030,420 บาท
- บริษัท บีดี สตอร์ว จำกัด เป็นโรงงานประกอบกิจการผลิตภัณฑ์พลาสติก เงินลงทุนรวม 233,000,000 บาท
- บริษัท โกลเด้น ฟู้ดส์ สยาม จำกัด เป็นโรงงานประกอบกิจการฆ่าและชำแหละไก่ และผลิตอาหารสำเร็จรูป เงินลงทุนรวม 1,624,086,535 บาท ผลิตและส่งออกต่างประเทศในกลุ่มอาเซียนและยุโรป
- บริษัท ไทยซัมมิท โกลด์เพรส จำกัด เป็นโรงงานประกอบกิจการผลิตส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ชิ้นส่วนยานยนต์ เงินลงทุนรวม 819,776,000 บาท
- บริษัท ฮายากาวา อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นโรงงานประกอบกิจการผลิตชุดประกอบสายไฟสำเร็จรูป เงินลงทุนรวม 143,500,000 บาท

โดยสรุป จากบริบทสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจที่กล่าวข้างต้น ภาพรวมทั้ง 3 ประเด็น จะพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกมีการพัฒนาที่มีแนวโน้มที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวและรองรับอุตสาหกรรมบางประเภท ถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว

3. บริบทสภาพแวดล้อมทางการเมือง

จังหวัดนครนายกมีหน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค จำนวน 33 ส่วนราชการ หน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด 38 หน่วยงาน หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

เขตการปกครอง จังหวัดนครนายก แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 อำเภอ 40 ตำบล 408 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 4 เทศบาลตำบลและ 40 องค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

ตารางที่ 2.12 หน่วยการปกครองของจังหวัดนครนายก

อำเภอ	จำนวนหน่วยการปกครอง ปี 2555		
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล
- เมืองนครนายก	13	125	2
- บ้านนา	10	116	1
- องครักษ์	11	116	1
- ปากพลี	7	51	1
รวม	41	408	5

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

ส่วนสถานการณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของจังหวัดนครนายก โดยเฉพาะตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก จะพบว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งระยะสั้น ดังจะพิจารณาได้จากจำนวนผู้เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทั้งสิ้น 21 คน ภายในระยะเวลา 38 ปีนับตั้งแต่วันที่ นายกรีฑ เกตุแก้ว ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกคนแรก (ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561) มีผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกที่มีระยะดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 14 คน (ไม่นับรวม นายณัฐ-

พงษ์ ศิริชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกคนปัจจุบัน) มีผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกที่มีระยะดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 2 ปี ถึง 4 ปี จำนวน 4 คน และมีผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกที่มีระยะดำรงตำแหน่งเกินระยะเวลา 4 ปี จำนวนเพียง 2 คน โดยเฉพาะหลังจากที่คุณหญิงจรัสศรี ทีปรัช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกระหว่างปี พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ. 2541 และยังเป็นผู้หญิงคนแรกของประเทศไทยที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกจำนวนทั้งสิ้น 5 ปี 5 เดือน เป็นต้นมา (ซี.12, 2555) ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 2 ปี เกือบทั้งหมด ยกเว้นนายประกิต กันยาบาล ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 2 ปี (พ.ศ. 2542-2544) และนายเชิดวิทย์ ฤทธิประศาสน์ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 3 ปี (พ.ศ. 2544-2547) เพียงเท่านั้น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.) ดังจะพิจารณาได้จาก ทำเนียบผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกตามตารางที่ 2.13

ตารางที่ 2.13 ทำเนียบผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตั้งแต่วันที่	ถึงวันที่	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
1	นายกรีช เกตุแก้ว	1 ตุลาคม 2523	30 กันยายน 2525	2 ปี
2	นายธานี โรจนาลักษณ์	1 ตุลาคม 2525	30 กันยายน 2527	2 ปี
3	นายปัญญา ฤกษ์อุไร	1 ตุลาคม 2527	30 กันยายน 2531	4 ปี
4	นายสุชาญ พงษ์เหนือ	1 ตุลาคม 2531	30 กันยายน 2532	1 ปี
5	ร้อยตรีพูลศักดิ์ สัตยานุรักษ์	1 ตุลาคม 2532	15 มิถุนายน 2534	1 ปี 5 เดือน
6	นายประกิต เทพชนะ	16 มิถุนายน 2534	25 มกราคม 2536	1 ปี 7 เดือน
7	คุณหญิงจรัสศรี ทีปรัช	26 มกราคม 2536	5 มิถุนายน 2541	5 ปี 5 เดือน
8	ดร.พีรพล ไตรทศาวิทย์	6 มิถุนายน 2541	30 กันยายน 2542	1 ปี 3 เดือน
9	นายประกิต กันยาบาล	1 ตุลาคม 2542	30 กันยายน 2544	2 ปี
10	นายเชิดวิทย์ ฤทธิประศาสน์	1 ตุลาคม 2544	30 กันยายน 2547	3 ปี
11	นายรัชทิน ศยามานนท์	1 ตุลาคม 2547	30 กันยายน 2548	1 ปี
12	นายปานชัย บวรรัตนปราณ	1 ตุลาคม 2548	12 พฤศจิกายน 2549	1 ปี 1 เดือน
13	นายเจตน์ ธนวัฒน์	13 พฤศจิกายน 2549	6 พฤษภาคม 2551	1 ปี 6 เดือน
14	นายไพรัตน์ สกลพันธุ์	6 พฤษภาคม 2551	15 มีนาคม 2552	9 เดือน
15	นายปรีชา กมลบุตร	16 มีนาคม 2552	30 กันยายน 2553	1 ปี 6 เดือน

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

ตารางที่ 2.13 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	ตั้งแต่วันที่	ถึงวันที่	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
16	นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ	1 ตุลาคม 2553	13 มกราคม 2555	1 ปี 2 เดือน
17	ดร.สุรัชย์ ศรีสารคาม	23 กุมภาพันธ์ 2555	18 ตุลาคม 2556	1 ปี 8 เดือน
18	ดร.ทวี นริศศิริกุล	30 ตุลาคม 2556	30 กันยายน 2558	1 ปี 11 เดือน
19	ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์	1 ตุลาคม 2558	30 กันยายน 2559	1 ปี
20	ดร.ประดิษฐ์ ยมานันท์	1 ตุลาคม 2559	30 กันยายน 2560	1 ปี
21	นายณัฐพงษ์ ศิริชนะ	1 ตุลาคม 2560	ปัจจุบัน	-

ที่มา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.

สถานการณ์ของนครนายกที่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกเพียงระยะสั้นดังกล่าว เนื่องจาก ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นตำแหน่งผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนภูมิภาคที่ถูกแต่งตั้งมาจากองค์กรปกครองส่วนกลางของประเทศ โดยพิจารณาแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดตามความเหมาะสมกับจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งจังหวัดนครนายกถือเป็นจังหวัดที่มีความเป็นเมืองหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ผู้ที่ถูกแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ กลุ่มผู้ว่าราชการจังหวัดรุ่นใหม่ที่รอการขยับไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดที่มีขนาดใหญ่กว่า กับกลุ่มผู้ว่าราชการจังหวัดที่ใกล้เกษียณอายุราชการที่ต้องการดำรงตำแหน่งในจังหวัดที่มีขนาดเล็กหรือมีความซับซ้อนในการบริหารน้อย โดยที่ประชาชน มองกลุ่มผู้ว่าราชการจังหวัดกลุ่มแรกว่า “กลุ่มที่รอการเติบโต” และกลุ่มที่สองว่า “กลุ่มที่มาพักผ่อน”

บริบททางด้านการเมืองจากการเปลี่ยนแปลงของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกในระยะเวลาอันสั้นนี้เอง ทำให้นโยบายการพัฒนาหรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของจังหวัดนครนายกหลาย ๆ กิจกรรมที่ถูกนำมาปฏิบัติมีลักษณะไม่ต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงตามผู้ที่มาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผลทำให้บางนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงและบางนโยบายหรือบางกิจกรรมต้องถูกยกเลิก ซึ่งส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายทางด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครนายก เนื่องจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ

“ผู้ว่าเปลี่ยนบ่อยและมีผลด้วย เรื่องการเปลี่ยนผู้ว่ามีผลมาก เช่น เรื่องผังเมืองนั้นแหละ พอเปลี่ยนก็มีการจับมือกับอุตสาหกรรม กับเอกชน” (ฤทธิ์ บินอับดุลเลาะห์, 2560, สัมภาษณ์)

4. บริบททางด้านปัญหาจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา

บริบททางด้านปัญหาจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายก สามารถพิจารณาเบื้องต้นได้จากมุมมองของภาครัฐเกี่ยวกับการพิจารณาสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัดนครนายก ผ่านการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมหรือ SWOT Analysis ของภาครัฐในจังหวัดนครนายกจัดทำขึ้น พิจารณาได้จากตารางที่ 2.14 และ 2.15

ตารางที่ 2.14 วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Factors Analysis) ของจังหวัดนครนายก

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Treats)
จังหวัดให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเน้นอุตสาหกรรมสะอาด	ชุมชนส่วนใหญ่ในจังหวัดได้รับการสื่อสารว่า “จังหวัดเป็นพื้นที่สีเขียว” และมีทัศนคติเชิงลบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม
นโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับการสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการ	พระราชบัญญัติผังเมือง มีการจำกัดเขตพื้นที่ในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ส่งผลกระทบต่อการลงทุนอุตสาหกรรมในพื้นที่
จังหวัดมีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว ซึ่งช่วยเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับผลผลิตจากวิสาหกิจชุมชน	ภาวะวิกฤตภายในและภายนอกประเทศส่งผลกระทบต่อการลงทุนภาคอุตสาหกรรม
จังหวัดมีนโยบายด้านสาธารณสุขไปภาคพื้นฐานที่สนับสนุนด้านการลงทุน	ระเบียบ กฎหมาย และการปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจของภาคอุตสาหกรรมของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ไม่เอื้อต่อการพัฒนาและดำเนินการในภาคอุตสาหกรรม
เป็นพื้นที่ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เส้นทางสามารถเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวอย่างสะดวก เป็นเส้นทางผ่านของการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นช่องทางในการตลาดอย่างหนึ่ง	บางพื้นที่อยู่ในพื้นที่ลุ่ม โดยเฉพาะอำเภอบ้านนาและอำเภอองครักษ์ จึงทำให้เกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นอุปสรรคในการลงทุน
การคมนาคมสะดวกใกล้กรุงเทพมหานคร และสามารถเชื่อมต่อกับภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC อาจมีผลกระทบกับผู้ประกอบการบางราย

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558

ตารางที่ 2.15 วิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน (Internal Factors Analysis) ของจังหวัดนครนายก

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>สถานที่ตั้งของจังหวัดมีความเหมาะสมด้านคมนาคมและขนส่งใกล้สนามบินสุวรรณภูมิและแหล่งขนส่งทางทะเลสามารถรองรับการขนส่งผลผลิตระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกได้สะดวก จึงได้เปรียบในด้านการขนส่งด้าน Logistics คือ ประหยัดเวลาในการขนส่ง</p>	<p>ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เข้าใจว่า “จังหวัดเป็นพื้นที่สีเขียว” จึงไม่สนใจในการลงทุนภาคอุตสาหกรรมภายในจังหวัด</p>
<p>มีพื้นที่ทางการเกษตรเหมาะสมในการรองรับการผลิตวัตถุดิบทางเกษตรเพื่อป้อนภาคอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป</p>	<p>ขาดแคลนแรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ</p>
<p>มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นศูนย์เรียนรู้ มีภูมิปัญญา มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของท้องถิ่น</p>	<p>ผู้ประกอบการ วิชาชีพที่ชุมชน ขาดความรู้การเพิ่มมูลค่าของสินค้าและผลิตภัณฑ์</p>
<p>มีแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งวัฒนธรรมนำศึกษาใกล้กรุงเทพฯที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>สถาบันการศึกษาไม่เกื้อหนุนอุตสาหกรรมภายในจังหวัด ความไม่สอดคล้องการผลิตแรงงานของภาคการศึกษาไม่ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรม</p>
<p>เป็นศูนย์ไม่ต่อกันไม่ประดับซึ่งสามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้</p>	<p>ภาคอุตสาหกรรมและแรงงานขาดความรู้และทักษะในด้านภาษาต่างประเทศ</p>
	<p>จังหวัดไม่มีโรงงานกำจัดขยะในพื้นที่</p>

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558

เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมของภาครัฐข้างต้น จะพบว่า “โอกาส” และ “จุดแข็ง” ของสภาพแวดล้อมในจังหวัดนครนายกที่จะส่งผลต่อการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย การมีทรัพยากรธรรมชาติที่ดีที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมให้การท่องเที่ยว การเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าจากเกษตรกรรม (อุตสาหกรรมสะอาด) ในจังหวัดนครนายกได้ ซึ่งจะพิจารณาได้ว่า ภาครัฐมีมุมมองต่อสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่มุ่งไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นสำคัญ ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เกษตรกรรมเพื่อการแปรรูปในอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมเชิงนิเวศและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558)

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมของภาครัฐเกี่ยวกับ “อุปสรรค” และ “จุดอ่อน” ภาครัฐได้สะท้อนถึงสภาพแวดล้อมในจังหวัดนครนายกที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาที่สำคัญ รวมถึงเป็นการเชื่อมโยงให้เห็นถึงบริบททางด้านปัญหาจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา สามารถพิจารณาได้ใน 2 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

4.1 บริบทปัญหาทางด้านสังคม

จากการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมของภาครัฐเกี่ยวกับ “อุปสรรค” และ “จุดอ่อน” ภาครัฐ สามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงบริบททางด้านปัญหาทางด้านสังคมจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา แบ่งออกเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว

ภาครัฐพิจารณาเกี่ยวกับอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนาข้อหนึ่งที่สำคัญ คือ เรื่องปัญหาความเข้าใจของประชาชนภายในจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับการเป็น “จังหวัดเป็นพื้นที่สีเขียว” ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการที่จังหวัดนครนายกมีนโยบายการพัฒนาเมืองนำอยู่ที่มีประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมและการจัดการพื้นที่สีเขียวรวมอยู่ด้วย ทำให้กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดนครนายกของภาครัฐ โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ เนื่องจาก ความเข้าใจต่อเรื่องจังหวัดเป็นพื้นที่สีเขียวของทำให้ประชาชนมีทัศนคติเชิงลบต่อการพัฒนาดังกล่าว

4.1.2 ปัญหาด้านผังเมือง

จากการวิเคราะห์ SWOT ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก จะพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายกได้ระบุว่า จุดอ่อน (Weaknesses) และ อุปสรรค (Threats) ของการพัฒนาจังหวัดนครนายกที่สำคัญ คือ ผังเมือง เนื่องจาก จังหวัดนครนายกยังบังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นผังเมืองฉบับเดิม อันเกิดจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา ที่ส่งผลทำให้ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันต่อเป้าหมายการวางผังเมืองระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน โดยภาครัฐมีเป้าหมายปรับเปลี่ยนผังเมืองเพื่อรองรับกิจการอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาเมือง

และขยายการลงทุนการจ้างงานในจังหวัดนครนายก แต่ภาคประชาชนในจังหวัดนครนายกมองเป้าหมายของภาครัฐในการปรับเปลี่ยนผังเมืองดังกล่าว จะนำไปซึ่งปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ในอนาคต จึงขอให้บังคับใช้ผังเมืองฉบับเดิมหรือปรับเปลี่ยนผังเมืองที่ไม่สร้างผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและเน้นพัฒนาพื้นที่สำหรับกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มากกว่าการรองรับโรงงานอุตสาหกรรม (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

นอกจากนี้ ปัญหาของการบังคับใช้ ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 (ฉบับเดิม) ยังได้ส่งผลกระทบต่อขยายตัวของการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมและการจ้างงานภายในจังหวัด ถึงแม้ว่าจังหวัดนครนายกจะถูกกำหนดไว้ว่าเป็นเขตส่งเสริมการลงทุนที่ 2 ของ BOI แต่ติดปัญหาเรื่องผังเมืองเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการสนใจไปลงทุนในจังหวัดที่เป็นเขตส่งเสริมการลงทุนที่ 3 ที่อยู่ใกล้เคียง เช่น จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้วมากกว่าการเข้ามาลงทุนในจังหวัดนครนายก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายกระบุไว้ว่าเป็นอุปสรรคใน SWOT ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

4.1.3 ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดนครนายก ที่มีพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ลุ่ม (โดยเฉพาะอำเภอบ้านนาและอำเภอองครักษ์) จึงทำให้ในบางช่วงบางปีเกิดน้ำท่วม ซึ่งการขยายตัวของเขตเมือง (ชุมชน) เขตพื้นที่เกษตรกรรมและเขตพื้นที่อุตสาหกรรมไปยังพื้นที่ลุ่มดังกล่าวก็ยิ่งทำให้เกิดความรุนแรงของปัญหาที่สืบเนื่องจากอุทกภัยต่าง ๆ มีมากขึ้น อันเป็นปัญหาต่อการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งการพัฒนาที่อยู่อาศัยหรือการลงทุนทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงการขยายตัวของเขตเมืองและเขตพื้นที่อุตสาหกรรมก็ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมลพิษ โดยจะพบว่า จังหวัดนครนายกมีปัญหาเกี่ยวกับการที่มีอุตสาหกรรมและโรงงานผลิตต่าง ๆ เข้าไปดำเนินกิจการและการผลิตในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดนครนายก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างมลพิษให้แก่ประชาชนที่อยู่รอบข้าง เช่น โรงงานอุตสาหกรรมการผลิต (โดยเฉพาะกรณีของโรงงานยามาโตะ ที่มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมลพิษ) โรงไฟฟ้าขยะ หรือฟาร์มหมู-ไก่ขนาดใหญ่ เป็นต้น (ThaiPBS, 2555; สุชาติ ศรีไพบูลย์, 2556)

4.2 บริบทปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมของภาครัฐเกี่ยวกับ “อุปสรรค” และ “จุดอ่อน” ภาครัฐ สามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงบริบททางด้านปัญหาทางด้านเศรษฐกิจจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา แบ่งออกเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

4.2.1 ปัญหาความเข้าใจของผู้ลงทุน/ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว

ความเข้าใจต่อการเป็น “จังหวัดเป็นพื้นที่สีเขียว” ในจังหวัดนครนายก ของผู้ลงทุน/ผู้ประกอบการ เป็นปัญหาอีกด้านหนึ่งตามมุมมองของภาครัฐ ที่ถูกหยิบยกให้เป็น “จุดอ่อน” ของการพัฒนาและปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายก เนื่องจาก การจัดการพื้นที่สีเขียวถือเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมในบางประเภท โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตขนาดใหญ่หรืออุตสาหกรรมหนัก ทำให้นักลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้เลือกไปลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมยังพื้นที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่พื้นที่สีเขียวหรือไม่มีการจัดการพื้นที่สีเขียว สถานการณ์เช่นนี้จึงกลายเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกตามมุมมองของภาครัฐ

4.2.2 การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถูกมองว่าเป็นอุปสรรคตามมุมมองของภาครัฐ อันเนื่องมาจากเรื่องของการแข่งขันของตลาดที่มีมากขึ้น จากการเคลื่อนย้ายของทุนและแรงงานระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิกประชาคมอาเซียน ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการและแรงงานบางรายในจังหวัดนครนายก ที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

4.2.3 ปัญหาข้อจำกัดด้านแรงงาน

สถานการณ์ทางด้านแรงงานตามมุมมองของภาครัฐ พิจารณาถึงแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเป็นสำคัญ โดยปัญหาที่เกิดขึ้น ภาครัฐมองว่าเกิดจากการพัฒนาทางการศึกษาที่ผ่านมาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการของจังหวัดนครนายก รวมถึงการขาดแคลนแรงงานประเภทมีทักษะทางการสื่อสารด้านภาษาต่างประเทศ แรงงานฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นปัญหาหนึ่งของจังหวัดนครนายกและนำไปสู่การเป็นอุปสรรคของการพัฒนาในมุมมองของภาครัฐ

4.2.4 ปัญหาข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure)

ภาครัฐได้ระบุถึงปัญหาข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจไว้ คือ จังหวัดนครนายกไม่มีโรงงานกำจัดขยะในพื้นที่ ซึ่งส่งผลการจำกัดขยะในพื้นที่ รวมถึงการรองรับต่อการขยายตัวของเมืองและการลงทุนอุตสาหกรรมในพื้นที่ จึงทำให้ภาครัฐต้องการหาทางเลือกในการกำจัดขยะทั้งการตั้งโรงงานกำจัดขยะ โรงไฟฟ้าชีวมวลหรือทางเลือกในการกำจัดขยะด้วยวิธีอื่น ๆ

จากบริบททางด้านปัญหาจากการพัฒนาของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา ดังที่กล่าวไปข้างต้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเบื้องต้นตามมุมมองของภาครัฐ นอกจากมุมมองของภาครัฐนี้แล้ว การศึกษาในครั้งนี้ยังจะพิจารณาถึงมุมมองของภาคประชาชน ซึ่งจะถูกศึกษาและพิจารณาเพิ่มเติมในบทที่ 4 ในส่วนของมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน

โดยสรุป ส่วนของบทที่ 2 ในเรื่องบริบทและสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายก เป็นการศึกษาถึงบริบทสภาพแวดล้อมเชิงนโยบาย (policy environment) ของจังหวัดนครนายกที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียว ซึ่งพิจารณาถึงบริบทในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย

- มิติทางด้านสังคม จะพบประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวก็คือ เรื่องของทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำและป่าและการเป็นพื้นที่ใกล้กรุงเทพ

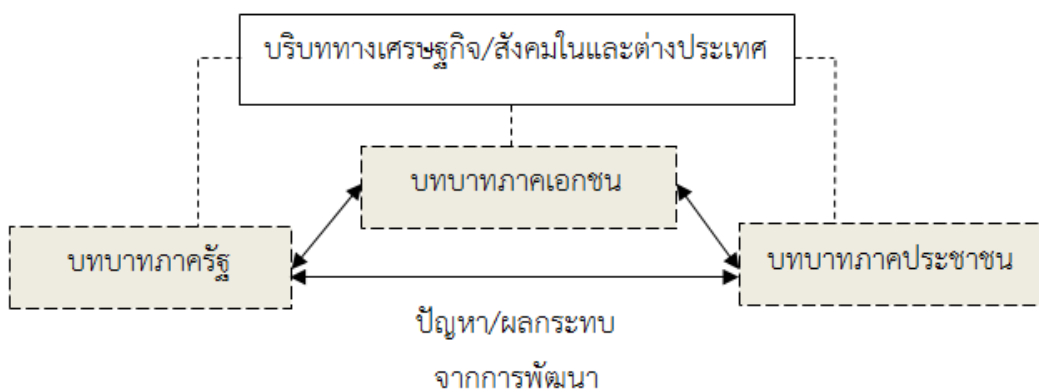
- มิติทางด้านเศรษฐกิจ จะพบประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวก็คือ เรื่องของการเป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว รวมถึงเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ภายในจังหวัด

- มิติทางการเมือง จะพบประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวก็คือ การเปลี่ยนแปลงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองภายในจังหวัดส่งผลต่อความต่อเนื่องของนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัด

- มิติปัญหาที่สืบเนื่องจากการพัฒนา พบประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจของประชาชน/ผู้ลงทุนเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว ปัญหาทางด้านผังเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรมภายในจังหวัด

การพิจารณาและการศึกษาในส่วนของบทที่ 2 ในเรื่องบริบทและสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายก จะนำไปสู่การกลายเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก ซึ่งจะถูกพิจารณาในบทที่ 3 และบทที่ 4 ต่อไป โดยการพิจารณาและการศึกษาในส่วนของบทที่ 2 สามารถพิจารณาเพิ่มเติมได้จากรูปภาพที่ 2.6

รูปภาพที่ 2.6 สภาพแวดล้อมเชิงนโยบายของยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวจังหวัดนครนายก

บทที่ 3

พัฒนาการการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก

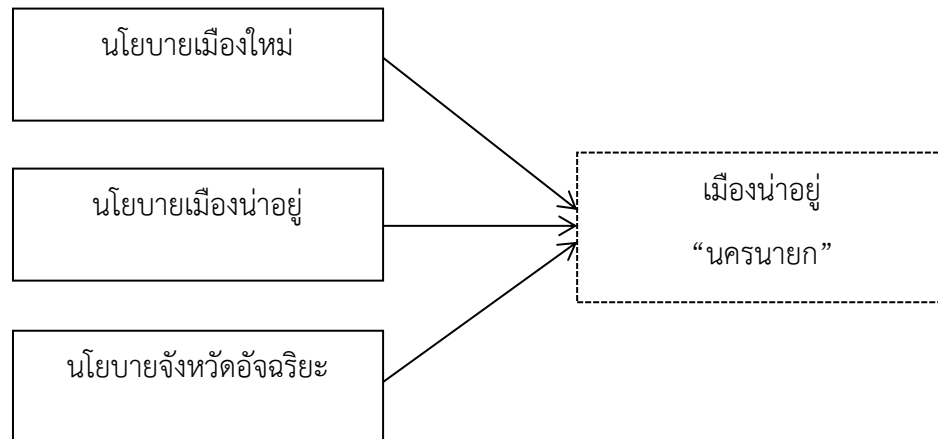
การพิจารณาและการศึกษาพัฒนาการการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกในบทนี้จะกล่าวถึง การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา เพื่อเป็นการทบทวนการดำเนินนโยบาย (policy implementation) ที่เกิดขึ้น โดยการเคลื่อนไหวและจัดทำนโยบายเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

1. นโยบายเมืองน่าอยู่: จากภาครัฐส่วนกลางลงสู่จังหวัด

นโยบายเมืองน่าอยู่ของจังหวัดนครนายก เป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญของจังหวัดนครนายก ที่ได้รับการวางแผนและส่งเสริมจากส่วนกลาง เพื่อให้นครนายกเป็นจังหวัดรองรับการพักอาศัย พักผ่อนและท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร เนื่องจาก จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดเป็นพื้นที่ป่าผืนใหญ่ ทรัพยากรป่าไม้ ภูเขาสูงและสัตว์ป่าที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่เป็นอย่างมากและเป็นเมืองที่พัฒนาด้านอุตสาหกรรมยังเข้ามาไม่ได้มาก จังหวัดนครนายกจึงถูกกำหนดให้เป็นจังหวัดสำหรับการพัฒนาเมืองน่าอยู่ควบคู่กับความคิดการรักษาสิ่งแวดล้อม ดังจะสะท้อนได้จากคำขวัญประจำจังหวัดนครนายกที่ว่า “เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” กล่าวถึง อาณาบริเวณของจังหวัดนครนายกที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร แหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งแหล่งน้ำและป่า รวมถึงยังมีมลพิษในระดับน้อยเมื่อเทียบกับเขตเมืองอย่างกรุงเทพมหานครหรือเขตอุตสาหกรรมอย่างจังหวัดระยอง

จังหวัดนครนายกกับนโยบายเมืองน่าอยู่ ถือเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดที่ได้รับจากส่วนกลาง โดยที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาของจังหวัดนครนายกสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ภายใต้ 3 นโยบายของส่วนกลางและจังหวัดด้วยกัน ประกอบด้วย นโยบายเมืองใหม่ นโยบายเมืองน่าอยู่ และนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)

รูปภาพที่ 3.1 การบูรณาการนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่เมืองนำอยู่

ที่มา: ปรับปรุงโดยผู้เขียน

1.1 นโยบายเมืองใหม่

นโยบายเมืองใหม่จังหวัดนครนายก เป็นนโยบายที่พัฒนาจังหวัดนครนายกให้กลายเป็นเมืองที่ทันสมัย มีสภาพแวดล้อมที่ดี ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกิจกรรมเมืองด้านต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ พาณิชยกรรม การศึกษา สุขอนามัย อุตสาหกรรมสะอาด การคมนาคมและขนส่งขนาดใหญ่ที่มีความเร็วสูง เป็นต้น เพื่อพัฒนาจังหวัดนครนายกให้เป็นเมืองต้นแบบในการลดภาระของกรุงเทพมหานคร

1) ที่มาของนโยบายเมืองใหม่

นโยบายเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายก ได้เริ่มดำเนินการศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 และได้มีการพิจารณาตัดสินใจในปี พ.ศ. 2535 โดยกระทรวงมหาดไทยในยุครัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน แต่ด้วยปัญหาสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศทำให้นโยบายดังกล่าวต้องหยุดชะงักลง แม้นโยบายดังกล่าวจะได้รับความสนใจจากรัฐบาลชุดต่อ ๆ มา เช่น รัฐบาลของนายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐบาลของนายชวน หลีกภัย (ทั้ง 2 สมัย) และรัฐบาลของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ แต่นโยบายเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายกก็ยังไม่เกิดความคืบหน้าใด ๆ ขึ้น (ศรศักร ชูสวัสดิ์, 2554; Technology Media, 2547)

จนกระทั่งรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้นำนโยบายเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายกมาพิจารณา โดยมีนายรัชทิน ศยามานนท์ อธิบดีกรมการผังเมือง (ต่อมาได้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก) ได้เสนอแนวคิดเพื่อที่จะหยุดการเติบโตของกรุงเทพมหานครและสร้างเมืองบริวาร (Satellite cities) ให้กับกรุงเทพมหานคร อย่างจังหวัดนครนายก จึงเกิดการผลักดันนโยบายเมือง

ใหม่ นครนายก เพื่อที่จะพัฒนาจังหวัดนครนายกมุ่งให้เป็น Heaven City หรือเมืองสวรรค์ และยังคงสอดคล้องกับความต้องการของรัฐบาลที่ต้องการหาเมืองที่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาความแออัด ปัญหาการจราจร ปัญหามลภาวะแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาที่ดินราคาแพง หรือปัญหาการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจาก กรุงเทพมหานครไม่ได้มีการพัฒนาบนพื้นฐานของการวางผังเมืองที่ดีมาก่อน จึงนำไปสู่การกำหนดจังหวัดนครนายกให้เป็นพื้นที่รองรับของกรุงเทพมหานคร (ศรศักดิ์, ชูสวัสดิ์, 2554; Technology Media, 2547; เติลินิวส์, 2558)

นโยบายเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายกเป็นการกำหนดนโยบายจากส่วนกลางสู่การเป็นนโยบายการพัฒนาในระดับจังหวัด (นครนายก) นโยบายเมืองใหม่ นครนายก ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อยกร่างถึง 17 ปี จนกระทั่งวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 นายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ได้ประชุมตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเมืองใหม่ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงคมนาคม เพื่อเริ่มดำเนินโครงการเมืองใหม่ (ศรศักดิ์, ชูสวัสดิ์, 2554; Technology Media, 2547)

นายกรัฐมนตรีรับหน้าที่เป็นประธานโครงการ ได้สั่งการให้นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เตรียมยกร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามบริเวณที่ดินที่จะสร้างเมืองใหม่ เพื่อที่จะป้องกันการกว้านซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไรจากนายทุน อีกทั้งยังให้พลโทปรีชา วรรณรัตน์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการสร้างเมืองใหม่ และมอบให้นายเทิดเกียรติ ศักดิ์คำดวง ผู้เชี่ยวชาญด้านผังเมืองและการพัฒนาเมืองให้ทำการศึกษารสร้างเมืองใหม่ โดยกำหนดให้พื้นที่อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเมืองใหม่ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; ศรศักดิ์, ชูสวัสดิ์, 2554)

2) สาระสำคัญของนโยบายเมืองใหม่

นโยบายเมืองใหม่จังหวัดนครนายก มีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนาเป็นเมืองที่ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก สวนสาธารณะ สาธารณูปการที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัยใกล้กับแหล่งงานสภาพแวดล้อมดี ปลอดภัยพิช ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกิจกรรมเมืองด้านต่าง ๆ รวมถึงพัฒนาภาคธุรกิจ การค้าและอุตสาหกรรมต้นแบบที่ใช้ความรู้ความชำนาญทางวิชาชีพและเทคโนโลยีระดับสูง เพื่อเป็นฐานเศรษฐกิจและศูนย์กลางพัฒนาผลิตภัณฑ์และเชื่อมโยงตลาดผู้ซื้อกับผู้ผลิต โดยวัตถุประสงค์ของนโยบายเมืองใหม่ นครนายก ถูกกำหนดและแบ่งออกเป็น 9 ข้อ ดังนี้ (โครงการเมืองใหม่ นครนายก, 2548; อาร์วายทีไนน์, 2551; Technology Media, 2547; เติลินิวส์, 2558)

2.1) เป็นเมืองตัวอย่างของโลกและแก้ปัญหาการขยายตัวของกรุงเทพมหานครที่ไม่เป็นระเบียบและก่อปัญหามากมาย

2.2) สร้างเสริมเศรษฐกิจให้แก่จังหวัดนครนายก

2.3) จัดระเบียบเมือง โดยห้ามการก่อสร้างระเกะระกะนอกเขตเมืองใหม่

2.4) เพื่อบรรเทาความหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร

2.5) เพื่อสร้างความสะดวกสบายในการติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ กับเมืองใหม่ จะมีการเชื่อมทางรถไฟ รถไฟฟ้า รถไฟธรรมดา

2.6) เพื่อนครนายกจะเป็นศูนย์กลางการเงินสมัยใหม่

2.7) เพื่อการส่งเสริมการลงทุน ขนาดใหญ่ระดับประเทศ สร้างบทบาทของ ประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน

2.8) เพื่อการสร้างความสำเร็จและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เนื่องจากโครงการเมืองใหม่ นครนายกจะมีศูนย์ช่วยพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจและ ส่งเสริมการเปิดตลาดการค้ากับต่างประเทศ

2.9) เพื่อการเผยแพร่วิธีการดำเนินเศรษฐกิจและรูปแบบการลงทุนสมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนางานการอุตสาหกรรม ที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงสำหรับประเทศไทย

3) กิจกรรมและการดำเนินการของนโยบายเมืองใหม่

นโยบายเมืองใหม่จังหวัดนครนายก ได้มีการกำหนดให้มีกิจกรรมและอาณาเขตของการพัฒนาสู่การเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายก ภายในอาณาเขตพื้นที่ของพื้นที่อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เบื้องต้นประมาณ 1.5-1.6 แสนไร่ พื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดนครนายก และยังเป็นพื้นที่ที่มีสภาพภูมิประเทศที่โอบล้อมด้วยภูเขาและอากาศดี มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว ศูนย์กลางการศึกษาด้านการโรงแรม การอาหารและการท่องเที่ยว รวมถึงยังมีศักยภาพในการที่จะพัฒนาบทบาทให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับสูงของภูมิภาคเอเชีย โดยมุ่งพัฒนาให้มีมาตรฐานการศึกษาระดับนานาชาติ สามารถดึงดูดนักศึกษาและนักวิจัยจากต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการและสร้างรายได้ให้ประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการวิจัยที่เข้มแข็ง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศไทยให้มีมาตรฐานสูงเป็นที่ยอมรับในระดับสากล อีกทั้งมีบริการทางการศึกษาอย่างเพียงพอและทั่วถึงสำหรับประชากรทุกวัยในโครงการ ตั้งแต่วัยอนุบาล จนถึงระดับผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วแต่มีความประสงค์จะพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้านต่าง ๆ โดยกิจกรรมและการดำเนินการที่เกิดขึ้นภายใต้นโยบายเมืองใหม่นครนายก ประกอบด้วย (โครงการเมืองใหม่นครนายก, 2548; ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์, 2546)

3.1) จัดสร้างเมืองใหม่ในจังหวัดนครนายก เนื้อที่ 1.5 แสนไร่ มีอำเภอบ้านนาเป็นศูนย์กลางเป็นนครนายกเมืองใหม่ (Nakhonnayok New Town, NNT) โดยใช้ "ทามะเมืองใหม่" (Tama New Town, TNT) ประเทศญี่ปุ่น เป็นเมืองต้นแบบ

3.2) สร้างเมืองสำหรับอยู่อาศัย ปลอดภัย ปลอดภัย มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สาธารณูปโภคครบครัน สถานที่ท่องเที่ยวและโรงแรม ไม่มีโรงงานที่ก่อให้เกิดมลภาวะและไม่ใช้เมืองราชการ แต่จะมีหน่วยราชการเพียง 2-3 หน่วย

3.3) ให้จัดตั้งบริษัทพัฒนาในรูปองค์การมหาชน ที่มีหน้าที่กำหนดกรรมวิธีจัดหาที่ดิน เช่น การซื้อในราคาปัจจุบันหรือการออกพันธบัตร เป็นต้น และจัดการปกครองรูปแบบพิเศษ คล้ายเมืองพัทยา ให้สามารถกำหนดกฎระเบียบและบริหารเมืองในระยะยาว

3.4) การก่อสร้างสาธารณูปโภคในเมืองใหม่ ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องดูแลการก่อสร้างสาธารณูปโภค เช่น อ่างเก็บน้ำ สายไฟฟ้าใต้ดิน โดยรัฐเป็นผู้ลงทุน

3.5) การสร้างเส้นทางทางคมนาคมทางบก ได้แก่ ถนนรามอินทรา-นครราชสีมา ทางรถไฟจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ-กรุงเทพฯ-เมืองใหม่

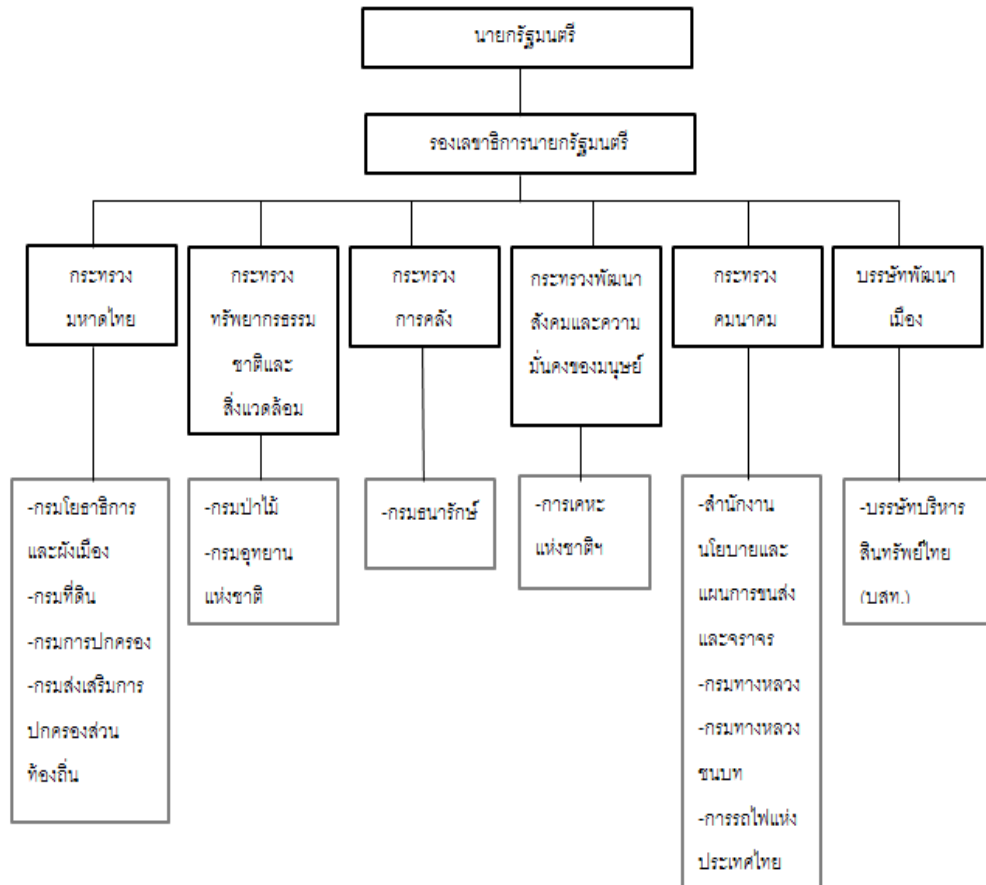
3.6) การสร้างที่อยู่อาศัย โดยให้การเคหะแห่งชาติรับผิดชอบก่อสร้างบางส่วน

3.7) มีการตั้งอนุกรรมการ 12 ชุดทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ

4) ผู้ดำเนินการของนโยบายเมืองใหม่ (ผู้วางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติ)

ผู้วางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายเมืองใหม่ นครนายก สามารถพิจารณาได้จากรูปภาพที่ 3.2

รูปภาพที่ 3.2 ผู้ดำเนินการของนโยบายเมืองใหม่

ที่มา: ปรับปรุงจาก โครงการเมืองใหม่นครนายก, 2548

1.2 นโยบายเมืองน่าอยู่

นโยบายเมืองน่าอยู่เป็นนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกที่มุ่งพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่การเป็นเมืองที่เหมาะสมกับการพักอาศัยและมีสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่รัฐบาลที่ต้องการพัฒนาบ้านเมืองที่น่าอยู่ควบคู่กับการบริหารจัดการที่ดีของประเทศไทย

1) ที่มาของนโยบายเมืองน่าอยู่

นโยบายโครงการเมืองน่าอยู่ของจังหวัดนครนายก เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นภายใต้นโยบาย “บ้านเมืองน่าอยู่เชิดชูคุณธรรม” ของรัฐบาลที่ต้องการทำให้บ้านเมืองน่าอยู่ควบคู่ไปกับการสร้างให้ราชการเป็นผู้นำทางคุณธรรมแก่ประชาชน ให้ส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำนโยบายเรื่องนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยอย่างเป็นทางการ

รูปธรรมชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2546; บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม จังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

โดยรัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยแปลงนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจังหวัดนครนายกถูกกำหนดให้นำจังหวัดที่มีการพัฒนาเมืองน่าอยู่ควบคู่กับนโยบายการพัฒนาเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายกที่ถูกพิจารณาโดยรัฐบาลก่อนหน้านี้ นำไปสู่การกำหนดเป็น “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ ปี พ.ศ. 2547 –2549” โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตามนโยบายริเริ่มของจังหวัด 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นสังคมฐานความรู้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวและยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2546; บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม จังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงานประสานงานและติดตามการดำเนินงานนโยบายบ้านเมืองน่าอยู่เชิดชูคุณธรรม จังหวัดนครนายก และได้ประชุมพิจารณากรอบการแปลงนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย สู่การปฏิบัติ รวม 6 สาขา กำหนดเป้าหมายแนวทางดำเนินงานระยะเร่งด่วน ให้เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ชัดเจน โดยมอบหมายให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายกเป็นแกนหลักในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์บ้านเมืองน่าอยู่ ปี พ.ศ. 2547-2549 ขึ้น ประกอบด้วยกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครนายก, 2546; บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม จังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

- กลยุทธ์ที่ 1 มีปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ดี
- กลยุทธ์ที่ 2 มีเศรษฐกิจดี
- กลยุทธ์ที่ 3 จัดสภาพภูมิทัศน์สวยงามและสิ่งแวดล้อมดี
- กลยุทธ์ที่ 4 จัดบริการในสังคมดี
- กลยุทธ์ที่ 5 เชิดชูคุณธรรม

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนายังตอบสนองต่อวิสัยทัศน์จังหวัดนครนายก เช่น วิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2548 ที่ว่า “เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับโลกและน่าอยู่ เมืองใหม่มาตรฐาน ผังเมืองสูงล้ำยุค เพิ่มฐานเศรษฐกิจให้ประชาชน อนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ควบคู่การเร่งรัดพัฒนา การเกษตรก้าวหน้าสู่สากลและเป็นสังคมฐานความรู้” โดยเชื่อมโยงเมืองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความน่าอยู่ของจังหวัดเพื่อนำไปสู่ประเด็นยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ (ชาติชาย ณ เชียงใหม่, 2549)

นอกจากนี้ นโยบายเมืองน่าอยู่ยังคงปรากฏในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายกเรื่อยมา จนเริ่มด้วยการศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปรับยุทธศาสตร์เมืองน่าอยู่ ในเดือน

สิงหาคม พ.ศ. 2554 ได้มีการหาข้อมูลทางวิชาการมาใช้เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาเมืองนครนายกไปสู่เมืองน่าอยู่ โดยนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองนครนายก นายอภิชาติ เทพวุฒิสถาพร ได้มอบหมายให้รองศาสตราจารย์สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ ในการศึกษาปัญหาอุปสรรคและทิศทางการพัฒนาชุมชนเมืองนครนายกไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่เพื่อที่จะขับเคลื่อนจังหวัดนครนายกให้เป็นเมืองน่าอยู่ไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาจังหวัดในแผนต่อไป โดยในปีล่าสุด เมื่อวันที่ 25-27 มีนาคม พ.ศ. 2559 ได้มีการจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก ประจำปี 2559 ณ สำนักงานจังหวัดนครนายก โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดนครนายก เพื่อร่วมระดมความคิดทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด "ยุทธศาสตร์ เมืองน่าอยู่" เพื่อออกเป็นแผนยุทธศาสตร์ในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก ระยะ 4 ปี ในปี พ.ศ. 2561-2564 ซึ่งจะเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่จังหวัดนครนายกใช้อยู่ในปัจจุบัน (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2554)

2) สาระสำคัญของนโยบายเมืองน่าอยู่

นโยบายเมืองน่าอยู่ เป็นนโยบายการพัฒนาของจังหวัดนครนายกเพื่อนำไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่กับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี รวมถึงการที่นครนายกถูกวางให้เป็นเมืองใหม่ ควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตรกรรมยั่งยืนภายใต้วิสัยทัศน์ “เมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานการท่องเที่ยวและการเกษตรอย่างยั่งยืน” โดยนโยบายเมืองน่าอยู่นครนายกมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่สำคัญ ประกอบด้วย (บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม จังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

2.1) วางผังเมืองรวมจังหวัดเพื่อความเป็นระเบียบ เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองและชุมชน รวมถึงพัฒนาปรับปรุงสวนสาธารณะและแหล่งนันทนาการของเมืองและชุมชน

2.2) ให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ให้ยึดมั่นแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนงานร่วมกันกับยุทธศาสตร์ และผังเมืองของจังหวัด รวมถึงเสริมสร้างหลักการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

2.3) เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการดำเนินการรวมพลังแผ่นดินปราบปราม ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและอาชญากรรมอย่างจริงจัง

2.4) พัฒนาและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของเมืองและชุมชน เช่น มีสถานที่กำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ บ่อบำบัดน้ำเสียรวมในเขตเทศบาลเมืองนครนายกและเทศบาลต่าง ๆ ให้มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่นและเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2.5) แก้ไขปัญหาความยากจน จังหวัดนครนายกมีจุดมุ่งหมายเร่งด่วนให้ความยากจนหมดไป

2.6) บริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการส่งเสริมอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม รวมถึงการพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบครบวงจรและเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.7) เสริมสร้างความมั่นคงให้แก่จังหวัดและสังคม

2.8) เพิ่มการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

2.9) ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม พัฒนาระบบเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์นครนายกน่าอยู่น่าเที่ยว

2.10) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ยืนยาวและมีความสุข

2.11) อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อม

3) กิจกรรมและการดำเนินการของนโยบายเมื่อนำอยู่

นโยบายเมื่อนำอยู่ได้กำหนดกิจกรรมและการดำเนินการของนโยบาย โดยใช้หลักการกระบวนการบันได 9 ขั้น ในรูปแบบ TOP DOWN สู่ BOTTOM คือ ไม่ใช่แค่รอคำสั่งจากหน่วยงานของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว แต่ประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของนโยบายและกระบวนการในการพัฒนาโดยตรงที่มุ่งเน้นไปที่ "แผนชุมชน" เป็นหัวใจหลัก โดยมีกิจกรรมที่จะดำเนินการมีดังต่อไปนี้ (บ้านเมื่อนำอยู่ เขตชุมชนธรรม จังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.; องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, ม.ป.ป.)

3.1) พัฒนาระบบผังเมืองและการพัฒนาตามผังเมือง

3.2) การรักษาฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในเมือง

3.3) พัฒนาและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน

3.4) การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.5) การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

3.6) การบริหารจัดการภาครัฐภายใต้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ตารางที่ 3.1 แผนการดำเนินการนโยบายเมืองน่าอยู่นครนายก

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แผนงานและโครงการ
1. บริหารจัดการด้านหลักธรรมาภิบาลให้เป็นທີ່ประจักษ์ยิ่งขึ้น	แผนงานการแสดงผลการปฏิบัติงานของเทศบาลครึ่งปีและรอบปี
2. มีคณะกรรมการเมืองน่าอยู่	ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเมืองน่าอยู่ องค์ประกอบและโครงสร้างของคณะกรรมการ
3. ปรับปรุงสวนหลวง ร.9 สู่อการเป็นปอดเมือง	โครงการปรับปรุงสวนหลวง ร.9 ปฏิรูปผังโครงสร้างของพื้นที่ (กำหนดสัดส่วนโครงสร้างสร้างของพื้นที่, พื้นที่เปิดโล่ง, พื้นที่กิจกรรมสาธารณะ, พื้นที่สีเขียว และเส้นทางเดิน)
4. พัฒนาชุมชนแออัด	โครงการพัฒนาชุมชนแออัด (ชุมชนผู้มีรายได้น้อย) ได้แก่ แผนงานฟื้นฟูความอบอุ่นทางสังคม, แผนงานพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน, แผนงานพัฒนาพื้นฐานอาชีพแก่ชาวชุมชนแออัด และแผนงานการพัฒนาปรับปรุงด้านสาธารณสุข
5. ปรับโฉมหน้าบาทวิถีและทัศนียภาพตลอดแนว ถนนทั่วเมืองสู่การเป็นทางเดินและถนนสวย	แผนงานปรับปรุงและพัฒนาบาทวิถี, ปรับปรุงแนวถนน, การจัดการสายไฟ, การจัดการป้ายโฆษณา, แต่งเติมพื้นที่สีเขียวบนตำแหน่งที่เหมาะสม และทางเดินปราศจากการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
6. เพิ่มความเข้มแข็งและความอบอุ่นทางสังคม	แผนงานการส่งเสริมการตั้งสมาคม ชมรมเพื่อกิจการสาธารณะของชาวชุมชน, การจัดการแข่งขันกีฬาร่วมกันเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และโครงการกระชับมิตรและสามัคคีภายในชุมชน

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สมชาย เศษะพรหมพันธ์, 2554

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แผนงานและโครงการ
7. สร้างสรรค์เอกลักษณ์ของสังคม (วัฒนธรรมและวิถีชีวิต)	โครงการศึกษาค้นคว้าวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวชุมชนนครนายก, โครงการส่งเสริมกิจกรรมเอกลักษณ์ชุมชนเมืองนครนายก และโครงการทำนุบำรุงและส่งเสริมวิถีทางศาสนา
8. การจัดระเบียบ วินัย ทางการจราจร	โครงการศึกษาปริมาณการเคลื่อนไหวของยานพาหนะเพื่อจัดระเบียบและระบบจราจร, มาตรการความปลอดภัยถนน, สร้างวินัยจราจร และจัดระเบียบจราจร
9. ให้ความสำคัญต่อคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปลอดภัยจากอุบัติเหตุจราจร	แผนงานรณรงค์ให้เยาวชนหลีกเลี่ยงยาเสพติด และส่งเสริมการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาตลอดชีวิต ยกระดับคุณภาพห้องสมุดประชาชน
10. ตลาดสดต้องสะอาดถูกหลักอนามัยและเป็นระเบียบ	แผนงานการปรับปรุงตลาดสด (ความสะอาด, ความเป็นระเบียบ, ความมีสุขลักษณะ และการกำกับดูแลเรื่องราคาสินค้า)
11. เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ได้สัดส่วน 4 ตร.ม. ต่อประชากร 1 คน	โครงการพัฒนาเมืองนครนายกให้เป็นเมืองในสวน (garden city)
12. จัดการน้ำเสียจากครัวเรือน	แผนงานจัดกระทำและบำบัดน้ำเสียจากครัวเรือน
13. ร่วมพิทักษ์โลกจากภาวะโลกร้อน	โครงการรณรงค์การใช้จักรยานเพื่อการเดินทางในเมือง, โครงการรณรงค์ประหยัดพลังงาน (ไฟฟ้า น้ำร้อนเชื้อเพลิง) และโครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ของชาวชุมชน

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2554

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

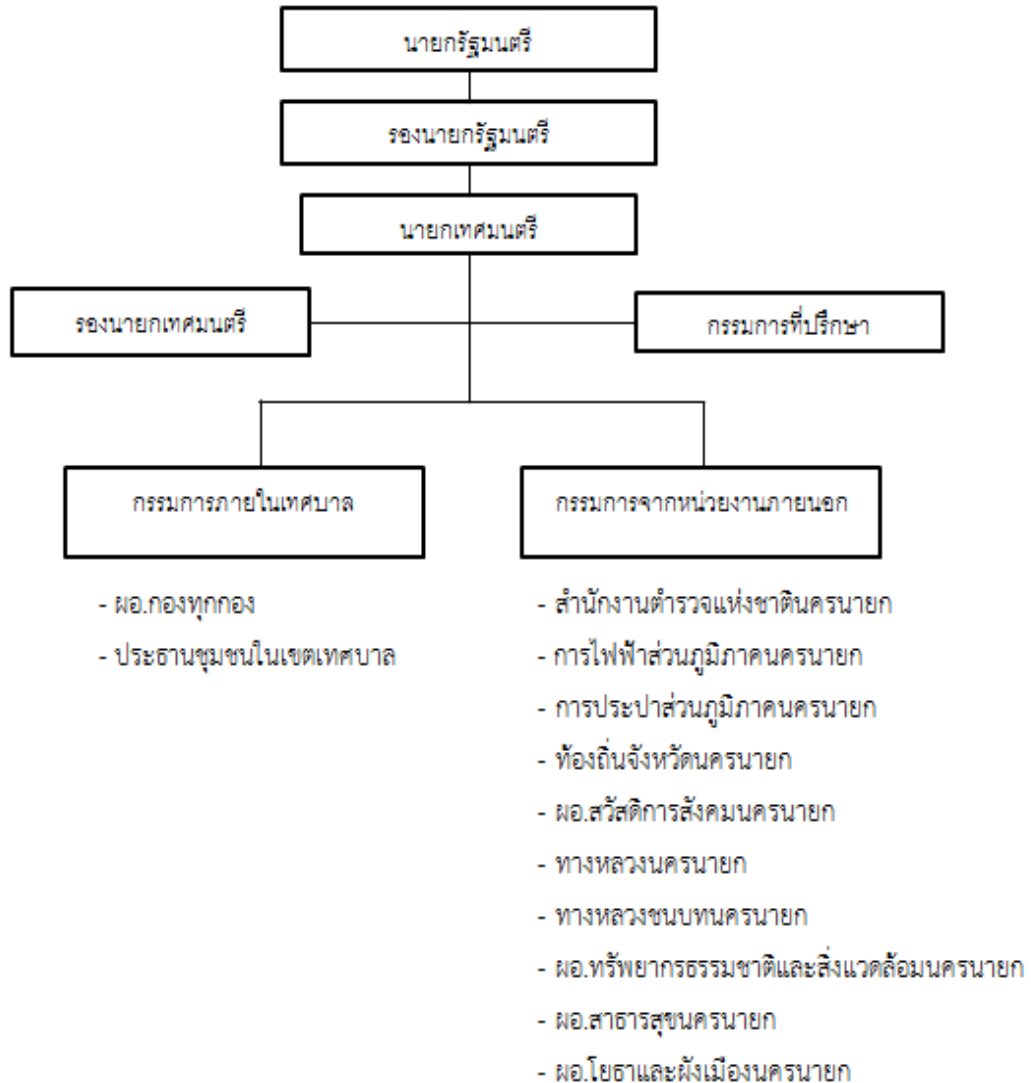
ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แผนงานและโครงการ
14. เปิดโฉมหน้าใหม่ตลาดสด : ตลาด 4มุมเมืองและซูเปอร์มาร์เก็ตของเทศบาล	โครงการศึกษาความเป็นไปได้การเปิดตลาดสด 4 มุมเมือง และโครงการนำร่องตลาดสดคุณภาพ (ซูเปอร์มาร์เก็ตของเทศบาล)
15. เมืองนครนายกน่าสนใจและเป็นหนึ่งในเป้าหมายของนักท่องเที่ยว	โครงการส่งเสริมกิจกรรมอาหารและสินค้าดั้งเดิมไปสู่การเป็นอาหารและของที่ระลึกที่ถูกใจนักท่องเที่ยว และโครงการศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการพัฒนาให้ชุมชนเมืองนครนายกเป็นเป้าหมายของนักท่องเที่ยว

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2554

4) ผู้ดำเนินการของนโยบายเมืองน่าอยู่ (ผู้วางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติ)

ผู้วางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายเมืองน่าอยู่นครนายก สามารถพิจารณาได้จากรูปภาพที่ 3.3

รูปภาพที่ 3.3 ผู้ดำเนินการของนโยบายเมืองน่าอยู่

ที่มา: ปรับปรุงจาก โครงการเมืองใหม่นครนายก, 2548

1.3 นโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)

นโยบาย Smart Province หรือจังหวัดอัจฉริยะ เป็นนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกที่มุ่งพัฒนาจังหวัดไปสู่การเป็นเมืองที่มีระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ครอบคลุม รวมถึง

เพื่อเป็นการรองรับสู่การที่จังหวัดนครนายกจะเป็นแหล่งการศึกษาและแหล่งรวมสถานที่ประชุมที่สำคัญของประเทศไทย

1) ที่มาของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)

นโยบาย Smart Province หรือจังหวัดอัจฉริยะนั้นเกิดมาจากยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2552-2559 และวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา (Smart Thailand)” ของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552-2556 จึงทำให้เกิดแนวทางหลักในการพัฒนา ICT ของประเทศไทย ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศและพัฒนาบริการภาครัฐผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (กระทรวงแรงงาน, 2555; ชุติชาติ บุญชูวิทย์, 2559; มติชน, 2556; อปท.นิวส์, 2557; ไทยรัฐออนไลน์, 2555)

กระทรวงไอซีทีโดยสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สรอ. จึงจัดทำโครงการ Smart Province (จังหวัดอัจฉริยะ) ขึ้น โดยถือเป็นนโยบายเร่งด่วน ภายใต้แนวคิดการพัฒนาประเทศไปสู่ “Smart Thailand” เป็นส่วนหนึ่งของโครงการของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งประกอบไปด้วย Smart Network, Smart Government และ Smart Business (กระทรวงแรงงาน, 2555; ชุติชาติ บุญชูวิทย์, 2559; มติชน, 2556; อปท.นิวส์, 2557; BUSINESS ONLINE PCL, 2556)

ส่วนโครงการ Smart Province นั้นได้เข้ามาเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาจังหวัดนครนายก เนื่องจาก นายสุรชัย ศรีสารคาม ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 และยังคงพัฒนาจังหวัดนครนายกจนจังหวัดได้รับเลือกจากปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีที ให้เป็นจังหวัดอัจฉริยะนำร่อง เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาช่วยบริหารจัดการจังหวัด ซึ่งได้วางกรอบแนวคิดหลักคือ “การสร้างสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม” โดยส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย เพื่อให้บริการสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงหรือบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกัน และการพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐผ่านเครือข่ายสื่อสารความเร็วสูง รวมถึงส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2552 (กระทรวงแรงงาน, 2555; ชุติชาติ บุญชูวิทย์, 2559; มติชน, 2556; อปท.นิวส์, 2557)

ทำให้จังหวัดนครนายกเกิดเป็นโครงการจังหวัดอัจฉริยะนำร่อง ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 โดยมีกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงมหาดไทยและจังหวัดนครนายก ได้ร่วมลงนามความร่วมมือกันที่จะดำเนินโครงการ Smart Province ได้กำหนดให้เป็นโครงการแรก หลังจากที่นายสุรชัย ศรีสารคาม ได้เข้ารับตำแหน่งปลัดกระทรวงไอซีที ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 (ชุตินาติ บุญชูวิทย์, 2559; มติชน, 2556; อปท.นิวส์, 2557)

ทั้งนี้ สาเหตุที่เลือกจังหวัดนครนายกเป็นต้นแบบของจังหวัดที่จะดำเนินการให้บริการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อมุ่งสู่การเป็น “Smart Province” เนื่องจากความเหมาะสมของขนาดพื้นที่ จังหวัดนครนายก ด้วยขนาดของตัวจังหวัดที่ไม่ใหญ่มาก มีเพียงแค่ 4 อำเภอ พื้นที่ประมาณ 1,326,250 ไร่ ผสานจุดแข็งของจังหวัดนครนายกกับโครงการจังหวัดอัจฉริยะ คือการพัฒนาด้านเศรษฐกิจให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของความเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ อยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร และยังเป็นแหล่งอาหาร เกษตรกรรม เหมาะแก่การประกอบอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกันนี้จังหวัดยังได้มีแนวทางในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาส่งเสริมการบริหารงานและยกระดับการติดต่อสื่อสาร โดยใช้เรื่องของระบบไอซีทีเข้าช่วยในการเพิ่มรายได้ เพิ่มโอกาสในการท่องเที่ยวและโอกาสในการขายสินค้า รวมไปถึงธุรกิจด้านต่าง ๆ ที่เป็นแผนงานชัดเจน และเหมาะที่จะขยายผลไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ต่อไปโดยโครงการจังหวัดอัจฉริยะ Smart Province โดยระยะเวลาเริ่มการดำเนินนโยบายในระหว่างปี พ.ศ. 2555 จนถึงปี พ.ศ. 2562 (Voice TV, 2555; คมชัดลึก, 2555; เดลินิวส์, 2558)

2) สาระสำคัญของนโยบายเมืองอัจฉริยะ (Smart Province)

นโยบายเมืองอัจฉริยะ (Smart Province) ของจังหวัดนครนายก มีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ประกอบด้วย (ชุตินาติ บุญชูวิทย์, 2559; ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์, 2546; Technology Media, 2556; ไทยรัฐออนไลน์, 2555)

2.1) การทำให้พื้นที่เมืองที่มีคุณภาพในการจัดวางระบบสาธารณูปโภคของเมือง มีการบริหารจัดการพลังงานทั้งภาคการผลิต การส่งจ่ายและการใช้พลังงาน รวมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ทั้งระบบทั่วไปและระบบที่ใช้ในการรองรับด้านเทคโนโลยี

2.2) เมื่อมีความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสารสนเทศและการสื่อสาร กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์

2.3) การพัฒนาฐานเศรษฐกิจและการลงทุนที่ควบคู่ไปกับกิจกรรมในเมือง เพื่อเป็นการรองรับการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

2.4) เป็นหน่วยงานวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเมืองในอนาคต การวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีมีความจำเป็นเพราะเมืองต้องพึ่งพาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาด้านเทคโนโลยีจะช่วยให้กลไกการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้อยู่อาศัยมีคุณภาพ ให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการในการใช้งานของประชากรในแต่ละเมืองได้อย่างดี ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2.5) การดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Infrastructure) ของจังหวัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงของผู้ใช้งาน

2.6) การดำเนินการด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บริการประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

2.7) การดำเนินการด้านการให้บริการข้อมูลที่จำเป็นสำหรับประชาชนระดับหมู่บ้าน เพื่อให้บริการข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศได้อย่างทั่วถึงและสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2.8) การนำเอา C.I.S.E.E. มาดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนโครงการจังหวัดอัจฉริยะ ได้แก่ การสื่อสาร (Communication) สามารถเรียกดูข้อมูลในภาคการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารในระบบ LAN 3G และ WiFi ที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดได้โดยผู้บริหารเจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนทั่วไปทำให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น สารสนเทศ (Information) คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การบริการ (Service) การเข้าถึงบริการภาครัฐอย่างสะดวกรวดเร็ว การศึกษา (Education) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุก ๆ ด้าน และเศรษฐกิจ (Economic) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยยึดหลักระบบสหกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์

ส่วนเป้าหมายของนโยบาย Smart Province ของจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย (ชุดิชาติ บุญชูวิทย์, 2559; ศรศักดิ์ ชูสวัสดิ์, 2546; ไทยรัฐออนไลน์, 2555)

- เป้าหมายที่ 1 คือ การพัฒนาเมืองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดผลกระทบให้เหลือน้อยที่สุด สู่การพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน

- เป้าหมายที่ 2 คือ การทำให้เกิดพื้นที่เมืองที่มีคุณภาพในการจัดวางระบบสาธารณูปโภคของเมือง มีการบริหารจัดการพลังงานทั้งภาคการผลิต การส่งจ่ายและการใช้พลังงาน รวมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ทั้งระบบทั่วไปและระบบที่ใช้ในการรองรับด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์เสริมจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเมืองและแนวคิดการสร้างเมืองอัจฉริยะที่ดีที่สุด

- เป้าหมายที่ 3 คือ เมืองมีความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสารสนเทศและการสื่อสาร กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเมืองที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์ด้านคอมพิวเตอร์ จะช่วยให้เมืองสามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมาได้โดยง่าย ทั้งนี้หมาย

รวมถึงทั้งเทคโนโลยีไร้สาย (wireless) และพร้อมสาย (cable) ที่ต้องมีการออกแบบและวางแผนอย่างเป็นระบบ

- เป้าหมายที่ 4 คือ การพัฒนาฐานเศรษฐกิจและการลงทุนที่ควบคู่ไปกับกิจกรรมในเมือง เพื่อเป็นการรองรับการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

- เป้าหมายที่ 5 คือ สร้างหน่วยงานวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเมืองในอนาคต การวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีมีความจำเป็นเพราะเมืองต้องพึ่งพาการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาด้านเทคโนโลยีจะช่วยให้กลไกการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้อยู่อาศัยมีคุณภาพ โดยจะสามารถพัฒนาให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการในการใช้งานของประชากรในแต่ละเมืองได้อย่างดี ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

- เป้าหมายที่ 6 คือ ประชาชนได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการตรวจสอบข้อมูล การให้บริการและสนับสนุนความช่วยเหลือตามมาตรการต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลสิทธิที่ตนพึงได้รับจากบริการภาครัฐผ่านบัตรประจำตัวประชาชน (Smart Card) ผ่านศูนย์บริการร่วมโครงการ Smart Citizen Info

- เป้าหมายที่ 7 คือ ประชาชนสามารถทำธุรกรรมหรือขั้นตอนทางราชการต่าง ๆ ด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ณ จุดบริการครบวงจรแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

- เป้าหมายที่ 8 คือ สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของระบบบริการภาครัฐแบบบูรณาการผ่านระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกลางภาครัฐ

3) กิจกรรมและการดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)

การดำเนินงานโครงการ Smart Province ของจังหวัดนครนายก เพื่อเป็นเมืองต้นแบบใช้ไอที แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะ (เฟส) ประกอบด้วย (ชุดชาติ บุญชูวิทย์, 2559; มติชน, 2556; อปท.นิวส์, 2557; ไทยรัฐออนไลน์, 2555)

3.1) ระยะแรก (เฟสที่ 1) เริ่มจากกลาง IT Infrastructure ด้านเครือข่ายการสื่อสารอินเทอร์เน็ต WIFI ฟรี ซึ่งจะทำให้เกิดการใช้งานในองค์กร ขยายพื้นที่ให้บริการโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงหรือบรอดแบนด์ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และผู้ให้บริการเอกชนอื่น ๆ สร้างรูปแบบการบริหารจัดการและการให้บริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศได้อย่างทั่วถึงและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไว้ โดยมีเป้าหมายให้มี

โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริการภาคสังคมที่สำคัญต่อความปลอดภัยในชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงมีมาตรการในการขยายประเภทบริการเพิ่มพื้นที่ให้บริการและปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงข่ายโทรคมนาคมและมีความสอดคล้องกับนโยบาย broadband แห่งชาติ ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาบริการ broadband หรืออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมประชากรทั่วประเทศและการขยายการให้บริการระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านโครงข่าย broadband เพื่อให้ประชาชนในระดับตำบลสามารถใช้บริการต่าง ๆ ที่มีในระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอดเวลา ได้แก่

3.1.1) ภาคการศึกษาจะเกิดเป็น e-Education ซึ่งจะมีการแจกแท็บเล็ตให้ใช้เพื่อการเรียนการสอน

3.1.2) ภาคประชาชนจะเข้าถึงสังคมแห่งการเรียนรู้มากขึ้น เช่น google, เข้าสู่ Global Knowledge ได้มากขึ้น

3.1.3) ภาคการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะสามารถใช้ฟรี WIFI ได้ตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ๆ หรือในรีสอร์ททุกแห่ง

3.1.4) ภาครัฐการใช้ IT ในการทำงานมากขึ้น โดยมีเป้าหมายลดการใช้กระดาษ ไม่ว่าจะเป็นการสั่งการ การสื่อสาร นอกจากนั้น ยังจะมีการกระจายบริการต่าง ๆ ไปยังหมู่บ้านและอบต.

3.2) ระยะสอง (เฟสที่ 2) เกิดห้องปฏิบัติการหรือศูนย์บัญชาการกลางของจังหวัด และในอนาคตจะขยายไปสู่ศูนย์บัญชาการในระดับอำเภอและระดับตำบล

3.3) ระยะสาม (เฟสที่ 3) ประชาชนจะได้ใช้บริการภาครัฐในรูปแบบ One Stop Service โดยสามารถใช้บัตรประชาชนเข้าถึงทุกบริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยบริการต่าง ๆ จากภาครัฐสู่ประชาชนจะทยอยเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ที่จะมีการแก้กฎระเบียบต่าง ๆ ทั้งการกระจายอำนาจและการมอบหมายอำนาจ หลังจากนั้นจะเริ่มเจรจากับสมาคมธนาคาร เพื่อให้สามารถใช้บัตรประชาชนสมาร์ทการ์ดเป็นบัตรเอทีเอ็มที่สามารถใช้ทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคารได้ ขณะเดียวกันก็จะพัฒนาซอฟต์แวร์ ระบบงานหรือแอปพลิเคชันในการให้บริการประชาชน อาทิ แบบฟอร์มยื่นชำระภาษีหรือประกันสังคม ขึ้นมาให้บริการผ่านระบบคลาวด์สาธารณะ ซึ่งประชาชนสามารถใช้หมายเลขบัตรประชาชน 13 หลักเชื่อมต่อเข้ามาดึงข้อมูลเพื่อใช้บริการได้ด้วยตัวเอง

3.4) ระยะสี่ (เฟสที่ 4) การประเมินผลแผนปฏิบัติและโครงการต่าง ๆ ภายใต้ นโยบาย Smart Province โดยทำการสรุป ภาพรวมว่าจะต้องมีการปรับปรุงส่วนใดบ้าง ส่วนใดที่สำเร็จลุล่วงจะนำไปขยายผล โดยเฟสที่สี่จะ มุ่งเน้นการขยายผลไปยังจังหวัดอื่น

กิจกรรมและการดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province) สามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 กิจกรรมและการดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)

สิ่งที่ดำเนินการ	รายละเอียด	สิ่งที่ต้องเตรียม
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ(IT Infrastructure)		
Network	การวางโครงสร้างพื้นฐานเครือข่าย GIN สามารถใช้งานข้อมูลสารสนเทศภาครัฐผ่านเครือข่าย GIN ได้โดย Provide เครือข่าย GIN ไปยังศาลากลางจังหวัดและอำเภอ	จังหวัด ทำการสำรวจสถานการณ์ ใช้งานเครือข่าย GIN ของจังหวัดและอำเภอ
	การวางโครงสร้างพื้นฐาน Free WIFI ซึ่งสามารถขอสิทธิเข้าใช้งาน Free WIFI โดยลงทะเบียนด้วยบัตรประชาชนเอไอเอส (Smart Card)	จังหวัด ทำการสำรวจพื้นที่ในระดับ ชุมชน หมู่บ้านเพื่อติดตั้งระบบ WIFI
	การวางระบบ Cloud เพื่อให้บริการ ซึ่งสามารถใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ งานการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ของจังหวัด ตลอดจนสาธารณสุขให้บริการ Application ของหน่วยงานภาครัฐ ผ่านระบบ Cloud	1. সরอ. นำเสนอบริการ Cloud 2. จังหวัดกรอกข้อมูลแบบฟอร์มขอใช้ Cloud 3. นัดหมายดำเนินการทางเทคนิค 4. ทดสอบการทำงานระบบ
2. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ		
Mail Go Thai	ข้าราชการและบุคลากรหน่วยงานภาครัฐของจังหวัด สามารถใช้บริการ Mail Go Thai	1. แจกจ่าย E-mail account ให้ข้าราชการและบุคลากรหน่วยงานภาครัฐ 2. จัดฝึกอบรมการใช้งาน

ที่มา: ปรับปรุงจาก ชุดชาติ บุญชูวิทย์, 2559

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

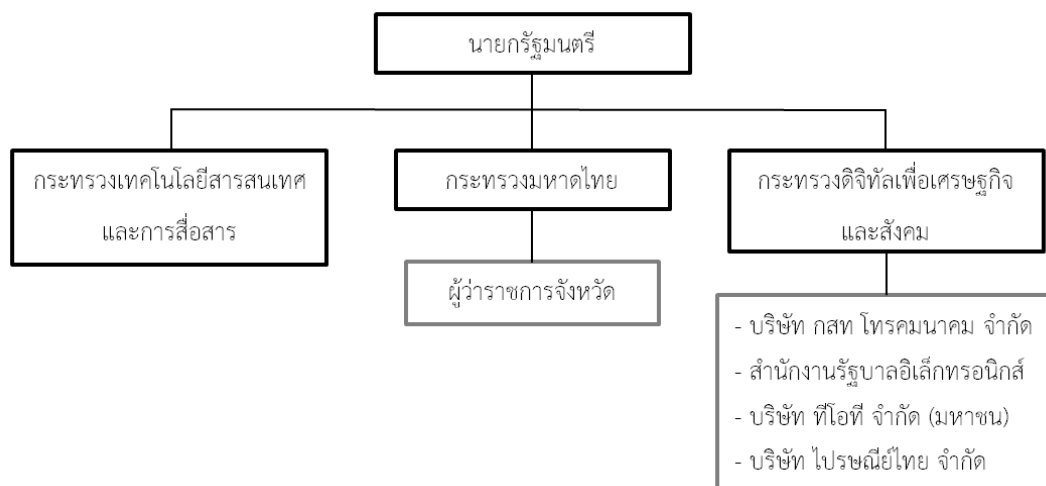
สิ่งที่ดำเนินการ	รายละเอียด	สิ่งที่ต้องเตรียม
2. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อ)		
Web Conference System	ให้บริการระบบ Web Conference System	1. นำเสนอและทดสอบระบบ Web Conference 2. จังหวัดจัดหาสถานที่ติดตั้งระบบ Web Conference
Telepresence System	ให้บริการระบบ Telepresence System (อยู่ระหว่างศึกษาข้อมูลระบบฯ)	1. นำเสนอและทดสอบระบบ Telepresence 2. จังหวัด จัดหาสถานที่ติดตั้งระบบ Telepresence
3. ด้านการให้บริการข้อมูลที่เป็นสำหรัประชาชนในระดับหมู่บ้าน ผ่านอุปกรณ์ Smart Box		
Smart Box	อุปกรณ์ Smart Box ที่มีลักษณะเหมือนตู้ Kiosk ที่ นำไปวางไว้ตามหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารภาครัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ผ่าน อุปกรณ์ Smart Box โดยใช้บัตรประชาชน เอนกประสงค์ (Smart Card)	- จังหวัด ทำการสำรวจความ พร้อมในการติดตั้งอุปกรณ์ Smart Box (สถานที่, เครือข่าย Internet WiFi, ADSL) - สรอ. ประสานความร่วมมือและหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำข้อตกลงขอเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องการ นำเสนอให้ประชาชนได้รับทราบ เช่น ความร่วมมือด้านการบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ ทรัพยากรนำและการการเกษตร ระบบ ทะเบียนข้อมูลสุขภาพ รวมถึง การตรวจสอบสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

ที่มา: ปรับปรุงจาก ชุดชาติ บุญชูวิทย์, 2559

4) ผู้ดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (ผู้วางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติ)

ผู้วางแผนและนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายเมืองน่าอยู่นครนายก สามารถพิจารณาได้จากรูปภาพที่ 3.4

รูปภาพที่ 3.4 ผู้ดำเนินการของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)

ที่มา: ปรับปรุงจาก ชูติชาติ บุญชูวิทย์, 2559

โดยสรุป เมื่อพิจารณานโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่การบูรณาการเพื่อพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ทั้ง 3 นโยบาย สามารถพิจารณาเปรียบเทียบและเชื่อมโยงตามประเด็นต่าง ๆ ได้ในตารางที่ 3.3 ซึ่งบางประเด็นมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการผังเมืองและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 3.3 นโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่การบูรณาการเพื่อพัฒนาเป็นเมืองนำอยู่

ประเด็น	เมืองใหม่	นโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)	เมืองนำอยู่
สิ่งแวดล้อม	ส่งเสริมอุตสาหกรรมต้นแบบที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง		ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและกำหนดพื้นที่สีเขียวอย่างเหมาะสม
คมนาคม	เชื่อมต่อช่องทางรถไฟ รวมถึงสร้างและขยายเส้นทางคมนาคมทางบก	-	-
สาธารณูปโภค	สร้างอ่างเก็บน้ำและโครงการสายไฟฟ้าใต้ดิน	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ฟื้นฟูสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น
เศรษฐกิจ	ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและส่งเสริมการเปิดตลาดการค้ากับต่างประเทศ รวมถึงสร้างศูนย์ช่วยพัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจ	มีการลงทุนจากบริษัทเอกชนในเรื่องของ ICT เพิ่มมากขึ้น	เพิ่มการแข่งขันทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ ผลผลิตภัณฑมวลรวมของจังหวัด
อุตสาหกรรม	ส่งเสริมการเข้ามาลงทุนอุตสาหกรรมและการใช้เทคโนโลยีระดับสูง	ส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และอุตสาหกรรมอาหาร	-

ที่มา: รวบรวมข้อมูลและปรับปรุงโดยผู้วิจัย

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ประเด็น	เมืองใหม่	นโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province)	เมืองนำอยู่
เกษตรกรรม	-	เกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	การเกษตรแบบครบวงจรและยั่งยืน
ท่องเที่ยว	พัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค	การให้นักท่องเที่ยวใช้ Wifi ฟรีตามสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด	การท่องเที่ยวแบบบูรณาการส่งเสริมอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
เทคโนโลยี	ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกิจกรรมเมืองต่าง ๆ	พัฒนาเครือข่ายการสื่อสาร (IT Infrastructure)	พัฒนาระบบเทคโนโลยีและระบบข้อมูลข่าวสาร

ที่มา: รวบรวมข้อมูลและปรับปรุงโดยผู้วิจัย

1.4 ผลของการดำเนินการนโยบายเมืองน่าอยู่ที่ผ่านมา

ปัจจุบันจากการดำเนินการพัฒนาภายใต้แผนการพัฒนาจังหวัดนครนายกทั้ง 3 นโยบายเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่นครนายกนั้น ก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครนายกที่สามารถพิจารณาแบ่งเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพของจังหวัดนครนายก

ภายหลังจากที่ได้มีการดำเนินการพัฒนาตามนโยบายการพัฒนาเมืองจังหวัดนครนายก ได้เป็นผลทำให้จังหวัดนครนายกมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงกายภาพ ได้แก่ การขยายตัวเข้ามาของที่พักอาศัย รีสอร์ทและบ้านพักตากอากาศ เพื่อรองรับการเข้ามาอยู่อาศัยและมาท่องเที่ยวของผู้คนจากภายนอกจังหวัด รวมถึงมีการซื้อที่ดินโดยบริษัทขนาดกลางและขนาดใหญ่ล่วงหน้าเพื่อเตรียมการขยายธุรกิจ เช่น กรณีของจงเจริญฟาร์ม ซื้อที่ดินเพิ่ม 1-2 พันไร่ ฟาร์มไก่ในเครือเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี), บริษัทซันอาโก ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา, บริษัท 84 ขยายกิจการใน ตำบลบ้านพรึก ตำบลเขาเพิ่ม ตำบลป่าชะ, บริษัทเบียร์ช้าง ซื้อที่ดินในอำเภอวิหารแดง หรือกรณีของบริษัทโคคา-โคลา ซื้อที่ดินกว่า 1 พันไร่ เป็นต้น (โครงการเมืองใหม่นครนายก, 2548)

2) การขยายตัวของเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในจังหวัด

ผลของการดำเนินการนโยบายเมืองใหม่นครนายกยังมีการเพิ่มและขยายเส้นทางคมนาคมทางบก ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ระหว่างกรุงเทพมหานครและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ช่วยลดระยะทางและเวลาในการเดินทาง มีโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างกรุงเทพมหานครกับเมืองใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการขยายถนนบ้านนา-แก่งคอย ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2548 รวมทั้งการพัฒนาเส้นทางหัวหิน-เมืองใหม่ ที่จะส่งผลดีในด้านการคมนาคมระหว่างภาคใต้-ภาคกลาง-ภาคอีสาน และประเทศในอินโดจีน โดยเฉพาะกัมพูชา มีการสร้างมอเตอร์เวย์ต่อจากสายรามอินทราบริเวณปลายทางด้านรามอินทรา-อจณรงค์-วงแหวนรอบนอกฝั่งตะวันออก (บางพลี-บางปะอิน) เชื่อมกับเมืองใหม่ (ระยะทางยาว 55 กิโลเมตร) แล้วจะมีการสร้างระยะต่อไปจากเมืองใหม่ไปเชื่อมแก่งคอย จังหวัดสระบุรี-นครราชสีมา (หากขยายไปถึงจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางยาว 190 กิโลเมตร) การขยายถนนรังสิต-นครนายกเป็น 6 ช่องทาง สร้างทางไฮเวย์เชื่อมเมืองใหม่กับถนนพหลโยธินที่บริเวณหินกอง รวมถึงมีการสร้างทางรถไฟความเร็วสูง เป็นการสร้างต่อจากทางรถไฟสายสนามบินสุวรรณภูมิ-มักกะสัน ผ่านเขตหนองจอก-ลาดกระบัง เชื่อมกับทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-แก่งคอยที่มีอยู่เดิม (โครงการเมืองใหม่นครนายก, 2548)

3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ภายในจังหวัด

ผลของการพัฒนาได้มีการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดนครนายกในหลาย ๆ ส่วน โดยเฉพาะผลของนโยบายจังหวัดอัจฉริยะนครนายกได้ก่อให้เกิดการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้งานข้อมูลสารสนเทศภาครัฐผ่านเครือข่าย GIN (Government Information Network) ในเขตพื้นที่ 4 อำเภอและศาลากลางจังหวัดนครนายกแล้ว การพัฒนาระบบให้บริการ Free WIFI ผ่าน MailGoThai หรือ Smart Card และให้บริการระบบ Cloud แก่ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ และมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ ที่มีการพัฒนาบัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์หรือสมาร์ทการ์ด ให้เป็นบัตรที่สามารถใช้บริการหลากหลาย ประชาชนสามารถติดต่อรับบริการภาครัฐต่าง ๆ ด้วยบัตรประจำตัวประชาชน อีกทั้งบัตรประชาชนที่เป็นสมาร์ทการ์ด จะสนับสนุนหรือต่อยอดนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะเข้าปาดำเนินการ ทั้งโครงการรับจำนำข้าว โครงการบัตรเครดิตเกษตรกรและบัตร 30 บาทรักษาทุกโรค (คมชัดลึก, 2555; มติชน, 2556; ลม เปลี่ยนทิศ, 2555)

4) การพัฒนาความเป็นเมืองและสิ่งแวดล้อม

การเกิดขึ้นของกิจกรรมหรือโครงการภายใต้โยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ได้มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงสู่การพัฒนาสู่ความเป็นเมืองและการดูแลสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นหลายกิจกรรม อย่างเช่น กิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศส่งเสริมการท่องเที่ยวและรายได้ให้กับจังหวัดและทำให้กลายเป็นเมืองที่อยู่อาศัยที่น่าอยู่และมีการลงทุนของอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ หรือกิจกรรมการส่งเสริมเกี่ยวกับธุรกิจอุตสาหกรรมที่ทำการผลิตอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์หรืออุตสาหกรรมอาหาร หรือกิจกรรมการพัฒนาของจังหวัดภายใต้การนำยุทธศาสตร์ 13 ข้อของจังหวัดนครนายกมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญ อาทิ การเป็นเมืองน่าอยู่, เมืองแห่งสังคมการเรียนรู้, เมืองแห่งการท่องเที่ยว, เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงการเป็นเมืองศูนย์กลางด้านสุขภาพและอาหารปลอดภัย (ไดนามิก อินดัสตรี, 2555)

2. การจัดการผังเมืองกับการจัดการพื้นที่สีเขียว

การจัดการผังเมืองเป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาและบริหารทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเมืองและสังคม รวมถึงมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของสังคมสำหรับจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา มีการจัดทำผังเมืองและถูกบังคับใช้จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วยกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 (เมืองนครนายก) และกฎกระทรวงให้

ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 (จังหวัดนครนายก) ซึ่งการศึกษาส่วนนี้จะกล่าวถึงประเด็นการจัดการผังเมืองกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกเป็นสำคัญ

2.1 การจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 (เมืองนครนายก) เป็นส่วนของการจัดการวางผังเมืองที่บังคับใช้และควบคุมอยู่ในพื้นที่ของอำเภอเมืองนครนายกและพื้นที่รอบข้างเป็นส่วนใหญ่

1) ที่มาของการจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

การจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 มีจุดเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 ในช่วงของรัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีความคิดที่จะสร้างโครงการเมืองใหม่ที่เป็นเมืองสะอาดและอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครเพื่อลดปัญหาความแออัด จังหวัดนครนายกจึงเป็นจังหวัดที่ถูกเลือกเพื่อสร้างเป็นเมืองใหม่ โดยมีคำสั่งจากให้ดำเนินการสร้างเมืองใหม่ มีอำเภอบ้านนาเป็นศูนย์กลาง โดยมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการศึกษาและจัดทำกรวางผังเมืองที่เหมาะสม กำหนดระยะเวลาการดำเนินการไว้ประมาณ 6-8 ปี แบ่งออกเป็น (ศรศักร ชูสวัสดิ์, 2546)

1.1) ขั้นตอนการดำเนินงานและแผนงานโครงการเมืองใหม่่นครนายก ประกอบด้วย

1.1.1) จัดเตรียมกรอบดำเนินโครงการ โดยมีการจัดเตรียมงบประมาณ จัดเตรียมโครงสร้างการบริหารพร้อมทั้งโครงสร้างบุคลากร และการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น เพื่อให้การพัฒนาโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (จังหวัดนครนายก, 2547)

1.1.2) การจัดทำผังแม่บทซึ่งประกอบด้วย การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่สำหรับการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบวางผัง การจัดทำผังแนวความคิด (Conceptual Plan) โดยการจัดทำเป็นผังทางเลือก และการจัดทำผังแม่บท (Master Plan) มีเนื้อหาประกอบไปด้วยผังการใช้ประโยชน์ที่ดินผังบริเวณและรูปแบบอาคารระบบการคมนาคมและขนส่งสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

1.1.3) การเวนคืนที่ดินเพื่อเตรียมพัฒนาพื้นที่โครงการ ประกอบด้วย การสำรวจเพื่อการเวนคืนที่ดินและการเวนคืนที่ดิน โดยกรมที่ดินได้มีการดำเนินการรวบรวมและจัดเตรียมแผนที่กรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณใจกลางที่ตั้งโครงการเมืองใหม่ และมีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินราคาที่ดิน เพื่อให้พร้อมสำหรับการขอซื้อและจัดหาที่ดินต่อไป ซึ่งคาดว่าในปี พ.ศ. 2548-2549 เมื่อผังแม่บทมีความชัดเจนแล้ว จะมีความชัดเจนในเรื่องแปลงที่ดิน ที่จะทำการเวนคืนต่อไป

1.1.4) การจัดทำรายละเอียดแบบก่อสร้าง (Detail Design) ประกอบด้วย การจัดทำรายละเอียดและแบบก่อสร้างสถาปัตยกรรมและ ภูมิสถาปัตยกรรม ซึ่งคาดว่าจะเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2549

1.1.5) การก่อสร้าง ซึ่งจะมีการก่อสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร และภูมิทัศน์ (ระยะที่ 1) เพื่อให้โครงการได้รับการพัฒนาเป็น รูปธรรมตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใช้ประโยชน์พื้นที่ในโครงการได้

1.2) การจัดการเตรียมร่างผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 กำหนดให้เกิดขึ้นหลังรัฐบาลประกาศดำเนินการสร้างเมืองใหม่ เป็นเวลาเดียวกันกับที่ผังเมืองเดิมของอำเภอเมืองนครนายกหมดอายุลงในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2546 และมี พ.ร.ฎ กำหนดเขตสำรวจ ซึ่งจังหวัดต้องทำผังเมืองรวมให้แล้วเสร็จภายใน พ.ศ. 2549 โดยเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ทางจังหวัดโดยสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก ได้จัดสัมมนาในหัวข้อ "การวางผังเมืองรวมจังหวัดให้เป็นเมืองในฝัน" เพื่อจัดทำผังเมืองรวมของจังหวัด มีผู้เข้าร่วมทั้งตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองท้องถิ่นและภาคเอกชน

นางแสงอรุณ วัฒนวงศ์ หัวหน้าสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก (ขณะนั้น) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดทำผังเมืองจังหวัดนครนายกไว้ว่า

“ผังเมืองจะเป็นเครื่องมือให้จังหวัด ท้องถิ่น และประชาชนมองเห็นภาพรวมของการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ด้านผังเมืองที่จะทำให้ จ.นครนายก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย ดำรงรักษาแหล่งประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมประเพณี ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดี” (แสงอรุณ วัฒนวงศ์, 2546, สัมภาษณ์ อ่างถึงใน มติชน, 2546)

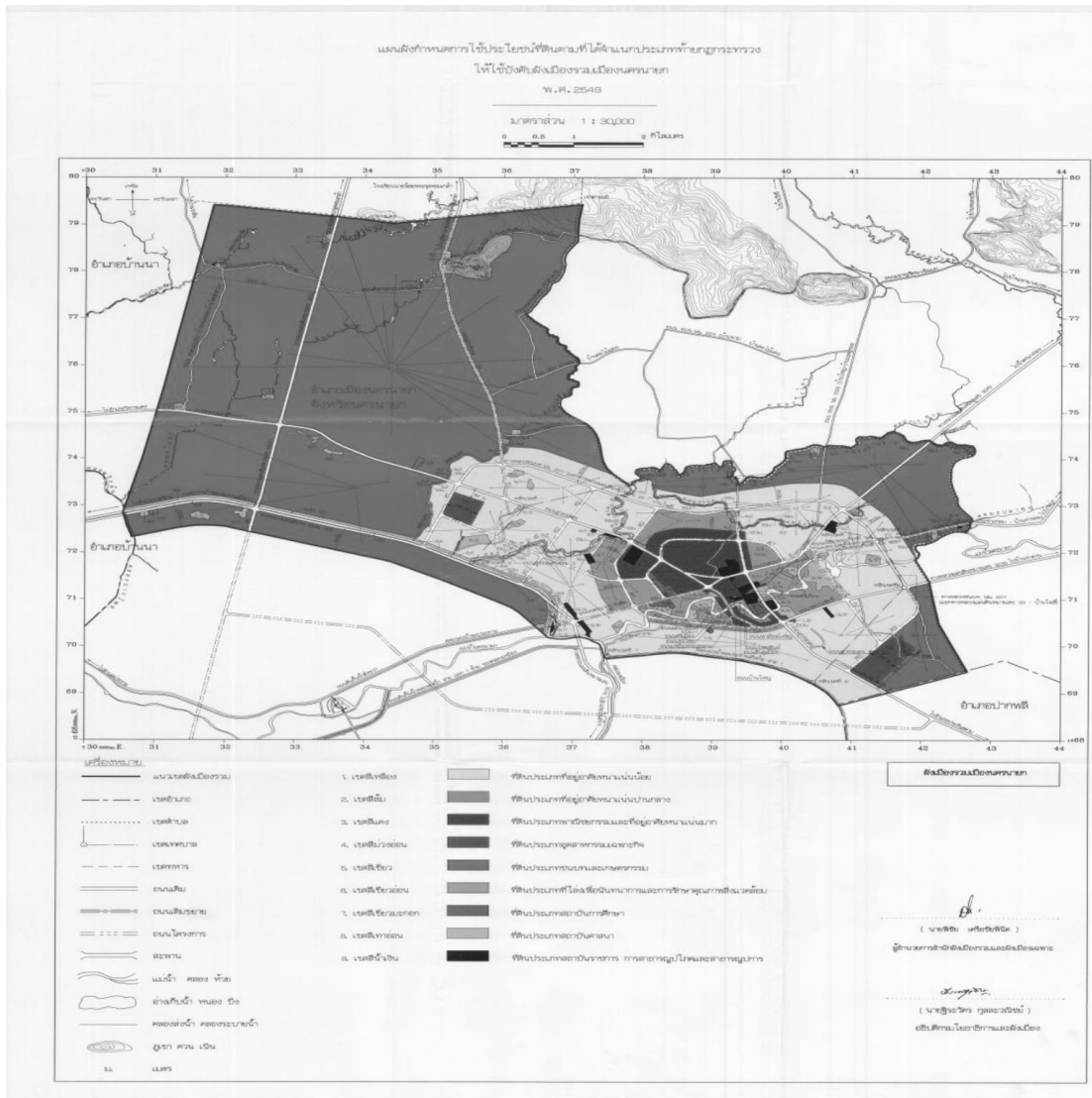
อย่างไรก็ตาม ด้วยโครงการสร้างเมืองใหม่นครนายกเป็นโครงการของรัฐบาลและการวางแผนจากส่วนกลาง ซึ่งทางจังหวัดและส่วนท้องถิ่นของนครนายกไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการเมืองใหม่นครนายก จึงเป็นอุปสรรคในช่วงแรกต่อการวางผังเมืองรวมของนครนายก (ศรัศกร ชูสวัสดิ์, 2546; ประชาชาติธุรกิจ, 2546)

1.3) การจัดร่างผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 มีสำนักโยธาธิการและผังเมืองนครนายก เป็นหน่วยงานสำคัญในการระดมสมองวางผังเมืองรวมนครนายก และกำหนดกรอบการพัฒนาครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ตัวแทนหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนร่วมแสดงความคิดเห็น ผังเมืองรวมนครนายกที่จะจัดทำขึ้นใหม่จะครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ 1.3 ล้านไร่ ประกอบด้วย อำเภอเมือง บ้านนา อองครักษ์ และปากพลี และมีองค์การบริหารส่วนตำบลอีก 40

แห่ง ส่วนใหญ่มีการใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตร มีชุมชนขนาดใหญ่และใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงพาณิชย์ ค่อนข้างน้อย เฉพาะในตัวอำเภอและเขตเทศบาล (ประชาชาติธุรกิจ, 2546)

“การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำผังเมืองรวมนครนายกครั้งนี้ถือเป็นการดำเนินการครั้งแรก ขั้นตอนจากนี้ไปจะมีการรวมความคิดเห็นทั้งหมด จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ก่อนจะเสนอร่างผังเมืองรวมให้คณะกรรมการผังเมืองแห่งชาติพิจารณา ในส่วนของเมืองใหม่ ขณะนี้ยังไม่ชัดเจนว่ารัฐบาลจะเลือกพื้นที่ใด มีข่าวว่านครนายกอาจจะอยู่ในข่ายได้รับเลือก แต่ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไรคงขึ้นอยู่กับรัฐบาลในการจัดวางผังเมืองรวม เราจึงเน้นให้การวางผังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดเป็นหลักก่อน ความคิดเห็นที่ได้จากการสัมมนาระดมความคิดเห็นทุกครั้ง จะนำไปใช้เป็นกรอบเพื่อให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำผังเมืองรวมในระดับท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายดำเนินการให้แล้วเสร็จตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจ ภายในปี 2549 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพื้นที่ในนครนายกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองที่จะจัดทำขึ้น จะยังคงให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว” (แสงอรุณ วัฒนวงศ์, 2546, สัมภาษณ์ อ้างถึงใน มติชน, 2546)

รูปภาพที่ 3.5 แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

ที่มา: กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

ปัจจุบัน จังหวัดนครนายกได้มีการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมและประกาศกฎกระทรวงใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 มีอายุใช้บังคับ 5 ปี มีการต่ออายุ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ปี และหมดอายุในวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556 มีการบังคับใช้ผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลพรหมณี ตำบลบ้านใหญ่ ตำบลท่าช้างตำบลนครนายก และตำบลวังกระโจม อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก (วิทยา สุรินา, 2557)

2) สาระสำคัญของการจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

จังหวัดนครนายกจัดเป็นเมืองขนาดเล็ก การวางและจัดทำผังเมืองรวมตามกฎหมายกระทรวงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่งการสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวเขตพื้นที่ข้างต้น ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยมีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจโดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้ (กฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549; วิทยา สุริยา, 2557; จังหวัดนครนายก, ม.ม.ป.)

2.1) การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตพื้นที่ผังเมืองรวม ซึ่งได้จำแนกที่ดินการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

2.1.1) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเหลือง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนมากเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

2.1.2) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีส้ม การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนมากเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

2.1.3) ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีแดง การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนมากเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัย ประเภทอุตสาหกรรมบริการ และคลังสินค้า

2.1.4) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีม่วงอ่อน การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนมากไม่เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่ออุตสาหกรรม ตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวม และมีการใช้ที่ดินประเภทอื่น ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในการใช้ที่ดินประเภทนี้ อีก แต่เป็นการใช้ที่ดินประเภท ที่อยู่อาศัย พักอาศัยกึ่งพาณิชย์ และพาณิชยกรรม

2.1.5) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียว ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันราชการ การสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่

2.1.6) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวอ่อน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการโรงงาน บำบัดน้ำเสียรวมและกำจัดมูลฝอย ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัยเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การสาธารณสุขโรคและ สาธารณูปการหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

2.1.7) ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวมะกอก ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์ เท่านั้น

2.1.8) ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเทาอ่อน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา การศึกษา สถาบันราชการ หรือ สาธารณประโยชน์เท่านั้น

2.1.9) ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขโรคและสาธารณูปการ กำหนดไว้เป็น สีน้ำเงิน การสาธารณสุขโรคและสาธารณูปการให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

2.2) การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผิดไปจากที่กฎกระทรวงได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งหลายพื้นที่ จะมีการห้ามประกอบกิจการที่ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ซึ่งได้มีการห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อ กิจการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

2.2.1) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่น ปานกลาง ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการ ใช้ที่ดินประเภทโรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่าย สถานที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สถานบริการ ไซโลเก็บผลผลิตทางการ เกษตร กำจัดมูลฝอย ซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุ สุสาน ประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่ และโรงฆ่าสัตว์ การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่าง ตามแนวนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณสุขโรค

2.2.2) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ ที่ดินประเภท โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และ จำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่าย สถานที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สถานบริการ ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดมูลฝอย ซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุ สุสาน ประกอบ พาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่ และโรงฆ่าสัตว์

2.2.3) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ ที่ดินประเภทโรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่าย สถานบริการ จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม การอยู่

อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรมประเภทห้องแถวหรือตึกแถว ห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก ประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่ และโรงแรม

2.2.4) ที่ดินประเภทที่โล่งนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในที่ดินที่เป็นของราชการให้ใช้ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณะประโยชน์เท่านั้น ในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมและกำจัดมูลฝอย สถานที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สถานบริการ การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรม ประเภทอาคารขนาดใหญ่ห้องแถวหรือตึกแถวห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก

2.3) การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายกฉบับนี้ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งยุทธศาสตร์ของจังหวัดนครนายกปี พ.ศ. 2548 ในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดไว้ว่า ส่งเสริมการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมโดยมุ่งให้มีการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และการบริการด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชนมีความรู้และมีบทบาทในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4) ด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว รัฐบาลเริ่มเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการวางผังเมืองที่ดีและการพัฒนาตามผังเมืองที่ดี ยิ่งกว่าในอดีตที่ผ่านมาที่ให้ความสนใจการผังเมืองน้อยมาก อันเป็นสาเหตุให้การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามีปัญหามากมาย ดังนั้นจังหวัดนครนายก ซึ่งมีผังเมืองพื้นที่สีเขียวอีกมาก มีป่าไม้ธรรมชาติสวยงามอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครจึงมีโอกาสสูงต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ภายใต้การกำกับชี้้นำของการผังเมืองที่ดี

หากพิจารณาจากแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวงแล้ว จะเห็นได้ว่าในผังเมืองรวมเมืองนครนายกฉบับนี้มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอยู่อาศัยและทำเกษตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่เป็น 3 ใน 4 ของพื้นที่ทั้งหมด ที่กฎกระทรวงกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนชาวนครนายกที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวอ่อน ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัยเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและสวนสุขภาพ สนามกีฬาและการพักผ่อนหย่อนใจ แม้ว่าในแผนผังจะเห็นว่าพื้นที่สีเขียวอ่อนเป็นจุดเล็ก ๆ กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ในตัวเมืองนครนายก นั้นแสดง

ว่าผังเมืองรวมเมืองนครนายกฉบับนี้ได้จัดโซนเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจไว้สำหรับประชาชนชาวนครนายก

ด้านที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สีม่วง ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ในผังเมืองรวมเมืองนครนายกฉบับนี้ จะเห็นว่าพื้นที่สีม่วงยังมีจำนวนที่น้อยอยู่ นั่นก็คือยังมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังไม่เยอะมาก และโรงงานส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเบาที่สามารถอยู่ร่วมกับคนในชุมชนได้ เช่น โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับซากาแฟ โกโก้ ช็อกโกแลต หรือขนมหวาน โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำดื่ม เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำอัดลม หรือน้ำแร่ เป็นต้น

3) ผลที่ตามมาหลังการประกาศใช้การจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

ผลที่ตามมาหลังการประกาศใช้การจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงภายในจังหวัดนครนายกตามประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้

3.1) การเจริญเติบโตและการขยายตัวของเมืองจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

หลังจากมีการประกาศใช้ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 พบว่า มีการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินการใช้ประโยชน์ที่ดินเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2543 กับปี พ.ศ. 2556 การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท พบว่าในปี พ.ศ. 2543 มีอาคารจำนวน 10,339 หลัง และปี พ.ศ. 2556 มีอาคารจำนวน 16,221 หลัง ซึ่งสรุปได้ว่ามีอาคารเพิ่มขึ้นจำนวน 5,882 หลัง และมีการใช้พื้นที่เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 1,408,285 ตารางเมตร พิจารณาได้จากตารางที่ 3.4 (วิทยา สุรินา, 2557)

ตารางที่ 3.4 การใช้ประโยชน์ที่ดินหลังการประกาศใช้การจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2543		การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2556		จำนวนพื้นที่เปลี่ยนแปลง	
	จำนวน (หลัง)	พื้นที่อาคาร (ตร.ม.)	จำนวน (หลัง)	พื้นที่อาคาร (ตร.ม.)	จำนวน (หลัง)	ร้อยละ
ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย	2,186	278,318	4,075	509,531	1,889	32.10
ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง	1,404	159,199	2,205	267,652	801	13.61
ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก	1,998	216,856	2,740	334,776	742	12.61
ประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ	63	6,229	99	12,799	36	0.61
ประเภทชนบทและเกษตรกรรม	3,459	432,053	5,733	704,671	2,274	38.65
ประเภทที่โล่งนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	242	20,744	371	45,747	129	2.19

ที่มา: ปรับปรุงจาก วิทยา สุริยา, 2557

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2543		การใช้ประโยชน์ที่ดินปี 2556		จำนวนพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลง	
	จำนวน (หลัง)	พื้นที่อาคาร (ตร.ม.)	จำนวน (หลัง)	พื้นที่อาคาร (ตร.ม.)	จำนวน (หลัง)	ร้อยละ
ประเภทสถาบันการศึกษา	280	70,505	283	71,563	3	0.05
ประเภทสถาบันศาสนา	325	69,969	327	70,780	2	0.03
ประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	382	76,869	390	77,776	8	0.14
รวม	10,339	1,330,742	16,223	2,095,295	5,884	100

ที่มา: ปรับปรุงจาก วิทยา สุรินา, 2557

จากตารางจะเห็นได้ว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินจากปี พ.ศ. 2543-2556 หลังจากประกาศใช้ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 มีการเจริญเติบโตและการขยายของเมืองเพิ่มมากขึ้นจากการใช้ที่ดินเป็นที่พักอาศัยประเภทหมู่บ้านจัดสรรและอาคารพาณิชย์ รวมทั้งห้องแถวหรือตึกแถว รีสอร์ท และการก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าการขยายตัวก็จะกระจายไปตามที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมมากที่สุดร้อยละ 38.65 รองลงมาคือที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยร้อยละ 32.10 โดยเฉพาะบริเวณเขตชุมชนเมือง (วิทยา สุริยา, 2557)

3.2) การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผิดไปจากกฎกระทรวง การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผิดไปจากกฎกระทรวงโดยห้ามการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง พบว่า ยังมีการใช้ที่ดินที่ผิดประเภทในพื้นที่ที่กำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย ทั้งแบบหนาแน่นน้อย ปานกลางและหนาแน่นมาก ที่มีการใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการโรงงานและสถานบริการ โดยส่วนใหญ่เป็นกิจการประเภทคาราโอเกะ เข้ามาแทรกอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นที่อยู่อาศัย สำหรับในพื้นที่ที่กำหนดให้ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม พบว่า มีการสร้างที่พักอาศัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทำให้มีการใช้ที่ดินที่ผิดประเภท เช่น รีสอร์ท โรงงานอุตสาหกรรม สถานบริการที่พักอาศัย รีสอร์ท หรือโรงแรม ในพื้นที่เกษตรกรรม ก่อให้เกิดการขยายตัวของเมืองไปในพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากพื้นที่ที่กำหนดไว้ในผังเมืองสำหรับการรองรับการขยายตัวของเมือง ซึ่งไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และเป้าหมายการใช้ที่ดินของเมืองนครนายก (วิทยา สุริยา, 2557)

3.3) ด้านเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) จังหวัดนครนายกประจำปี พ.ศ. 2548-2555 ที่มีการเพิ่มมากขึ้น รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตรมากที่สุดถึง 7,029 ล้านบาท มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมประมาณ 26,656 ไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด 42,244 ไร่ ส่วนผลิตภัณฑ์ในสาขาโรงแรมและภัตตาคารก็เพิ่มขึ้น 242 ล้านบาท จากการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัยและรีสอร์ทจากธุรกิจการท่องเที่ยวภายในจังหวัด (วิทยา สุริยา, 2557)

3.4) ปัญหาในการพัฒนาชุมชนเมืองของจังหวัดนครนายก การวางผังเมืองรวมทั้งจังหวัดที่ยังไม่แล้วเสร็จ ได้ก่อให้เกิดปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินไร้กฎหมายและขาดการกำกับดูแลปัญหาที่ตามมา คือ การพัฒนาการผังเมืองยังคงเชิงซ้ำ การพัฒนาของชุมชนและแหล่งอุตสาหกรรมขาดการกำกับโดยผังเมือง โดยเฉพาะสองฝั่งของแม่น้ำนครนายกทำให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ ลงสู่แม่น้ำนครนายก (กลุ่มงานประสานกองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ม.ป.ป.)

3.5) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจาก ปัญหาที่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เคยมีการศึกษาและอบรมด้านผังเมืองที่เพียงพอ ทำให้ทั้ง

เจ้าหน้าที่และประชาชนส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับผังเมือง ไม่ทราบว่าอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการบังคับใช้ผังเมืองประเภทใด และไม่ทราบว่าถึงหลักในการปฏิบัติตาม จึงก่อให้เกิดความเข้าใจและการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาและควบคุมผังเมืองของรัฐและประชาชน (วิทยา สุริยา, 2557)

2.2 การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 (จังหวัดนครนายก) เป็นส่วนของการจัดการวางผังเมืองที่บังคับใช้และควบคุมพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดนครนายก ซึ่งถือเป็นผังเมืองรวมจังหวัดฉบับแรกของจังหวัดนครนายกที่ถูกบังคับใช้

1) ที่มาของการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 เกิดขึ้นภายหลังจากที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2554 รัฐบาลมีนโยบายที่หันมาให้ความสำคัญในการจัดทำผังเมืองมากขึ้น โดยได้ระบุไว้ในรายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ คือจัดให้มีการวางผังเมือง พัฒนาและดำเนินการตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยรัฐบาลได้ดำเนินการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญในการวางผังเมือง มุ่งให้มีการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมโดยดำเนินการ ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2555)

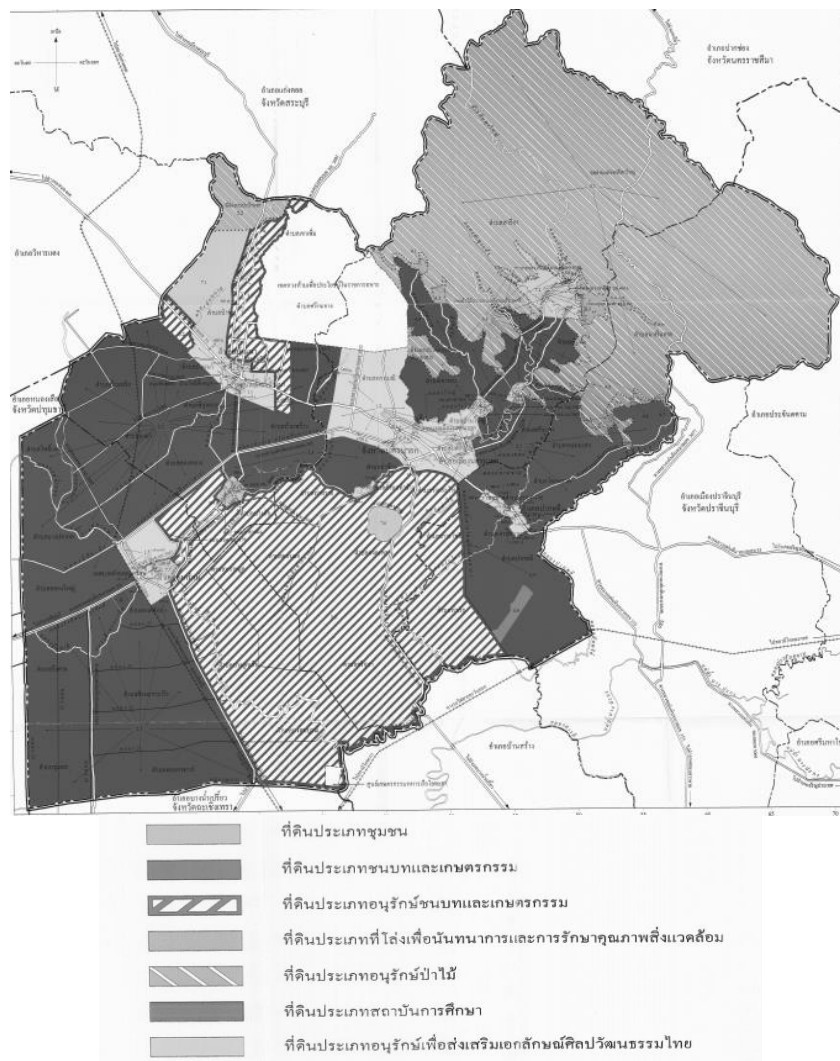
1.1) *จัดทำผังเมืองรวม* โดยเพิ่มเติมมาตรการด้านผังเมืองในการป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยในผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน เพื่อให้มีการบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมขังและการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเป็นระบบ สามารถประกาศกฎกระทรวงใช้บังคับด้วยมาตรการผังเมืองโดยเร็ว

1.2) *ปรับปรุงพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518* เพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของการผังเมือง โดยปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการผังเมืองให้เป็นลักษณะไตรภาคี และให้กระทรวงมหาดไทยมีส่วนในการวางและจัดทำผังเมืองอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งกำหนดมาตรการทางผังเมืองที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและสนับสนุนการบริหารจัดการเพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติอันเนื่องมาจากอุทกภัย นอกจากนี้ ยังได้แก้ไขปัญหาผังเมืองหมดอายุโดยเพิ่มระยะเวลาใช้บังคับผังเมืองรวมจาก 5 ปี เป็น 10 ปี

สำหรับจังหวัดนครนายกได้มีการริเริ่มจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 สมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายสั่งการจากกระทรวงมหาดไทยให้กรมโยธาธิการและผังเมืองเร่งรัดจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดครอบคลุมทั่วประเทศให้แล้วเสร็จตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 รวม 8 จังหวัดที่ประกาศเป็นกฎกระทรวงบังคับใช้แล้วเมื่อปี พ.ศ. 2555 ได้แก่ ผังเมืองรวมจังหวัดภูเก็ต สิงห์บุรี สระบุรี เชียงใหม่ นครนายก ยโสธร ปราจีนบุรีและราชบุรี ส่วนที่เหลือจะทยอยประกาศบังคับใช้

ต่อไป นายยงยุทธ วิชัยดิษฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น ได้ลงนามประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ นับตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2555 เป็นต้นไปและประกาศกฎกระทรวงใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 มีอายุ ใช้บังคับ 5 ปี มีการต่ออายุ 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ปี และหมดอายุในปี 2560 (ประชาชาติธุรกิจ, 2556)

รูปภาพที่ 3.6 แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

ที่มา: กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

2) สาระสำคัญของการจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ได้มีการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการ

สาธารณสุขและสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวที่กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติผังเมืองรวม รวมถึงมีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1) การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตพื้นที่ผังเมืองรวม

การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทออกเป็น 7 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.1.1) ที่ดินประเภทชุมชน กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีชมพู ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยพาณิชยกรรม การท่องเที่ยวสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

2.1.2) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียว ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

2.1.3) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และการอนุรักษ์และการรักษาสภาพแวดล้อม

2.1.4) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวอ่อน หากที่ดินซึ่งเป็นเฉพาะของรัฐ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และการอยู่อาศัยในอาคารซึ่งมิใช่การจัดสรรที่ดินและมีความสูงของอาคารไม่เกิน ๖ เมตรเท่านั้น การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

2.1.5) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเท่านั้น

2.1.6) ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีมะกอก ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

2.1.7) ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีน้ำตาลอ่อน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หัตถอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวพาณิชยกรรม การอยู่อาศัย เกษตรกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์

2.2) การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผิดไปจากที่กฎกระทรวงได้กำหนดเอาไว้

มีการกำหนดการห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินในบางประเภท สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.2.1) ที่ดินประเภทชุมชน ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน คลังน้ำมันเชื้อเพลิง สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สุสานและฌาปนสถาน จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร กำจัดมูลฝอย การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน 15 เมตรและการใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งไม่น้อยกว่า 6 เมตร

2.2.2) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน คลังน้ำมันเชื้อเพลิง สถานที่บรรจุก๊าซ สุสานและฌาปนสถานจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชยกรรมจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย จัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่ กำจัดมูลฝอย ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ

2.2.3) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ที่ดินประเภท โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน คลังน้ำมันเชื้อเพลิงสถานที่บรรจุก๊าซ โรงแรม จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรมจัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชยกรรมจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย จัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่สวนสนุกสนามกอล์ฟกำจัดมูลฝอย ซั้วขายหรือเก็บเศษวัสดุ

2.2.4) ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยที่ดินประเภทนี้ไม่อนุญาตให้มีการใช้ที่ดินโรงงานทุกจำพวก คลังน้ำมันเชื้อเพลิง สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์สุสานและฌาปนสถาน สถานบริการ การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่ สถานีขนส่งสินค้า ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตรกำจัดมูลฝอย ซ็อขายหรือเก็บเศษวัสดุ

2.3) ด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว

จังหวัดนครนายกมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นพื้นที่ป่าผืนใหญ่ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ภูเขาสูง และสัตว์ป่า ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นต้นน้ำลำธารที่หล่อเลี้ยงจังหวัดนครนายก และเป็นธรรมชาติสีเขียวอันยิ่งใหญ่และประชาชนชาวนครนายกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าในผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวเกือบทั้งจังหวัดที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนชาวนครนายกที่ยึดอาชีพด้านเกษตรกรรม อีกทั้งยังมีเพิ่มเติมที่ต่างไปจากผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 ที่กำหนดพื้นที่สีเขียวที่ต่างไปจากฉบับก่อนหน้าที่จะมีเพิ่มขึ้นมา นั่นก็คือ สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ที่กำหนดการใช้ที่ดินส่วนนี้เป็นประเภทที่ดินอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งพื้นที่สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ส่วนใหญ่จะถูกกำหนดไว้ทางตอนเหนือของจังหวัด บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่เป็นผืนป่าขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อชาวนครนายกเป็นอย่างมาก และ สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีขาวที่กำหนดการใช้ที่ดินส่วนนี้เป็นประเภทที่ดินอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรมและการอนุรักษ์และการรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งพื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีขาวส่วนใหญ่จะถูกกำหนดไว้ทางตอนล่างของจังหวัด บริเวณอำเภอองครักษ์ ที่สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ประชาชนส่วนใหญ่จึงยึดการเกษตรเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ จึงจำเป็นต้องอนุรักษ์พื้นที่ส่วนตรงนี้ไว้

“จัดการพื้นที่สีเขียวโดย ถ้ามองในแง่ของธรรมชาติก่อนนะ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของป่าไม้นะ พื้นที่สีเขียวถ้าหมายถึงป่าไม้เนี่ยนครนายกมีประมาณ 30% อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นหลัก ก็คือเขื่อนวชิราลงเมืองเนี่ย 30% พื้นที่นี้ ณ ตอนนี้อยู่เนี่ยเป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเรื่องสิ่งแวดล้อมและก็เรื่องภูมิอากาศท้องถิ่น ขณะเดียวกันพื้นที่อนุรักษ์ตรงนี้เนี่ย ที่ดูแลโดยอุทยานแห่งชาติตรงนี้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เนี่ย มันก็คือแหล่งทรัพยากรที่ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวด้วย คือพออนุรักษ์

ป่าไม้ไซไทม์ อนุรักษ์พื้นที่ภูเขา ที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มันก็ส่งเสริมให้มีทรัพยากรน้ำสมบูรณ์ไปด้วย เพราะฉะนั้นทรัพยากรน้ำก็ตามมากับป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ แล้วมันก็ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์)

“พื้นฐานนครนายกเนี่ยเกษตร นาข้าวเป็นหลักนะครับ นาข้าวเป็นอันดับหนึ่งเพราะว่าพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำกว้าง ที่ลุ่มแม่น้ำนครนายกเนี่ยก็มีดินตะกอนที่เหมาะสมกับการปลูกข้าว อันดับที่สองเป็น สวนผลไม้ ผังเมืองมันต้องเก็บพื้นที่อะไรไว้ให้ใครบ้าง ต้องเก็บพื้นที่นาข้าวไว้ ผังเมืองต้องรักษาพื้นที่สีเขียวไว้ พื้นที่ที่เป็นการอนุรักษ์เพื่อการเกษตร ไม่งั้นผังเมืองก็ต้องกันไว้ว่า โซนนี้เป็นข้าวนะ ห้ามใช้อย่างอื่นนะ อันที่สอง ผังเมืองกันเรื่องพืชเกษตรสีเขียวที่เป็นพวกผลไม้ตามแนวริมแม่น้ำนครนายกครับ เขาปลูกกันตามริมแม่น้ำนครนายกเขาก็จะกันพื้นที่ตรงนี้ไว้เพื่อเป็นพื้นที่ผลิตผลไม้ให้นครนายก กันไว้ไม่ให้เกิดการใช้ที่ดินอื่นเข้ามาแทรก เข้าหมวดผังเมืองแล้วนะ พอหมวดผังเมืองเนี่ยพื้นที่อนุรักษ์ อันที่หนึ่งคือพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติไซไทม์ ก็คือป่าไม้ไซไทม์ ป่าไม้แหล่งน้ำนะ อันที่สองคือนอกจากจะอนุรักษ์ทางการเกษตรแล้วยังมีการอนุรักษ์เพื่อประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมด้วยนะ” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์)

ส่วนภาคอุตสาหกรรมจะเห็นว่า ในแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่มีการกำหนดพื้นที่สีม่วง สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเอาไว้ในผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 แต่ในความเป็นจริง กลับพบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดนครนายกเป็นจำนวนมาก หากแต่เพียงไม่ได้มีการระบุกำหนดพื้นที่สีม่วงไว้อย่างชัดเจนในแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในผังเมืองรวมจังหวัดฉบับนี้

“อุตสาหกรรมเก่าที่ตั้งก่อนผังเมืองประกาศก็จะถูกอนุโลมให้ตั้งอยู่ได้ แต่ห้ามขยายตัว” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม พ.ศ.2560)

3) ผลที่ตามมาหลังการประกาศใช้การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

ผลที่ตามมาหลังการประกาศใช้การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงภายในจังหวัดนครนายกตามประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้

3.1) ด้านเศรษฐกิจ หลังจากมีการประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งมีข้อกำหนดที่เข้มงวด ทำให้โรงงาน

อุตสาหกรรมที่ประกอบการอยู่แล้วในจังหวัด หรืออุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาจังหวัด ไม่สามารถพัฒนาได้ เช่น โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า โรงงานที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดขยะ หรือโรงงาน ที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง เป็นต้น จึงมีผลทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีการลงทุนในจังหวัดนครนายกชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการมีความต้องการขยายการผลิต เพิ่มกำลังเครื่องจักรสำหรับการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้าที่เพิ่มขึ้นบางกิจการไม่สามารถดำเนินการได้ หรือบางครั้งเครื่องจักรเก่าล้าสมัย ก็ไม่สามารถเปลี่ยนหรือพัฒนาเครื่องจักรได้เนื่องจากติดประกาศผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ซึ่งผู้ประกอบการมีความต้องการที่จะแก้ไขประกาศผังเมืองฯ ดังกล่าว เพื่อให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมสามารถเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรให้สามารถผลิตสินค้าตามความต้องการของลูกค้าได้ (อุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2559)

นอกจากนี้ในส่วนของราคาที่ดินพบว่าหลังจากประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 บางพื้นที่ที่มีการจัดโซนไว้เพื่อการอยู่อาศัยหรือสร้างอาคารพาณิชย์ ราคาที่ดินสูงขึ้นและเป็นที่ต้องการของนายทุนจำนวนมากที่ต้องการจะเข้ามาซื้อที่ดินเพื่อสร้างเป็นโรงงานหรือสร้างบ้านจัดสรร แต่ถึงอย่างไรก็ตามกลับพบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับที่ดินบางพื้นที่ที่ประกาศกฎกระทรวงได้กำหนดไว้ให้พื้นที่ส่วนนั้นเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรหรืออนุรักษ์การเกษตรกับเจ้าของที่ดินในพื้นที่ส่วนนั้น

“พอกันไว้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่การเกษตรเนี่ยที่ดินมันจะถูก แต่ถ้าบอกว่าพื้นที่ตรงนี้เป็นศูนย์การค้าได้ ที่ดินมันแพง ทีนี้ถ้าผมมีที่ดินแปลงนึงจำกัด บอกว่าห้ามใช้อย่างอื่นนอกจากการเกษตร แต่ในขณะที่เดียวกันมีคนมาขอซื้อที่ดินผืนนี้เพื่อสร้างศูนย์การค้าในราคาที่สูงลิ่วเลย แต่พอไปดูผังเมือง ผังเมืองบอกทำไม่ได้ คุณต้องทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ราคาที่ดินจากราคา 10 ล้านบาทเหลือ ล้านบาทเดียว เจ้าของที่ดินก็ไม่พอใจ เพื่อนบอกอ้าวมากันเราทำไม เราอยากจะรวยมั่ง อยากมีเงินมั่ง มากันเราทำไม นี่คือการขัดแย้งกันระหว่างเจ้าของที่ กับ เรื่องการกันที่ดินตามแผนการวิชาการ” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์)

3.2) **ด้านการท่องเที่ยว** เมื่อมีการแบ่งโซนพื้นที่ตามประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 พบว่าส่งผลให้พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และคุ้มครองสัตว์ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ รองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ถือได้ว่าเป็นการสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดอีกช่องทางหนึ่งและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดนครนายกที่มุ่งเน้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

“พออนุรักษ์ป่าไม้ไซ้ใหม่ อนุรักษ์พื้นที่ภูเขา ที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มันก็ส่งเสริมให้มีทรัพยากรน้ำสมบูรณ์ไปด้วย เพราะฉะนั้นทรัพยากรน้ำก็ตามมากับป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ แล้วก็มันก็ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพราะฉะนั้นเนี่ยนครนายก เริ่มต้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวจากต้นทุนของทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรน้ำเป็นต้นทุนแล้วก็อีกทรัพยากรที่เป็นระบบนิเวศร่วมกัน ก็คือป่าไม้ ป่าไม้ น้ำ แล้วก็ตามมาด้วยสัตว์ ทรัพยากรน้ำ น้ำตก น้ำตกลำธาร น้ำตกลำธาร คนจะรู้จักนครนายกจาก 2 น้ำตกนี้ก่อน น้ำตกลำธาร น้ำตกลำธาร อยู่ในพื้นที่สีเขียวเนาะ มันเป็นผลพวงของทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นป่าไม้ ที่เป็นระบบนิเวศป่าไม้เนี่ย ในป่าไม้มีสัตว์ป่า มีน้ำ มีต้นไม้ ไร่นี้นะมันเป็นระบบนิเวศหมด ทีนี้เราเข้าใจการท่องเที่ยวก่อน หมวดการท่องเที่ยวก่อนนะทีนี้พอน้ำเป็นต้นทุนเนี่ย น้ำตกลำธาร น้ำตกลำธาร เป็นจุดเริ่มต้น ขณะนี้เนี่ยน้ำก็ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญ เพราะว่า นักท่องเที่ยวที่มานครนายกเนี่ยเพราะอยากเล่นน้ำจืด อยากเล่นน้ำตก น้ำธรรมชาติจืดนะ น้ำตกน้ำมากสวยนักท่องเที่ยวก็อยากมาสัมผัส” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์)

นอกจากการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่เกิดจากการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในผังเมืองรวมจังหวัดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดจากการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่ได้กำหนดให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หัตถอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว บริเวณเมืองโบราณดงละคร ตำบลดงละคร อำเภอเมือง ซึ่งเป็นเมืองเก่าสมัยทวารวดีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี

“มีจุดเสริมการท่องเที่ยวเยอะในนครนายก ก็คือมีการไปจับเมืองโบราณที่เป็นโบราณสมัยทวารวดี ขึ้นมาเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวด้วย ก็คือตรงดงละคร ละครที่เป็นฟ่อนรำ ดงละครเนี่ยเป็นเมืองเก่าสมัยทวารวดีแล้วก็ได้เสื่อมสลายไปตามยุคสมัยแต่ยังคงเหลือซากที่เป็นโบราณวัตถุไว้ เขาก็จับดงละครมาขายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ก็มีคนไปเที่ยวเหมือนกันอยู่ห่างจากตัวเมืองไปประมาณสัก 10 กิโลเมตร” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560, สัมภาษณ์)

3.3) การแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกในภาคอุตสาหกรรม ผลของการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมจากภาคกลางจากเหตุการณ์น้ำท่วมและการขยายตัวของอุตสาหกรรมจากชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ทำให้มีข้อเสนอต่อการปรับเปลี่ยนผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกขึ้น โดยมีการเกิดขึ้นของกระแสดักค้ำจากภาคอุตสาหกรรม นำขบวนโดยสภาอุตสาหกรรมและกระทรวงอุตสาหกรรม เนื่องจากผังเมืองมีผลกระทบต่อกรอบกิจการและการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม จึงมีการขอให้ทบทวนประกาศผังเมืองรวมจังหวัดที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2560 (ข้าวสาด, 2558; ทีมข่าวภูมิภาค มติชน, 2556)

ทำให้การแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2560 เกิดปัญหา เพราะ มีเสียงเรียกร้องและสะท้อนจากหลายภาคส่วนทั้งภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม ท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ประกาศผังเมืองใหม่ด้วย เนื่องจากแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่มีการกำหนดพื้นที่สีม่วงสำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเอาไว้ในผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 และเนื้อหาในผังเมืองฉบับนี้มีข้อขัดแย้งมากขึ้นในส่วนของภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลที่พยายามหันมาให้ความสำคัญในการพัฒนาประเทศกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น รวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายกที่เริ่มหันมาให้ความสนใจและมุ่งเน้นกับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดมากยิ่งขึ้น ทำให้การแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกเกิดความยุ่งยากจากการขัดต่อแนวทางการพัฒนาที่ถูกวางไว้ก่อนหน้านี้ (ข้าวสาด, 2558; ทีมข่าวภูมิภาค มติชน, 2556)

การแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกดังกล่าวได้นำไปสู่ขั้นตอนการปิดประกาศร่างกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เพื่อรอฟังความเห็นประชาชน เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2558 โดยสาระสำคัญในผังเมืองฉบับใหม่นี้ได้มีการกำหนดพื้นที่สีม่วงสำหรับตั้งโรงงานไว้ในผังเมืองเพื่อรองรับกับนโยบายเศรษฐกิจที่ต้องการจะให้นครนายกเป็นจังหวัดฐานเศรษฐกิจอีกหนึ่งจังหวัด เนื่องจาก ประชาชนเห็นว่าจะเปิดโอกาสให้โรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปในพื้นที่นครนายกได้ทั้งจังหวัดในพื้นที่สีเขียวและพื้นที่สีชมพู โดยปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และขัดต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นของจังหวัดนครนายกโดยสิ้นเชิง ทำให้นำไปสู่เหตุการณ์การรวมตัวกันของชาวนครนายก มากกว่า 300 คน ที่ศาลากลางจังหวัดนครนายก เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ในที่สุด และยังมีการเคลื่อนไหวและถกเถียงถึงการการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกจนถึงปัจจุบัน โดยที่ยังบังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 เป็นการชั่วคราวต่อไป (ไทยรัฐ, 2558; บ้านนา Gallery, 2558)

โดยสรุป เมื่อเปรียบเทียบการจัดการพื้นที่สีเขียวในการจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 และผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 สามารถพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ได้ตามตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 เปรียบเทียบการจัดทำพื้นที่สีเขียวในการจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 และผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

ประเด็น	ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555
ขอบเขตที่ใช้บังคับ	ท้องที่ตำบลพรหมณี ตำบลบ้านใหญ่ ตำบลท่าช้างตำบลนครนายก และตำบลวังกระโจม อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก	ท้องที่จังหวัดนครนายก
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครอง ส่งเสริมและพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมให้สอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนและระบบเศรษฐกิจ 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านที่อยู่อาศัยจากกรุงเทพมหานครและท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดนครนายกให้เป็นเมืองท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ
	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการและอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> ดำรงรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการเกษตรให้เป็นแหล่งผลิตอาหารอย่างพอเพียงปลอดภัยและเป็นไปตามมาตรฐาน ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอาหาร ที่ถนอมพื้นที่บ้านและการท่องเที่ยว

ที่มา: รวบรวมและปรับปรุงโดยผู้เขียน

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ประเด็น	ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555
วัตถุประสงค์ (ต่อ)	4) ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรมประวัติศาสตร์ โบราณคดี และทัศนกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครนายก	5) ส่งเสริมและบูรณะฟื้นฟูระบบชุมชนเดิมให้สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ใหม่และรักษาวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 6) ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรมสถาปัตยกรรมและประวัติศาสตร์
	5) พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขไปภาคและสาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน	3) ส่งเสริมและพัฒนากาบริการทางสังคม การสาธารณสุขไปภาคและสาธารณูปการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
	6) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-
การแบ่ง	ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา คือ พื้นที่สีเขียวมรกต	ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา คือ พื้นที่สีม่วง
ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (สี)	ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา คือ พื้นที่สีเทาอ่อน ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขไปภาคและสาธารณูปการ คือ พื้นที่สีน้ำเงิน ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย คือ พื้นที่สีเหลือง ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง คือ พื้นที่สีส้ม และ ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก คือ พื้นที่สีแดง	ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา คือ พื้นที่สีเทาอ่อน ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขไปภาคและสาธารณูปการ คือ พื้นที่สีน้ำเงิน ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย (ประเภทชุมชน) คือ พื้นที่สีชมพู

ที่มา: รวบรวมและปรับปรุงโดยผู้เขียน

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ประเด็น	ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555
การแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (สี)	<p>ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย คือ พื้นที่สีเหลือง</p> <p>ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง คือ พื้นที่สีส้ม และ</p> <p>ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก คือ พื้นที่สีแดง</p>	<p>ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย (ประเภทชุมชน) คือ พื้นที่สีชมพู</p>
(ต่อ)	<p>ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม คือ พื้นที่สีเขียวอ่อน</p>	<p>ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม คือ พื้นที่สีเขียวอ่อน</p> <p>ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย คือ พื้นที่สีน้ำตาลอ่อน และ</p> <p>ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ คือ พื้นที่สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว</p>
	<p>ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ คือ พื้นที่สีม่วงอ่อน</p>	<p>ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม คือ พื้นที่สีม่วงอ่อน</p>
	<p>ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม คือ พื้นที่สีเขียว</p>	<p>ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม คือ พื้นที่สีเขียว และ</p> <p>ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม คือ พื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว</p>

ที่มา: รวบรวมและปรับปรุงโดยผู้เขียน

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

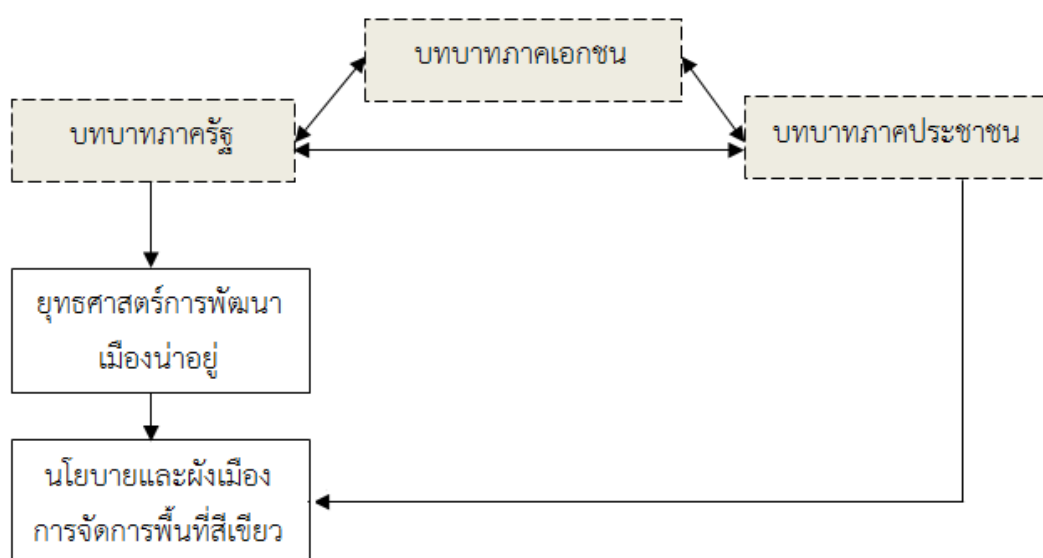
ประเด็น	ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549	ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555
อุตสาหกรรม	มีการกำหนดที่ดิน (พื้นที่สีม่วงอ่อน) สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม	ไม่มีการกำหนดที่ดิน (พื้นที่สีม่วง) สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม
พื้นที่สีเขียว	1) พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรมที่สามารถใช้ประโยชน์ในการอยู่อาศัยและทำเกษตรกรรม 2) พื้นที่ที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและสวนสุขภาพ สนามกีฬาและการพักผ่อนหย่อนใจ	1) พื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม 2) พื้นที่ที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณสุข 3) พื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม 4) พื้นที่อนุรักษ์ป่าเพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธารและทรัพยากรธรรมชาติ

ที่มา: รวบรวมและปรับปรุงโดยผู้เขียน

โดยสรุป การศึกษาในส่วนของบทที่ 3 ว่าด้วยพัฒนาการการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก จะพบว่า การดำเนินนโยบาย (policy implementation) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกที่สำคัญ ประกอบด้วย นโยบายเมืองน่าอยู่ ซึ่งถือเป็นนโยบายที่สำคัญต่อการพัฒนาภายในจังหวัดนครนายก โดยมีการบูรณาการร่วมกันของ 3 นโยบายพัฒนาจังหวัดที่สำคัญ ประกอบด้วย นโยบายเมืองน่าอยู่ นโยบายเมืองใหม่และนโยบาย Smart Province ผลที่เกิดขึ้นภายใต้การพัฒนาแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของเมืองในเชิงกายภาพอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม นโยบายเมืองน่าอยู่เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นจากบทบาทของภาครัฐในลักษณะบนลงล่าง (top-down) เป็นสำคัญ จึงทำให้การพัฒนาบางส่วนที่มุ่งการเติบโตเชิงกายภาพได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาที่ไม่เหมาะสม และขาดการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาในพื้นที่ในหลาย ๆ ประเด็น รวมถึงการจัดการผังเมืองก็เป็นอีกหนึ่งการดำเนินนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกที่สำคัญ โดยการจัดการผังเมืองที่ถูกประกาศใช้ในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 และผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ผลของการบังคับใช้ผังเมืองทั้ง 2 ฉบับ มีลักษณะเป็นการส่งเสริมในการควบคุมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ประเภทต่าง ๆ ทำให้ส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่ทั้งในแง่บวกในประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม และแง่ลบในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

ภาพรวมของการศึกษาในส่วนของบทที่ 3 ว่าด้วยพัฒนาการการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก สามารถพิจารณาได้จากรูปภาพที่ 3.7

รูปภาพที่ 3.7 พัฒนาการการดำเนินนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก

บทที่ 4

การเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก

การศึกษาเกี่ยวกับการมุมมองและการเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนและแก้ไขยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกในครั้งนี้ จะพิจารณาตั้งแต่ช่วงเวลาตั้งแต่หลังเกิดการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา เนื่องจาก เป็นช่วงระยะเวลาสำคัญที่เกิดมุมมองที่แตกต่างต่อการพัฒนาในพื้นที่ โดยเฉพาะการเกิดมุมมองที่ต่างกัันระหว่างตัวแสดงภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครนายก และส่งผลให้มีการทบทวนเกี่ยวกับมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งถือตัวแสดง (policy actor) ที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก ดังนั้น การศึกษาเนื้อหาในส่วนนี้จะแบ่งการพิจารณามุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวตามตัวแสดงนโยบายที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงและเสนอเป็นทางเลือกใหม่ต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวแบบยั่งยืนในส่วนต่อไป

1. มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐ

ภายหลังจากการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา การเคลื่อนไหวต่อการประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐนั้น จะพบว่า องค์กรภาครัฐที่มีส่วนร่วมทั้งในฐานะผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) ต่อการพัฒนาและการจัดการพื้นที่สีเขียว มีทั้งองค์กรภาครัฐระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด ภาพรวมของมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐ

เพื่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐ ในส่วนนี้จะขอแบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ประเด็น เพื่อพิจารณาถึงมุมมองของภาครัฐทั้ง 3 ระดับภายใต้การกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมถึงประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกอย่างประเด็นผังเมือง ประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวกับกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง รวมถึงประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวภายใต้โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure)

1.1 การจัดการพื้นที่สีเขียวภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา: ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด

การบริหารและจัดการเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกโดยรัฐและองค์กรภาครัฐที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นจากมุมมองของรัฐผ่านการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่าง ๆ เนื่องจาก ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่าง ๆ ของภาครัฐได้กำหนดเกี่ยวกับนโยบายหรือกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวโดยตรง รวมถึงบางกิจกรรมยังสร้างผลกระทบทางอ้อมแก่พื้นที่สีเขียวอีกด้วย ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกจะพิจารณาได้จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาใน 3 ระดับ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของภาครัฐระดับชาติ ภาครัฐระดับภูมิภาคและภาครัฐระดับจังหวัด ประกอบด้วย

1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ระดับชาติ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในขณะที่การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ ของแผนพัฒนาฯ ได้ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579 ที่เป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปี โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดต้องสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาเฉพาะเจาะจงถึงจังหวัดนครนายกไว้ใน ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ ในส่วนของภูมิภาคภาคกลาง เพื่อพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ โดยกำหนดการพัฒนาจังหวัดนครนายกไว้ใน 2 ประเด็นที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 174-176)

1.1) พัฒนารัฐกิจการค้าขายผลไม้จังหวัดนครนายก ให้เป็นฐานการผลิตและจำหน่ายผลไม้เพื่อการส่งออก โดยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสินค้า ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ การแปรรูปและการจัดจำหน่าย

1.2) พื้นฟูและปรับปรุงการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตรเชิงสุขภาพและการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล โดยเมื่อวันที่ 30-31 มีนาคม พ.ศ. 2556 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบข้อเสนอแผนงาน/โครงการของจังหวัดนครนายกเกี่ยวกับพัฒนาการท่องเที่ยวที่บริเวณเขื่อนขุนด่านปราการชล หรือ “ขุนด่านแลนด์” ในการประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามที่สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ดังนี้ (สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก, 2555; สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2556)

1.2.1) โครงการภายใต้แผนงานบริการและปรับปรุงทัศนียภาพ จำนวน 2 โครงการ วงเงิน 40 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สร้างความร่มรื่นบริเวณสันเขื่อนขุนด่านฯ วงเงิน 20 ล้านบาท และโครงการก่อสร้างอาคารชมวิวและทัศนียภาพอ่างเก็บน้ำเขื่อนขุนด่านปราการชลและสิ่งก่อสร้างประกอบ วงเงิน 20 ล้านบาท

1.2.2) โครงการภายใต้แผนงานก่อสร้างและปรับปรุงอาคารบริการและอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว จำนวน 2 โครงการ วงเงิน 60 ล้านบาท ประกอบด้วย โครงการก่อสร้างแหล่งเรียนรู้เชิงปฏิบัติการทางวิศวกรรมแหล่งน้ำและเทคโนโลยีการสร้างเขื่อน วงเงิน 22 ล้านบาท และโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการบริการในการท่องเที่ยวห้วงงานเขื่อนขุนด่านปราการชล วงเงิน 38 ล้านบาท

2) แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) (ระดับชาติ)

แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกหรือแผนงานพัฒนา Eastern Economic Corridor (EEC) ซึ่งจังหวัดนครนายกในฐานะหนึ่งในจังหวัดของภูมิภาคตะวันออกและในฐานะพื้นที่เชื่อมโยงกับ 3 จังหวัดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก (จังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา) มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพิ่มการจ้างงาน ยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของประชาชน ผ่านเป้าหมายของการพัฒนาบนพื้นฐานของอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิม (ซูเปอร์คลัสเตอร์) ได้แก่ คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์โทรคมนาคม คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559ก, หน้า 3)

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง (ระดับภูมิภาค)

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้วและนครนายก ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลางมีวิสัยทัศน์ คือ “ศูนย์กลางการค้าการลงทุนแห่งอินโดจีน ฐานการผลิตอุตสาหกรรมก้าวหน้า

ระดับประเทศ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานสากล เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม” เป้าประสงค์รวมของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสากล คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืน ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี (ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, 2559, หน้า 9-11)

4) แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ระดับจังหวัด)

แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีวิสัยทัศน์ คือ “เมืองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ยั่งยืน บริการทางการแพทย์และสุขภาพครบวงจร บ้านแห่งความสุขใกล้กรุง สังคมและประชาชนผาสุก” ส่วนพันธกิจ คือ เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดนครนายกมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ จึงได้กำหนดพันธกิจการพัฒนาจังหวัดนครนายก ดังนี้ (ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก, 2559, หน้า 11-13; จังหวัดนครนายก, 2559)

- 4.1) ส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม
- 4.2) ส่งเสริมกิจกรรมทางการแพทย์และสุขภาพ
- 4.3) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสร้างความสะดวกสบายและน่าอยู่ให้แก่

สังคม

4.4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพมีรายได้ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การพิจารณายุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด สามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบยุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว: ภาคกรุงเทพฯและจังหวัด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12	แผนงานพัฒนาระบบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง	แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3: การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยืน</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5.7 การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) - 5.8 การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ - 5.14 โครงการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ - 5.21 แผนงานพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรองของประเทศ 	<p>แนวทางการพัฒนาที่ 1: พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ พร้อมกับเร่งรัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ</p> <p>แนวทางการพัฒนาที่ 5: ให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวก เพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมเป้าหมาย</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2: พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการ ให้ได้มาตรฐานโดยคำนึงถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อม</p> <p>ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาปัจจัยการผลิตและระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรเพื่อให้สินค้าเกษตรได้มาตรฐานรองรับการค้าเสรี</p> <p>ยุทธศาสตร์ที่ 4: พัฒนาเทคโนโลยีและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน เพื่อรองรับการเติบโตทางอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p>	<p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 1: พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สันติภาพการและบริหารจัดการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานอย่างบูรณาการ</p> <p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 2: ส่งเสริมการบริการทางการแพทย์ ศูนย์สุขภาพแบบองค์รวม เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัยและสนับสนุนให้เป็นแหล่งอาหารปลอดภัย</p> <p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 4: เสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พัฒนาและส่งเสริมความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้สังคมมีความสงบสุข</p>

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559ก; ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ

องค์การบริหาร

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12	แผนงานพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง	แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 4: การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>- 5.3 แผนงานและโครงการตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย พ.ศ. 2559-2564</p> <p>- 5.5 โครงการเมืองสีเขียว (Green City)</p>	<p>แนวทางการพัฒนาที่ 4: พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองสำคัญของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่</p>	-	<p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ 3: อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองและชุมชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตแก่ประชาชนให้เป็นอย่างดี</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์</p> <p>- 5.1 แผนงานและโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง</p> <p>- 5.3 แผนงานและโครงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ</p>	<p>แนวทางการพัฒนาที่ 2: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและเชื่อมโยงสู่ตลาดโลก</p>	<p>ยุทธศาสตร์ที่ 1: พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนภาคตะวันออกของอินโดจีน และรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน</p>	-

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559; 2559ก; ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ

องค์การบริหาร

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12	แผนงานพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจภาค ตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัด ภาคกลางตอนกลาง	แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 9 : การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ</p> <p>- 5.6 โครงการยกระดับกิจกรรมและ บริการด้านการท่องเที่ยวชายทะเล นานาชาติภาคกลาง</p> <p>- 5.15 โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ</p> <p>- 5.17 โครงการปรับปรุงและพัฒนา สภาพแวดล้อมเมือง</p> <p>- 5.19 โครงการพัฒนา นิคม อุตสาหกรรมในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล ตะวันออก</p>	<p>แนวทางการพัฒนาที่ 3: พัฒนาระบบ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน</p>	-	-

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559; 2559ก; ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ

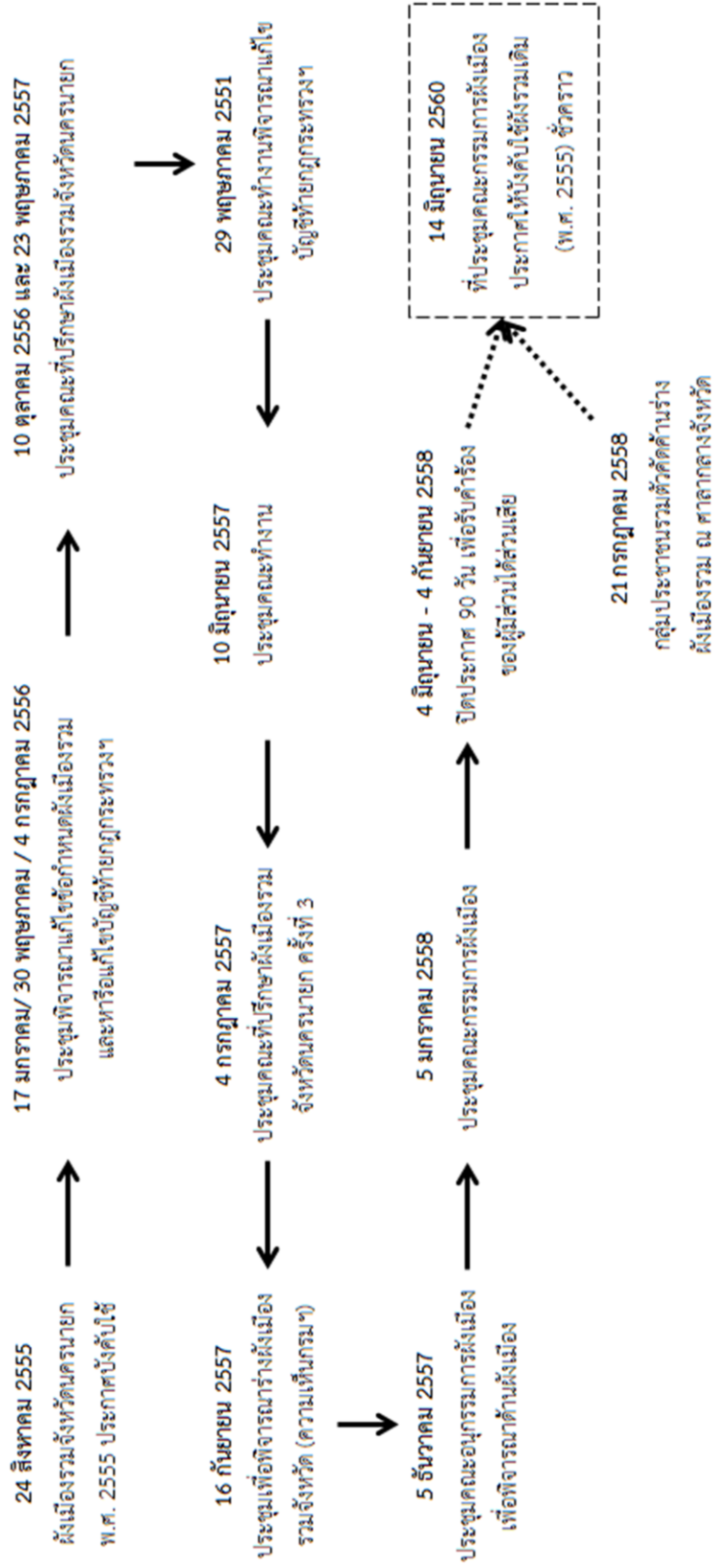
องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดนครนายก, 2559; อุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2559; จังหวัดนครนายก, 2559

1.2 การจัดการพื้นที่สีเขียวกับกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง

ภายหลังจากผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ประกาศเป็นกฎกระทรวงขึ้นเพื่อบังคับใช้ ในระยะเวลาต่อมา จังหวัดนครนายกได้มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เพื่อปรับปรุงและแก้ไขรายละเอียดเกี่ยวกับผังเมืองตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและตามกฎหมายที่ต้องมีการทบทวนปรับเปลี่ยนในทุก ๆ 5 ปี โดยนับตั้งแต่ประกาศผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 บังคับใช้จนถึงปัจจุบัน มีเหตุการณ์การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองของภาครัฐที่สำคัญดังนี้ พิจารณาได้จากรูปภาพที่ 4.1

รูปภาพที่ 4.1 เหตุการณ์การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกาบทพนเพื่อแก้ไขผังเมืองของภาครัฐ พ.ศ. 2555-2560

ที่มา: รวบรวมข้อมูลโดยผู้เขียน

จากรูปภาพที่ 4.1 จะพบว่า เหตุการณ์การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองของภาครัฐ ภายหลังจากประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ในระยะเวลาไม่นานภาครัฐได้มีการเคลื่อนไหวดำเนินกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแบ่งสถานการณ์ของการดำเนินกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองของภาครัฐเป็น 3 ช่วงเวลาที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) การดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง พ.ศ. 2555 (พ.ศ. 2556-มิถุนายน พ.ศ. 2558)

เริ่มจากขึ้นจากกระบวนการการประชุมพิจารณาการแก้ไขข้อกำหนดผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2556 และมีการดำเนินกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองอย่างด้วยการประชุมคณะทำงานเกี่ยวกับผังเมืองจังหวัดนครนายกต่อเนื่องเรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นการประชุมหารือเรื่องแก้ไขบัญชีท้ายกฎกระทรวงฯ การประชุมคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกและการประชุมเพื่อพิจารณาร่างผังเมืองรวมจังหวัดตามความเห็นกรมฯ จนนำไปสู่การเกิด “โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก” ขึ้น และได้พิจารณาเลือก “บริษัท พลัดเวย์ จำกัด” เป็นบริษัทที่ปรึกษา (consult) ภายใต้งานโครงการดังกล่าว (บริษัท พลัดเวย์ จำกัด, 2559; โกมล จำนวนผล, 2560; สุภัทรา ชัยเทวารัณย์ อ้างถึงใน ข้าวสด, 2558ข)

โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 เป็นโครงการที่มีการกำหนดบทบาทและรูปแบบของผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกทั้งด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อให้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกเป็นผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดในทุกด้าน วัตถุประสงค์ของโครงการประกอบด้วย (บริษัท พลัดเวย์ จำกัด, 2559; โกมล จำนวนผล, 2560; สุภัทรา ชัยเทวารัณย์ อ้างถึงใน ข้าวสด, 2558ข)

- ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ตามบทบาท ประเด็นยุทธศาสตร์ศักยภาพ และสถานการณ์การพัฒนาพื้นที่จังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทุกภาคส่วน

- จัดทำผังนโยบายการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายก และการพัฒนาพื้นที่รายสาขา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ พร้อมจัดทำแผนงานโครงการให้กับจังหวัดอย่างบูรณาการ

- จัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เพื่อเป็นแนวทางและกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ ตามวิธีการ ขั้นตอน และองค์ประกอบของการวางและจัดทำผังเมืองรวมแห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

- จัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติการ (Action Area Plan) โดยจัดทำผังรายละเอียดโครงการพัฒนาเฉพาะเรื่องที่ต้องการส่งเสริมพัฒนาหรือพื้นที่ที่มีปัญหาเร่งด่วน เพื่อให้สามารถนำผังไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

- จัดทำผังพัฒนาพื้นที่อำเภอ โดยกำหนดแนวทางและมาตรการการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอเพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ตามหลักวิชาการผังเมือง

ส่วนขอบเขตการดำเนินงานภายใต้โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก และบริษัท พลัดเวย์ จำกัด (บริษัทที่ปรึกษา) ประกอบด้วย (บริษัท พลัดเวย์ จำกัด, 2559; สุภัทรา ชัยเทวารินทร์ อ่างถึงใน ชาวสด, 2558ข; โกมล จำนงผล, 2560)

- การศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ภาพรวมในการพัฒนาพื้นที่เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด

- การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านศักยภาพ ปัญหา ข้อจำกัด ในประเด็นแต่ละรายสาขา รวมถึงแนวโน้มการพัฒนาของพื้นที่ของการวางผังเมืองรวมจังหวัด

- การบูรณาการการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด

- การจัดทำผังแนวคิดการพัฒนาพื้นที่จังหวัด

- การจัดทำผังนโยบาย และแผนงานโครงการการพัฒนาพื้นที่จังหวัด

- การวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด

- การจัดทำผังพื้นที่ปฏิบัติ (Action Area Plan)

- การจัดทำผังพัฒนาพื้นที่อำเภอ

- การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และแผนที่แผนผัง

- การประชาสัมพันธ์โครงการและการดำเนินการจัดประชุมการมีส่วนร่วมในการรับฟังและเสนอแนะของประชาชน

โดยมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆ และได้ดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจัดให้มีการประชุมระดมความคิดเห็นในการวางและจัดทำผังและจัดประชุมกลุ่มย่อยตามประเด็นการพัฒนาพื้นที่ที่สำคัญ ซึ่งได้มีการกำหนดการประชุมระดมความคิดเห็นในการวางและจัดทำผังและจัดประชุมกลุ่มย่อยไว้ดังนี้ ประกอบด้วย (บริษัท พลัดเวย์ จำกัด, 2559; สุภัทรา ชัยเทวารินทร์ อ่างถึงใน ชาวสด, 2558ข)

(1) การจัดประชุมและรับฟังความคิดเห็นประชาชน

- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ครั้งที่ 1 ในวันพุธ ที่ 22 ตุลาคม 2557 ณ ห้องประชุมกนกวรรณ โรงแรมจินตรา รีสอร์ท อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

- การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตร โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ในวันพุธ ที่ 12 พฤศจิกายน 2557 เวลา 8.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานประกันสังคม อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

- การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 ประเด็นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ในวันพฤหัสบดี ที่ 13 พฤศจิกายน 2557 เวลา 8.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมขุนด่าน ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัด อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

- การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3 ประเด็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ในวันศุกร์ ที่ 14 พฤศจิกายน 2557 เวลา 8.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมขุนด่าน ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัด อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

- การประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 4 ประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ในวันอังคาร ที่ 16 ธันวาคม 2557 เวลา 9.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมพิมพ์จันทร์ โรงแรมจินตรา รีสอร์ท อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

- การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการวางและจัดทำผัง ครั้งที่ 2 ในวันอังคาร ที่ 27 ธันวาคม 2557 เวลา 8.30-16.15 น. ณ ห้องประชุมกนกวรรณ โรงแรมจินตรา รีสอร์ท อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

(2) การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในระดับตำบล จังหวัดนครนายก ครอบคลุมพื้นที่ใน 4 อำเภอ 45 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ 15 ก.พ. 2559 - 22 เม.ย. 2559 ณ ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 45 พื้นที่

(3) การประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เพื่อเสนอความเห็นประกอบการประเมินผลผัง 5 คณะทำงาน โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ระหว่างวันที่ วันที่ 23 พ.ค. 2559 - วันที่ 25 พ.ค. 2559 ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองนครนายก องค์การบริหารส่วนตำบลสาริกา ที่ว่าการอำเภอปากพลี ที่ว่าการอำเภอบ้านนา และที่ว่าการอำเภอองครักษ์

(4) การประชุมคณะที่ปรึกษาผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ครั้งที่ 1/2559 โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก วันพฤหัสบดีที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 เวลา 14.00 น. ณ ห้องประชุมขุนด่าน ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

(5) การประชุมเพื่อหารือแนวทางแก้ไขปัญหิตายกภูกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ..... เฉพาะประเด็นอุตสาหกรรม โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก วันพุธที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2559 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก ชั้น 4 ศาลากลางจังหวัดนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากประชุมพิจารณาผังเมืองรวมจังหวัด เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2557 ส่งความเห็นกรมโยธาธิการและผังเมืองมายังจังหวัดเพื่อให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการผังเมืองและประชุมคณะกรรมการผังเมืองเพื่อพิจารณาด้านผังเมือง ในวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2557 และ 5 มกราคม พ.ศ. 2558 และให้มีการดำเนินการขั้นตอนไปด้วยการปิดประกาศ 90 วัน ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน-4 กันยายน พ.ศ. 2558 เพื่อรับคำร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามขั้นตอนที่ 6 ของกระบวนการจัดทำและแก้ไขผังเมือง) ที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก (สุภัทรา ชัยเทวารัณย์ อ้างถึงใน ข่าวสด, 2558ข)

สาระสำคัญที่เกิดจากการดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง พ.ศ. 2555 นับตั้งแต่การเริ่มต้นดำเนินการเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา คือ เรื่องประเด็นเกี่ยวกับ “การยกเลิกบัญชีโรงงานท้ายกภูกระทรวง ในที่ดิน 2 ประเภท” ได้แก่ ที่ดินประเภทชุมชน (สีชมพู) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) (สุภัทรา ชัยเทวารัณย์ อ้างถึงใน ข่าวสด, 2558ข)

เหตุผลในการยกเลิกบัญชีท้ายกภูกระทรวง เนื่องจากเพื่อยืดหยุ่นให้กิจการโรงงานที่มีความจำเป็นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้ ตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นมาตรการในการควบคุมเพื่อประกอบกิจการโรงงานควรเป็นไปเฉพาะที่มีผล กระทบร้ายแรงทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความปลอดภัยต่อชุมชนหรือพื้นที่เท่านั้น เช่น โรงงานที่มีความเสี่ยงสูง 12 ประเภท (ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552) ซึ่งการตั้งโรงงานจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่นั้น ต้องผ่านการพิจารณาจากกฎหมายโรงงาน กฎหมาย สิ่งแวดล้อม กฎหมายควบคุมอาคาร ฯลฯ จึงจะสามารถดำเนินการได้ (สุภัทรา ชัยเทวารัณย์ อ้างถึงใน ข่าวสด, 2558ข)

2) การคัดค้านร่างผังเมืองรวมจากประชาชน (21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558)

การดำเนินการขั้นตอนไปด้วยการปิดประกาศ 90 วัน ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน-4 กันยายน พ.ศ. 2558 เพื่อรับคำร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามขั้นตอนที่ 6) ได้นำไปสู่เหตุการณ์ในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เป็นเหตุการณ์ที่ได้มีการรวมกลุ่มของประชาชนประมาณ 300 คน โดยใช้ชื่อว่า “เครือข่ายพลเมืองนครนายก” รวมตัวกัน พร้อมกับปราศรัยคัดค้านร่างผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ดังกล่าว ณ หน้าศาลากลางจังหวัดนครนายก โดยที่นายทวิ นริสศิริกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก นายสุธรรม ยิ้มละมัย ปลัดจังหวัดนครนายก และนายศราวุธ วงศ์วิวัฒนา โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก ได้เข้ามารับฟังข้อเรียกร้องและความคิดเห็นของประชาชนในวันดังกล่าวเพื่อเข้าสู่

การดำเนินการทบทวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองรวมนครนายกใหม่อีกครั้งต่อไป (ข่าวสด, 2558ก; มติชนออนไลน์, 2558; ไทยรัฐ, 2558) (รายละเอียดของการคัดค้านร่างผังเมืองรวมจากประชาชนจะกล่าวอย่างละเอียดต่อไปในส่วนของประเด็น “มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน”)

3) การดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองของภาครัฐภายหลังการคัดค้านร่างผังเมืองรวมจากประชาชน (สิงหาคม พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560)

ภายหลังเหตุการณ์การคัดค้านร่างผังเมืองรวมจากประชาชน เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 นางสาวสุภัทรา ชัยเทวารินทร์ ผู้อำนวยการกองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ดำเนินการทำหนังสือเพื่อชี้แจงข่าวด้านผังเมืองนครนายกขึ้น ในวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2558 โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ดังนี้

“ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ประกาศเป็นกฎกระทรวงบังคับใช้ เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2555 และได้ประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ตั้งแต่ปี 2555 ซึ่งมีข้อกำหนดที่เข้มงวด ทำให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ประกอบอยู่แล้วในจังหวัด หรืออุตสาหกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาจังหวัดไม่สามารถพัฒนาได้ เช่น โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า โรงงานที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดขยะ หรือโรงงานที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง เป็นต้น จึงมีผู้ประกอบการร้องขอให้มีการปรับปรุงแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน จังหวัดนครนายกจึงได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ตามขั้นตอนของมาตรา 26 วรรคสาม โดยได้ผ่านการประชุมต่าง ๆ” (สุภัทรา ชัยเทวารินทร์ อ้างถึงใน ข่าวสด, 2558ข)

สาระสำคัญของหนังสือเพื่อชี้แจงดังกล่าว กล่าวถึง ความจำเป็นของการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และความต้องการในการพัฒนาที่กำลังเกิดขึ้นในพื้นที่ โดยการดำเนินการภายใต้กระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองนั้น ได้มีการประชุมและรับฟังความคิดเห็นมาต่อเนื่อง จนถึงกระบวนการปิดประกาศร่างผังเมืองรวม 90 วัน เพื่อรับคำร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งการคัดค้านของภาคประชาชนในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 จึงทำให้สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก คณะกรรมการผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกและและบริษัท ฟลัดเวย์ จำกัด (บริษัทที่ปรึกษา) ต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและ

ไปสู่การดำเนินการทบทวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองรวมนครนายกใหม่ (สุภัทรา ชัยเทวารักษ์ อ้างถึงใน ช่าวสด, 2558ข)

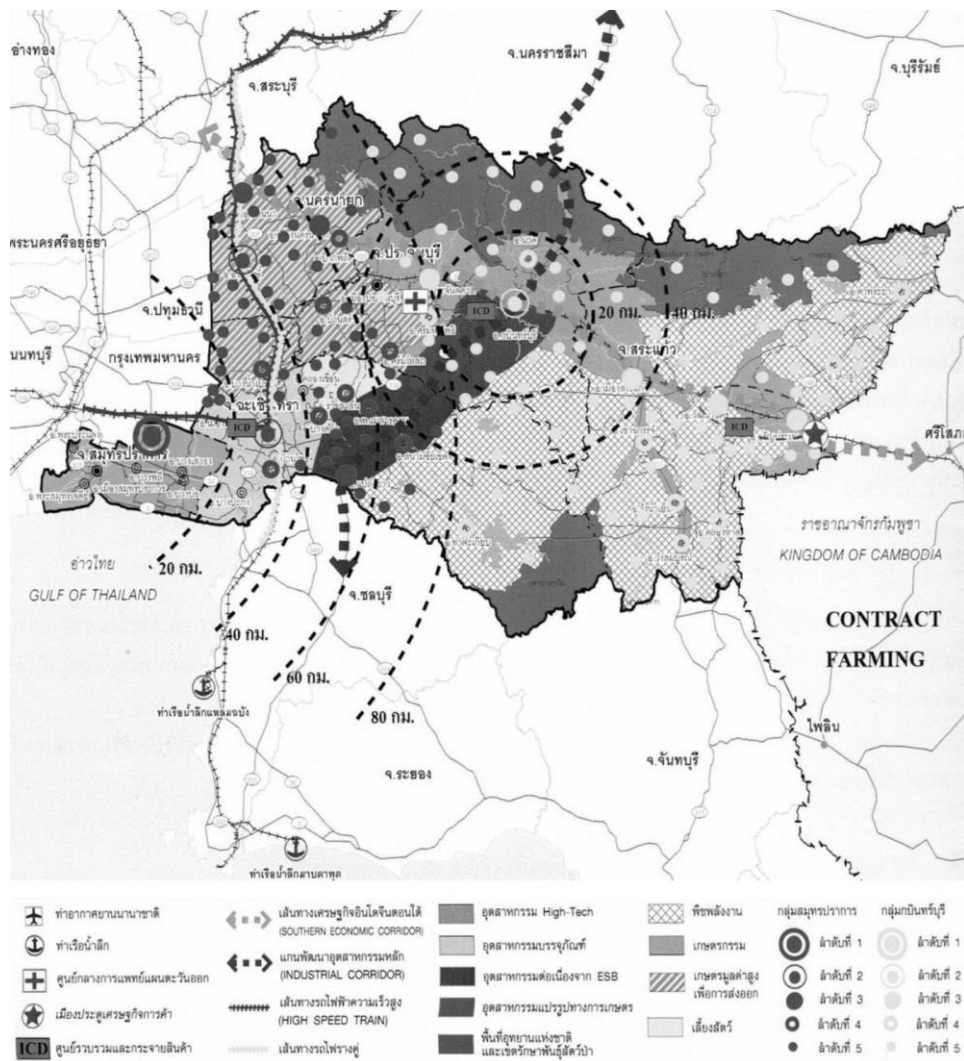
การดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองของภาครัฐภายหลังการคัดค้านร่างผังเมืองรวมจากประชาชน ได้มีการพิจารณาจากคณะกรรมการผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก และได้ออกมาเป็นมติผลการพิจารณาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2560 มีมติให้ยกเลิกร่างกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก โดยให้กลับไปใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ฉบับเดิม โดยที่โกลม จ่านงค์ผล นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก กล่าวถึงมติการพิจารณาดังกล่าวไว้ว่า

“ประเด็นหลักที่ผู้มายื่นคำร้องไม่ต้องการให้แก้ไขผังเมือง เนื่องจากไม่ต้องการให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จึงมีคำร้องให้ยกเลิกฉบับที่แก้ไข และไปใช้ฉบับเดิม โดยเหตุผลหนึ่งที่คณะกรรมการผังเมืองพิจารณาให้ยกเลิกผังฉบับที่แก้ไขบางรายการนี้ เนื่องจากขณะนี้มีการเตรียมการดำเนินการปรับปรุงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เพื่อมาใช้ฉบับใหม่ด้วย ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการ” (โกลม จ่านงค์ผล อ้างถึงใน ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560)

การกลับไปใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ฉบับเดิม ถือเป็นผลสำเร็จการคัดค้านแก้ไขผังเมืองของชาวนครนายก จึงทำให้กระบวนการการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขผังเมืองต้องมีการดำเนินการทบทวนใหม่ และเป็นการยับยั้งการแก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ ในผังเมืองที่ส่งผลกระทบต่อเข้ามาของโรงงานอุตสาหกรรม หมู่บ้านจัดสรรและกิจการที่ก่อปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560)

ส่วนการดำเนินการกระบวนการการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขผังเมืองต้องมีการดำเนินการทบทวนใหม่ของภาครัฐที่ผ่านมานั้น ได้มีการดำเนินการทบทวนเปลี่ยนแปลงและแก้ไขรายละเอียดของผังเมืองจังหวัดนครนายก โดยมีเป้าหมายเฉพาะที่สำคัญ คือ การแก้ไขผังเมืองของจังหวัดนครนายกสู่การพัฒนาเมืองร่วมกันระหว่างจังหวัดนครนายกและกรุงเทพมหานคร รวมถึงการวางผังเมืองนครนายกเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) และระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor หรือ EEC) อีกด้วย (ไทยรัฐ, 2560; Chotichinda Consultants Limited, 2560)

รูปภาพที่ 4.2 ผังอนุภาคกลุ่มจังหวัดสมุทรปราการ นครนายก ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว

ที่มา: Chotichinda Consultants Limited, 2560, หน้า 24

รูปภาพที่ 4.3 การเชื่อมโยงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครและจังหวัดนครนายก

ที่มา: Chotichinda Consultants Limited, 2560, หน้า 29

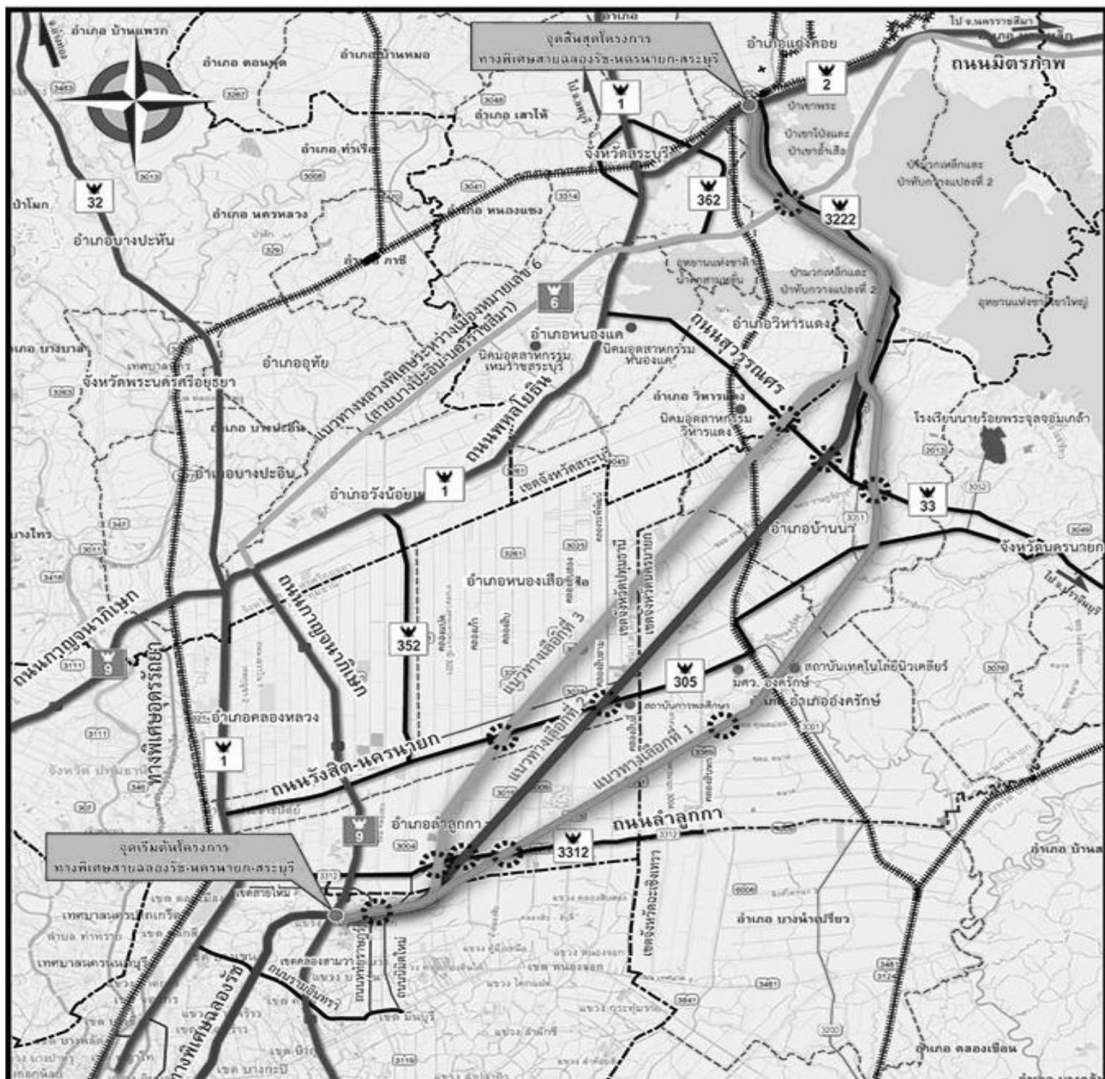
โดยเป้าหมายหลักของการพัฒนาผังเมืองรวมจังหวัดของจังหวัดนครนายกภายใต้ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร และยุทธศาสตร์พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้กับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย 3 ประเด็น ประกอบด้วย (ไทยรัฐ, 2560; Chotichinda Consultants Limited, 2560)

- การเป็นพื้นที่ทางการเกษตร ด้วยการแก้ไขผังเมืองสำหรับการรองรับการพัฒนาจังหวัดนครนายก ให้เป็นฐานการผลิตและจำหน่ายผลไม้เพื่อการส่งออก โดยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสินค้า ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ การแปรรูป และการจัดจำหน่าย

- การเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว ด้วยการแก้ไขผังเมืองสำหรับฟื้นฟูและปรับปรุงการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตรเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวพร้อมทั้งปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล

- การพัฒนาโครงข่ายถนนระหว่างกรุงเทพมหานครกับภาคตะวันออก โดยเฉพาะการก่อสร้างทางพิเศษ (มอเตอร์เวย์) สายฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี เพื่อเชื่อมโยงกรุงเทพมหานครสู่ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศกัมพูชา

รูปภาพที่ 4.4 โครงการการก่อสร้างทางพิเศษ (มอเตอร์เวย์) สายฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี

ที่มา: Chotichinda Consultants Limited, 2560, หน้า 33

การดำเนินการกระบวนการการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ณ ปัจจุบันยังอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการทบทวนแก้ไข โดยให้มีการบังคับใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ฉบับเดิมต่อไป (ฉบับปี พ.ศ. 2555) จึงทำให้ปัจจุบันกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองกลับไปทบทวนในบางขั้นตอนอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวที่ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องถูกพิจารณา เนื่องจากเป็นประเด็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพิจารณาร่างเดิมต้องถูกยกเลิก (โกมล จำางผล, 2560; สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

1.3 การจัดการพื้นที่สีเขียวภายใต้โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure)

การเคลื่อนไหวของภาครัฐในจังหวัดนครนายกต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure) ประกอบด้วยโครงการพัฒนาที่สำคัญ คือ โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบ และโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ได้แก่ เส้นทางคมนาคมและโรงไฟฟ้า โดยเป้าหมายของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจจังหวัดนครนายกที่สำคัญ คือ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการขยายตัวของสภาพเศรษฐกิจ ความเป็นเมืองและการผลิตภาคอุตสาหกรรมภายในจังหวัดนครนายก โดยการเคลื่อนไหวของภาครัฐในจังหวัดนครนายกต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจได้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อจัดการพื้นที่สีเขียว ซึ่งสามารถพิจารณาได้ตามประเด็นโครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1) การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมต้นแบบ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก มีบทบาทด้านการบริหารจัดการและการควบคุมการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดนครนายก โดยมีวิสัยทัศน์ที่สำคัญ คือ “อุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตรที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกมียุทธศาสตร์หลักที่สำคัญ ประกอบด้วย (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2561)

- การเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร
- การส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การเร่งรัดพัฒนาระบบฐานข้อมูลอุตสาหกรรม และสารสนเทศในการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาผู้ประกอบการ
- การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในสถานประกอบการให้มีทักษะและองค์ความรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม

จากการวางวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ข้างต้นของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก จะพบว่า สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ให้ความสำคัญกับ อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร และส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจาก จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มี

ทรัพยากรธรรมชาติและความสะดวกต่อการผลิตทางด้านการเกษตรกรรมสูง จึงทำให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรกรรมอย่าง อุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร รวมถึงจังหวัดนครนายกยังเป็นจังหวัดที่เน้นส่งเสริมภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวตามธรรมชาติจึงทำให้อุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในจังหวัดนครนายกต้องเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สร้างผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมและภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีอยู่ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2561; สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก, 2557)

ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกและจังหวัดนครนายกก็ได้ผลักดันให้เกิด “อุตสาหกรรมต้นแบบ” ขึ้น เป็นส่วนหนึ่งภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ปี พ.ศ. 2558-2561 เพื่อใช้เป็นแบบอย่างของอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือ Green industrial โดยที่นายทวี นริสศิริกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบว่า (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2561; สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก, 2557)

“จังหวัดได้กำหนดวิสัยทัศน์ (เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสังคมอุดมปัญญา และจังหวัดอัจฉริยะต้นแบบ) ส่งเสริมจังหวัดนครนายกให้เป็น Smart Country Silicon Valley เป็นเป้าหมายให้จัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกให้สามารถจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมหรือชุมชนอุตสาหกรรม ICT และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมประกอบอุปกรณ์คอมพิวเตอร์การสื่อสาร Data communication เช่น การผลิต Server โรงงานประกอบ PC อุตสาหกรรมวิจัยและผลิต software อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และอาหารในลักษณะ Green industrial อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การคุ้มครองและดูแลสิ่งแวดล้อม เป็นต้น” (ทวี นริสศิริกุล อ้างถึงใน สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก, 2557)

การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมต้นแบบส่วนหนึ่ง เป็นผลที่เกิดขึ้นจากความต้องการและศักยภาพของอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกได้สรุปแบ่งออกเป็น (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558, หน้า 16-17; สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก, 2557)

- อุตสาหกรรมสีเขียว โดยพยายามคัดสรรโรงงานที่มีเทคโนโลยีสะอาดไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- *อุตสาหกรรมแปรรูป* เนื่องจาก จังหวัดนครนายกมีแหล่งวัตถุดิบที่เหมาะสมต่อการเกิดขึ้นของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์การเกษตร เช่น ข้าว ปลา น้ำจืด กุ้งทะเล ไข่ไก่ มะยงชิดมะปรางหวาน กระท้อน และส้มโอ เป็นต้น

- *ผลักดันและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ SMEs* และกลุ่มอาชีพในจังหวัดนครนายกเพื่อเป็นสินค้าของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวและผู้บริโภคที่สนใจทั่วไป เนื่องจาก จังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีศักยภาพสูง

- *พัฒนาเส้นทางขนส่งและคมนาคมภายในจังหวัด* เนื่องจาก จังหวัดนครนายกมีความได้เปรียบจากพื้นที่ทำเลที่ใกล้กับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง และท่าเทียบเรือคลองเตย ซึ่งเป็นแหล่งการขนส่งทั้งในด้านการขนส่งสินค้าภายในประเทศและการส่งออกต่างประเทศ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในพื้นที่จังหวัดจะช่วยให้การขนส่งของอุตสาหกรรมมีต้นทุนที่ต่ำลงและมีศักยภาพมากขึ้น

- *แก้ไขประกาศผังเมืองฉบับเดิม* เนื่องจาก กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 129 ตอน 81 ก วันที่ 24 สิงหาคม 2555 ซึ่งมีผลทำให้การลงทุนในจังหวัดนครนายกชะงักงันอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการมีความต้องการขยายการผลิต เพิ่มกำลังเครื่องจักรสำหรับการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้าที่เพิ่มขึ้นบางกิจการไม่สามารถดำเนินการได้ หรือบางครั้งเครื่องจักรเก่า ล้าสมัย ก็ไม่สามารถเปลี่ยนหรือพัฒนาเครื่องจักรได้ เนื่องจากติดประกาศผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก

- *การควบคุมต้นทุนการผลิต* เนื่องจาก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายกเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ธุรกิจครอบครัว และเป็นการรับจ้างการผลิต ทำให้ปริมาณความต้องการขึ้นอยู่กับคู่ค้าหรือคำสั่งซื้อเป็นสำคัญ ราคาน้ำมันที่ไม่แน่นอนปัญหาด้านแรงงาน/ค่าแรง ขึ้นอยู่กับสภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น

จากการสำรวจความต้องการและศักยภาพของอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก ได้นำไปสู่ทิศทางหรือนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกที่ได้สร้างขึ้นประกอบด้วย (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558, หน้า 17-18; สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก, 2557)

- *ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป* โดยการพัฒนาวัตถุดิบและกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยต้องส่งเสริม พัฒนา และให้ความสำคัญกับพืชเศรษฐกิจที่ใช้เป็นวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม

- เร่งรัดการควบคุมมลพิษของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยไม่สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อสังคมและชุมชน ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการกำจัดขยะกากอุตสาหกรรมและต้องบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการอย่างจริงจัง

- เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพให้เข้มแข็งสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเพิ่มองค์ความรู้ในด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต

- พัฒนาสู่เขตประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศและโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว

- ส่งเสริมสถาบันการศึกษารองรับการผลิตแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะสถาบันวิชาชีพ และมหาวิทยาลัยที่พร้อมผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพ

โดยสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัด (พ.ศ. 2559-2564) เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบและการจัดการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สามารถพิจารณาเปรียบเทียบกับแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2558 สามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2555-2558

วิสัยทัศน์	แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2559-2564)	แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2559-2564)	แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรม จังหวัด (พ.ศ. 2559-2564)
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1	เป็นองค์กรนำการพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ความยั่งยืน	เป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์	อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และมีมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2	การปรับปรุงโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม	การผลักดันและบูรณาการนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์	การเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมแปรรูปทางเกษตร
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3	การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรม	การเสริมสร้างศักยภาพของธุรกิจอุตสาหกรรม	การส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4	การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมให้ เป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม	-	การเร่งรัดพัฒนาาระบบฐานข้อมูล อุตสาหกรรม และสารสนเทศในการส่งเสริม การลงทุนและพัฒนาผู้ประกอบการ
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4	การพัฒนาสมรรถนะองค์กร	การพัฒนาสมรรถนะองค์กร	การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในสถานประกอบการให้มีความรู้และองค์ความรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม

ที่มา: ปรับปรุงมาจาก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2559

การพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบของจังหวัดนครนายกนั้น ได้มีการดำเนินการผลักดันโรงงานต้นแบบภายใต้โครงการ “โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองขุนด่าน” (Green Industry) เป็นโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบภายใต้การทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครนายก จำนวน 6 โรงงาน ประกอบด้วย บริษัทโกลด์ เพรส อินดัสตรี จำกัด, บริษัทซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), บริษัททิมฟู้ด จำกัด, บริษัทฮายากาว่า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัทดับเบิ้ลยู ที ควอลิตี้ ออโต้พาร์ จำกัด และบริษัทยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2557; สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 7, 2556)

บันทึกข้อตกลงโครงการโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองขุนด่าน ได้มีการกำหนดเป็นกรอบปฏิบัติการตามหลักเกณฑ์สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขึ้น มุ่งเน้นการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนและสังคมท้องถิ่นให้อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย หลักการ 6 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2557; สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 7, 2556)

- การกำหนดนโยบายลดผลกระทบ ป้องกันมลพิษ ปกป้องและฟื้นฟูธรรมชาติ
- วางแผนให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย ของกระทรวงและจังหวัด
- จัดทำขั้นตอนบริหารจัดการทรัพยากร กำหนดช่องทางสื่อสาร
- เฝ้าติดตามคุณภาพและประเมินการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรทบทวนการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างต่อเนื่อง
- สร้างวัฒนธรรมองค์กรรับผิดชอบต่อสังคม ตามมาตรฐาน ISO 26000

ดังนั้น เมื่อพิจารณาการพัฒนาและการส่งเสริมอุตสาหกรรมต้นแบบของจังหวัดนครนายก จะพบว่า เป็นการวางการพัฒนาบนพื้นที่ฐานจากความต้องการจากผู้ประกอบการเป็นสำคัญผ่านการกำหนดแนวทางในลักษณะข้างบนลงข้างล่างของภาครัฐ รวมถึงเน้นสร้างอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมและภาคท่องเที่ยวที่เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด

2) โครงการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

โครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญในการพัฒนาเมือง อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของจังหวัด ซึ่งการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญของจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย

2.1) ถนนและเส้นทางคมนาคม

โครงการพัฒนาและการสร้างถนนที่สำคัญของจังหวัดนครนายก คือ โครงการสร้างทางด่วนฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี เพื่อใช้เป็นเส้นทางหลักใหม่ในการเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างภาค

กลางและภาคตะวันออก กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เนื่องจาก อดีตการเดินทางจาก กรุงเทพฯไปยังจังหวัดนครนายกต้องเดินทางผ่านถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 (รังสิต-นครนายก) ส่วนการเดินทางไปยังจังหวัดสระบุรี ต้องเดินทางผ่านการใช้ถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1 (สายพหลโยธิน) ผ่านอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าสู่จังหวัดสระบุรี ซึ่ง สภาพการจราจรบนสองเส้นทางดังกล่าวมีความหนาแน่นและเกิดความล่าช้าในการขนส่งคมนาคม เกิดขึ้น (เดลินิวส์, 2560; 2561; ฐานเศรษฐกิจ, 2559; 2560)

โครงการทางด่วนดังกล่าว จึงกำหนดแนวเส้นทางตัดผ่านถนนลำลูกกาในทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร ผ่านจุดตัดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 ทางหลวง แผ่นดินหมายเลข 33 (ถนนสุวรรณศร) และไปสิ้นสุดแนวสายทางที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี รูปแบบทางยกระดับขนาด 6 ช่องจราจร โดยมีจุดเริ่มต้นโครงการต่อเชื่อมจากทางด่วนฉลองรัชที่ด่าน จุดโชติบริเวณจุดตัดถนนวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานครด้านตะวันออก (ถนนกาญจนาภิเษก) ตัด ผ่านถนนหทัยราษฎร์ ถนนนิมิตรใหม่ ถนนลำลูกกาและจุดสิ้นสุดโครงการบริเวณทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ใกล้กับจุดบรรจบของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3222 กับถนน มิตรภาพในเขตอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี รวมระยะทางประมาณ 104.7 กิโลเมตร โดยมีจุดพัก รถ 1 แห่ง บริเวณแยกบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก และจุดบริการ 1 แห่งที่อำเภอแก่ง คอย มีทางขึ้น-ลงจำนวน 9 แห่งครอบคลุมเขตพื้นที่ 4 จังหวัด 7 อำเภอ 27 ตำบล (เดลินิวส์, 2560; 2561; ฐานเศรษฐกิจ, 2559; 2560)

โดยที่ นายวิวรรธน์ สุชาติ ประธานกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.) เปิดเผยความคืบหน้าโครงการดังกล่าวว่า

“โครงการนี้ใช้งบประมาณก่อสร้าง 80,594 ล้านบาท แบ่งเป็นค่าจัด กรรมสิทธิ์ที่ดิน 7,395 ล้านบาทและค่าก่อสร้าง (รวมค่าควบคุมงาน 73,199 ล้านบาท) โดยมีการทำผลการศึกษาโครงการดำเนินการเสร็จแล้ว อยู่ระหว่าง การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรืออีไอเอ (EIA) ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) หลังจากนั้นจะจัดทำแบบรายละเอียดเพื่อเสนอกระทรวงคมนาคมให้ คณะรัฐมนตรี (ครม.) อนุมัติการก่อสร้างต่อไป”

สำหรับผลกระทบต่อจังหวัดนครนายกจากโครงการดังกล่าวที่สำคัญ คือ จังหวัด นครนายกเป็นพื้นที่ที่ต้องมีการเวนคืนที่ดินมากที่สุด ซึ่งโครงการนี้มีการกำหนดค่าเวนคืนจำนวน ทั้งสิ้น 7.39 พันล้านบาท การเวนคืนที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุ่งนา ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาค

เกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อมของในบริเวณที่มีการสร้างถนนและพื้นที่โดยรอบของบริเวณดังกล่าว (เดลินิวส์, 2560; 2561; ฐานเศรษฐกิจ, 2559; 2560)

รูปภาพที่ 4.5 โครงการสร้างทางด่วนฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี

ที่มา: ปรับปรุงจาก เดลินิวส์, 2560; 2561; ฐานเศรษฐกิจ, 2559; 2560

นอกจากโครงการก่อสร้างทางด่วนในพื้นที่จังหวัดนครนายกโดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทยแล้ว ยังมีโครงการจากกรมทางหลวงชนบท (ทช.) คือ โครงการก่อสร้างถนนทางหลวงชนบทสาย นย.3007 แยกทางหลวงหมายเลข 305-บ้านคลอง 33 อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ระยะทางรวม 18.3 กิโลเมตร ซึ่งเป็นโครงการขยายถนนจำนวน 4 เลนของจังหวัดนครนายกเพื่อสนับสนุนระบบโลจิสติกส์รองรับการขนส่งสินค้า ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่จังหวัดนครนายกและจังหวัดใกล้เคียง โดยใช้งบประมาณในการก่อสร้าง จำนวน 681 ล้านบาท (เดลินิวส์, 2560; 2561; ฐานเศรษฐกิจ, 2559; 2560)

2.2) โครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง

ภาครัฐของจังหวัดนครนายกได้มีการส่งเสริมให้เกิดโรงไฟฟ้าในจังหวัดขึ้น โดยเป็นการเสนอโรงไฟฟ้าในรูปแบบโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง เนื่องจาก จังหวัดนครนายกไม่มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ มีเพียงการกำจัดขยะในรูปแบบฝังกลบที่ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก พื้นที่ 29 ไร่ 1 งาน 12 ตรว. และพื้นที่เทกองขยะมูลฝอยอยู่ที่ตำบลทรายมูล

อำเภอองครักษ์ และตำบลพรหมณี อำเภอเมือง พื้นที่รวม 88 ไร่ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด นครนายก, 2558, หน้า 11)

รวมถึงแนวโน้มของปริมาณขยะในพื้นที่ที่มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นจากการขยายตัวของพื้นที่ เมืองและปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จังหวัดนครนายกกลับไม่มีจังหวัดไม่มีโรงงานกำจัด ขยะในพื้นที่ การจำกัดขยะ ณ ปัจจุบันใช้วิธีฝังกลบและขายขยะแก่บริษัทที่เข้ามารับซื้อเพื่อขนส่งไป ขายยังโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิงในจังหวัดใกล้เคียง (เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.; สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

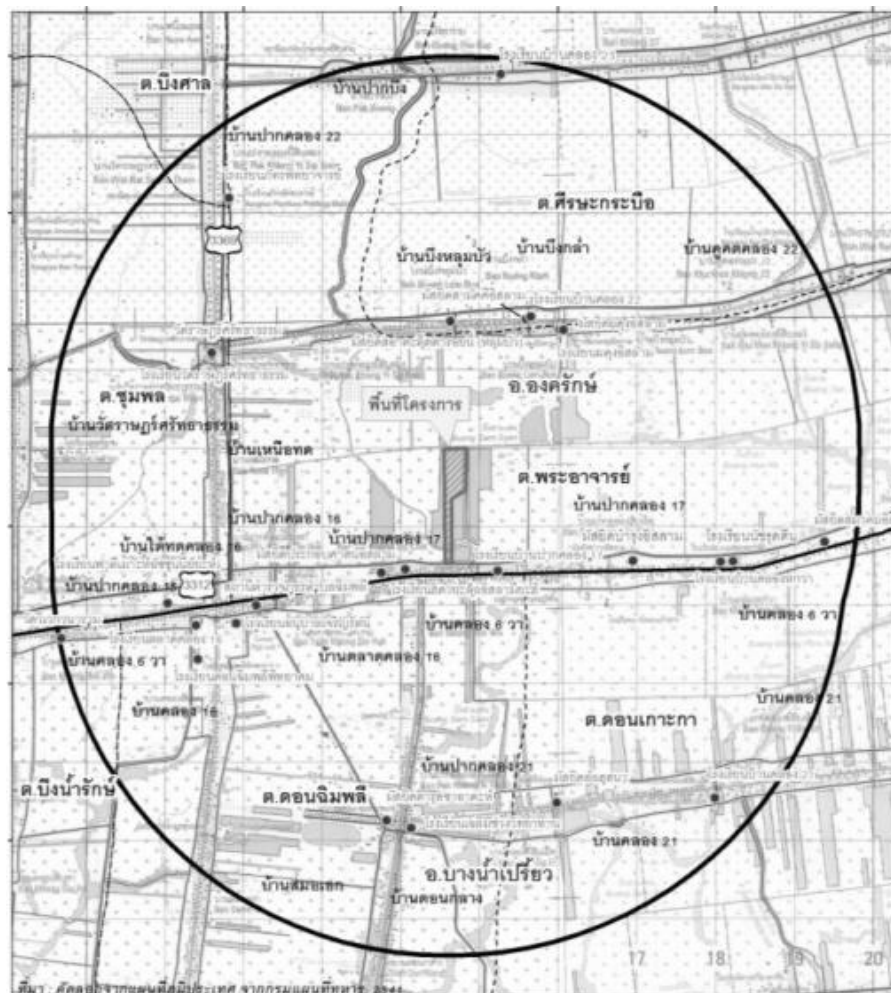
“...จังหวัดนครนายกไม่มีโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในขณะนี้ แต่ขณะนี้เนี่ย ปัญหาของนครนายกคือ ขยะตกค้าง นครนายกมีขยะตกค้างประมาณ 150000 - 200000 ตัน กระจายกันอยู่สามแห่ง หนึ่ง อบต. ทรายมูล อำเภอ องครักษ์ สอง อบต. พรหมณี อำเภอเมือง สาม อบต. เขาพระ อำเภอเมือง ... การแก้ไขปัญหาคือ อบต. ทรายมูล ไปจับมือกับเอกชนเอาเครื่องมาปั่น ขยะเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วมาอัดเป็น RDF เพราะ ขั้นตอนนี้ทางระบายขยะของ นครนายกมันมีทางหนึ่งแล้วนะ ต่อมา คือ ขยะรายวัน ประชากร 257,000 คน ทั้งจังหวัดทิ้งขยะรวมกันทั้งสิ้น รวมนักท่องเที่ยวด้วยนะ 140 - 170 ตัน ต่อวัน จัดการยังไงกับขยะพวกนี้นะ ในจำนวนนี้ครึ่งหนึ่งส่งให้โรงงานไฟฟ้า เชื้อเพลิงขยะสระบุรี ครึ่งหนึ่งประมาณ 70 ตันส่งไปที่โรงงาน TPI” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

โดยปัญหาที่พบที่ผ่านมา เกี่ยวกับปริมาณขยะและการใช้วิธีการกำจัดขยะแบบเดิมนั้น ก็คือ พื้นที่กักเก็บขยะไม่สามารถรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มเติมเข้ามาได้และไม่สามารถหาพื้นที่รองรับ สำหรับการฝังกลบขยะได้ จนกลายเป็นผลกระทบต่อขยะที่ล้นเกินออกมาจากพื้นที่กักเก็บขยะ อย่าง เหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2558 กับพื้นที่กักเก็บขยะในตำบลพรหมณี อำเภอเมือง ที่มีจำนวนพื้นที่เพียง 8 ไร่ ใช้ระบบกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเทกอง มีปริมาณขยะที่เข้ามากรรวมในพื้นที่จำนวน 5 ตันต่อ วัน ทำให้การกำจัดขยะไม่เพียงพอต่อปริมาณที่เข้ามา เกิดมีขยะมูลฝอยจำนวนมากและมีน้ำขยะไหล ลงสู่ไร่นาของเกษตรกรในพื้นที่รอบข้าง อีกทั้งยังส่งมลพิษทางอากาศแก่ชาวบ้านโดยรอบพื้นที่ แม้ทาง อบต. พรหมณีได้มีโครงการกำจัดขยะตกค้างและปรับปรุงบ่อขยะ ตำบลพรหมณี แต่ก็ไม่สามารถ รองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นได้ (อรุณรัตน์ ประพฤติไพบุลย์, 2558)

ทำให้ภาครัฐจึงส่งเสริมในการพัฒนาระบบการกำจัดขยะในรูปแบบโรงไฟฟ้าที่ใช้ วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง ภายใต้โครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง ที่ร่วมกับบริษัท เกษตรร่วมพัฒนา จำกัด ได้ดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐตามแผนพัฒนากำลังการ

ผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (PDP 2010 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3) มีเป้าหมายส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก เพื่อทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 25 ด้วยการใช้พลังงานจากขยะเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งโครงการดังกล่าวเริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2557 โดยทางบริษัท เกษตรร่วมพัฒนา เป็นผู้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมระบบการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนจังหวัดนครนายก โดยได้กำหนดให้พื้นที่ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เป็นพื้นที่ตั้งของโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง (เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.; สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

รูปภาพที่ 4.6 สถานที่ตั้งของโครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง จังหวัดนครนายก

ที่มา: เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.

ซึ่งผลการศึกษาของบริษัท เกษตรร่วมพัฒนา จำกัด ระบุว่า จังหวัดนครนายกมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการอุปโภคและบริโภคของประชาชนอย่างรวดเร็วตามจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว จากการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดนครนายกจะมีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณ

ร้อยละ 7 ต่อปี หากไม่มีการดำเนินกิจกรรมลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ก็จะทำให้เกิดปัญหาวิกฤตขยะมูลฝอยที่กำลังจะเกิดขึ้นและจะส่งผลกระทบต่อความสะอาดเรียบร้อยของเมือง สุขภาพอนามัยของประชาชน รวมทั้งการท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของจังหวัดได้ ซึ่งผลการศึกษาของบริษัท เกษตรร่วมพัฒนา จำกัด ยังระบุถึงแนวทางการจัดการกำจัดมูลฝอยชุมชนที่เหมาะสมสำหรับจังหวัดนครนายกกว่าควรเป็นการจัดการแบบผสมผสาน (Integrated Management) โดยประสิทธิภาพของระบบจัดการกำจัดขยะมูลฝอยข้างต้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก คือ ความร่วมมือของประชาชนในการคัดแยกขยะมูลฝอย ร่วมกับการนำขยะเข้าสู่โรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง (เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.)

รูปภาพที่ 4.7 โครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง จังหวัดนครนายก

ที่มา: เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.

“การจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยประชาชน ขยะพวกนี้ต้องสะสมให้หมด ในแผน 3 ปี วิธีสะสมคือ ค่อยเอาพลาสติกกับเศษขยะที่เป็นเชื้อเพลิงได้ออมาขาย ทีนี้วิธีขายที่ได้ราคาคือ เอาขยะที่เป็นพลาสติก ขยะเชื้อเพลิง เช่น กระดาษ ไม้ ผ้า ชิ้นส่วนที่ติดไฟได้ เอาจะเอามาสับละเอียด เอาเข้าเครื่องอัดขยะเม็ด และแบบแท่ง เพื่อทำเป็นเชื้อเพลิงขยะ RDF ให้ความร้อนใกล้เคียงกับถ่านหิน ต่อมาคือขยะรายวัน...”

นอกจากนี้ บริษัท เกษตรร่วมพัฒนา จำกัด ยังได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการให้ประชาชนเป้าหมายที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบรับทราบผ่านกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลโครงการแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัดอำเภอและตำบล กลุ่มผู้นำและแกนนำชุมชน กลุ่ม

ประชาชนในพื้นที่ศึกษารศมี 5 กิโลเมตร และผู้สนใจทั่วไป รวมถึงโครงการการดำเนินงานรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตั้งแต่ เดือนมีนาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 (เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.)

อย่างไรก็ตาม โครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิงยังได้รับการตอบรับจากประชาชนในทิศทางด้านลบ รวมถึงมีการต่อต้านจากภาคประชาชนในพื้นที่ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ เนื่องจาก ความกังวลต่อผลกระทบต่อสุขภาพและมลพิษที่จะเกิดตามมาภายหลังจากการตั้งโรงไฟฟ้าขึ้น แม้ทางบริษัท เกษตรร่วมพัฒนา จำกัดและภาครัฐในพื้นที่จะระบุว่า มีการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการลดปริมาณมลพิษในกระบวนการผลิตก็ตาม (เกษตรร่วมพัฒนา, ม.ป.ป.; มติชนออนไลน์, 2559)

โดยสรุป มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐภายหลังการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมาในพื้นที่จังหวัดนครนายกนั้น จะพบว่า องค์กรภาครัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) เป็นลักษณะของการกำหนดนโยบายแบบบนลงล่าง กล่าวคือ การกำหนดจากส่วนกลางได้แก่รัฐบาลและกระทรวงต่าง ๆ ผ่านนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ลงมายังจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) ซึ่งนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐส่วนใหญ่มีลักษณะของการจัดการพื้นที่สีเขียวควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการเติบโตของเศรษฐกิจของพื้นที่ควบคู่กับการขยายตัวของความเป็นเมือง สำหรับการรองรับการกระจายตัวของผู้คนจากเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯเป็นสำคัญ

2. มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคเอกชน

หลังจากที่จังหวัดนครนายกมีการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ได้เกิดการเคลื่อนไหวของภาคเอกชนในการเข้ามาลงทุนที่จังหวัดนครนายกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 นั้นมีส่วนต่อการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่แก่อุตสาหกรรมบางประเภท อย่างอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อาหารหัตถกรรมพื้นบ้าน และการท่องเที่ยว รวมถึงปัจจัยจากภาครัฐที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของเมืองในพื้นที่ ดังจะเห็นได้จากการเคลื่อนไหวของภาคเอกชนที่สำคัญภายหลังการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 นั้น จะพบว่า สถานการณ์การลงทุนของภาคเอกชนในจังหวัดนครนายกมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะ 3 กลุ่มธุรกิจที่มีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างเห็นได้ชัดภายในจังหวัดนครนายก ได้แก่

- กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับท่องเที่ยว จากตารางที่ 2.1 จะพบว่า การเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงสถาน

ประกอบการที่รองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาอย่างธุรกิจที่พักแรม อย่าง โรงแรม รีสอร์ทและที่พักแบบโฮมสเตย์ ที่มีมากกว่า 100 แห่ง รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ถูกสร้างขึ้น (นอกเหนือจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ) อย่างเช่น ตลาดแห่งเถิดเทิง¹ หรือห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ (เทสโก้ โลตัส² และแม็คโคร³ เป็นต้น) ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายกมีแนวโน้มที่เติบโตขึ้น เกิดจากศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและการสนับสนุนของภาครัฐที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายรายได้สำคัญของจังหวัด (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558, หน้า 9)

- กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมโรงงานการผลิต (manufacturing) ตาม “รายงานความเคลื่อนไหวการลงทุนอุตสาหกรรมของจังหวัดนครนายก ประจำปีเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560” ระบุว่า สาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรกของจังหวัดนครนายก ได้แก่ อันดับหนึ่ง อุตสาหกรรมอาหาร ประกอบด้วยการผลิต ฆ่าและชำแหละเนื้อไก่และผลิตอาหารสำเร็จรูป มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 55 โรงงาน เงินลงทุน 3,492.027 ล้านบาท คนงาน 4,129 คน อันดับที่สอง อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล ประกอบด้วยการผลิต เครื่องมือประกอบยานยนต์หรืออุปกรณ์ชิ้นส่วนยานยนต์ มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 7 โรงงาน เงินลงทุน 862.873 ล้านบาท คนงาน 1,310 คน และอันดับที่สาม อุตสาหกรรมกระดาษ ประกอบด้วยกิจการเกี่ยวกับผลิตผลเกษตรกรรมและกิจการเกี่ยวกับเมล็ดพืช มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 19 โรงงาน เงินลงทุน 732.926 ล้านบาท คนงาน 298 คน ซึ่งรายงานดังกล่าวระบุถึงแนวโน้มของการขยายตัวของการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตในจังหวัดนครนายก อันสอดคล้องกับ “รายงานระบบเตือนภัยอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2560” ที่ระบุว่าจังหวัดนครนายกอยู่ในภาวะเติบโตพิจารณาจากผลค่าดัชนีเตือนภัยอุตสาหกรรมทุกองค์ประกอบมีแนวโน้มดีขึ้น โดยระบุถึงปัจจัยบวกของอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลสนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ (การส่งออก) และการสนับสนุนของ BOI ให้แก่นักลงทุน

¹ เปิดตลาดวินเทจ มีนายพงษ์ศักดิ์ พงษ์สุวรรณ หรือแห่งเถิดเทิง เป็นเจ้าของ ที่ตั้งดั้งเดิมของเป็นตลาดอินโดจีน โดยตลาดแห่งนี้ตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3049 ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากกรุงเทพหรือปริมณฑลที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดนครนายก

² เทสโก้ โลตัส ดีพาร์ทเมนท์ สโตร์ สาขานครนายก ตั้งอยู่บนถนน บ้านใหญ่ ตำบลนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก นับว่าเป็นห้างสรรพสินค้าเจ้าแรกที่ได้เข้ามาตั้งในจังหวัดนครนายก โดยมีการดำเนินการสร้างในปี พ.ศ. 2554 และเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2555

³ แม็คโคร สาขานครนายก ตั้งอยู่บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3049 ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมืองจังหวัดนครนายก เปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2558

- *กลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และหมู่บ้านจัดสรร* จังหวัดนครนายกในฐานะพื้นที่ยุทธศาสตร์ของภาครัฐในการเป็นเมืองใหม่ที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ได้ทำให้เกิดการขยายตัวธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทำเลที่ตั้งอยู่ตามบริเวณริมถนนรังสิต ไปจนถึงจังหวัดนครนายก โดยที่การขยายตัวของเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ ได้เป็นประโยชน์กับบริษัทอสังหาริมทรัพย์ เช่น บริษัทเฉลิมนคร เจ้าของโครงการบ้านสถาพร บริษัท พลุกษา เรียลเอสเตท เจ้าของโครงการ บ้านพลุกษาและบ้านภัสสร บริษัทวังทองกรู๊ป เจ้าของหมู่บ้านวังทอง บริษัทเอ็นซีเฮาส์ซึ่ง จำกัด เจ้าของบ้านฟ้า แต่ก็เริ่มมีผู้ประกอบการรายใหญ่เข้ามาแล้ว เช่น แลนด์ แอนด์ เฮาส์ โฮมเพลสกรู๊ป และแสนสิริ เป็นต้น (โครงการเมืองใหม่ นครนายก, 2548; NYKproperty, 2559)

จากการเคลื่อนไหวด้วยการเข้ามาลงทุนของกลุ่มนายทุนและภาคเอกชนนั้น ได้นำไปสู่การสร้างข้อเสนอต่อประเด็นการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายก อันมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียวในพื้นที่จังหวัดนครนายก ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อข้อเสนอการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายกของภาคเอกชนได้ออกเป็น 3 ประเด็นที่สำคัญ ประกอบด้วย

2.1 ข้อเสนอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure)

ข้อเสนอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่จังหวัดนครนายก ถือเป็น การเคลื่อนไหวของภาคเอกชนที่สำคัญภายหลังการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ที่สำคัญต่อประเด็นการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายก (มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียวในพื้นที่) ที่สำคัญ เนื่องจาก โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความ เป็นเมืองภายในพื้นที่จังหวัดนครนายกให้มากขึ้น โดยข้อเสนอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทาง เศรษฐกิจของภาคเอกชนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ข้อเสนอที่สำคัญ ได้แก่

1) การปรับและการแก้ไขการวางผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

ข้อเสนอของภาคเอกชนต่อการปรับและการแก้ไขการวางผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 นั้น มุ่งเน้นไปที่ข้อเสนอในการปรับสัการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตพื้นที่ผังเมืองรวม จังหวัดนครนายกเป็นสำคัญ เนื่องจาก เดิมทีผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 จะมีการแบ่ง ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสี่ โดยในภาคอุตสาหกรรมนั้นมีการกำหนดที่ดิน ให้พื้นที่สีม่วงอ่อน เป็นพื้นที่สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมแต่จากผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นไม่มีการกำหนดที่ดินประเภทอุตสาหกรรมที่เป็นพื้นที่สีม่วง สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ในผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

นอกจากข้อเสนอต่อการปรับสัการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตพื้นที่ผังเมืองรวม จังหวัด นครนายกแล้ว ในส่วนของเนื้อหาเพิ่มเติมของผังเมืองจังหวัดนครนายก ภาคเอกชนยังมีข้อเสนอให้มีการปรับเงื่อนไขของโรงงานอุตสาหกรรมผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 เนื่องจากแผนผัง

แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่มีการกำหนดพื้นที่สีม่วง สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเอาไว้ในผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 และเนื้อหาในผังเมืองฉบับนี้มีข้อขัดแย้งมากขึ้นในส่วนของภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลที่พยายามหันมาให้ความสำคัญในการพัฒนาประเทศกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น รวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายกที่เริ่มหันมาให้ความสนใจและมุ่งเน้นกับภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดมากยิ่งขึ้น และมีผู้ประกอบการในภาคเอกชนจำนวนมากร้องขอให้มีการปรับปรุงแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก เพื่อที่จะบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน

จึงส่งผลให้จังหวัดนครนายกนั้นได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ในวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2556 มีการประชุมพิจารณาการแก้ไขข้อกำหนดผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก จึงได้ข้อสรุปที่ว่า ให้ยกเลิกบัญชีโรงงานท้ายกฎกระทรวง ในที่ดิน 2 ประเภท ได้แก่ ที่ดินประเภทชุมชน (สีชมพู) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) โดยที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม (สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว) ยังคงประเภท/ชนิด และจำพวกโรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ตามเดิม เหตุผลในการยกเลิกบัญชีท้ายกฎกระทรวงนั้น เนื่องจากผังเมืองรวมจังหวัดเป็นผังที่ครอบคลุมพื้นที่กว้างทั้งจังหวัด มาตรการในการควบคุมเป็นแบบนโยบาย เพื่อให้เกิดยืดหยุ่นกับกิจการโรงงานที่มีความจำเป็นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้ ดังนั้นมาตรการในการควบคุมเพื่อการประกอบกิจการโรงงาน ควรจะเป็นไปเฉพาะที่มีผลกระทบร้ายแรงทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความปลอดภัยต่อชุมชนหรือต่อพื้นที่เท่านั้น เช่น โรงงานที่มีความเสี่ยงสูง 12 ประเภท (ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552)

ทั้งนี้การกำหนดประเภท/ชนิด ของโรงงานในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับพิจารณาของจังหวัดนครนายก ดังนั้นด้านผังเมืองจะดำเนินการพิจารณาเพียงแค่ประเภท/ชนิดโรงงาน ที่ให้ทำได้หรือไม่ได้ในพื้นที่ประเภทต่าง ๆ เท่านั้น แต่การที่โรงงานจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่นั้น จะต้องผ่านการพิจารณาจากกฎหมายโรงงาน กฎหมาย สิ่งแวดล้อม กฎหมายควบคุมอาคาร ฯลฯ จึงจะสามารถดำเนินการได้ (ข่าวสด, 2558ข)

2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในจังหวัดนครนายก

ข้อเสนอของภาคเอกชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในจังหวัดนครนายกนั้น ประกอบด้วย

2.1) การคมนาคมและการขนส่ง ภาคเอกชนมีการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในด้านการคมนาคม โดยผ่านการสร้างเส้นทางถนน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการขยายการลงทุนของภาคเอกชน อย่างกรณีของการส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครนายก นายตรรกภพ อิง-

ตระกูล ประธานหอการค้าจังหวัดนครนายก ได้เสนอขอให้มีการขยายเส้นทางการจราจรสู่เขื่อนขุนด่านปราการชล เป็น 4 ช่องจราจร สำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดนครนายกไปยัง ปราจีนบุรี สระแก้ว และนครวัด นครธม ของประเทศกัมพูชา เป็นต้น (สถานีวิทยุโทรทัศน์จังหวัดจันทบุรี กรมประชาสัมพันธ์, 2560)

นอกจากธุรกิจการท่องเที่ยวแล้ว ยังได้มีข้อเสนอในการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและพัฒนาระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่จังหวัดนครนายกให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับและสนับสนุนการขนส่งสินค้าในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จากจังหวัดนครนายกไปจนถึงฉะเชิงเทรา สามารถรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจเชื่อมโยงการผลิตไปสู่ผู้บริโภคในทุกระดับ รวมทั้งลดต้นทุนในทุกขั้นตอนของการกระจายสินค้าของภาคเอกชน (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2561; เดลินิวส์, 2560; การทางพิเศษแห่งประเทศไทย, 2560)

“ภาครัฐควรเร่งให้มีระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่สามารถรองรับการลงทุนที่จะเกิดขึ้น ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ รวมทั้งระบบขนส่งที่ได้มาตรฐาน และกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการส่งเสริมการลงทุนแก่ผู้ประกอบการที่ใช้จ่ายเงินของภาครัฐ การกระตุ้นเศรษฐกิจภาคการบริโภคของประชาชน การปรับปรุงแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกเพื่อสร้างการลงทุนในจังหวัดนครนายกเพิ่มสูงขึ้น” (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก, 2558, หน้า 9)

2.2) เทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นข้อเสนอส่วนหนึ่งของภาคเอกชนที่สืบเนื่องมาจาก การจัดทำนโยบาย Smart province ของภาครัฐที่เป็นตัวนโยบายส่งเสริมในการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งจังหวัดนครนายกได้มีการทำข้อตกลงกับบริษัทภาคเอกชนต่าง ๆ ในการร่วมพัฒนานครนายกเป็น Smart province อย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการทำการลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างจังหวัดนครนายกกับกลุ่มทรู เดินหน้านำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสร้าง “นครนายก” เป็นจังหวัดต้นแบบ “จังหวัดอัจฉริยะ” (True, 2556)

จึงเป็นที่สนใจของภาคเอกชนและนักลงทุนต่อการลงทุนในด้านเทคโนโลยี รวมถึงการทำให้เกิดการใช้ ICT ในพื้นที่จังหวัดนครนายกเพื่อการเพิ่มรายได้ในการท่องเที่ยว โดยการให้นักท่องเที่ยวใช้ Wifi ฟรีตามสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดทุกแห่ง (มติชน, 2556)

2.2 ข้อเสนอต่อภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชน

สภาพเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดนครนายกส่วนใหญ่มีรายได้ที่เข้ามาจากการผลิตในภาคเกษตรกรรมและธุรกิจการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตามภาคเอกชนก็พยายามให้ภาครัฐส่งเสริมการลงทุนแก่ภาคเอกชนในด้านอื่น ๆ อย่าง การผลิตในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจที่รองรับการขยายตัวของเมืองอย่าง ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์หมู่บ้านจัดสรร โดยข้อเสนอที่สำคัญต่อภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชน ประกอบด้วย

1) **โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองขุนด่าน (Green Industry)** คือ โครงการที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเป็นจังหวัดอัจฉริยะและเป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษรองรับ AEC รวมถึง EEC โดยมีการลงนามทำความร่วมมือระหว่างภาครัฐอย่างกระทรวงอุตสาหกรรมและจังหวัดนครนายก ร่วมกับอุตสาหกรรมเอกชน จำนวน 6 โรงงานในพื้นที่จังหวัดนครนายก ได้แก่ บริษัท โกลด์ เพรส อินดัสตรี จำกัด, บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), บริษัท ทิมฟู้ด จำกัด, บริษัท ฮายากาวา อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท ดับเบิ้ลยู ที ควอลิตี้ ออโต้พาร์ท จำกัด และ บริษัท ยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ส จำกัด โดยมุ่งเน้นการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนและสังคมท้องถิ่นให้อยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ภายใต้หลักการ 6 ด้าน (สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 7, 2556)

2) **สิทธิประโยชน์ในการเข้ามาลงทุนของภาคเอกชนในจังหวัดนครนายก** โดยที่ผ่านมามีความพยายามในการสร้างข้อเสนอแก่ภาครัฐเพื่อให้มีนโยบายส่งเสริม “สิทธิประโยชน์ในการเข้ามาลงทุนของภาคเอกชน” ผ่านคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในการควบคุมการใช้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรให้คุ้มค่า โดยการให้สิทธิประโยชน์แก่โครงการที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีการกำหนดภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำ หรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการลงทุนน้อย แบ่งพื้นที่ให้การส่งเสริมการลงทุนเป็น 3 เขต โดยกำหนดท้องที่ในทุกจังหวัดในเขต 3 เป็นเขตส่งเสริมการลงทุน และให้ท้องที่ 23 จังหวัดในเขต 3 เป็นเขตส่งเสริมการลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์เป็นพิเศษ ตามประกาศ กกท ที่ 1/2543 แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 7/2547 และ 5/2554 โดยที่ จังหวัดนครนายกอยู่ในเขตที่ 2 รวมกับอีก 11 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต ระยอง ราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง (FAQ 108 คำถามกับงานส่งเสริมการลงทุน, 2558)

โดยข้อเสนอจากรัฐบาลและสิทธิประโยชน์ที่ดึงดูดให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในนครนายกตามโครงการที่ตั้งโรงงานในนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับส่งเสริมในเขต 2 จะได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้ (FAQ 108 คำถามกับงานส่งเสริมการลงทุน, 2558)

- ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร (สำหรับโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2557)

- ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะ เวลา 7 ปี (สำหรับโครงการที่ยื่นขอรับการส่งเสริมภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2557) ทั้งนี้ ผู้ได้รับการส่งเสริมในโครงการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) จะต้องดำเนินการให้ได้ รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่าภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันเปิดดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการได้จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้ นิติบุคคล 1 ปี

- ให้ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือ วัสดุจำเป็นสำหรับที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี

2.3 การรวมกลุ่มของภาคเอกชนในจังหวัดนครนายก

การรวมกลุ่มของภาคเอกชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย กลุ่มภาคเอกชนที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) **สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครนายก** เป็นศูนย์รวมข้อมูลเศรษฐกิจการค้าจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดและหน่วยงานสังกัดกระทรวงพาณิชย์ เพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการบริหารจัดการของจังหวัด แบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัด (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด, ม.ป.ป.) ซึ่งบทบาทของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครนายกที่สำคัญ อย่างเป็นทางการส่งเสริมชาวสวนมะยงชิด-มะปรางหวาน ด้วยการประชาสัมพันธ์ หาตลาด และการส่งเสริมให้มีการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อแก้ไขปัญหาการแอบอ้างชื่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งนิพนธ์ วรรณภักดี ในฐานะพาณิชย์จังหวัดนครนายก ระบุถึงการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการภาคเอกชนว่า (AECOnlinenews, 2560; Thailand press release news, 2561)

“จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าหลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นสินค้า เกษตร สินค้าหัตถกรรม อุตสาหกรรมแปรรูป อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่วิวทางธรรมชาติ ที่มีความสวยงาม เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว และอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ฯ สะดวกแก่การเดินทาง จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการของจังหวัดนครนายก ทั้งในด้านการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายสินค้า” (นิพนธ์ วรรณภักดี อ้างถึงใน Thailand press release news, 2561)

2) **หอการค้าจังหวัดนครนายก** เป็นตัวแทนของภาคเอกชนในการร่วมมือกับภาครัฐบาล และเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด (กรอ.จังหวัด) จึงได้มอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งประกอบด้วยกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กอง กรอ. ในขณะนั้น) และหอการค้าไทย ออกไปชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และประโยชน์ของหอการค้าจังหวัด เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งหอการค้าจังหวัดให้ครบทุกจังหวัด (หอการค้าจังหวัด, ม.ป.ป.)

3) **ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการเอกชนและสถานศึกษา** เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมแก่แรงงานภายในสถานศึกษาที่จะเข้าไปทำงานยังสถานประกอบการต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการจัดพิธีลงนามความร่วมมือจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างวิทยาลัยเทคนิคนครนายก ร่วมกับ สถานประกอบการและหน่วยงานรัฐ โดยได้มีการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการจัดการเรียนการสอน 14 แผนกวิชา ได้แก่ ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างก่อสร้าง การจัดการทั่วไป การบัญชี การตลาด การเลขานุการ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การโรงแรม การจัดการโลจิสติกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และอิเล็กทรอนิกส์ (ข่าวสด, 2560)

โดยสรุป จากมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดนครนายกของภาคเอกชนนั้น จะพบว่า มีเป้าหมายในการส่งเสริมการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจในการรองรับการขยายตัวของเมืองเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวในพื้นที่บทบาทของเอกชนในพื้นที่จังหวัดนครนายกยังเป็นบทบาทในลักษณะคล้อยตามและร่วมมือกับภาครัฐในด้าน

3. มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน

การเคลื่อนไหวของประชาชนในจังหวัดนครนายกต่อประเด็นเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวที่ผ่านมา เน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่สีเขียวภายในจังหวัด สะท้อนได้จากมุมมองของภาคประชาชนต่อทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่สีเขียวของจังหวัดผ่านการให้ความสำคัญต่อคำขวัญประจำจังหวัดและเรียกร้องการพัฒนาให้เป็นไปตามคำขวัญประจำจังหวัดนครนายกของตนเอง ก็คือ *“นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ”* อันประกอบไปด้วย จังหวัดนครนายกในฐานะจังหวัดที่อยู่ใกล้กับจังหวัดกรุงเทพฯ (เมืองในฝันใกล้กรุง) เป็นจังหวัดที่ยังไม่ความ เป็นเมืองมากจึงทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติทั้งภูเขา ป่า และน้ำตก (ภูเขางาม น้ำตกสวย) จังหวัดนครนายกจึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่จำนวนมาก (รวยธรรมชาติ) และด้วยความเป็น

จังหวัดที่มีความเป็นเมืองน้อยและอุตสาหกรรมไม่มากจึงทำให้มลพิษที่เกิดจากเมืองและอุตสาหกรรมจิ่งต่ำ (ปราศจากธรรมชาติ) (วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561)

“นครนายกควรเป็นเมืองเกษตรกรรม เมืองสีเขียว เมืองท่องเที่ยวและการศึกษา เราไม่ต้องการที่จะแก้ไขผังเมือง” (รังสรรค์ ผดุงธรรม, 2558, สัมภาษณ์ อ้างถึงใน ThaiPBS, 2558)

“ใคร ๆ ก็อยากไปเที่ยวนครนายก เพราะใกล้กรุงเทพ มีผลไม้ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ มะยงชิด ทั้งภาคเกษตรกรรม สถาบันศึกษาของเราก็มีชื่อเสียงเช่นกัน เพราะฉะนั้นคือเราไม่ต้องการที่จะมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในจังหวัดเรา” (สมจิตร แก้วคุณ อ้างถึงใน ThaiPBS, 2558)

ด้วยคำขวัญประจำจังหวัดที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่ของจังหวัดนครนายกดังกล่าว จึงทำให้ภาคประชาชนยึดทำเอาคำขวัญดังกล่าวเป็นรากฐานของความคิดในการพัฒนาของภาคประชาชน และนำไปสู่การขับเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวในประเด็นต่าง ๆ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในจังหวัดที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียวในจังหวัด ประกอบด้วย (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2561)

- การอนุมัติขยายโรงงานและความเดือดร้อนทางมลพิษทางเสียง การต่อเติมอาคาร การต่อเติมรั้วทำลายสภาพแวดล้อมสร้างความเดือดร้อนของโรงงานยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด ที่แยกประชาเกษม ตำบลสาริกา อำเภอเมือง

- การอนุมัติก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะ ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์

- บ่อดินผุดกฎหมาย ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์

- การสร้างฟาร์มหมูและฟาร์มไก่ขนาดใหญ่ ขนาด 1,000 ไร่ ในพื้นที่ ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี ที่มีปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ทับซ้อนกับที่สาธารณะประโยชน์เนินหลุมเอียน เหล่าต้นโพธิ์ หรือดอนฟ้าผ่า และเขามะสิงห์

- การสร้างบ่อขยะในที่สาธารณะห้วยหนองน้ำขาว หมู่1 ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี ที่ชวานาหินลาดสงสัยเป็นที่สาธารณะและมีการออกเอกสารสิทธิ์ทับ โดยมีแปลงนายทองหล่อสว่างเวียง ที่ได้ดินดังกล่าวมายืนยันจะคืนให้หากมีการตรวจสอบพื้นที่ทั้งแปลง

- การบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ ในพื้นที่จังหวัดนครนายกทุกแปลง เช่น ถนนสายนครนายก-เขามะค่าทอง ซึ่งผ่านที่ของวังรี รีสอร์ท และการออกเอกสารสิทธิ์บนที่ดินสาธารณะประโยชน์ ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี

- การเผาทั้งที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทุ่งนกเหยี่ยว การบุกรุกที่สาธารณะทุ่งใหญ่ ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี

ฐานความคิดในการพัฒนากับการจัดการพื้นที่สีเขียวและปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวเบื้องต้นที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครนายกตั้งที่กล่าวข้างต้น ได้ปรากฏเด่นชัดขึ้นหลังจากที่ภาครัฐได้มีการดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง พ.ศ. 2555 และนำไปสู่การคัดค้านจากภาคประชาชนในจังหวัดต่อร่างผังเมืองฉบับดังกล่าวในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เหตุการณ์ดังกล่าวได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายกที่สำคัญ การพิจารณาประเด็นเรื่อง มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชนในสวนนี้ จึงจะทำการพิจารณาผ่านการเกิดขึ้นของประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวของจังหวัดและได้สร้างความไม่เห็นด้วยต่อภาคประชาชนในจังหวัดนครนายก เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเคลื่อนไหวและการพิจารณาถึงมุมมอง รวมถึงแนวทางการพัฒนาและการจัดการพื้นที่สีเขียวต่อประเด็นปัญหาเหล่านั้นที่เกิดขึ้น สามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

3.1 การเคลื่อนไหวภาคประชาชนในเรื่องผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2560

จากที่กล่าวถึงประเด็นเรื่อง “การจัดการพื้นที่สีเขียวกับกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง” ในหัวข้อที่ 1.2 ของบทนี้ ทำให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐในการจัดการพื้นที่ผ่านกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา โดยเพิ่มประเด็นและสาระสำคัญของกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้กระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองของภาครัฐดังกล่าวได้รับการต่อต้านจากภาคประชาชนที่ไม่เห็นด้วย จนนำไปสู่เหตุการณ์ในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 อันเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในเรื่องผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2560 ซึ่งในสวนนี้ จะขอพิจารณาแบ่งประเด็นออกเป็น 3 ประเด็น เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในเรื่องผังเมืองรวม ดังนี้

1) การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555

เหตุการณ์เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เกิดขึ้นภายหลังการดำเนินการการปิดประกาศ 90 วัน ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน-4 กันยายน พ.ศ. 2558 ของภาครัฐ เพื่อรับคำร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามขั้นตอนที่ 6) ซึ่งสาระสำคัญของการแก้ไขผังเมืองบางประเด็นที่เพิ่มขึ้นมาได้สร้างความไม่เห็นด้วยของภาคประชาชนในพื้นที่ จนได้นำไปสู่เหตุการณ์ในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เป็นเหตุการณ์ที่ได้มีการรวมกลุ่มของประชาชนประมาณ 300 คน โดยใช้ชื่อว่า “เครือข่าย

พลเมืองนครนายก" รวมตัวกัน พร้อมกับปราศรัยคัดค้านร่างผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกดังกล่าว ณ หน้าศาลากลางจังหวัดนครนายก (ข่าวสด, 2558ก; 2558ข; มติชนออนไลน์, 2558; ไทยรัฐ, 2558)

ข้อเรียกร้องที่สำคัญต่อการการคัดค้านร่างผังเมืองรวมของประชาชนในครั้งนี้ คือ การเปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปรับเปลี่ยนแปลงและแก้ไขผังเมือง คัดค้านการปรับเปลี่ยนสีในผังเมืองที่ให้มีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เข้ามาตั้งในพื้นที่ รวมถึงให้มีการบังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก ฉบับปี พ.ศ. 2555 ต่อไป เนื่องจาก ประชาชนเห็นว่าเป็นผังเมืองที่มีผลดีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับภาคเกษตรกรรมที่เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด (สามารถพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน ภาคผนวก ง. หนังสือร้องเรียนชาวนครนายก เรื่อง “ผังเมืองใหม่นครนายกต้องไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม”) โดยที่นายทวิ นริสศิริกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก นายสุธรรม ยิ้มละมัย ปลัดจังหวัดนครนายก และนายศราวุธ วงศ์วิวัฒนา โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก ได้เข้ามารับฟังข้อเรียกร้องและความคิดเห็นของประชาชนในวันดังกล่าวเพื่อเข้าสู่การดำเนินการทบทวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองรวมนครนายกใหม่อีกครั้งต่อไป (ข่าวสด, 2558ก; มติชนออนไลน์, 2558; ไทยรัฐ, 2558)

ซึ่งเหตุการณ์เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เป็นการเคลื่อนไหวของตัวแทนประชาชนชาวจังหวัดนครนายกจำนวน 4 อำเภอที่มีได้รับผลจากการกำหนดผังเมืองใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขใหม่ ก่อนที่จะรวมตัวกันเป็น “เครือข่ายพลเมืองนครนายก” และนำไปสู่การเข้ายื่นร้องเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ต่อ นพ. นรินทร์ พิทักษ์วัชรกร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการสิทธิพลเมืองและสิทธิการเมือง เกี่ยวกับกรณีการแก้ไขกฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2558 โดยได้มีการสะท้อนถึงสาเหตุสำคัญของการดำเนินการคัดค้านของประชาชนในครั้งนี้ดังกล่าว เกิดขึ้นจาก 2 สาเหตุที่สำคัญ คือ (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558; ข่าวสด, 2558ก; 2558ข; มติชนออนไลน์, 2558; ไทยรัฐ, 2558)

- ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีมุมมองว่า ร่างผังเมืองฉบับดังกล่าว จะอนุญาตให้ตั้งกิจการโรงงานอุตสาหกรรมสารเคมี เช่น ยากำจัดแมลง และผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ในเขตพื้นที่สีเขียวของจังหวัดได้ ซึ่งจะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิตของคนที่อยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัดนครนายก โดยเฉพาะการส่งผลกระทบต่อจังหวัดนครนายกที่ได้รับการยอมรับให้เป็นเมืองมรดกธรรมชาติ และแหล่งโอโซนอันดับ 7 ของโลก รวมถึงไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดนครนายกตามที่ตั้งศักยภาพของพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่ธรรมชาติและเกษตรกรรมชั้นดี

- สาเหตุจากการที่กระบวนการร่างผังเมืองฉบับดังกล่าว ยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในจังหวัด

สาเหตุสำคัญของการคัดค้านทั้ง 2 ข้อ ของภาคประชาชนต่อการดำเนินกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ดังกล่าว สะท้อนได้จากบทสัมภาษณ์ของตัวแทนภาคประชาชน ดังนี้ (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558; สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

“การแก้ไขกฎกระทรวงดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่มีชอบด้วยกฎหมาย และกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจาก ประชาชนในจังหวัดไม่มีส่วนร่วมในการยกร่างครั้งนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าการแก้ไขเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อนายทุน ทั้งข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น และอดีตนักการเมืองท้องถิ่น เปิดช่องให้สามารถสร้างอุตสาหกรรมการก่อสร้างที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นการขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 ก.พ. 2542 ที่ระบุให้จังหวัดนครนายกเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งจังหวัด รวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายกอีกด้วย ... การมาร้องเรียนครั้งนี้เนื่องจากเห็นว่าการทำงานผังเมืองครั้งนี้ ได้รื้อถอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชาวนครนายกอย่างมาก ทั้งสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสิทธิในด้านความเข้าใจ เนื่องจากไม่มีการทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นประชาชนเลย ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดระบุว่ามีการทำประชาพิจารณ์ และมีการติดป้ายประกาศเพื่อให้มีการร้องคัดค้านภายใน 90 วัน ก็ไม่มีใครรับรู้รับทราบ” (ซิษณุชา ประมวลทรัพย์ อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558)

“การมาร้องเรียนครั้งนี้ ไม่มีแกนนำ ไม่มีใครเป็นแกนนำ แต่ที่มาเพราะได้รับผลกระทบโดยตรง จังหวัดนครนายกเป็นเมืองเกษตรกรรม แต่เมื่อมีผังเมืองเพื่อเอื้อประโยชน์กับภาคอุตสาหกรรม ต่อไปคนทั้งประเทศก็จะได้กินกุ้ง หอยปูดปลาที่มีสารเคมีปนเปื้อนเป็นแน่ นอกจากนี้พวกเขายังเห็นว่ากระบวนการได้มาซึ่งผังเมืองไม่ชอบ มีการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน การได้มาซึ่งผังเมืองมีการซ่อนเร้น ชาวบ้านจังหวัดนครนายกไม่มีการรับรู้รับทราบอีกด้วย” (รังสรรค์ ผดุงธรรม อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558)

การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในช่วงปี พ.ศ. 2558 เป็นผลทำให้กระบวนการปรับเปลี่ยนแปลงแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกใหม่ต้องหยุดชะงักชั่วคราว เป็นผลทำให้ผังเมืองฉบับ

ปี พ.ศ. 2555 ยังถูกบังคับใช้ต่อไป อย่างไรก็ตามกระบวนการปรับเปลี่ยนแปลงแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกใหม่ยังได้ถูกดำเนินการต่อในระยะต่อมาจนถึงขั้นตอนเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการผังเมืองในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ขั้นตอนสุดท้ายก่อนที่จะถูกส่งไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อจัดทำเป็นกฎหมายและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป ซึ่งกระบวนการที่ถูกดำเนินการต่อเนื่องดังกล่าวได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนอีกครั้งในช่วงปี พ.ศ. 2560 โดยเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มภาคประชาชนและภาคประชาสังคม 27 องค์กร เพื่อคัดค้านกระบวนการดังกล่าวในวันที่ 13-14 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ต่อ ดร.ประดิษฐ์ ยมนานนท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก ในวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ที่ศาลากลางจังหวัดนครนายก และแสดงเจตจำนงร่วมกันต่อที่ประชุมคณะกรรมการผังเมือง (ประชาไท, 2560)

โดยกลุ่มภาคประชาชนและภาคประชาสังคมทั้ง 27 องค์กร ประกอบด้วย

- สมาคมพลเมืองนครนายก
- สมาคมสื่อมวลชนเพื่อการท่องเที่ยว
- สมาคมชาวนครนายก
- สมาคมลูกเสือนครนายก
- สมัชชาสุขภาพจังหวัดนครนายก
- สภาองค์กรชุมชนจังหวัดนครนายก
- สภาเกษตรกรจังหวัดนครนายก
- ชมรมชาวใต้ จังหวัดนครนายก
- ชมรมจักรยาน นครนายก
- ชมรมกีฬาจักรยาน นครนายก
- เครือข่ายพลเมืองนครนายก
- กองทุนสวัสดิการชุมชน
- ชุมชนท่องเที่ยวไทยพวน
- ชมรมข้าราชการพลเมืองบ้านนาญ นครนายก
- ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน นครนายก
- ชมรมคนรักสัตว์ป่า จังหวัดนครนายก
- กลุ่มเยาวชนต้นกล้า จังหวัดนครนายก
- สมาพันธ์ส่งเสริมพัฒนาเกษตรแห่งชาติ สาขานครนายก
- อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นครนายก
- เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ นครนายก
- กลุ่มคนรักพระอาจารย์

- คณะกรรมการผู้ใช้น้ำเขื่อนขุนด่านปราการชล
- ชมรมท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดนครนายก
- เครือข่ายตลาดนัดชุมชน อำเภอองครักษ์ นครนายก
- เครือข่ายผังเมืองจังหวัดนครนายก
- กลุ่มรวมใจต้านภัยบ่อดิน ชุมพล บึงศาล
- กลุ่มรักษานาหินลาด

สาระสำคัญของการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนอีกครั้งในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 พิจารณาได้จากการออกแถลงการณ์ภาคประชาสังคมคัดค้านการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 (สามารถพิจารณาเพิ่มเติมได้จาก ภาคผนวก จ. “แถลงการณ์ภาคประชาสังคมคัดค้านการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555”) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการให้คงบังคับใช้ผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ต่อไป ตามที่เคยระบุไว้ครั้งที่เคยเคลื่อนไหวในช่วงปี พ.ศ. 2558 ยกเว้นมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อการสร้างสาธารณูปโภคที่จำเป็นสำหรับชาวนครนายกเท่านั้น (ประชาไท, 2560)

ผลของการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ทั้งในช่วงปี พ.ศ. 2558 และปี พ.ศ. 2560 ได้นำไปสู่การประกาศของทางสำนักโยธาธิการและผังเมืองให้มิกกลับไปใช้กฎหมายผังเมืองรวมฉบับเดิมปี พ.ศ. 2555 โดยที่ประชุมคณะกรรมการผังเมือง มีมติให้ยกเลิกร่างกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก โดยให้กลับไปใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ฉบับเดิมต่อไป (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ ,2560)

“ประเด็นหลักที่ผู้มายื่นคำร้องไม่ต้องการให้แก้ไขผังเมือง เนื่องจากไม่ต้องการให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จึงมีคำร้องให้ยกเลิกฉบับที่แก้ไขและไปใช้ฉบับเดิม” (โกมล จำนงผล อ้างถึงใน ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560)

“คณะกรรมการผังเมืองระดับชาติได้พิจารณาเห็นชอบตามภาคประชาชนคือ ไม่มีการแก้ไขผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 และกลับไปใช้ผังเมืองฉบับเดิม” (สุธี รัตนมงคลกุล อ้างถึงใน ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560)

การประกาศของทางสำนักโยธาธิการและผังเมืองให้มิกกลับไปใช้กฎหมายผังเมืองรวมฉบับเดิมปี พ.ศ. 2555 ได้สร้างความพึงพอใจต่อภาคประชาชนในการคงไว้ซึ่งการบังคับใช้ผังเมืองฉบับเดิมต่อไป แต่อย่างไรก็ตามปัญหาของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อกระบวนการปรับเปลี่ยนและ

แก้ไขผังเมืองยังเป็นปัญหาที่สำคัญที่ภาคประชาชนยังคงเห็นว่าไม่ถูกแก้ไข (วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560)

2) ปัญหาของกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ในมุมมองของภาคประชาชน

การเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้านกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองฉบับใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 ของภาคประชาชนนั้น ได้สะท้อนมุมมองของภาคประชาชนต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ที่ภาครัฐได้ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2555 โดยปัญหาที่สำคัญของกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ที่สะท้อนผ่านมุมมองของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย

2.1) ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายก

ในกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองฉบับใหม่ กล่าวคือ ภายใต้อำนาจการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองนั้น ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ได้ระบุขั้นตอนการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม/ชุมชนไว้ โดยได้มีขั้นตอนของการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและมีข้อเสนอแนะต่อผังเมืองที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนของการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภายใต้กระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ที่เกิดขึ้น ประชาชนในหลายกลุ่มหลายพื้นที่ไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการขั้นตอนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนได้ โดยประชาชนที่เข้าร่วมขั้นตอนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นพวกกลุ่มผู้นำชุมชนและประชาชนบางส่วนเพียงเท่านั้น โดยมีได้ประกาศให้ชาวบ้านรับรู้ถึงการประชุมที่เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง รวมถึงประชาชนไม่สามารถตรวจสอบหรือเข้าถึงข้อมูลการดำเนินการของภาครัฐในกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองฉบับใหม่ อย่างเช่น กรณีของการประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก มีเพียงภาครัฐและบริษัทจัดทำผังเมืองเป็นคณะกรรมการในที่ประชุมเพื่อพิจารณา ร่างผังเมืองฉบับใหม่ โดยที่ไม่มีตัวแทนจากภาคประชาชนในที่ประชุม หรือกรณีของขั้นตอนการปิดประกาศร่างผังเมืองฉบับใหม่ 90 วัน มีเพียงการปิดประกาศที่หน้าศาลาว่าการจังหวัดและหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองเท่านั้น โดยมีได้ประชาสัมพันธ์หรือปิดประกาศตามสถานที่สำคัญให้กระจายถึงประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง อันเป็นผลทำให้ประชาชนหลายกลุ่มหลายพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ และนำไปสู่การใช้วิธีการเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้าน (ประชาไท, 2560; สำนักข่าวสปริงนิวส์, 2558ข; วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560)

“มีผังเมืองแล้วมันแน่นอนว่า จุดไหนเราจะทำอะไรได้บ้างไม่ได้บ้าง แต่เวลาทางราชการเขาจะทำ เขาต้องลงมาถามเราก่อน คุณต้องการอะไร ต้องสงวนอะไร ต้องถามชาวบ้าน เปิดให้ชาวบ้านเขา ชาวบ้านก็รู้อย่างที่ ฟาร์มหมูมาตั้ง ผมบอกต้องทำประชาคมนะ ก่อนที่คุณจะลงมือสร้าง คุณก็ลงมา แล้วคุณมาพูดคุยกับเขา เพราะ ชาวบ้านเขาเป็นเจ้าของพื้นที่” (แจ่ม ทรัพย์มูล, 2560)

“ไม่เคยรู้เลยครับ เพราะอยู่ ๆ เขาก็ประกาศมาว่าภายใน 90 วันถ้าไม่มีใครคัดค้านเขาก็จะประกาศใช้ โดยที่ไม่รู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ เนื่องจากเราต้อง วิ่งมาหา แล้วข้อมูลการประกาศที่บอกว่าประกาศทั่วไป ให้คนไปดูที่อำเภอ แล้ว เดือนกว่าแล้วเขาบอกประกาศมา ยังไม่เห็นเลยว่ามีประกาศจริง ๆ แม้เจ้าหน้าที่ที่มาถามเขาบอกยังไม่รู้เลยที่อำเภอว่ามีประกาศเรื่องนี้” (รังสรรค์ ผดุงธรรม อ่างถึงใน สำนักข่าวช่อง 8, 2558)

“ชาวบ้านไม่ได้ทราบเลยว่าจะมีการแก้ไขผังเมือง คือก่อนที่จะแก้ไขผังเมือง ท่านทราบได้ไม่ว่าคนนครนายกต้องการผังเมืองใหม่ ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมเลยกับการแก้ไขผังเมืองใหม่ ทำให้ถึงอนุญาตให้ตั้งโรงงานได้ในผังเมืองใหม่” (สมจิตร แก้วคุณ อ่างถึงใน ThaiPBS, 2558)

“ปัญหาของผังเมืองฉบับนี้มันถูกสร้างขึ้นมาจากที่ชาวบ้านไม่ได้รู้เรื่องเลย ไม่เคยมีทำประชาพิจารณ์ ไม่เคยถามชาวบ้านเลยว่า ชาวบ้านต้องการผังเมืองแบบไหน ต้องการอนาคตของชาวนครนายกให้พัฒนาไปทิศทางใด ไม่เคยมีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาก่อนเลย (สุธี รัตนมงคลกุล อ่างถึงใน สำนักข่าว สปริงส์นิวส์, 2558ก)

นอกเหนือจาก ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของภาคประชาชนในจังหวัด นครนายก ในกระบวนการการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองฉบับใหม่แล้ว ในการเปิดโอกาสของ ภาครัฐเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนการพัฒนาหรือการกำหนดอนาคต การพัฒนาพื้นที่ ยังพบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด อนาคตของการพัฒนาพื้นที่และตนเองได้ (ชาติ ทรงศิริ, 2547; สมบูรณ์ สุคนธศุภมาลย์, 2556; ฐิติ- พงศ์ โกสันต์, 2558)

2.2) ปัญหาผลกระทบของผังเมืองใหม่ที่มีต่อพื้นที่สีเขียวของจังหวัด ซึ่งถือเป็นปัญหา สำคัญที่ทำให้ภาคประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดนครนายกลุกขึ้นมาคัดค้านร่างผังเมืองฉบับใหม่ที่

เกิดขึ้น เนื่องจากการแก้บางประเด็น เช่น แก้ไขให้สามารถสร้างอาคารที่มีความสูงเกิน 15 เมตร มีการแนบท้ายรายละเอียดเกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่สามารถเกิดขึ้นในพื้นที่ได้ มีการแก้ไขเส้นทางน้ำ ระยะ 6 เมตรตามลำน้ำต่าง ๆ ให้สามารถมีสิ่งปลูกสร้างอาศัยได้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดการกีดขวางทางน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมถึงมีการแก้ไขสัดส่วนการเป็นที่อยู่อาศัย ด้วยการเพิ่มพื้นที่เมือง และลดพื้นที่ว่างลง ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดหมู่บ้านจัดสรร หรือคอนโดมิเนียมขึ้นได้ อันจะนำไปสู่การอพยพเข้ามาของประชากรมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อมลพิษ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนเดิมที่อาศัยอยู่ รวมถึงพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งร่างผังเมืองฉบับดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับคำขวัญและทิศทางการพัฒนาของการพัฒนาจังหวัดที่เน้นการพัฒนาบนฐานของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและปราศจากมลพิษ โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศและภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ โดยการมุ่งเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมและเมืองถือเป็นสิ่งที่ขัดต่อเจตนารมณ์ในการพัฒนาของจังหวัดและขัดต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560; วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561)

“ผังเมืองกับอุตสาหกรรมเนี่ย เนื่องจาก ชาวนครนายกเนี่ยเราคุ่นกับเมืองท่องเที่ยวและเมืองเกษตร เราก็เลยไม่คุ่นกับการท่องเที่ยวอุตสาหกรรมเท่าไร ที่นี้พออุตสาหกรรมเข้ามาเนี่ย จะมีประชากรกลุ่มหนึ่งคัดค้าน ประชากรที่คัดค้านเนี่ยเขามองด้วยความกลัวเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อม” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

“ถ้าการแก้ผังเมืองแล้วก็ให้แต่ละพื้นที่ที่เป็นสีต่าง ๆ ที่เราขีดไว้ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สีเขียวพื้นที่ชุมชนอะไรพวกนี้ให้มีโรงงานเพิ่มขึ้นมา เราก็ว่ามันจะทำให้ผังเมืองเอื้อประโยชน์ให้กับโรงงานที่เกิดขึ้นก่อนแล้ว ให้สมบูรณ์มากขึ้น แล้วก็ยังสามารถทำให้โรงงานใหม่ ๆ สามารถเปิดขึ้นได้มากขึ้นอีก เราผลกระทบก็จะตามมา โรงงานที่ 1 มีผลกระทบสัก 1% ถ้ามีโรงงานที่ 2 มาอีก 1% มันก็จะมากขึ้นเป็น 1 2 3 ไปเรื่อย ๆ จากอากาศที่ดีย่อมมันก็จะลดลง ถ้าโรงงานอุตสาหกรรมเยอะขึ้น เราก็ไม่อยากให้ผังเมืองเป็นตัวเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมเข้ามาในพื้นที่สีเขียวจังหวัดนครนายก” (ประสิทธิ์ ลาภา อ้างถึงใน สำนักข่าวสปริงนิวส์, 2558ข)

“เป็นการปลดล็อคโรงงานในเขตพื้นที่ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงสีของผังเมืองเพื่อให้สามารถสร้างโรงงานอุตสาหกรรมได้ โดยเฉพาะพื้นที่สีเขียว และถ้าร่างผังเมืองฉบับนี้ประกาศใช้ได้จะมีโรงงานเข้ามา 260 กว่าโรงงาน และ

มันสามารถเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนนครนายกจากเมืองท่องเที่ยว เมืองเกษตร เป็นเมืองอุตสาหกรรม” (รังสรรค์ ผดุงธรรม อ้างถึงใน MGR Online VDO, 2558)

ร่างผังเมืองฉบับใหม่ที่ได้เพิ่มพื้นที่ที่สามารถสร้างโรงงานอุตสาหกรรมหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต รวมถึงยังกำหนดพื้นที่บางส่วนเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง จึงทำให้ประชาชนมีมุมมองในเชิงที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก

2.3) ปัญหาความต่อเนื่องของการพัฒนาและการวางผังเมืองใหม่ ซึ่งเป็นปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดนครนายกมองว่า เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของคณะผู้บริหารประจำจังหวัดบ่อยครั้ง โดยเฉพาะในตำแหน่งผู้ว่าราชการประจำจังหวัด ทำให้การปกครองการบริหารของจังหวัดไม่มีความต่อเนื่องและความแน่นอนในการสานต่อการการพัฒนาและการวางผังเมืองใหม่ อันส่งผลกระทบต่อผังเมืองใหม่โดยตรง

“การเปลี่ยนผู้ว่าฯมีผลมาก เพราะนครนายกมันเฉลี่ยปีครึ่งหรือ 2 ปีก็เปลี่ยนผู้ว่าฯแล้ว ... อย่างในอดีต ผู้ว่าฯจรัสศรี เป็นผู้ว่าฯเก่า ท่านวางนโยบายท่านเป็นนักผังเมืองเก่า ก่อนที่จะมีเรื่องผังเมืองรวมจังหวัด ท่านกับพระเทพเองก็บอกว่า นครนายกนี่ต้องเป็นเมืองสีเขียวนะ ผู้ว่าฯจรัสศรีท่านก็รับโครงการนี้มา บอกว่านครนายกเป็นเมืองสีเขียว คำขวัญของนครนายกเกิดตอนนั้นด้วยว่า เมืองในที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ ก็ตั้งขึ้นมาเลย แล้วก็ดำเนินการตามนั้นเลย แต่จนมาถึงผู้ว่าฯคนใหม่นี้แหละ ได้มาเปิดให้มีอุตสาหกรรมเข้ามา ” (ฤทธิ์ บินอับดุลเลาะห์, 2560)

ซึ่งปัญหาของกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ในมุมมองของภาคประชาชนทั้ง 3 ข้อข้างต้น ถือเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างมากตามมุมมองของภาคประชาชนซึ่งจำไปสู่ผลกระทบในด้านอื่น ๆ ตามมา โดยจากมุมมองต่อปัญหาของภาคประชาชนดังกล่าวได้นำไปสู่การเสนอแนวทางและข้อเสนอภายหลังเหตุการณ์คัดค้านการแก้ผังเมืองนครนายกของภาคประชาชน

3) แนวทางและข้อเสนอภายหลังเหตุการณ์คัดค้านการแก้ผังเมืองนครนายกของภาคประชาชน

แนวทางและข้อเสนอที่สำคัญของภาคประชาชนต่อกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองใหม่ ประกอบด้วย (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2554; 2560; วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; สมพล จีรพรชัย, 2560; กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2558)

3.1) การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง ทั้งกระบวนการในการร่วมวางวิสัยทัศน์ในการพัฒนาพื้นที่ก่อนที่จะนำไปสู่การกำหนดขอบเขตพื้นที่ประเภทต่าง ๆ ลงในผังเมือง ตลอดจนการให้ประชาชนทุกภาคส่วนทุกพื้นที่ได้มีโอกาสในการร่วมรับฟังและให้ข้อเสนอแนะต่อทุกกระบวนการของการปรับเปลี่ยนผังเมืองฉบับใหม่ รวมถึงการให้ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบในทุก ๆ ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.2) การพัฒนาและการวางพื้นที่สำหรับการพัฒนาในผังเมืองฉบับใหม่ต้องตั้งอยู่บนฐานของแนวคิดในการพัฒนาตามคำขวัญของจังหวัด คือ “นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาที่ประชาชนในจังหวัดนครนายกยอมรับให้เป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัด

3.3) การกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนของคณะผู้บริหารประจำจังหวัด อันเนื่องมาจาก จังหวัดนครนายกเกิดปัญหาของการปรับเปลี่ยนคณะผู้บริหารประจำจังหวัด บ่อยครั้งส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในการพัฒนา จึงทำให้เกิดข้อเสนอในการให้มีการกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนของคณะผู้บริหารประจำจังหวัด

3.4) การบริหารและการดำเนินการในการพัฒนาหรือกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการผังเมืองนั้น ควรยึดถือแผนยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ โดยแผนยุทธศาสตร์ควรมีแผนระยะยาวและแผนระยะสั้นควบคู่กัน ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ยังต้องผ่านการเห็นชอบจากประชาชนในจังหวัด ซึ่งการบริหารและการดำเนินการในการพัฒนาหรือกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ยึดถือแผนยุทธศาสตร์เป็นที่ตั้งจะช่วยในการลดปัญหาการเปลี่ยนทางการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและทำให้ทิศทางของการพัฒนาจังหวัดมีความชัดเจนมากขึ้น

นอกจากประเด็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในเรื่องผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2560 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองและการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกยังได้เชื่อมโยงไปสู่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองฉบับใหม่ที่ถูกคัดค้านจากภาคประชาชน โดยจะกล่าวถึงในหัวข้อที่ 3.2 ต่อไป

3.2 การเคลื่อนไหวในประเด็นการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมของภาคประชาชน

การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกถือเป็นประเด็นปัญหาที่ขัดแย้งกับแนวทางการพัฒนาของจังหวัดนครนายกและขัดแย้งกับความต้องการของภาคประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงภายหลังจากประกาศบังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 และการดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองในช่วงหลังปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ได้เกิดการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่มาจากภาคกลางและจากจังหวัดปราจีนบุรีเข้ามาจังหวัดนครนายกมากขึ้น ซึ่งได้สร้างผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวและวิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ (วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; สมพล จีรพรชัย, 2560)

โดยในสวนประเด็นนี้จะพิจารณาถึงการเคลื่อนไหวในประเด็นการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายก โดยแบ่งประเด็นออกเป็น ประเด็นปัญหาการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกและการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน และประเด็นแนวทางและข้อเสนอของภาคประชาชนต่อปัญหาการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กรณีปัญหาการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกและการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน

การพิจารณาถึงการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกนี้ จะพิจารณาผ่านกรณีของการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดที่เป็นปัญหาต่อพื้นที่สีเขียวและส่งผลกระทบต่อชาวบ้านเป็นสำคัญ โดยกรณีของการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญประกอบด้วย

1.1) กรณีโรงงานยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด เป็นกรณีของโรงงานหนึ่งที่มีการถูกร้องเรียนจากประชาชน โดยโรงงานยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2557 โดยตั้งอยู่บนพื้นที่ หมู่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เป็นโรงงานประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ ที่ได้เข้ามาทำการก่อตั้งโรงงานในเขตพื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัยโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตราย อีกทั้งโรงงานแห่งนี้มีการออกใบอนุญาตตั้งโรงงานที่ขัดกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (2535) ที่ว่า “โรงงานจำพวก 3 ต้องตั้งอยู่ในทำเลและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการอุตสาหกรรมตามขนาดและประเภทหรือชนิดของโรงงาน โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายเหตุรำคาญหรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น” (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560) เพราะ เมื่อมีการสร้างโรงงานแห่งนี้ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ใกล้กับโรงงาน อุทยานพระพิฆเนศ และน้ำตกสาริกา ขณะที่โดยรอบโรงงานไม่มีติดป้ายชื่อข้อความที่ระบุว่าเป็นโรงงานแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังพบว่าการประชาคมหมู่บ้านกับสิ่งที่เกิดขึ้นกลับแตกต่างกัน คือ มีการประชาคมหมู่บ้าน

จะสร้างโรงงานสายไฟฟ้า แต่มีการสร้างโรงงานประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ซึ่งไม่ตรงกับการประชาคมกับชาวบ้านเอาไว้ (สมพล จีรพรชัย, 2560; สำนักข่าว NOW26, 2559)

ผลกระทบของกรณีโรงงานยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด ที่มีต่อชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง อย่างเช่น

- *มลภาวะทางเสียง* หลังจากมีการสร้างโรงงานและประกอบกิจการกลับพบว่าเสียงที่เกิดจากเครื่องจักรในการทำงานเสียงดังลอดออกมาจากโรงงาน ได้สร้างความเดือดร้อนรบกวนแก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงในการดำเนินชีวิตติดต่อกันเป็นเวลานานนับปี โดยชาวบ้านในนามของเครือข่ายพลเมืองนครนายก ได้มีการเรียกร้องจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาตรวจสอบการขยายโรงงานที่อาจไม่เป็นไปตามกฎหมายควบคุมอาคารและกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตเกี่ยวกับโรงงานทั้งทำเลที่ตั้งและสภาพแวดล้อมและลักษณะของอาคาร โดยชาวบ้านชุมชนใกล้เคียงที่ได้รับความเดือดร้อนเรียกร้องต้องการให้กระทรวงอุตสาหกรรมตรวจสอบเกี่ยวกับการขยายโรงงานแห่งนี้ เพราะเดิมทีโรงงานแห่งนี้ได้ยื่นขออนุญาตตั้งโรงงานผลิตสายไฟฟ้าเมื่อปี 2557 มีการทำประชาคมหมู่บ้าน แต่เมื่อสร้างโรงงานจริงกลับกลายเป็นโรงงานประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ มีเครื่องจักรขนาด 2663 แรงม้า และไม่สามารถป้องกันมลภาวะทางเสียงที่รบกวนชุมชนได้ ต่อมากรมควบคุมมลพิษได้เข้าตรวจวัดระดับความดังของเสียงรบกวน พบว่า โรงงานแห่งนี้มีระดับเสียงรบกวน 68 เดซิเบล เอ ซึ่งเกินกว่าระดับเสียงที่ควรจะเป็นคือ 37.8 เดซิเบล เอ และใกล้เคียงกับระดับเสียงดังสูงสุดที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของชุมชนที่กำหนดไว้ที่ 70.87 เดซิเบล เอ โดยเสียงดังที่เกิดจากการประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ภายในโรงงานจะเกิดขึ้นในช่วงเช้าจนถึงกลางคืน ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติได้ ชาวบ้านมีการยื่นเรื่องไปหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ช่วยเหลือแก้ไข แต่หากกลับไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง (สำนักข่าว NOW26, 2559; สมพล จีรพรชัย, 2560)

“เวลาเขาทำทั้งวันทั้งคืนเสียงมันดังมาก เราอยู่ไม่ได้ ที่สำคัญคือเรื่องเสียง
เลยที่ดังจนเราอยู่ไม่ได้” (สมพล จีรพรชัย อ้างถึงใน สำนักข่าว NOW26,
2559)

- *มลภาวะทางน้ำ* นอกจากเสียงดังจากโรงงานที่สร้างความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านในชุมชนแล้ว โรงงานมีการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ติดลำคลองสาธารณะ และมีการใช้ถึงสำเร็จรูปปล่อยน้ำทิ้งน้ำเสียสิ่งปฏิกูลลงคลองสาธารณะโดยตรงซึ่งเป็นสายน้ำที่เชื่อมกับแม่น้ำนครนายก คลองรังสิตใต้ในระยะยาวส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมระบบนิเวศน์เปลี่ยนแปลงไป (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560; สมพล จีรพรชัย, 2560)

“ด้านหลังเป็นลำคลองสาธารณะ ซึ่งเราก็ใช้น้ำใช้อะไร เราารู้สึกว่าไม่
อยากจะใช้” (สมพล จีรพรชัย อ้างถึงใน สำนักข่าว NOW26, 2559)

- แรงสั่นสะเทือนจากโรงงาน แรงสั่นสะเทือนเกิดขึ้นจากเครื่องจักรที่ใช้ปั๊มชิ้นส่วน
รถยนต์ที่มีแรงดันกว่า 2000กว่าแรงแม่ ส่งผลให้สิ่งก่อสร้าง บ้านเรือนของชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง
ได้รับแรงสั่นสะเทือนและก่อให้เกิดรอยร้าวตามฝาผนังบ้าน และบางหลังฝ้าเพดานแตกจนได้รับความ
เสียหาย นอกจากนี้อุทยานพระพิฆเนศที่ตั้งอยู่ก็ได้รับผลกระทบจากแรงสั่นสะเทือนจากโรงงาน
เช่นเดียวกัน พบว่า มีรอยร้าวเกิดขึ้นกับรูปหล่อพระพิฆเนศที่เห็นได้อย่างชัดเจน (สำนักข่าว TNN24,
2558; สมพล จีรพรชัย, 2560)

“บ้างก็เอาช่างมาทำฝ้าใหม่ มาทำเสร็จก็ทิ้งไปประมาณปีกว่า คราวนี้ลงมา
เป็นแผ่นเลย แล้วน้ำก็ไหลโจ๊กเลยถ้าฝนตกอยู่ไม่ได้เลย” (กระดังงา ศรีสวัสดิ์
อ้างถึงใน สำนักข่าว NOW26, 2559)

“คราวนี้มันเกิดขึ้นในลักษณะของแรงสั่นสะเทือนสะสม คือมันนาน ๆ เข้า
ก็จะกัดกร่อนไป เราก็จะเห็นบางที่เป็นรอยร้าวค่อนข้างที่จะชัดเจน แต่ว่าเรา
ก็ไม่อยากบอกว่าเป็นผลมาจากโรงงาน แต่ก็เป็นข้อสังเกตว่าแต่ก่อนไม่มี แต่
ทำไม 2 ปีที่ผ่านมาถึงมี มันน่าจะมีอะไรที่ปกติ” (สว่าง ทองไพ อ้างถึงใน
สำนักข่าว TNN24, 2558)

ประเด็นการเคลื่อนไหวในกรณีโรงงานยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ จำกัด กลุ่มสมาคม
พลเมืองนครนายกถือเป็นกลุ่มภาคประชาชนในจังหวัดนครนายกที่สำคัญที่มีการขับเคลื่อนและ
เคลื่อนไหวในประเด็นนี้ โดยเกิดขึ้นหลังจากโรงงานแห่งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง
อีกทั้งชาวบ้านยังทราบมาอีกว่าโรงงานแห่งนี้ต้องการที่จะขยายพื้นที่โรงงานเพื่อเพิ่มเครื่องจักร ที่มี
แรงเกินกว่าพระราชบัญญัติโรงงานได้กำหนดไว้ และขัดกับกฎกระทรวงผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2555 จึงนำมาซึ่งการรวมตัวออกมาเคลื่อนไหวของชาวบ้านในนามเครือข่ายพลเมืองนครนายก
หรืออีกชื่อหนึ่งคือ สมาคมพลเมืองนครนายก ที่ยื่นหนังสือเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมาย
 อาทิเช่น กรมโรงงาน ที่ต้องการให้เข้ามาตรวจสอบการขยายโรงงานที่อาจไม่เป็นไปตามกฎหมาย
ควบคุมอาคารภายในโรงงาน และกรมควบคุมมลพิษ ที่ต้องการให้เข้าตรวจวัดระดับเสียงที่ตั้งมาจาก
โรงเรียนและแก้ไขที่มาของเสียงดังกล่าว รวมไปถึงยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์
 จันทร์โอชา ที่ต้องการให้เข้ามาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา โดยที่ผ่านมาสำนักรงอุตสาหกรรมจังหวัด
นครนายกได้พยายามเข้ามาแก้ไขปัญหา แต่กลับมีมุมมองหลายเรื่องที่แตกต่างกันจากชาวบ้าน เช่น

ระดับความดังของเสียงยังไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560; สมพล จีรพรชัย, 2560; สำนักข่าว NOW26, 2559)

ขณะที่อนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากร คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าประชุม และได้ข้อสรุปในเบื้องต้นว่าการขออนุญาตตั้งโรงงานในครั้งแรกและการขยายพื้นที่โรงงาน รวมทั้งขยายกำลังการผลิตเครื่องจักรในเวลาต่อมา ยังไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของกฎหมาย และพื้นที่ตั้งโรงงานที่อาจจะขัดต่อผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกที่ประกาศพระราชกฤษฎีกาเอาไว้ ขณะเดียวกันปัญหามลภาวะทางเสียงจากโรงงานยังไม่ได้รับการแก้ไข โดยกรมควบคุมมลพิษได้มีการยืนยันถึงเสียงจากโรงงานที่เกินมาตรฐาน สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวทางอนุกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากรจะมีการสรุปข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก เพื่อให้โรงงานหาทางจัดการปัญหามลพิษทางเสียงและปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องของการอยู่อาศัยร่วมกับชุมชน (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560; สมพล จีรพรชัย, 2560; สำนักข่าว NOW26, 2559)

1.2) กรณีการสร้างโรงงานไฟฟ้าโดยใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเกิดขึ้นจากการที่สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดนครนายก ได้มีหนังสือประสานให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลพระอาจารย์ปิดประกาศเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เป็นการประกอบการพิจารณา ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ให้แก่ กรีนเนอयी เทคโนโลยี นครนายก ซึ่งได้ยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตหรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิง โดยกำหนดให้ผู้ประสงค์จะแสดงความเห็น แจ้งต่อทางสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกทราบ ภายในวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2559 หากพ้นจากกำหนดนี้แล้ว สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก จะได้ดำเนินการพิจารณาต่อไป (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560; สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560)

กลุ่มเครือข่ายพลเมืองนครนายกที่ขับเคลื่อนในภาคประชาชนจึงเล็งเห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา หากมีโรงงานขยะเกิดขึ้นในชุมชนที่จะส่งผลกระทบต่อชาวบ้านทั้งในเรื่องของกระบวนการผลิต ของเสีย ก่อมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียงสถานที่ตั้งโรงงาน และประชาชนทั่วไป อีกทั้งในการขออนุญาตก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะซึ่งมีความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ก็ไม่ได้มีการอธิบายมาในใบประกาศว่าจะนำขยะมาจากพื้นที่ไหนบ้าง และมีกระบวนการคัดแยกหรือเตรียมขยะก่อนเข้าสู่กระบวนการเผาอย่างไร รวมไปถึงอุปกรณ์เตาเผาที่นำมาใช้จะมีอุณหภูมิสูงสุดเท่าไร เนื่องจากการเผาไหม้ขี้นั้นมีโอกาสที่จะเกิดสารพิษอันตรายคือ สารไดออกซิน ซึ่งเป็นสารอันตรายที่ได้รับพิจารณาเป็นสารอันตรายชั้นที่ 1 ซึ่งหมายถึงสารที่มีความเป็นพิษสูงที่สุด และเป็นสารก่อมะเร็ง ซึ่งสารไดออกซิน จะมีผลต่อสุขภาพและพันธุกรรม มนุษย์

และเป็นสารที่สลายตัวยากมีความคงทนยาวนานในสิ่งแวดล้อม สามารถปนเปื้อน สู่บรรยากาศได้ สารนี้สามารถเคลื่อนย้ายไปได้ระยะทางไกลมาก จากอากาศสู่ดิน จากดินสู่น้ำ หรือจากดินสู่พืช และเข้าสู่ร่างกายมนุษย์และสัตว์ในที่สุด อีกทั้งพื้นที่ตำบลพระอาจารย์นั้น เป็นพื้นที่ทางเกษตรที่สำคัญ คือมีการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ปลอดสารพิษเป็นหลักของจังหวัดนครนายก และบริเวณพื้นที่ดังกล่าวยังมีความอุดมสมบูรณ์คือมีลำคลอง ลำธารไหลผ่านพื้นที่ไปสู่ตำบลข้างเคียงอีกหลายเส้นทาง (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560)

จึงนำมาซึ่งการขอคัดค้านจากเครือข่ายพลเมืองนครนายกที่ไม่เห็นด้วยกับการปิดประกาศใบอนุญาตจัดตั้งโรงไฟฟ้าพลังงานขยะ ของบริษัท กรีนเนอียี เทคโนโลยี นครนายก ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก โดยเล็งเห็นว่าเป็นกระบวนการขั้นตอนที่รวบรัดและเร่งรัดจนเกินไป และขอเรียกร้องให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ชะลอเรื่องการพิจารณาออกใบอนุญาตให้กับโรงงานแห่งนี้ และต้องจัดเวที หรือพื้นที่ให้ความรู้แก่ประชาชน จนกว่าประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่จะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนมากเพียงพอก่อนจะเริ่มกระบวนการรับฟังความคิดเห็น (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2560)

นอกจากนี้ทางด้านชาวบ้านใน ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก กว่า 400 คนได้รวมตัวคัดค้านโรงงานไฟฟ้ายะมุลฝอย โดยมีตัวแทนชาวบ้านเข้ายื่นหนังสือเรื่องการคัดค้านการก่อสร้างโรงงานขยะไฟฟ้าโดยใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิง โดยมีนายวรพันธ์ สุวรรณณัฐสรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกเป็นผู้รับเรื่อง เพื่อที่จะดำเนินการและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป สำหรับการรวมตัวคัดค้านครั้งนี้ ได้เกิดขึ้นจากที่ชาวบ้านได้รับข้อมูลข่าวสารในการประกอบกิจการผลิตหรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิงของ บริษัทกรีนเนอียี เทคโนโลยี นครนายก จำกัด ทำให้ประชาชนในตำบลพระอาจารย์และพื้นที่ใกล้เคียงเล็งเห็นถึงผลกระทบที่จะตามมาอย่างมากมาย วิธีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของเกษตรกรหากมีโรงงานขยะไฟฟ้าเกิดขึ้นภายในตำบล จึงมีความเห็นที่ตรงกันในการขอคัดค้านการดำเนินการออกใบรับแจ้งการประกอบกิจการโรงงาน ใบอนุญาตการประกอบกิจการโรงงาน และใบอนุญาตขยายโรงงานของทาง บริษัทกรีนเนอียี เทคโนโลยี นครนายก จำกัด ด้วยเหตุที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติภายใน ต.พระอาจารย์ ด้านชีวิตและความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกร ดังนั้นประชาชน ต.พระอาจารย์จึงขอคัดค้านการพิจารณาขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการผลิตและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าโดยใช้ขยะมูลฝอยเป็นเชื้อเพลิง (มติชนออนไลน์, 2559)

“ชาวบ้านไม่ต้องการโรงงานในจังหวัดนครนายก แล้วที่นี้ฝั่งเมืองที่แก๊ซก็
ปนอุตสาหกรรมเป็นร้อย ๆ ชนิดเลยให้เข้ามาอยู่ในจังหวัดนครนายก ผลการ
ประชุมในวันที่ 29 ของคณะที่ปรึกษาฝั่งเมืองสร้างความไม่พอใจแก่ชาวบ้าน

คืออนุญาตให้สร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลและโรงไฟฟ้าชีวภาพได้ ที่นี้คำว่าโรงไฟฟ้าชีวมวลชีวภาพเนี่ย ชีวภาพก็คือโรงงานไฟฟ้าขยะนั่นเอง แต่เขาไม่ใช่คำที่ตรงไปตรงมา ถ้าชาวบ้านรู้เขากลั้วว่าต่อต้าน ซึ่งในโรงไฟฟ้าชีวมวลชีวภาพทั้งหลาย มันเกิดปัญหาก็คือว่า คิววันที่เกิดขึ้นมามันก็พุ่งไป นอกจากคิวแล้ว ถ้ามันเผาไหม้ไม่หมดมันก็กลายเป็นมลพิษที่เกิดขึ้นมาได้ แล้วก็ซ้ำร้ายกว่านั้นก็คือว่า บางวันที่ไม่มีเชื้อเพลิงพอ อาจจะเอาถ่านหินใส่เข้าไปได้ด้วย มันก็จะกลายเป็นโรงไฟฟ้าถ่านหินโดยปริยาย อันนี้ชาวบ้านก็กังวลใจ ไม่กล้าที่จะยอมรับข้อนี้” (สุธี รัตนมงคลกุล อ้างถึงใน MGR Online VDO, 2558)

1.3) กรณีการสร้างฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่ เป็นกรณีของการก่อสร้างฟาร์มหมูและไก่ขนาดใหญ่ที่บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในขนาดเนื้อที่มากกว่า 100 ไร่ ซึ่งถือเป็นฟาร์มไก่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ทำให้เกิดความกังวลของชาวบ้านต่อการสร้างฟาร์มไก่ขนาดใหญ่ที่จะเป็นการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำลายบรรยากาศการท่องเที่ยว และที่สำคัญของเสียจากฟาร์มอาจส่งกลิ่นเหม็นและไหลลงแหล่งน้ำต้นทุนที่ใช้ในการทำประปาหมู่บ้านได้ (แจลัม ทรัพย์มูล, 2560; สุชาติ ศรีไพบูลย์, 2556; ThaiPBS, 2555)

“ที่นาที่อยู่รอบ ๆ เขาก็เสียหายนะ เขาก็พยายามไปแจ้งศูนย์ดำรงธรรมไปแจ้ง เพราะ มันก็ทำประชาคม ประชาคมก็ฝากผู้ใหญ่ไปยื่น แล้วก็เห็นว่าดำเนินการแต่ดำเนินการไปแค่นั้นเราก็ไม่รู้ แต่มันก็ยังมีการยื่นอยู่ ... ก่อนหน้านี้ที่แรกมันมีขยะที่คนงานเอามาทิ้งแต่ขยะรู้สึกว่าเขาจัดให้มันอยู่ในขอบเขตได้ ขยะภายในเขานะ แต่เรื่องกลิ่นนี่มัน ลำบากใจ เห็นเขามาพูดให้ฟังนะ แล้ววันนั้นผมไปนั่งอยู่บ้านเล็ก มันไปทำบ่ออยู่ตรงต้นตาลนะ แถวต้นตาล แถบนั้นแถบถนนฝั่งซ้าย ตอนเย็น ๆ โอ้โฮ กลิ่นมาที่เราเวียนหัวเลย แล้วเล็กก็บอกเนี่ยตอนเย็น ๆ ทุกวัน” (แจลัม ทรัพย์มูล, 2560)

ในกรณีดังกล่าว ได้มีการเคลื่อนไหวจากชาวบ้านหมู่ 3 ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เกือบ 200 คน เดินทางเข้าร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกเพื่อยื่นหนังสือร้องคัดค้านไม่ให้มีการก่อสร้างฟาร์มไก่ขนาดใหญ่ โดยการเคลื่อนไหวดังกล่าวได้นำไปสู่ข้อสรุปจากการประชุมระหว่างประชาชนชาวบ้านหมู่ 3 ตำบลสาริกากับผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกพร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 3 ประเด็นหลัก คือ (สุชาติ ศรีไพบูลย์, 2556)

- ชาวบ้านห่วงเรื่องมลภาวะที่จะเกิดขึ้น ผู้ประกอบการต้องชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาดูให้สอดคล้องว่า สิ่งเหล่านี้ที่เกิดขึ้นผิดหรือไม่

กฎหมายล่าหลังหรือไม่ ถ้าล่าหลังจะทำยังไง ความเดือดร้อนตรงนี้จะแก้ไขยังไง จะปิดชั่วคราวได้หรือไม่

- เชิญกระทรวงอุตสาหกรรมมาดูว่า เข้าข่ายเป็นโรงงานหรือไม่ เลียงหรือเปล่า ถ้าเข้าข่ายโรงงานต้องศึกษาผลกระทบ ทำประชาคมหรือไม่ ถ้าไม่ผ่านประชาคมและสร้างได้อย่างไร ใครอนุมัติ แล้วคิดว่าตอนนั้นไม่เป็นโรงงานแล้วมาทำประชาคมทำไม ผู้ประกอบการต้องตอบให้ได้

- ผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักนายกรัฐมนตรี ตัวแทนที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ของชาวบ้านต้องเชิญมา รวมถึงเชิญ NGO มาร่วมรับฟังด้วย ข้อเสนอในที่ประชุมระหว่าง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชาวบ้านหมู่ 3 ตำบลสาริกา ที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งจะจัดให้มีการประชุมใหญ่อีกครั้ง โดยเชิญหน่วยงานระดับกระทรวง จากส่วนกลาง คือ กระทรวงอุตสาหกรรม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักนายกรัฐมนตรี, ผู้ประกอบการ, ชาวบ้านที่มีส่วนได้ส่วนเสีย, NGO และจังหวัด ร่วมประชุมกันเพื่อหาทางออกและข้อยุติในปัญหานี้

อย่างไรก็ตาม กรณีการสร้างฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครนายกก็ยังคงได้รับความสนใจและความกังวลจากประชาชนในจังหวัด เนื่องจาก แนวโน้มของการขยายตัวของฟาร์มปศุสัตว์เดิมที่มีมากขึ้นและที่เข้ามาใหม่ก็มีมากขึ้น ทำให้เกิดความกังวลถึงกระบวนการในการตรวจสอบการอนุญาตการสร้างฟาร์ม และผลกระทบที่จะตามมา ซึ่งภาคประชาชนเห็นว่าควรที่จะมีการทำประชาคมตีหรือประชาคมของชุมชนก่อนที่จะมีการสร้างฟาร์มใหม่เกิดขึ้น (สุชาติ ศรีไพบูลย์, 2556; แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560)

2) แนวทางและข้อเสนอของภาคประชาชนต่อปัญหาการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายก

จากกรณีปัญหาการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกและการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนทั้ง 3 กรณี ได้นำไปสู่แนวทางและข้อเสนอของภาคประชาชนต่อปัญหาการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครนายกที่สำคัญ ประกอบด้วย (แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560; สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560; วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; สมพล จีระพรชัย, 2560)

2.1) การกำหนดพื้นที่จังหวัดนครนายกให้เป็นพื้นที่ควบคุมไม่ให้มีการดำเนินการของกิจการที่เป็นอุตสาหกรรมหนักในพื้นที่ โดยเน้นกำหนดให้พื้นที่จังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่ที่เน้นการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนในกรณีของโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้มีการดำเนินการก่อสร้างแล้ว ต้องมีการพิจารณาถึงข้อกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการขยายตัวหรือส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและประชาชน

2.2) การแก้ไขปัญหาขยะด้วยการทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหามลพิษแทนที่ด้วยการสร้างโรงไฟฟ้าที่ใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง โดยแนวทางดังกล่าวได้มีความพยายาม

นำเอาขยะไปทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ โดยให้สภาเกษตรกรเป็นผู้ทำ ซึ่งปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตออกมาได้จะนำไปจำหน่ายแจกให้กับประชาชนเกษตรกรในจังหวัดนครนายกได้ใช้

2.3) การเกิดขึ้นหรือการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีการทำการตรวจสอบความคิดเห็นของชาวบ้านหรือประชาชนในพื้นที่โดยรอบถ้วน เพื่อเป็นการทำให้ประชาชนได้รับทราบและให้ความคิดเห็นต่อโรงงานหรือฟาร์มปศุสัตว์ที่จะเกิดขึ้น รวมถึงต้องมีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่เกิดขึ้นจากภาครัฐและภาคประชาชนในพื้นที่ในการทำการตรวจสอบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของโรงงานหรือฟาร์มปศุสัตว์

3.3 การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่เกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ

ประเด็นดังกล่าวในเรื่อง การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่เกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐนี้ จะแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนากับปัญหาการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เกษตรในจังหวัดนครนายก

ดังที่กล่าวไปในหัวข้อการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายกทั้งประเด็นเกี่ยวกับผังเมืองและการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาการพัฒนาที่สำคัญที่ได้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เกษตรในจังหวัดนครนายก อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากประเด็นทั้งสองข้างต้นแล้ว ประเด็นเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกิดขึ้นจากรัฐส่วนกลางก็เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจาก การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจากส่วนกลางได้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาให้กับภาครัฐในส่วนท้องถิ่นให้มีการนำไปปฏิบัติหรือดำเนินการตอบสนองต่อการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ขาดการพิจารณาลักษณะเฉพาะของพื้นที่หรือสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ อันนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับบริบทสภาพแวดล้อมจริงของพื้นที่ เช่น กรณีของยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองในจังหวัดนครนายกของรัฐบาลส่วนกลาง ทั้งนโยบายเมืองใหม่ เมืองนำอยู่ หรือจังหวัดอัจฉริยะ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่และความต้องการของประชาชนในพื้นที่หลายกลุ่ม (สำนักข่าวสปริงนิวส์, 2558ข)

โดยปัญหาของยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองในจังหวัดนครนายกของรัฐบาลส่วนกลางที่เห็นได้ชัดเจน คือ การทำให้พื้นที่จังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่รองรับการพัฒนาจากจังหวัดกรุงเทพฯ และปริมณฑล ทั้งภาคธุรกิจ บริการ การท่องเที่ยว ที่อยู่อาศัย รวมถึงอุตสาหกรรม ส่วนหนึ่งได้นำไปสู่

สาระสำคัญของการจัดวางและแก้ไขผังเมืองดังที่กล่าวไปข้างต้น ที่จะขยายพื้นที่ให้โรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาตั้งภายในจังหวัดนครนายกแล้ว สาระสำคัญข้อความในกฎกระทรวงในเรื่องของพื้นที่ที่อยู่อาศัย ที่ได้เปลี่ยนข้อกำหนดความสูงของอาคารเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนสามารถสร้างอาคารสูงได้มากขึ้นซึ่งไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดที่มีอยู่เดิม อีกทั้งยังมีการขยายพื้นที่และความต้องการที่จะแก้ไขพื้นที่สีเขียวทำให้เปลี่ยนเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อให้สอดคล้องกับมติของคณะที่ปรึกษาผังเมือง ที่ต้องการจะแปลงสภาพพื้นที่สีเขียวให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุชาวต่างชาติที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตามข้อตกลงการค้าเสรีที่รัฐบาลได้ทำไว้ (วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; สำนักข่าวสปริงส์นิวส์, 2558ข)

ซึ่งผลของยุทธศาสตร์จะทำให้จังหวัดนครนายกเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเมือง มากกว่าพื้นที่สีเขียว ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เน้นการพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการเป็นพื้นที่การผลิตภาคการเกษตรที่สำคัญของประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นการพัฒนาส่วนหนึ่งที่ประชาชนต้องการและอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักข่าวสปริงส์นิวส์, 2558ข)

“การปลดล็อคความสูงของอาคาร ซึ่งมันจะนำไปสู่กระบวนการการสร้างอาคารชุดได้ แล้วนโยบายข้างหน้าที่คือว่า ตอนนี้มีแนวโน้มว่าจะนำผู้สูงอายุจากญี่ปุ่นเข้ามาอยู่ในนครนายก เพราะว่าภูมิอากาศของนครนายกเหมาะที่จะรักษาในเรื่องของสุขภาพ ดังนั้นมันก็จะเกิดอาคารชุด หมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ตามมาอย่างมหาศาล” (รังสรรค์ ผดุงธรรม อ่างถึงใน สำนักข่าวสปริงส์นิวส์, 2558ข)

“พื้นที่ผลิตผลไม้ให้นครนายก กันไว้ไม่ให้การใช้ที่ดินอื่นเข้ามาแทรก ไม่งั้นมันสมมติว่า มีการจัดสร้างบ้านจัดสรร สวนผลไม้ก็จะหายไป เหมือน นนทบุรีมันมีสวนทุเรียนหาย เนี่ยเพราะว่าไม่ได้กันไว้แต่แรกไง” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

“มีการขยายพื้นที่ ที่จะให้มีคนเข้ามาอาศัยได้มากขึ้น เพราะปัจจุบันจังหวัดนครนายกได้กลายเป็นชุมชนผู้สูงอายุ ที่ต้องการให้ผู้สูงอายุชาวต่างชาติเข้ามาพักอาศัย ซึ่งทำให้ชาวนครนายกไม่พอใจและไม่ต้องการให้มีคนเข้ามาพักอาศัยในจำนวนที่มากกว่าปกติ แต่เพียงแค่ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติเอาไว้” (สุธี รัตนมงคลกุล อ่างถึงใน MGR Online VDO, 2558)

2) การเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน

การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่เกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ สามารถแบ่งประเด็นการเคลื่อนไหวออกได้เป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย

2.1) การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเพื่อการอนุรักษ์ป่าและแหล่งน้ำ นอกเหนือจากจะเคลื่อนไหวในด้านการคัดค้านสร้างความเร็วสูง สร้างสิ่งแวดลอมที่ก่อให้เกิดมลพิษในจังหวัดแล้ว กลุ่มเครือข่ายพลเมืองนครนายกยังมีการขับเคลื่อนเรื่องของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เพราะจังหวัดนครนายกได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีพื้นที่ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารจำนวนมากที่ไหลลงมาสู่จังหวัดนครนายก โดยการเข้าไปปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนด้วยการพูดคุยและการทำกิจกรรม อาทิเช่น การทำโครงการปลูกต้นกล้าป่าชายขอบ มีการแสดงละครและเล่านิทาน โดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเรื่องของธรรมชาติเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกที่จะรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจุบันกลุ่มเครือข่ายพลเมืองขับเคลื่อนและปลูกฝังเยาวชนภายใต้กิจกรรม “โครงการหนังสือเพื่อรัฐ” ที่ในระยะเวลา 1 เดือนจะหนังสือไปตั้งที่หอสมุดของโรงเรียนจำนวน 1 ชุด 40 เล่ม เป็นชุดหนังสือการ์ตูนสอดแทรกแนวธรรมชาติเข้าไป เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนให้มีสำนึกรักน้ำ รักป่า นอกจากนี้ยังมีการทำกิจกรรมออกค่าย ที่นำเยาวชนเข้าไปทำกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ดูแลป่าต้นน้ำ การทำความรู้จักอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ รวมถึงคุณประโยชน์ที่ชาวนครนายกทุกคนได้รับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อาทิเช่น น้ำ และอากาศที่บริสุทธิ์ ซึ่งโครงการดังกล่าวยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนพื้นที่สีเขียวอีกหนึ่งทาง (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2561; วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561; ฤทธิ บินอับดุลเลาะห์, 2560)

“พยายามจะใช้วิธีเข้าไปพูดคุย เข้าไปหาเด็ก หาเยาวชนระดับประถมศรึบ เพื่อไปปลูกฝัง เราทำโครงการปลูกต้นกล้าป่าชายขอบกัน เอน้อง เด็กจากโรงเรียนมัธยมเนี่ยศรึบไปแสดงละคร ไปเล่านิทาน ไปกิจกรรมที่มันเกี่ยวกับเรื่องของธรรมชาติ สิ่งแวดลอมให้เขาได้เรียนรู้อะไรพวกนี้ ผ่านกิจกรรมสันตนาการบ้าง กิจกรรมศิลปะ” (ฤทธิ บินอับดุลเลาะห์, 2560)

“เอาเด็กทั้งจังหวัดขึ้นไปทำค่าย ไปช่วยๆกัน ก็ดูแลป่าต้นน้ำ เพราะยังไ้เนี่ย คือเด็ก คือนครนายกนะ มันต้องรู้จักเขาใหญ่ มันก็ต้องรู้ว่าเขาใหญ่ให้อะไรกับพวกเขา กับตั้งแต่ปู่ย่าตายายเขา จนกระทั่งถึงลูกถึงหลาน เขานั้นอยู่ในสภาพไหน ปัจจุบันอยู่ในสภาพไหน เขาสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยน้ำสะอาด

อากาศบริสุทธิ์ฟรีจากเขาใหญ่อยู่ใหม่ ก็เป็นตัวเสริมในพื้นที่สีเขียวอยู่อีกทาง” (ฤทธิ บินอับดุลเลาะห์, 2560)

2.2) การสร้างความมั่นคงทางอาหารและการทำพื้นที่เกษตรอินทรีย์ สำหรับภาคการเกษตร กลุ่มเครือข่ายพลเมืองนครนายกมีการส่งเสริมและขับเคลื่อนในเรื่องของเกษตรอินทรีย์ภายใต้การเปิดตลาดรองรับสินค้าส่งออกเป็น Lemonfarm กับ Greenet เป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก ซึ่งตลาดที่จะรองรับสินค้าการเกษตรของนครนายกนั้นจะต้องเป็นเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการตรวจรับรอง ภายใต้ระบบ PGS กับที่เป็น international คือ IFOAM USDA และในขณะเดียวกันรัฐบาลได้ผุดนโยบายการทำเกษตรอินทรีย์ในแต่ละจังหวัด จึงทำให้มีการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์มากขึ้น สำหรับจังหวัดนครนายกมีการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ภายใต้การนำของคุณเมฆินทร์ ทาคำห่อ สมาชิกกลุ่มเครือข่ายพลเมืองนครนายกที่ต้องการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ภายในจังหวัดนครนายกด้วยตัวเอง ด้วยการเปิดตลาดรองรับสินค้าการเกษตร โดยมีเป้าหมายที่จะเปิดตลาดรองรับสินค้าเพื่อส่งออกแก่ รีสอร์ท ซึ่งมีอยู่จำนวนมากในพื้นที่นครนายก โรงพยาบาลที่ต้องการผักปลอดสารพิษ และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โครงการดังกล่าวถือว่าเป็นการส่งเสริมสินค้าภาคการเกษตรให้มีผลผลิตและตลาดที่รองรับมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาให้จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีความมั่นคงทางอาหารและเป็นแหล่งผลิตอาหารของประเทศไทย (สมาคมพลเมืองนครนายก, 2561; เมฆินทร์ ทาคำห่อ, 2560; ฤทธิ บินอับดุลเลาะห์, 2560)

“เกษตรอินทรีย์เกิดได้ต้อง ที่แนะนำ ผมแนะนำก็คือ เอาตลาดนำนะครับ เอาตลาดนำ ที่ได้มาขับเคลื่อนในนครนายกเนี่ย เราก็มียตลาด มีตลาดรองรับ ตลาดที่เราส่งเป็น เออ Lemonfarm กับ Greenet ก็เป็นเครือข่ายอะครับ เราเรียกเป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก” (เมฆินทร์ ทาคำห่อ, 2560)

2.3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยววิถีชุมชนโดยชุมชน จังหวัดนครนายกถือเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวนมากในจังหวัด อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติแล้ว วิถีของชาวบ้านในแต่ละชุมชนในจังหวัดนครนายกก็ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจำนวนหนึ่ง เนื่องจาก การพัฒนาของความเป็นเมืองที่ยังมีไม่มาก ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนยังคงไว้ซึ่งรูปแบบเดิมอยู่ (แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560; ขวลิต ภูมิ, 2560)

การขับเคลื่อนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนหนึ่งได้รับการส่งเสริมการพัฒนาจากภาครัฐ เช่น การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวรอบเขื่อนขุนด่านฯ หรือโครงการขุนด่านแลนด์ แต่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนในจังหวัดนครนายกจึงยังไม่ได้รับการสนับสนุนมาก จึง

ทำให้มีกลุ่มภาคประชาชนได้เคลื่อนไหวและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและการบริหารจัดการโดยตัวภาคประชาชนทั้งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน ดังเช่น กรณีของชาวบ้านอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก โดยเริ่มจากการเข้าไปสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้านในชุมชนและเสนอต่อจังหวัด เพื่อทำการจัดตั้งและเปิดตลาดให้แก่ชาวบ้านนา ซึ่งการเปิดตลาดน้ำบ้านนานี้ยังส่งผลดีต่อโครงการเกษตรอินทรีย์ที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ในขณะนี้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการเกษตรที่จะอยู่ได้และทำให้เกษตรกรอยู่ได้จากการเปิดตลาดน้ำ รองรับการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน อีกทั้งการเอาสินค้าการเกษตรบางชนิดมาแปรรูปเพื่อเพิ่มราคาให้แก่ผลผลิต อาทิเช่น ดอก อบแห้ง ตากแห้ง และฉาบ นอกจากนี้พื้นที่ ตำบลดอนยอ และตำบลท่าทราย อำเภองครักษ์ ก็เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวระบบเชิงนิเวศน์โดยมีศูนย์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีการนำสวนผลไม้มาจัด รวมถึงพื้นที่ดังกล่าวยังมีสวนมะยงชิดซึ่งเป็นผลไม้ประจำจังหวัดนครนายก ที่ปลูกริมลำคลองทั้ง 2 ฝั่ง ซึ่งสามารถต่อยอดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ภายในชุมชน และเมื่อถึงฤดูกาลมะยงชิด จะมีการนำเที่ยวโดยการล่องเรือไปตามลำคลองเพื่อนำนักท่องเที่ยวชมสวนมะยงชิด ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างรายได้อีกช่องทางหนึ่งให้แก่ชาวบ้านในชุมชน (แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560; ชาลิต ภูมิ, 2560; เมฆินทร์ ทาคำห่อ, 2560)

“ผมนอกจากเกษตรอินทรีย์แล้วเนี่ย ผมก็จะเคลื่อนท่องเที่ยวชุมชนด้วย ตลาดน้ำบ้านนาครับปัจจุบัน ตลาดน้ำบ้านนาคือตัวเองอยู่ใกล้บ้านนา แล้วไปมอง ประเมินด้วยตัวเองว่า เฮ้ย มีประสิทธิภาพ ตอนแรกก็ไปเสนอผู้นำชุมชนก่อน ผู้นำชุมชนก็ไม่เอา เพราะเขาก็มีผลประโยชน์ของเขาอยู่ ก็ไปลองฟังเสียงชาวบ้าน ชาวบ้านก็สนใจเอา ก็เลยไปเสนอจังหวัด จังหวัดบอกมีงบ ก็เลยเปิดตลาดให้ ก็เลยมีการขับเคลื่อนอยู่ตอนนี้” (เมฆินทร์ ทาคำห่อ, 2560)

“ตำบลท่าทรายกับ ตำบลดอนยอ คือ คนที่ถ้ามาติดต่อจังหวัด จังหวัดก็จะนำเที่ยว เพราะมันมีถนนจากท่าทรายมาเลย เลาะตามคลองแบบนี้ เลาะเรื่อยมาเลย เลาะเรื่อยมา ไปได้ทั้ง 2 ฝั่ง ถ้าคุณมาฝั่งนี้มันจะมีสวนเยอะ ถ้ามาจาก ตำบลท่าทราย เนี่ยฝั่งนี้มันจะมีสวนเยอะ สวนมะยงชิดอะไรเหล่านี้ ก็จัดการท่องเที่ยวระบบเชิงนิเวศ” (แฉล้ม ทรัพย์มูล, 2560)

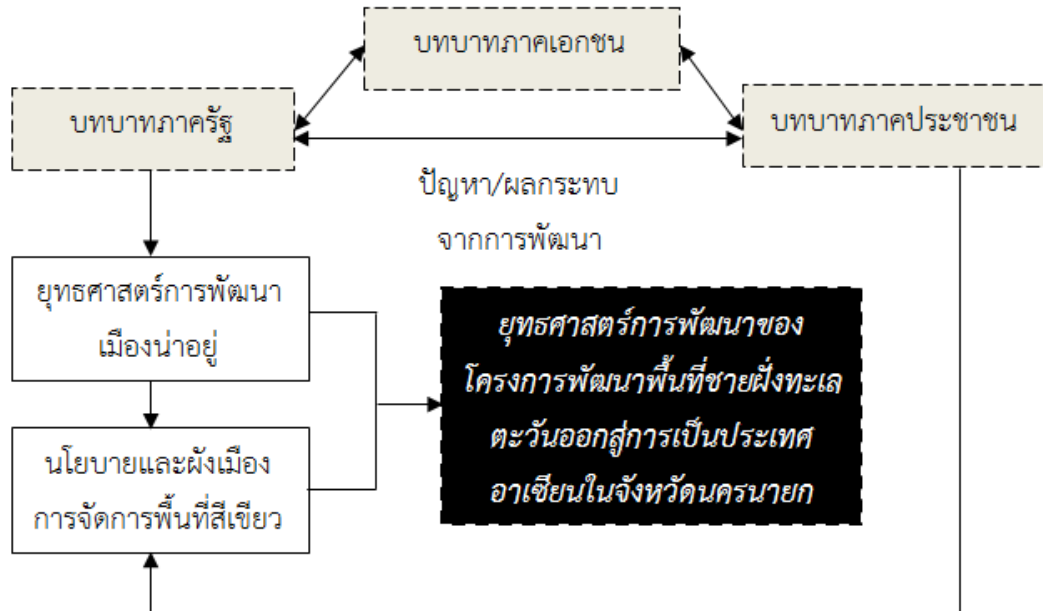
ดังนั้น หากพิจารณาภาพรวมเกี่ยวกับมุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายกแล้ว เป้าหมายสำคัญของภาคประชาชนนครนายก คือ ความพยายามในการรักษาพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกไว้ให้มากที่สุด โดยยอมรับให้มีการพัฒนาที่

เป็นไปตามคำขวัญประจำจังหวัด คือ “นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” ซึ่งประชาชนนครนายกถือว่าสามารถเป็นฐานความคิดในการพัฒนาจังหวัดนครนายกให้ดีขึ้นได้ โดยการเคลื่อนไหวที่สำคัญ ประกอบด้วย การคัดค้านและเรียกร้องให้ยกเลิกร่างแก้ไขผังเมืองฉบับใหม่ ที่เพิ่มพื้นที่เมืองและพื้นที่อุตสาหกรรมอันเป็นการลดพื้นที่สีเขียวของจังหวัด และยังมีกรรวมตัวกันเป็นสมาคมพลเมืองนครนายกของกลุ่มภาคประชาชนต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมสำหรับการพัฒนาจังหวัดนครนายกในประเด็นต่าง ๆ รวมถึงเฝ้าระวังปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมของชาวจังหวัดนครนายก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นกิจการที่ขัดต่อความคิดหลักในการพัฒนาจังหวัดนครนายกของภาคประชาชน

โดยสรุป การศึกษาในส่วนของบทที่ 4 ว่าด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก จะพบว่า การเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกของแต่ละภาคส่วนในจังหวัดนครนายกยังมีทิศทางที่แตกต่างกันในบางประเด็น เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจ ภาครัฐและเอกชน ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดบนฐานของการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองและการผลิตแบบภาคอุตสาหกรรม ส่วนภาคประชาชนยังคงต้องการรักษาไว้ซึ่งความเป็นพื้นที่สีเขียวของจังหวัด โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจผ่านภาคการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีชุมชน รวมถึงภาคเกษตรกรรม ที่เป็นภาคเศรษฐกิจที่ไม่สร้างผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครนายก อย่างไรก็ตามก็มีแนวความคิดและมุมมองต่อการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันในบางประเด็น อย่างการพัฒนาให้จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือจังหวัดน่าอยู่ที่เน้นการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นประเด็นที่หลายภาคส่วนต้องการพัฒนาให้กลายเป็นเป็นหนึ่งในประเด็นการพัฒนาที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดนครนายกภายหลังจากการเข้าสู่การเป็นสมาชิกอาเซียนและในฐานะหนึ่งในจังหวัดที่เชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

ภาพรวมของการศึกษาในส่วนของบทที่ 4 ว่าด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก สามารถพิจารณาได้จากรูปภาพที่ 4.8

รูปภาพที่ 4.8 การเคลื่อนไหวเพื่อยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก

บทที่ 5

ทางเลือกใหม่ทางยุทธศาสตร์ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวแบบยั่งยืน

การศึกษาวิจัยเรื่อง การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม ในส่วนของบทนี้จะเป็นการพิจารณาถึงแนวทางเลือก (alternative) ใหม่ทางยุทธศาสตร์ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวแบบยั่งยืนของจังหวัดนครนายก โดยจะแบ่งการพิจารณาถึงแนวทางเลือกออกเป็น ทางเลือกที่เป็นข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่ (fieldwork) และทางเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผ่านแนวคิดเศรษฐกิจการเมืองสีเขียวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืน: ข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่

การพิจารณาถึงทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืนในจังหวัดนครนายก ในส่วนนี้จะพิจารณาจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการลงพื้นที่ทั้งจากการสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกทั้งภาครัฐและภาคประชาชน โดยข้อเสนอแนะทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืนของจังหวัดนครนายกที่ได้รับจากการลงพื้นที่ ประกอบด้วยข้อเสนอที่สำคัญ ดังนี้

1.1 การพัฒนาบนฐานแนวคิดการพัฒนาของจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นแนวคิดที่ประชาชนหลายภาคส่วนยอมรับ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนจากคำขวัญประจำจังหวัดนครนายก “นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” คำขวัญดังกล่าวสำหรับประชาชนในจังหวัดนครนายกถือเป็นทั้งแนวคิดการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนาจังหวัด ข้อเสนอแนะของการพัฒนาจังหวัดนครนายกในส่วนนี้ จึงเป็นข้อเสนอแนะในลักษณะที่ต้องการให้จังหวัดนครนายกยังคงไว้ซึ่งการพัฒนามรดกฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัด ไม่ว่าจะป่าน้ำ ภูเขา น้ำตก ฯลฯ ซึ่งจังหวัดนครนายกสามารถเป็นจังหวัดที่รักษาสภาพอากาศที่ปราศจากมลพิษได้ อันเป็นทิศทางของแนวคิดการพัฒนาที่แตกต่างไปจากแนวคิดการพัฒนาสู่ความเป็นเมือง (urbanization) หรือการพัฒนาสู่สังคมอุตสาหกรรม (industrialization)

การพัฒนาโดยมีเป้าหมายของการเป็นเมืองที่ปราศจากมลพิษหรือเมืองที่ยังคงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์นี้ อาจเน้นการสร้างมาตรการหรือกลไกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยอาจมีการบริหารจัดการที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นธรรมมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure) ที่ส่งเสริมให้การพัฒนาเมืองและทรัพยากรธรรมชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

“การพัฒนาจังหวัดควรยังคงไว้ซึ่งการพัฒนาตามที่คำขวัญได้ระบุไว้ เพราะมันแสดงให้เห็นถึงความเป็นจังหวัดนครนายก” (วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561)

“องค์ประกอบเมืองน่าอยู่ มี 5 องค์ประกอบหลัก ๆ ที่ต้องจัดการ คือ หนึ่ง ต้องมีการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล สอง โครงสร้างพื้นฐานต้องมีพร้อมเพียงพอ ไฟฟ้า ถนน น้ำประปา สื่อสาร พวกนี้ตรงเตรียมพร้อม สาม เรื่องของสังคมต้องทำให้สังคมอบอุ่นให้ได้ ต้องเข้มแข็งทำไงก็ได้ให้คนในสังคมอบอุ่นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและเข้มแข็งด้วย มีภูมิด้านทาน สี เศรษฐกิจดีต้องมีงานทำมีรายได้ ส่งเสริมการทำงานให้มีรายได้ ห้า ต้องมีสิ่งแวดล้อมที่ดี หลักทั้งห้านี้เป็นหลักของ องค์การอนามัยโลก WHO ขณะนี้เมืองน่าอยู่เป็นทิศทางของนครนายก เรากำลังทำอยู่ แต่ติดปัญหาอยู่หลายปัจจัย อย่าง ข้อที่หนึ่ง การบริหารจัดการที่ดี เรายังมีการคอร์รัปชั่นเยอะ ในโครงการก่อสร้างต่าง ๆ มีได้โต๊ะเยอะ งบการบริหารท้องถิ่นจะทำอะไรจะถูกถามเรื่องส่วนแบ่งก่อน” (สมชาย เดชะพรหมพันธุ์, 2560)

นอกจากนี้ กรณีของอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ภาครัฐและภาคเอกชนผู้ประกอบการผลิตภาคอุตสาหกรรมควรมีการดำเนินการเพื่อเข้าระบบการจัดระดับมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Standards Organization) หรือระบบ ISO ก่อนการมีการดำเนินการผลิต

1.2 การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดแผนการพัฒนาและผังเมืองของจังหวัด อันเนื่องจากปัญหาที่ผ่านมาของความขัดแย้งในแผนการพัฒนาและผังเมืองของจังหวัดส่วนหนึ่ง เกิดจากการที่กระบวนการในการกำหนดหรือวางแผนยังขาดขั้นตอนในการสร้างและส่งเสริมโอกาสการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมและขาดความเข้าใจต่อการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น และนำไปสู่ความขัดแย้งจากการพัฒนาที่เกิดขึ้น ดังนั้น การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนด การดำเนินการ รวมถึงการตรวจสอบโดยภาคประชาชนต่อแผนการพัฒนาและผังเมืองที่เกิดขึ้น จะช่วยในการลดความขัดแย้งจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นน้อยลง และประชาชนสามารถรับมือพร้อมทั้งปรับตัวกับการพัฒนาที่เกิดขึ้นได้ เช่น การบริหารจัดการน้ำในจังหวัดนครนายก หากมีการบูรณาการประโยชน์กับทุกภาคส่วนทั้งการเกษตรและการท่องเที่ยว และ

ให้ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการด้วย ก็จะทำให้สามารถยกระดับการใช้ทรัพยากรน้ำของภายในจังหวัดได้ดียิ่งขึ้น

“กระบวนการการพัฒนาต้องเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วม ทุกเวทีที่มีการรับฟังความคิดเห็นต้องมีการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านทุกคนเข้าไป ไม่ใช่เพียงแต่คนเฉพาะบางกลุ่ม” (วิโรจน์ น้อยสำเนียง, 2561)

“ส่วนใหญ่ถ้าไม่มีภาคประชาสังคมหรือชาวบ้านลุกขึ้นมาเนี่ย เขาก็ไหลนะ ไหลตามทุน เพราะ ส่วนใหญ่คนที่เป็นข้าราชการเนี่ยนะ เขาไม่ใช่คนนครนายกนะ เขาคคนที่อื่น เขาไม่ได้มาสนใจว่าจะอยู่กันยังไงต่อไปใช้ไหม มันก็ได้ผังเมืองทำเป็นข้อมูล ชุมชน ชาวบ้าน ประชาสังคมก็ไปมีส่วนร่วม ถ้าปล่อยด้านเดียวก็จะไหลไปนะ” (ชวลิต ภูมิ, 2560)

โดยในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว กลุ่มสมาคมพลเมืองนครนายกกระบุถึงเป้าหมายที่ชัดเจนในการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ หากจังหวัด มีการประชุม กำหนดแนวนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับประชาชนจังหวัด นครนายก หรือการแต่งตั้งคณะทำงานชุดต่าง ๆ ขอให้เครือข่ายพลเมืองนครนายกและสมาคมพลเมืองนครนายกมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อภาคประชาสังคมเข้าไปร่วมทำหน้าที่ด้วย หรือหากมีการปรับปรุงผังเมืองนครนายก พ.ศ. 2555 ขอให้มีการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจนและ เครือข่ายพลเมืองนครนายกกับสมาคมพลเมืองนครนายก ขอมีส่วนร่วมในการพิจารณาหากมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เกิดขึ้น

1.3 การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยววิถีชุมชน โดยเป็นความพยายามในการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจในกลุ่มการท่องเที่ยวทั้งใน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตามธรรมชาติและที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายใน ชุมชน ซึ่งจังหวัดนครนายกถือเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวทั้งสองรูปแบบ โดยการส่งเสริมและการพัฒนาสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบที่รัฐเป็นผู้สนับสนุนและให้ประชาชนได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน เช่น การจัดโครงการให้มีการบูรณะบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ บึงพระอาจารย์ ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน หนึ่งใน กิจกรรมธุรกิจเพื่อสังคมและชุมชน

1.4 การสร้างความมั่นคงทางอาหารและการทำพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เป็นแนวทางการพัฒนาหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมจากภาคประชาชนและองค์กรภาครัฐบางส่วนที่ได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของพื้นที่จังหวัดนครนายกในฐานะที่เป็นพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ทำการเพาะปลูกเกษตร

อินทรีย์ขนาดใหญ่ได้ โดยมีทั้งประชาชนที่ทำไร่เกษตรอินทรีย์ขนาดเล็กจนไปถึงระดับเอกชนขนาดใหญ่ ซึ่งหากมีการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ภายในจังหวัดทั้งการตลาดรองรับการขายสินค้า หรือการประชาสัมพันธ์ให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์ เช่น การจัดตั้งบริษัท ประชากรรัฐรักสามัคคีนครนายก จำกัด ที่มีทั้งเจ้าหน้าที่จากภาครัฐและภาคประชาชนเข้าร่วมบริหารจัดการ ก็จะทำให้เกษตรอินทรีย์ของจังหวัดนครนายกเป็นที่รู้จักและยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงยังทำให้จังหวัดนครนายกพัฒนากลายเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของประเทศได้

1.5 การกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะผู้บริหารประจำจังหวัด ซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดนครนายก ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินการพัฒนาภายในจังหวัด นโยบายหรือแผนการพัฒนามีการปรับเปลี่ยนเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหารใหม่ในแต่ละครั้ง ดังนั้น หากมีการกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะผู้บริหารประจำจังหวัดที่แน่นอน รวมถึงให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนในการพัฒนาร่วมกับคณะผู้บริหารก็จะสามารถสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาและความยั่งยืนของการพัฒนาในจังหวัดนครนายกได้

2. ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืน: การพิจารณาเชิงทฤษฎี

ในส่วนของทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืนของจังหวัดนครนายกในส่วนที่สองนี้ เป็นการพิจารณาทางเลือกการพัฒนาผ่านทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจการเมืองสีเขียวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจะพิจารณาถึงข้อเสนอแนะแนวทางที่แนวคิดดังกล่าวเสนอขึ้นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกรณีของการพัฒนาในจังหวัดนครนายก ทั้งนี้การพิจารณาในทางเลือกในเชิงทฤษฎีนี้จะอยู่บนฐานการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับความเฉพาะของพื้นที่จังหวัดนครนายกเป็นสำคัญ โดยแนวทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืนด้วยการพิจารณาเชิงทฤษฎีนี้แบ่งแนวทางออกเป็น 4 แนวทาง ประกอบด้วย

2.1 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและโลกทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนา ค่านิยมและโลกทัศน์ของคนในสังคมถือเป็นสิ่งที่ยิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในสังคมหนึ่ง ๆ หากค่านิยมมีความขัดแย้งและแตกต่างกันจะนำไปสู่ปัญหาของการพัฒนาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาปัจจุบันและอนาคตได้ อย่างในกรณีของจังหวัดนครนายกที่มีค่านิยมการพัฒนาที่แตกต่างกันสองฝ่ายหลัก คือ ฝ่ายที่ต้องการพัฒนาสู่สังคมอุตสาหกรรม (industrialization) กับฝ่ายที่ต้องการพัฒนาบนฐานการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติหรือการจัดการพื้นที่สีเขียว โดยค่านิยมที่ประชาชนในจังหวัดนครนายกยอมรับส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำขวัญประจำจังหวัด ซึ่งคำขวัญประจำจังหวัดนครนายกมีแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมสีเขียว (green transition) โดยให้ความสำคัญกับ

ระบบนิเวศและการเห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ภายในพื้นที่ ดังนั้น หากมีการพัฒนาที่เกิดขึ้นควรมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและโลกทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนา รวมถึงทำความเข้าใจถึงค่านิยมที่ถูกละเลยของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ก่อนที่จะมีการดำเนินการกำหนดหรือวางแนวทางการพัฒนาขึ้น โดยควรเป็นลักษณะของการบริหารจัดการสีเขียว (Green Governance) เพื่อให้แนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการพื้นที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งจะมีความยั่งยืนกว่าแนวทางการพัฒนาที่มีความขัดแย้งกับความคิดของผู้คนในสังคมจังหวัดนครนายก

2.2 การปกป้องและดูแลทรัพยากร เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยในพื้นที่จังหวัดนครนายกมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่อยู่ในแหล่งน้ำ พื้นที่ป่า และภูเขา อันเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่หากเกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ แนวทางการปกป้องและดูแลทรัพยากรธรรมชาติจึงต้องอยู่บนฐานของการพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในรูปแบบของ “สิทธิชุมชน” ในฐานะผู้ที่ได้รับผลกระทบที่สำคัญจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ โดยการพัฒนาที่เกิดขึ้นควรคำนึงถึงสิทธิของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งอาจมาในรูปแบบของการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือเข้ามาร่วมปฏิบัติการในการจัดการพื้นที่ของตนเอง

นอกจากนี้ การปกป้องและการดูแลทรัพยากรธรรมชาติควรคำนึงถึงเรื่อง “สิทธิธรรมชาติ” ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนฐานของการพิจารณาเรื่องของขีดจำกัดของระบบนิเวศ โดยการพัฒนาจำเป็นต้องมีการศึกษาแนวทางในแต่ละแนวทางก่อน เพื่อให้ได้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดภายหลังการดำเนินการพัฒนา ซึ่งแนวทางการพัฒนาจังหวัดนครนายกกับเรื่องสิทธิธรรมชาติ มีความจำเป็นต้องศึกษาแนวทางต่าง ๆ ที่ได้มีการวางแผนไว้ โดยเฉพาะการศึกษาข้อมูลในพื้นที่จริงที่มีลักษณะเฉพาะ ไม่ควรมีการกำหนดแนวทางการพัฒนามาจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคที่เน้นการพัฒนาโดยภาพรวมโดยไม่มีการศึกษาความเฉพาะของพื้นที่ โดยแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับระบบนิเวศของจังหวัดนครนายกมากที่สุด จึงควรเป็นการพัฒนาที่มีรูปแบบแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันระหว่างภาคประชาชนในพื้นที่กับภาครัฐ โดยมีการกำหนดพื้นที่สีเขียวและการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2.3 การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคม โดยส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางสังคมที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาของจังหวัดนครนายกมากที่สุด คือ ส่วนของสถาบันการเมืองการปกครองของจังหวัด อันได้แก่ คณะผู้บริหารจังหวัดนครนายกและองค์กรภาครัฐต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจาก เป็นสถาบันที่มีอำนาจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ซึ่งที่ผ่านมาความเป็นสถาบันการเมืองการปกครองของจังหวัดนครนายกดังกล่าว ยังคงลักษณะที่ผูกขาดอำนาจในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัด โดยไม่เปิดโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมจากภาคประชาชน รวมถึงความเป็นสถาบัน

การเมืองการปกครองของจังหวัดยังมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ตามการเปลี่ยนแปลงของผู้นำหรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่เข้ามา จึงทำให้โครงสร้างสังคมอย่างสถาบันการเมืองการปกครองของจังหวัดที่มีส่วนต่อการพัฒนาจังหวัดมากที่สุดขาดความต่อเนื่องและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน

โดยแนวทางการพัฒนาผ่านการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคม ควรเปิดโอกาสและสร้างการยอมรับต่อบทบาทการพัฒนาของสถาบันทางสังคมอื่น ๆ นอกเหนือจากสถาบันการเมืองการปกครองของจังหวัด เช่น สถาบันของภาคประชาชน กลุ่มภาคประชาสังคมภายในจังหวัด ซึ่งในจังหวัดนครนายกมีกลุ่มของภาคประชาชนที่ทำงานในประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ จำนวนมาก แต่ขาดซึ่งโอกาสการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางแนวทางการพัฒนาของจังหวัด ดังนั้น โครงสร้างทางสังคมของจังหวัดนครนายกควรมีการเปลี่ยนแปลงโดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสต่อบทบาทในการพัฒนาของสถาบันต่าง ๆ ในจังหวัด

2.4 การปรับสู่ความยั่งยืนและคงทน เป็นประเด็นการพัฒนาที่พิจารณาถึงความสามารถของระบบนิเวศในพื้นที่จังหวัดนครนายกท่ามกลางบริบทการเปลี่ยนแปลงในระดับประเทศและระดับโลก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระดับประเทศและระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อจังหวัดนครนายกมากที่สุด คือ การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนของไทยและการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจครั้งใหม่ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งทั้งสองประเด็นส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงต่อจังหวัดนครนายก โดยเฉพาะการเข้ามาของทุนและการขยายตัวของการผลิตอุตสาหกรรม ดังนั้น ระบบนิเวศของจังหวัดนครนายกที่อยู่บนฐานของทรัพยากรธรรมชาติและภาคการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะสามารถปรับตัวเพื่อรักษาความยั่งยืนของระบบนิเวศเดิมได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมความสามารถของระบบนิเวศทั้ง กลไกทางสังคมอย่างกฎระเบียบ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือผังเมืองที่มีทิศทางในการรักษาพื้นที่สีเขียวของจังหวัดไว้ รวมถึงตัวแสดงต่าง ๆ ภายในพื้นที่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงภายในพื้นที่ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการและการกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ โดยทั้งกลไกทางสังคมและตัวแสดงต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยเสริมศักยภาพที่สำคัญของการจัดการพื้นที่สีเขียวให้มีความคงทนและทำให้ระบบนิเวศของจังหวัดนครนายกมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป ทางเลือกใหม่ทางยุทธศาสตร์ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวแบบยั่งยืนในกรณีของจังหวัดนครนายก ทั้งที่เกิดจากการพิจารณาข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่ และเกิดจากการพิจารณาในเชิงทฤษฎีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาที่มีความเหมาะสมมากที่สุดกับบริบทสภาพแวดล้อมของพื้นที่จังหวัดนครนายกที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะ โดยเป็นลักษณะของสังคมที่มีฐานการพัฒนาที่อยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและฐานเศรษฐกิจที่มาจากภาคการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาที่มาจากรัฐส่วนกลางหรือจากการกำหนดภาพรวมที่มุ่งเน้นการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองหรือการกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมย่อมมีความขัดแย้งกับสภาพความเป็น

จริงของจังหวัดนครนายกที่มีความเฉพาะ การพัฒนาจังหวัดนครนายกจึงควรมีการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริง รวมถึงการบริหารจัดการควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการผังเมืองและการจัดการพื้นที่สีเขียว เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาจังหวัดที่มีความยั่งยืนแท้จริง

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและผลผลิต

การศึกษาวิจัยในเรื่อง “การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงการทบทวนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา วิเคราะห์การเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก และนำเสนอทางเลือกทางยุทธศาสตร์ใหม่ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวให้เป็นแบบยั่งยืน การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยเป็นการศึกษาถึงกรณีศึกษาเฉพาะ (case study) อย่างกรณีศึกษาการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกเป็นขอบเขตพื้นที่การศึกษาหลัก การศึกษาครั้งนี้ยังอาศัยการพิจารณาร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนิเวศการเมืองซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นพิจารณาถึงแนวทางการจัดการและวางแนวทางการต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืนในระบบนิเวศ รวมถึงแนวทางการศึกษาในครั้งนี้อย่างพิจารณา ร่วมกับการศึกษาวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์หาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุที่มาของการเปลี่ยนแปลง และผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเชิงนโยบายภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายก โดยในบทนี้จะเป็นการพิจารณาถึงข้อสรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการศึกษาวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ประกอบด้วย ข้อค้นพบจากการวิจัย การอภิปรายผลการศึกษา ข้อเสนอแนะทั้งในเชิงนโยบายและในการทำการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป รวมถึงผลผลิตของโครงการวิจัยดังกล่าว

1. ข้อค้นพบจากการวิจัย

ประเด็นข้อค้นพบของการวิจัยเรื่อง “การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม” จะแบ่งการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ออกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง การทบทวนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา การศึกษาในส่วนนี้เริ่มต้นด้วยการพิจารณาถึงบริบทและสภาพแวดล้อมที่สำคัญของจังหวัดนครนายก เนื่องจาก การศึกษาการทบทวนยุทธศาสตร์การจัดการ

พื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกที่ผ่านมาจำเป็นต้องเข้าใจถึงบริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกในมิติต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในฐานะบริบทสภาพแวดล้อมเชิงนโยบาย (policy environment) ของจังหวัดนครนายกที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียว โดยการพิจารณาถึงบริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกแบ่งออกเป็น การพิจารณาถึงมิติที่สำคัญ ประกอบด้วย

- บริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกในมิติทางด้านสังคม การศึกษาพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำ และป่า รวมถึงการเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใกล้กรุงเทพฯ ทำให้จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีลักษณะทางด้านสังคมที่มีความเฉพาะ ซึ่งลักษณะเฉพาะของบริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกในมิติทางด้านสังคมดังกล่าว ทำให้จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดหนึ่งที่ภาครัฐต้องการส่งเสริมการพัฒนาในฐานะจังหวัดใกล้ศูนย์กลางเมืองหลวงของประเทศและเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวของคนจากพื้นที่เมืองหลวง

- บริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกในมิติทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษาพบว่า จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากตัวเลขทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกที่กระจุกตัวอยู่ที่กิจการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในภาคเกษตรและการท่องเที่ยวภายในจังหวัด โดยในส่วนของตัวเลขของภาคอุตสาหกรรมยังเป็นการเติบโตในพื้นที่อยู่ในระดับต่ำ อันเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาในอดีตที่เน้นการเกษตรและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกอยู่ภายใต้กิจการและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

- บริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกในมิติทางการเมือง การศึกษาพบว่า จังหวัดนครนายกถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองภายในจังหวัดหรือคณะผู้ปกครองจังหวัดบ่อยครั้ง โดยเฉพาะกรณีของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยทุก ๆ 1 ปีถึง 2 ปี อันเกิดจากสาเหตุของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ส่งมาจากการปกครองส่วนกลางส่วนใหญ่มักจะมีลักษณะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่ใกล้เกษียณอายุราชการหรือเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดที่รอการขยับตำแหน่งไปสู่จังหวัดที่ใหญ่กว่า ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่บ่อยครั้งได้ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัด

- บริบทสภาพแวดล้อมของจังหวัดนครนายกในมิติปัญหาที่สืบเนื่องจากการพัฒนา การศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจของประชาชน/ผู้ลงทุนเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว ปัญหาทางด้านผังเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมภายในจังหวัดนครนายก ส่งผลต่อนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัด โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องความเข้าใจในประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกของภาครัฐ

ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีความแตกต่างกัน ได้ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่อแนวทางการพัฒนาและการจัดการพื้นที่ที่เกิดขึ้น

ซึ่งการพิจารณาถึงบริบทสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายทั้ง 4 ประเด็นได้นำไปสู่การเป็นพื้นฐานส่วนหนึ่งในการพิจารณาถึงการทบทวนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการทบทวนถึงการดำเนินเชิงนโยบาย (policy implementation) เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและจัดทำนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกที่เกิดขึ้นผ่านมา โดยจะแบ่งการพิจารณาออกเป็นพิจารณาถึงนโยบายการพัฒนาจังหวัดที่สำคัญอย่าง นโยบายเมืองน่าอยู่ และการจัดการผังเมืองของจังหวัดนครนายก

1.1.1 นโยบายเมืองน่าอยู่ ถือเป็นนโยบายที่สำคัญต่อการพัฒนาภายในจังหวัดนครนายก โดยมีการบูรณาการรวมกันของ 3 นโยบายพัฒนาจังหวัดที่สำคัญ ประกอบด้วย นโยบายเมืองน่าอยู่ นโยบายเมืองใหม่ และนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province) ซึ่งทั้งสามนโยบายนี้มีลักษณะที่คล้ายกันที่สำคัญ คือ เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นจากบทบาทของภาครัฐในลักษณะบนลงล่าง (top-down) โดยเป็นการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่มาจากคณะรัฐมนตรีหรือคณะผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่มาจากส่วนกลาง จึงทำให้สาระสำคัญของการพัฒนาทั้งสามนโยบายดังกล่าว มีเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการเติบโตเชิงกายภาพเป็นสำคัญ และส่งผลต่อการพัฒนาที่ไม่เหมาะสมต่อสภาพความเป็นจริงของพื้นที่และขาดการมีส่วนร่วมต่อกำหนดและการดำเนินการพัฒนาของในพื้นที่ในหลาย ๆ ประเด็น โดยรายละเอียดและสาระสำคัญโดยสรุปของทั้งนโยบายเมืองใหม่ นโยบายเมืองน่าอยู่ และนโยบายจังหวัดอัจฉริยะ สามารถพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติมได้ดังนี้

1) **นโยบายเมืองใหม่** เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2530 โดยได้เริ่มมีการดำเนินการศึกษาเชิงนโยบายเรื่อยมา จนกระทั่งได้เริ่มการดำเนินการในช่วงสมัยรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตร โดยได้นำนโยบายเมืองใหม่ของจังหวัดนครนายกมาพิจารณาและนำไปสู่การดำเนินการเป้าหมายของนโยบายเมืองน่าอยู่ คือ การพัฒนาเป็นเมืองที่ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณะ สาธารณูปการที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย ส่วนโครงการที่ถูกกำหนดเกิดขึ้นภายใต้ต้นนโยบายเมืองใหม่ โครงการการจัดสร้างเมืองใหม่ในจังหวัดนครนายกบนพื้นที่ 1.5 แสนไร่ ที่อยู่ในบริเวณอำเภอบ้านนาเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานครนายกเมืองใหม่

2) **นโยบายเมืองน่าอยู่** เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ในสมัยรัฐบาลของทักษิณ ชินวัตร เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นภายใต้ต้นนโยบาย “บ้านเมืองน่าอยู่เขตชุมชนธรรม” ของรัฐบาลที่ต้องการทำให้บ้านเมืองน่าอยู่ควบคู่ไปกับการสร้างให้ราชการเป็นผู้นำทางคุณธรรมแก่ประชาชน โดยนโยบายเมืองน่าอยู่ได้กำหนดให้จังหวัดนครนายกภายใต้เป็นเมืองใหม่ควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตรกรรมยั่งยืนภายใต้วิสัยทัศน์ “เมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานการท่องเที่ยวและการเกษตรอย่างยั่งยืน” โดยมีแผนดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย การวางผัง

เมืองรวมจังหวัดเพื่อความเป็นระเบียบ เพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองและชุมชน รวมถึงพัฒนาปรับปรุงสวนสาธารณะและแหล่งนันทนาการของเมืองและชุมชน

3) *นโยบายจังหวัดอัจฉริยะ* เป็นนโยบายการพัฒนาจังหวัดนครนายกมุ่งไปสู่การเป็นเมืองที่มีระบบเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ครอบคลุม รวมถึงเพื่อเป็นการรองรับสู่การที่จังหวัดนครนายกจะเป็นแหล่งการศึกษาและแหล่งรวมสถานที่ประชุมที่สำคัญของประเทศไทย โดยเป็นนโยบายที่เกิดมาจากยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2552-2559 และวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมปัญญา (Smart Thailand)” ของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฉบับที่ 2 ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552-2556 โดยมีกระทรวงไอซีทีโดยสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สรอ. เป็นผู้จัดทำโครงการขึ้น ซึ่งการดำเนินการโครงการภายใต้นโยบายจังหวัดอัจฉริยะนครนายก ได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะแรก เริ่มจากการพัฒนา IT Infrastructure ด้านเครือข่ายการสื่อสาร ระยะสอง เกิดห้องปฏิบัติการหรือศูนย์บัญชาการกลางของจังหวัด ระยะสาม ประชาชนจะได้ใช้บริการภาครัฐในรูปแบบ One Stop Service และระยะสี่ การประเมินผลแผนปฏิบัติและโครงการต่าง ๆ ภายใต้ต้นนโยบาย Smart Province

โดยการพัฒนาภายใต้ต้นนโยบายการพัฒนาเมืองทั้ง 3 นโยบายได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดนครนายก ทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพของจังหวัดนครนายก การขยายตัวของเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในจังหวัด การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ภายในจังหวัด รวมถึงการพัฒนาความเป็นเมืองและสิ่งแวดล้อม

1.1.2 การจัดการผังเมืองกับการจัดการพื้นที่สีเขียว สำหรับจังหวัดนครนายกที่ผ่านมา มีการจัดทำผังเมืองและถูกบังคับใช้จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

1) *กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 (เมืองนครนายก)* เป็นส่วนของการจัดการวางผังเมืองที่บังคับใช้และควบคุมอยู่ภายในพื้นที่ของอำเภอเมืองนครนายก และพื้นที่รอบข้างเป็นส่วนใหญ่ สำคัญของการจัดทำผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 คือผังเมืองที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข ปกป้อง บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวเขตพื้นที่ข้างต้น ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยมีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยได้จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

- 1.1) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเหลือง
- 1.2) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีส้ม
- 1.3) ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีแดง
- 1.4) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีม่วงอ่อน
- 1.5) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียว
- 1.6) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวอ่อน
- 1.7) ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวมะกอก
- 1.8) ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเทาอ่อน
- 1.9) ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการกำหนดไว้เป็น สีน้ำเงิน

โดยผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 ได้มีการกำหนดประเด็นด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวขึ้น โดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับผังเมืองจังหวัดนครนายก ซึ่งมีผังมีพื้นที่สีเขียวอีกมาก มีป่าไม้ธรรมชาติสวยงามอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครจึงมีโอกาสสูงต่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ภายใต้การกำกับขึ้นของการผังเมืองที่ดี ซึ่งผลที่ตามมาภายหลังการบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 ได้แก่ การเจริญเติบโตและการขยายตัวของเมืองจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผิดไปจากกฎกระทรวง มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจในจังหวัด ปัญหาในการพัฒนาชุมชนเมืองของจังหวัดนครนายก รวมถึงปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 (จังหวัดนครนายก) เป็นส่วนของการจัดการวางผังเมืองที่บังคับใช้และควบคุมพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดนครนายก ซึ่งถือเป็นผังเมืองรวมจังหวัดฉบับแรกของจังหวัดนครนายกที่ถูกบังคับใช้ ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ได้มีการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อมในบริเวณแนวที่กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติผังเมืองรวม รวมถึงมีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินโครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการใช้

ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทออกเป็น 7 ประเภทดังต่อไปนี้

- 2.1) ที่ดินประเภทชุมชน กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีชมพู
- 2.2) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียว
- 2.3) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีขาว
- 2.4) ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวอ่อน
- 2.5) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว
- 2.6) ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีมะกอก
- 2.7) ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย กำหนดให้เป็นพื้นที่ สีน้ำตาลอ่อน

ส่วนประเด็นเรื่องการจัดการพื้นที่สีเขียวในผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 คือ การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวเกือบทั้งจังหวัดที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนชาวนครนายกที่ยึดอาชีพด้านเกษตรกรรม อีกทั้งยังมีเพิ่มเติมที่ต่างไปจากผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549 ที่กำหนดพื้นที่สีเขียวที่ต่างไปจากฉบับก่อนหน้าที่จะมีเพิ่มขึ้นมา นั่นก็คือ สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ที่กำหนดการใช้ที่ดินส่วนนี้เป็นประเภทที่ดินอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งพื้นที่สีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ส่วนใหญ่จะถูกกำหนดไว้ทางตอนเหนือของจังหวัด บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่เป็นผืนป่าขนาดใหญ่และมีความสำคัญต่อชาวนครนายกเป็นอย่างมาก และ สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีขาวที่กำหนดการใช้ที่ดินส่วนนี้เป็นประเภทที่ดินอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรมและการอนุรักษ์และการรักษาสภาพแวดล้อม ซึ่งพื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีขาวส่วนใหญ่จะถูกกำหนดไว้ทางตอนล่างของจังหวัด บริเวณอำเภอองครักษ์ ที่สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ประชาชนส่วนใหญ่จึงยึดการเกษตรเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ จึงจำเป็นต้องอนุรักษ์พื้นที่ส่วนตรงนี้ไว้

โดยผลที่เกิดขึ้นตามภายหลังการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ประกอบด้วย การขยายตัวของเมืองที่เข้ามา มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากการแบ่งโซนพื้นที่ของจังหวัด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัด รวมถึงผังเมืองฉบับดังกล่าวยังเป็นการยังยั้งการเข้ามาของอุตสาหกรรมภายในพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดการเรียกร้องของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมในการแก้ไขข้อกำหนดละเอียดละเบียดในผังเมืองเพื่อเปิดโอกาสในการใช้พื้นที่เพื่อจัดตั้งโรงงาน จนนำไปสู่การดำเนินการดำเนินการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองหลังปี พ.ศ. 2555 และ

นำไปสู่ความขัดแย้งและการเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายกภายใต้กระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองฉบับใหม่

1.2 ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง วิเคราะห์การเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก โดยเป็นส่วนของการศึกษาเกี่ยวกับการมุมมองและการเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนและแก้ไขยุทธศาสตร์การจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกที่แบ่งออกเป็น การเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดนครนายกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยพิจารณาในช่วงเวลาดังแต่หลังเกิดการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา

1.2.1 มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาครัฐ การศึกษาพบว่า ภายหลังปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ภาครัฐมีการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวในประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น ประกอบด้วย

1) *ประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา* โดยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย 4 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาใน 3 ระดับ

1.1) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ระดับชาติ)* โดยกำหนดการพัฒนาจังหวัดนครนายกไว้ใน 2 ประเด็นที่สำคัญ คือ การพัฒนาธุรกิจการค้าชายผลไม้ จังหวัดนครนายก ให้เป็นฐานการผลิตและจำหน่ายผลไม้เพื่อการส่งออก รวมถึงฟื้นฟูและปรับปรุงการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก

1.2) *แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) (ระดับชาติ)* ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศผ่านเป้าหมายของการพัฒนาบนพื้นฐานของอุตสาหกรรมเป้าหมายเดิมและอุตสาหกรรมเป้าหมายใหม่ ซึ่งแผนยุทธศาสตร์พัฒนาดังกล่าวได้พิจารณาจังหวัดนครนายกในฐานะจังหวัดในภูมิภาคตะวันออกที่มีเส้นทางเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่น ๆ และสามารถเป็นพื้นที่หนุนเสริมการพัฒนาให้กับพื้นที่ยุทธศาสตร์หลัก 3 จังหวัดได้

1.3) *ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง (ระดับภูมิภาค)* ซึ่งจังหวัดนครนายกถูกผนวกอยู่ร่วมกับกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ร่วมกับจังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว โดยเน้นวิสัยทัศน์ในการพัฒนา คือ “ศูนย์กลางการค้าการลงทุนแห่งอินโดจีน ฐานการผลิตอุตสาหกรรมก้าวหน้าระดับประเทศ แหล่งผลิตสินค้าเกษตรมาตรฐานสากล เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม”

1.4) แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ระดับจังหวัด) เป็นแผนการพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์การพัฒนา คือ “เมืองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ยั่งยืน บริการทางการแพทย์และสุขภาพครบวงจร บ้านแห่งความสุขใกล้กรุง สังคมและประชาชนผาสุก” โดยส่งเสริมประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ 4 ประเด็น คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม กิจกรรมทางการแพทย์และสุขภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

2) ประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวเกี่ยวกับกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง ภายหลังจากผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 ภาครัฐในจังหวัดนครนายกได้มีความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการทบทวนเพื่อแก้ไขผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 เพื่อปรับปรุงและแก้ไขรายละเอียดเกี่ยวกับผังเมืองตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยได้เริ่มกระบวนการการประชุมพิจารณาการแก้ไขข้อกำหนดผังเมืองรวมจังหวัดนครนายกครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2556 จนถึงขั้นตอนการปิดประกาศ 90 วัน ในช่วงวันที่ 4 มิถุนายน-4 กันยายน พ.ศ. 2558 แต่ด้วยสาระสำคัญบางประเด็นภายในผังเมืองที่มีการแก้ไข สร้างความไม่เห็นด้วยของประชาชน จนนำไปสู่เหตุการณ์การคัดค้าน และภาครัฐต้องกลับมาทบทวนผังเมืองฉบับใหม่อีกครั้ง

ซึ่งสาระสำคัญในผังเมืองที่มีการแก้ไขและเป็นประเด็นที่ประชาชนคัดค้าน คือ ประเด็นเกี่ยวกับ “การยกเลิกบัญชีโรงงานท้ายกฎกระทรวง ในที่ดิน 2 ประเภท” ได้แก่ ที่ดินประเภท ชุมชน (สีชมพู) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) รวมถึงประเด็นการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง โดยหลังจากเหตุการณ์และนำกลับมาพิจารณาใหม่ของภาครัฐ จึงทำให้ผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ยังถูกบังคับใช้ต่อไป

3) ประเด็นการจัดการพื้นที่สีเขียวภายใต้โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure) ประกอบด้วยโครงการการพัฒนาที่สำคัญ คือ

3.1) การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมต้นแบบ ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายกและจังหวัดนครนายกก็ได้ผลักดันให้เกิด “อุตสาหกรรมต้นแบบ” ขึ้น ภายใต้โครงการ “โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองขุนด่าน” (Green Industry) เป็นโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบภายใต้การทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดนครนายก จำนวน 6 โรงงาน ประกอบด้วย บริษัทโกลด์ เพรส อินดัสตรี จำกัด, บริษัทซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), บริษัททิมฟู้ด จำกัด, บริษัทฮายากาว่า อิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัทดับเบิ้ลยู ที ควอลิตี้ ออโต้พาร์ จำกัด และบริษัทยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด เพื่อเป็นส่วนหนึ่งภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ปี พ.ศ. 2558-2561 เพื่อใช้เป็นแบบอย่างของอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือ Green industrial โดยรายละเอียดของโครงการได้กำหนดหลักการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นแบบ 6 ด้าน ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายลดผลกระทบ

ป้องกันมลพิษ ปกป้องและฟื้นฟูธรรมชาติ การวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย ของ กระทรวงและจังหวัด การจัดทำขั้นตอนบริหารจัดการทรัพยากร กำหนดช่องทางสื่อสาร การเฝ้า ติดตามคุณภาพและประเมินการจัดการสิ่งแวดล้อม การทบทวนการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยผู้บริหาร สูงสุดขององค์กรอย่างต่อเนื่อง และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรรับผิดชอบต่อสังคม ตามมาตรฐาน ISO 26000

3.2) โครงการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย โครงการพัฒนา ถนนและเส้นทางคมนาคมสร้างทางด่วนฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี เพื่อใช้เป็นเส้นทางหลักใหม่ในการเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างภาคกลางและภาคตะวันออก กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ โครงการโรงไฟฟ้าที่ใช้วัตถุดิบขยะเป็นเชื้อเพลิง เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและเป็นการกำจัดขยะของจังหวัดอีกทางหนึ่ง

1.2.2 มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคเอกชน หลังจาก ที่จังหวัดนครนายกมีการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 การเคลื่อนไหวของ ภาคเอกชนที่สำคัญ คือ การเติบโตของกลุ่มธุรกิจภายในจังหวัดที่สำคัญอย่าง กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับ ท่องเที่ยว กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมโรงงานการผลิต และกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งการเติบโตของกลุ่มธุรกิจทั้ง 3 ประเภทนี้ได้นำไปสู่การสร้างข้อเสนอต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวใน จังหวัดนครนายกที่สำคัญ 3 ประเด็น

1) ข้อเสนอต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (infrastructure) โดยมี ข้อเสนอเกี่ยวกับการปรับและการแก้ไขการวางผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555 เพื่อส่งเสริม การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในกลุ่มภาคอุตสาหกรรมและอสังหาริมทรัพย์มากขึ้น รวมถึงข้อเสนอการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในจังหวัดนครนายก ไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาการคมนาคมและการขนส่ง รวมถึงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร

2) ข้อเสนอต่อภาครัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชน โดยมีการ เคลื่อนไหวของภาคเอกชนในการเสนอแนะต่อรัฐเพื่อส่งเสริมการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นข้อเสนอใน โครงการโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองขุนด่าน และการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ในการเข้า มาลงทุนของภาคเอกชนในจังหวัดนครนายก

3) การเคลื่อนไหวผ่านการรวมกลุ่มของภาคเอกชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วยกลุ่มพาณิชย์จังหวัดนครนายก หอการค้าจังหวัดนครนายก และการร่วมมือระหว่าง สถานประกอบการเอกชนและสถานศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กรณีได้สร้างการเปลี่ยนแปลงในภาคเศรษฐกิจ ของจังหวัดนครนายกในประเด็นต่าง ๆ

1.2.3 มุมมองและการเคลื่อนไหวต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของภาคประชาชน ภายหลังจากเหตุการณ์กรณีการคัดค้านผังเมืองฉบับแก้ไขในช่วงปี พ.ศ. 2558 การเคลื่อนไหวของภาค

ประชาชนในจังหวัดนครนายกเป็นการเคลื่อนไหวที่มีเป้าหมายในการเรียกร้องการพัฒนาภายใต้วิสัยทัศน์ในคำขวัญประจำจังหวัดนครนายกของตนเอง คือ “นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ” รวมถึงมีการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พื้นที่สีเขียวของจังหวัด รวมถึงผลกระทบต่อประชาชน โดยประเด็นการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวในจังหวัดนครนายก สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ คือ

1) การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมืองภายหลังจากผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2555 ซึ่งสาเหตุของการคัดค้านมาจากประเด็นเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้กับกิจการการผลิตภาคอุตสาหกรรมได้เข้ามาอยู่ในพื้นที่ ซึ่งขัดแย้งกับแนวทางการพัฒนาหลักของจังหวัด รวมถึงประเด็นการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับเปลี่ยนและแก้ไขผังเมือง

2) การเคลื่อนไหวในประเด็นการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมของภาคประชาชน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่ขัดแย้งกับแนวทางการพัฒนาของจังหวัดนครนายกและขัดแย้งกับความต้องการของภาคประชาชน โดยได้เกิดการเคลื่อนไหวในกรณีปัญหาต่าง ๆ ประกอบด้วย

2.1) กรณีโรงงานยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ หมู่ 11 ตำบลสาริกา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการตั้งโรงงานมีทั้งผลกระทบทางด้านมลภาวะทางเสียง ผลกระทบทางด้านมลภาวะทางน้ำ และผลกระทบทางด้านแรงสั่นสะเทือนจากโรงงาน ซึ่งนำไปสู่การรวมตัวของชาวบ้านในการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้มีการดำเนินการตรวจสอบและควบคุมเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น

2.2) กรณีการสร้างโรงงานไฟฟ้าโดยใช้ขยะเป็นเชื้อเพลิง ถือเป็นกรณีสำคัญที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวของชาวบ้านในตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก รวมตัวคัดค้านโรงงานไฟฟ้ายะมุลฝอย ซึ่งประชาชนกังวลถึงผลกระทบจากโรงไฟฟ้าที่จะส่งผลกระทบต่อชาวบ้านทั้งในเรื่องของกระบวนการผลิต ของเสีย ก่อมลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียงสถานที่ตั้งโรงงาน และประชาชนทั่วไป

2.3) กรณีการสร้างฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในขนาดเนื้อที่มากกว่า 100 ไร่ ซึ่งถือเป็นฟาร์มปศุสัตว์ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ทำให้เกิดความกังวลของชาวบ้านต่อการสร้างฟาร์มไก่ขนาดใหญ่ที่จะเป็นการทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนนำไปสู่การเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ภาครัฐเข้ามาควบคุมและดูแลไม่ให้เกิดปัญหาและผลกระทบตามที่ประชาชนในพื้นที่กังวล

3) การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่เกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ โดยการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่เกษตรภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ สามารถแบ่งประเด็นการเคลื่อนไหวออกได้เป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย

3.1) การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเพื่อการอนุรักษ์ป่าและแหล่งน้ำ โดยมีกลุ่มเครือข่ายพลเมืองขับเคลื่อนและปลูกฝังเยาวชนภายใต้กิจกรรม “โครงการหนังสือเพื่อรัฐ” ที่ในระยะเวลา 1 เดือนจะหนังสือไปตั้งที่หอสมุดของโรงเรียนจำนวน 1 ชุด 40 เล่ม เป็นชุดหนังสือการ์ตูนสอดแทรกแนวธรรมชาติเข้าไป เพื่อปลูกฝังให้แก่เยาวชนให้มีสำนึกรักน้ำ รักป่า

3.2) การสร้างความมั่นคงทางอาหารและการทำพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยมีการส่งเสริมและขับเคลื่อนในเรื่องของเกษตรอินทรีย์ ภายใต้การเปิดตลาดรองรับสินค้าส่งออกเป็น Lemonfarm กับ Greenet เป็นเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคตะวันออก ซึ่งตลาดที่จะรองรับสินค้าการเกษตรของนครนายกนั้นจะต้องเป็นเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการตรวจรับรอง

3.3) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยววิถีชุมชนโดยชุมชน เป็นการเคลื่อนไหวในส่วนของภาคการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ซึ่งมีการรวมกลุ่มของประชาชนในภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ทั้ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นการท่องเที่ยวประเภทหลัก และยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความต้องการในการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายกที่มีมากขึ้น เช่น กรณีการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนตำบลอนอย และตำบลท่าทราย อำเภอองครักษ์ ที่มีการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวระบบเชิงนิเวศโดยมีศูนย์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีการนำสวนมะยงชิดนำมาปลูกริมลำคลองทั้ง 2 ฝั่งเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

1.3 ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่สาม ทางเลือกทางยุทธศาสตร์ใหม่ในการคงไว้ของพื้นที่สีเขียวให้เป็นแบบยั่งยืน ประกอบด้วย ทางเลือกที่เป็นข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่ (fieldwork) และทางเลือกที่เกิดจากการพิจารณาผ่านแนวคิดเศรษฐกิจการเมืองสีเขียวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3.1 ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืน: ข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่ แบ่งทางเลือกในส่วนนี้ออกเป็น 5 ประเด็นที่สำคัญ คือ การพัฒนาบนฐานแนวคิดการพัฒนาของจังหวัดนครนายก การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดแผนการพัฒนาและผังเมืองของจังหวัด การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยววิถีชุมชน การสร้างความมั่นคงทางอาหารและการทำพื้นที่เกษตรอินทรีย์ และการกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะผู้บริหารประจำจังหวัด

1.3.2 ทางเลือกใหม่ของการพัฒนาพื้นที่สีเขียวสู่ความยั่งยืน: การพิจารณาเชิงทฤษฎี โดยได้มีการแบ่งทางเลือกในส่วนนี้ออกเป็น 4 ประเด็นที่สำคัญ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและโลกทัศน์ เกี่ยวกับการพัฒนา การปกป้องและดูแลทรัพยากร การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคม และการปรับ สู่ความยั่งยืนและคงทน

2. อภิปรายผลการศึกษา

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยในเรื่อง “การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของ โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการ จัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม” ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด นครนายก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้าง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นจังหวัด โดยเฉพาะแนวทางการ พัฒนาภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในระดับโลกที่ส่งผลต่อประเทศไทยในการปรับตัวเข้ากับความเป็น ภูมิภาคภายใต้ประชาคมอาเซียนและส่วนหนึ่งของโลกผ่านยุทธศาสตร์การพัฒนาต่าง ๆ ที่เชื่อมโยง จังหวัดและพื้นที่ต่าง ๆ ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างเศรษฐกิจร่วมกัน

โดยจังหวัดนครนายกถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและเป็น พื้นที่จังหวัดหนึ่งที่อยู่ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทย จังหวัดนครนายกถูกวางให้เป็น พื้นที่การพัฒนาที่มีเป้าหมายให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญของประเทศ และเป็นพื้นที่ แหล่งการผลิตภาคเกษตรกรรม รวมถึงเป็นพื้นที่ที่รองรับการขยายตัวของเมืองจากกรุงเทพและ ปริมณฑล โดยเป้าหมายของยุทธศาสตร์พัฒนาดังกล่าวมีบางประเด็นที่ภาคส่วนต่าง ๆ เห็นร่วม ด้วย และบางประเด็นก็เป็นสิ่งที่บางภาคส่วนปฏิเสธ สะท้อนให้เห็นได้จากการเคลื่อนไหวของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียจากกระบวนการพัฒนาภายในจังหวัดนครนายก

ซึ่งแนวทางการพัฒนาที่มุ่งหมายให้จังหวัดนครนายกไปสู่ความเป็นเมือง (urbanization) และกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม (industrialization) ของประเทศไทย เป็นแนวคิดการพัฒนาที่นำไปสู่ ความทันสมัย (modernization) ที่รัฐไทยได้รับอิทธิพลมาจากการขยายตัวของระบบทุนที่เข้ามาใน สังคมไทย ซึ่งระบบทุนจำเป็นต้องมีการขยายตัวของตลาดและพื้นที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อรักษา อัตราการขยายตัวของสภาพเศรษฐกิจ จึงทำให้นโยบายดังกล่าวของรัฐไทยได้รับสอดคล้องกับ ความต้องการและได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มทุนและภาคเอกชนต่าง ๆ ทั้งภายในจังหวัดนครนายกและ ประเทศไทย โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อให้สภาพเศรษฐกิจในภาพรวมดีขึ้นร่วมกัน

ความสอดคล้องของเป้าหมายและความต้องการร่วมกันของภาครัฐและภาคเอกชนในแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาได้นำไปสู่การสร้างพันธมิตรในการขับเคลื่อนการพัฒนาและกระบวนการในการ

กำหนดแผนพัฒนาจังหวัดขึ้น โดยการเป็นพันธมิตรกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสอดแทรกประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยมีการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรมเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดนครนายกในอนาคต ซึ่งในสังคมอุตสาหกรรมอย่างเช่น ในกรณีงานศึกษาของ ชัยณรงค์ เครือนวน (2550) และกิตติญา พรมรัตน์ (2548) ก็แสดงให้เห็นถึงการสร้างพันธมิตรกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นการสร้างแนวทางการพัฒนาที่ส่งผลประโยชน์ต่างตอบแทนในระบบเศรษฐกิจและการเมืองของจังหวัดร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม แม้แนวทางการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับจากภาคเอกชนหรือภาครัฐบางส่วน แต่ส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาภายใต้แนวยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัด หรือส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้แนวทางดังกล่าวได้รับความไม่เห็นด้วยจากภาคประชาชนในจังหวัดและนำไปสู่ความขัดแย้งต่อประเด็นการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สีเขียว ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับผลกระทบและเป็นกังวลของภาคประชาชนในจังหวัดนครนายกมากที่สุด

ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายใต้ประเด็นการพัฒนาจังหวัดและการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้มีการเคลื่อนไหวที่อยู่บนฐานการคำนึงถึงโครงสร้างเศรษฐกิจและทรัพยากรที่สำคัญของจังหวัด โดยฝ่ายหนึ่งมีมุมมองต่อการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจที่เน้นการเติบโตของสภาพเศรษฐกิจโดยการสร้างความเป็นเมืองและสังคมอุตสาหกรรมภายในจังหวัดขึ้น เพื่อให้อุตสาหกรรมเป็นฐานของการพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด และอีกฝ่ายหนึ่งมีมุมมองต่อการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจที่เน้นคำนึงถึงฐานทรัพยากรเดิมที่สำคัญของจังหวัดอย่างทรัพยากรธรรมชาติและการผลิตในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นฝ่ายที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดด้วยการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัด รวมถึงการจัดการพื้นที่ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อรักษาให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถอยู่ร่วมกับผู้คนในจังหวัดและเป็นทรัพยากรที่ส่งเสริมความสามารถทางเศรษฐกิจของจังหวัดได้ต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ ในส่วนของข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวเพื่อความยั่งยืนผ่านการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การศึกษาของ รุ่งทิวา ฉิมแยม (2548) ณรงค์ศักดิ์ ภู่อรัมย์ (2551) และไกรสร ทองวิเชียร (2557) ยังช่วยในการยืนยันถึงแนวทางการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตรงกับความต้องการของคนในท้องถิ่น รวมถึงการศึกษาของ อดุลย์ ฐปนนท์

(2548) ก็ยังสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการจัดการผังเมืองและพื้นที่ผ่านกลไกทางกฎหมายที่สามารถสร้างแนวทางการบริหารจัดการและควบคุมที่ดีได้

3. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

การศึกษาวิจัยในเรื่อง “การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม” นี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเพื่อนำไปสู่การพิจารณาเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรมของจังหวัดนครนายกอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ภายในจังหวัดนครนายก เกี่ยวกับการกำหนดหรือการดำเนินการ รวมถึงการตรวจสอบในแผนการพัฒนาจังหวัดหรือผังเมืองจังหวัดที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดภายใต้การพัฒนาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัด ซึ่งอาจเป็นรูปแบบของการตั้งคณะกรรมการร่วมกัน 3 ฝ่าย หรือการกำหนดขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดเผยสู่สาธารณะ

3.2 การกำหนดขั้นตอนการทบทวนถึงการพัฒนาของจังหวัดทั้งบทเรียนการพัฒนาในอดีตและแนวทางการพัฒนาในอนาคตโดยภาคส่วนต่าง ๆ ภายในจังหวัด โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัด ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญของจังหวัด ขั้นตอนการทบทวนที่เกิดขึ้นจะช่วยให้การสร้างความเข้าใจถึงปรากฏการณ์และบริบทสภาพแวดล้อมเฉพาะของจังหวัด ทำให้แนวทางการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะเกิดความเหมาะสมมากที่สุด โดยจะเป็นการลดปัญหาถึงแนวทางที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ถูกกำหนดแนวทางการพัฒนามาจากรัฐส่วนกลาง

3.3 การพัฒนาฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งป่าไม้ แหล่งน้ำ และภูเขาถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของจังหวัดนครนายก การพัฒนาที่เกิดขึ้นจึงควรมีการหนุนเสริมความสามารถของการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัด ด้วยการจัดตั้งกลไกทางสังคมขึ้นมาจัดการอย่าง การจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรเฉพาะขึ้นมาดำเนินการบริหารจัดการโดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและตรวจสอบ หรือการสร้างกฎระเบียบเฉพาะของจังหวัดและพื้นที่เพื่อควบคุมและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในเรื่อง “การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม” นี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เพื่อต่อยอดและพัฒนาองค์ความรู้ในประเด็นดังกล่าวและประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกรณีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดการพื้นที่สีเขียวเฉพาะในรายประเด็น เนื่องจาก ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในจังหวัดนครนายกมีจำนวนมากและมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ อย่างละเอียดจะสามารถช่วยให้เห็นถึงปัญหาในภาพรวมของจังหวัดนครนายก รวมถึงปัญหาอื่น ๆ ภายในจังหวัดที่มีผลสืบเนื่องกัน

4.2 การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นการเป็นพื้นที่ผลิตอาหารหรือแหล่งอาหารของประเทศในพื้นที่จังหวัดนครนายก เพื่อนำไปสู่การสร้างความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสร้างแนวทางการพัฒนาพื้นที่เกษตรและการผลิตอาหารของจังหวัดนครนายก

4.3 การศึกษาวิจัยเพื่อสร้างแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดนครนายก ร่วมกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก ซึ่งจะเป็นการศึกษาวิจัยที่สามารถสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีความเฉพาะของจังหวัดนครนายกได้

5. ผลผลิตของโครงการ (output)

การศึกษาวิจัยในเรื่อง “การทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่การเป็นประเทศอาเซียนในจังหวัดนครนายก: กรณีการจัดการพื้นที่สีเขียวในบริบทอุตสาหกรรม” นี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาและพิจารณาในหลายประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ โดยเฉพาะข้อค้นพบที่เกิดขึ้นได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครนายก ทั้งในแง่ของบริบทสภาพแวดล้อม โครงสร้างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของการจัดการพื้นที่สีเขียวภายในจังหวัด รวมถึงการเคลื่อนไหวของตัวแสดงต่าง ๆ ภายในจังหวัดในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ซึ่งมีมุมมองและการเคลื่อนไหวที่สอดคล้องในบางประเด็นและขัดแย้งในบางประเด็น รวมถึงการพัฒนาข้อเสนอแนะต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครนายกอย่างยั่งยืนที่เกิดขึ้นจากข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการลงพื้นที่และการพิจารณาผ่านกรอบทฤษฎีแนวคิด ดังนั้น การศึกษานี้จะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการพิจารณาเป็นถึงแนวทางการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในเชิงนโยบาย รวมถึงในเชิงวิชาการการจะเป็นการเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในประเด็นและกรณีศึกษาดังกล่าวที่มีอยู่ โดยข้อค้นพบในเชิงวิชาการที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้ง

นี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะนำไปเผยแพร่ โดยการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการในฐานข้อมูลระดับชาติหรือใน
วงวิชาการอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555. (2555, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 129 (ตอนที่ 81 ก).
- กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549. (2549, 21 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 123 (ตอนที่ 16 ก).
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (ม.ป.ป.). *ผังประเทศไทย พ.ศ. 2600*. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมือง, กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงแรงงาน. (2555, 18 มกราคม). *ผู้ว่าฯ จัดประชุมนครนายกจังหวัดต้นแบบ Smart Province (นครนายกจังหวัดอัจฉริยะ)*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.mol.go.th/anonymouse/content/ผู้ว่าฯ-จัดประชุมนครนายกจังหวัดต้นแบบ-smart-province-นครนายกจังหวัดอัจฉริยะ>.
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2558). *ชาวบ้านนครนายก ร้อง'กสม.'ปมจัดทำผังเมืองไม่ชอบ*. วันที่ค้นข้อมูล 27 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/660323>.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครนายก. (2546). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.nakhonnayok.go.th/data/datanayok/yoot.html>.
- กลุ่มงานประสานกองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (ม.ป.ป.). *นิเวศเมืองและชุมชน*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก bangpakong.onep.go.th/pdf/city.pdf.
- การทางพิเศษแห่งประเทศไทย. (2560). *โครงการทางพิเศษสายฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี*. วันที่สืบค้น 3 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://exat.emworkgroup.co.th/index.php/th/โครงการ/โครงการที่อยู่ในแผนงาน/item/โครงการทางพิเศษสายฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี.html>.
- กิตติญา พรรัตน์. (2548). *การบริหารจัดการพื้นที่บริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนมาบตาพุด*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกษตรร่วมพัฒนา. (ม.ป.ป.). *โครงการโรงงานกำจัดขยะเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ตำบล พระอาจารย์อ่าวเภอ อองครักษ์ จังหวัด นครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 11 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.union-agriculture.com/project.html>.

- โกมล จำนงผล. (2560, 19 ธันวาคม). นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์.
- ไกรสร ทองวิเชียร. (2557). *การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกาศใช้ผังเมืองรวม กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ข่าวสด. (2558ก). *ด้านผังเมืองใหม่ นครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก http://daily.khaosod.co.th/view_news.php?newsid=TUROaVoyc3dNekl5TURjMU9BPT0=§ionid=TURNek1nPT0=&day=TWpBeE5TMHdOeTB5TWc9PQ==.
- _____. (2558ข). *ชี้แจงข่าวด้านผังเมือง นครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1439997311.
- _____. (2560, 14 กันยายน). *เคาะประตูแคมป์ส : เทคนิคนครนายก-54เอกชน” จับมือพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี*. วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2560, เข้าถึงได้จาก https://www.khaosod.co.th/lifestyle/news_508355.
- คณิงภรณ์ วงเวียน. (2554). *การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- คมชัดลึก. (2555). *นครนายก'ต้นแบบสู่จังหวัดอัจฉริยะ*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.komchadluek.net/news/economic/127370>.
- โครงการเมืองใหม่ นครนายก. (2548). วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nayokcity.com/cms/modules/sections/index.php?op=viewarticle&artid=18>.
- จังหวัดนครนายก. (2547). *โครงการเมืองใหม่ นครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 10 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก www.nakhonnayok.go.th/yota/data/plan.html.
- _____. (2559). *แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก (พ.ศ. 2557 – 2560)*. จังหวัดนครนายก.
- _____. (ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.nakhonnayok.go.th/home/page.php?id=38>.
- แฉล้ม ทรัพย์มูล. (2560, 19 ธันวาคม). ภาคประชาชนจังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์.
- ชวลิต ภูมิ. (2560, 19 ธันวาคม). สวัสดิการชุมชนจังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์
- ชัยณรงค์ เครือนวน. (2550). *เศรษฐศาสตร์การเมืองของการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2549). *กรอบยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัดและแนวทางขั้นตอนในการปรับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://202.28.75.249/web/Powerpoint/13.ppt>.
- ชาติ ทรงศิริ. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุติชาติ บุญชูวิทย์. (2559). *บทสรุปผู้บริหาร จังหวัดอัจฉริยะ(Smart Province)*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://www.phuket.go.th/webpk/file_data/smart/001.pdf
- ซี.12. (2555, 8 มีนาคม). *ผู้หญิงคนแรก*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/243704>.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2559, 23 ธันวาคม). *ทางด่วนฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี เส้นทางคมนาคมทางเลี้ยวสู่เหนือ-อีสาน*. วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.thansettakij.com/content/120852>.
- _____. (2560, 12 มิถุนายน). *ขยาย 4 เลนนครนายก รองรับจราจร เสริมโลจิสติกส์*. วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.thansettakij.com/content/160574>.
- ฐิติพงศ์ โกสันต์. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10 (2): 381-389.*
- ณรงค์ศักดิ์ ภู่อราม. (2551). *วิสาหกิจชุมชน กับการพัฒนาแบบพึ่งตนเอง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีจุฬา ตำบลศรีจุฬา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เดลินิวส์. (2558, 15 กรกฎาคม). *นครนายก...เมืองในฝันใกล้กรุง เข้าไปเย็นกลับแบบ ซิลซิล*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/article/334819>.
- _____. (2560, 25 กันยายน). *ต่อด่วนไปนครนายก-สระบุรีรอลุ้นอีไอเอ*. วันที่ค้นข้อมูล 8 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/economic/600365>.
- _____. (2561, 8 มกราคม). *ดันด่วนสายใหม่เข้าบอร์ด ฉลองรัช-นครนายก-สระบุรี*. วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.dailynews.co.th/economic/620033>.
- ไตนามิก อินตัสรี. (2555). *ผู้ว่านครนายกถั่น อาสาตั้ง “จังหวัดอัจฉริยะ”*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.theccn-news.com/>.

- ทิพาพร พิมพิสุทธ์ และบรรพ ประพฤติดี. (2530). *ข้าราชการกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม: ศึกษาเปรียบเทียบ กรณีศึกษาการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกและการพัฒนาภาคใต้ตอนบน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทีมข่าวภูมิภาค มติชน. (2556, 18 กุมภาพันธ์). “ผังเมืองใหม่” เสียงสะท้อนจากท้องถิ่น-ภูมิภาค. วันที่ค้นข้อมูล 31 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://m.matichon.co.th/readnews.php?newsid=1361168213&gpid=03&catid=19>.
- ไทยรัฐ. (2558). *ชาวนครนายกไม่เอา ผังเมืองสร้างโรงงาน*. วันที่ค้นข้อมูล 8 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/513301>.
- _____. (2560, 1 สิงหาคม). “นครนายก, แปรริ้ว” ร่วมถกผังเมืองกรุง. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/1022480>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2555, 24 กุมภาพันธ์). *ไอซีทีจุดพลุ 'Smart Province' เลื่อนนครนายกนำร่อง 6 เดือน*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/240935>.
- บริษัท พลัดเวย์ จำกัด. (2559). *โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nakhonnayoktownplan.com/index.html>.
- บ้านนา Gallery. (2558). *ด่วน! นครนายกกำลังจะเปลี่ยนไปแล้ว! เรายอมหรือ*. วันที่ค้นข้อมูล 6 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/bannagallery/posts/1610436772550487>.
- บ้านเมืองน่าอยู่ เขตชุมชนธรรม จังหวัดนครนายก. (ม.ป.ป.). วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.nakhonnayok.go.th/data/home%20good.html>.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2546, 1 ธันวาคม). *เร่งวางผัง"นครนายก"รับเมืองใหม่ ออกกฎคุมเข้มพัฒนาทะเลทอง*. *ประชาชาติธุรกิจ*: 41.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2556). *โยธาสั่งยกเครื่องใหม่ผังเมืองรวม 9 จังหวัด*. วันที่ค้นข้อมูล 31 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1357358185.
- _____. (2558, 17 พฤษภาคม). *เร่ง 4 เลน "นครนายก-แปรริ้ว" หนุนโครงข่ายขนส่งรับ EEC*. วันที่สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1495010599.
- _____. (2560, 26 มิถุนายน). *"นครนายก"เฮ ใช้ผังเมืองเดิมปี'55 ปิดทางตั้งคอนโดฯ-โรงงานก่อมลพิษ*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1498462283.

- _____. (2561). ถนน 4 เลนนครนายกเสร็จแล้วรองรับโลจิสติกส์-หนุนท่องเที่ยว. วันที่สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/property/news-122338>.
- ประชาไท. (2560, 13 มิถุนายน). 27 องค์กรประชาสังคม ค้านแก้มังเมืองนครนายก-นักร้องผู้ว่าฯ ต่อ. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://prachatai.com/journal/2017/06/71910>.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2557). เศรษฐศาสตร์การเมืองและทฤษฎีสังคมวิพากษ์. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก. (2559). กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครนายก (พ.ศ. 2560-2563). นครนายก: ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก.
- พจนีย์ ขวัญเมือง. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ทหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระราชบัญญัติ การผังเมือง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558. (2558, 8 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 132 (ตอนที่ 86 ก).
- มติชน. (2546, 27 พฤศจิกายน). "นครนายก" สัมมนาผังเมืองรวม คนแห่ร่วมนี้กว่าเรื่อง"เมืองใหม่". มติชน: 22.
- _____. (2556, 7 กุมภาพันธ์). "นครนายก" จังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province) ต้นแบบสู่ Smart Thailand. มติชน: 19.
- มติชนออนไลน์. (2558, 6 สิงหาคม). กว่า300ชีวิต บุกศาลากลางนครนายก ด้านผังเมืองใหม่ ไร้เงาจนท. จ่อกางเต็นท์รอคำตอบ. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://m.matichon.co.th/readnews.php?newsid=1438849732>.
- _____. (2559, 17 มีนาคม). นครนายกร้องคัดค้านโรงงานขยะ หวั่นทำลายวิถีท้องถิ่น-ผลกระทบมากมาย. วันที่ค้นข้อมูล 11 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/region/news_73534.
- เมฆินทร์ ทาคำห่อ. (2560, 20 ธันวาคม). ภาคประชาชนจังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์.
- ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง. (2560ก). จำนวนประชากรแยกชายหญิงรายอำเภอ. วันที่ค้นข้อมูล 8 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php.

- _____ . (2560ข). *อัตราความหนาแน่นของประชากรแยกตามเพศและอายุ*. วันที่ค้นข้อมูล 8 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php.
- รุ่งทิศา ฉิมแย้ม. (2548). *กระบวนการวางผังเมืองรวมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนรอบมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฤทธิ บินอับดุลเลาะห์. (2560, 20 ธันวาคม). ภาคประชาชน จังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์.
- ลม เปลี่ยนทิศ. (2555, 10 ตุลาคม). *เสียงบ่นจากเมืองอัจฉริยะ*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.thairath.co.th/content/297158>.
- วสี ภูเต็มเกียรติ. (2556). *ปมขัดแย้งผังเมืองใหม่-ปัญหาเก่า: อุตสาหกรรมรุกเกษตร-ชุมชน*. วันที่ค้นข้อมูล 23 กันยายน 2558, เข้าถึงได้จาก <https://www.isranews.org/isranews-scoop/item/20172-citymap240313-sp-1615796142.html>.
- วิทยา สุรินา. (2557). *ผลสัมฤทธิ์ของการวางผังเมือง: กรณีศึกษาผังเมืองรวมเมืองนครนายก*. วิทยานิพนธ์การวางผังภาคและเมืองมหาดบัณฑิต, สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วิโรจน์ น้อยสำเนียง. (2561, 5 มิถุนายน). ประธานเครือข่ายพลเมืองนครนายก. สัมภาษณ์.
- ศรัศกร ชูสวัสดิ์. (2546). *นครนายกเมืองใหม่*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://histdept.crma.ac.th/histdept/fulltext/newcity.htm>.
- สถานีวิทยุโทรทัศน์จังหวัดจันทบุรี กรมประชาสัมพันธ์. (2560, 24 พฤศจิกายน). *นครนายกเสนอแผนพัฒนาเมือง เมกะโปรเจกซ์*. วันที่ค้นข้อมูล 11 ธันวาคม 2560, เข้าถึงได้จาก http://tv11.prd.go.th/chanthaburi/ewt_news.php?nid=12425.
- สมชาย เดชะพรหมพันธุ์. (2554). *งานวิจัยเรื่อง ปัญหาอุปสรรคและทิศทางการพัฒนาชุมชนเมืองนครนายกไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่*. นครนายก: สำนักงานจังหวัดนครนายก.
- _____ . (2560, 18 ธันวาคม). นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยว จังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์.
- สมบูรณ์ สุคนธศุภมาลย์. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนา: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- สมพล จีรพรชัย. (2560, 20 ธันวาคม). ภาคประชาชนจังหวัดนครนายก. สัมภาษณ์.
- สมาคมพลเมืองนครนายก. (2561). *รายงานการประชุม ประจำปี 2560 สมาคมพลเมืองนครนายก*. นครนายก: สมาคมพลเมืองนครนายก.
- ศรัศกดิ์ งามขจรกุลกิจ. (บก.). (2539). *ประวัติศาสตร์เมืองนครนายก*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

- สถณีนี อาชวานันท์กุล. (2555). “เศรษฐกิจสีเขียว: แนวคิดและมุมมองหลายมิติ.” ใน นนท นุชหมอน. (บก.). *จับกระแส Rio+20 สู่อสังคัมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักข่าว NOW26. (2559, 30 พฤศจิกายน). *ร้องโรงงานนครนายก...เสียงสนั่น ชุมชนสะเทือน*. [Video file]. วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=JxgdBM0gsZY>.
- สำนักข่าว TNN24. (2558, 23 ธันวาคม). *ทุบทิ้งใกล้ตัว : ชาวตำบลสาริกา จ.นครนายก ร้องโรงงานขนาดใหญ่สร้างมลภาวะทางเสียง*. [Video file]. วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=2_fm-qQRVOQ&t=1s.
- สำนักข่าวช่อง 8. (2558, 21 กรกฎาคม). *เปิดผังเมืองใหม่นครนายกหลังชาวบ้านรวมตัวค้าน*. [Video file]. วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=gNTW342nWnc&t=153s>.
- สำนักข่าวสปริงนิวส์. (2558ก, 27 กรกฎาคม). *เครือข่ายพลเมืองนครนายก คัดค้านการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม วันที่ 27 กรกฎาคม 2558*. [Video file] วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=sHG1Qf4hI3M>.
- _____. (2558ข, 11 สิงหาคม). *ชาวนครนายกคัดค้านผังเมืองใหม่ สร้างโรงงานอุตสาหกรรม*. [Video file] วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=rHjEp7_yC4c&t=165s.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559ก). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560- 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2559ข). *แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (ม.ป.ป.). *เขตส่งเสริมการลงทุน BOI*. วันที่สืบค้น 22 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.apsconsult.com/index.php/en/features-2/custom/boi>.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *เครือข่ายพลเมืองจังหวัดนครนายก ร้องกรมให้ตรวจสอบการแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555*. วันที่ค้นข้อมูล 27 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.nhrc.or.th/News/Information-News>.

- สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต 7. (2556, 13 มีนาคม). *กระทรวงอุตสาหกรรม และ จ.นครนายก MOU ต้นโรงงานอุตสาหกรรมสีเขียวต้นแบบเมืองขุนด่าน (Green Industry) เสริมจังหวัดอัจฉริยะ เป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษรองรับ AEC.* วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก http://region7.prd.go.th/ewt_news.php?nid=26330.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก. (2557). *จ.นครนายก จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก 4 ปี เพื่อกำหนดทิศทางอุตสาหกรรมจังหวัดให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ของรัฐบาล.* วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก http://pr.prd.go.th/nakhonnayok/ewt_news.php?nid=229&filename=index.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครนายก. (2555). *ประวัติความเป็นมาจังหวัดนครนายก.* วันที่ค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก https://www.dpt.go.th/nakhonnayok/main/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=27.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *อัตราผู้มีงานทำในจังหวัดนครนายก จำแนกตามอาชีพ 5 อันดับ.* วันที่ค้นข้อมูล 8 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก https://analytic.nlic.mol.go.th/analytics/saw.dll?Dashboard&PortalPath=/shared/ADMIN/_portal/แ ร ง ง า น จั ง ห วัต &Page=page%201 &PageIdentifier=sjmrnmqfjpbjbr09%u200B&Action=Navigate&P0=1&P1=cany&P2=%22มิติพื้นที่%22.%22จังหวัด%22&P3=%22นครนายก%22&NQUser=Public&NQPassword=P@ssw0r.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก. (2557, 17 กุมภาพันธ์). *ประชาสัมพันธ์โครงการ อุตสาหกรรมสีเขียว.* วันที่ค้นข้อมูล 1 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.industry.go.th/nakornnayok/index.php/component/k2/item/285>.
- _____. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ปี พ.ศ. 2559-2562.* นครนายก: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก.
- _____. (2561). *เกี่ยวกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก.* วันที่ค้นข้อมูล 17 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.industry.go.th/nakornnayok/index.php>.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). *รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ปีที่หนึ่ง (วันที่ 23 สิงหาคม 2554 ถึงวันที่ 23 สิงหาคม 2555).* วันที่ค้นข้อมูล 17 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://www.soc.go.th/acrobat/yingluck_report11.pdf.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2556, 19 กรกฎาคม). *ข้อเสนอแผนงาน/โครงการของจังหวัด นครนายก. ใน การประชุมคณะรัฐมนตรีนอกสถานที่ ณ จังหวัดฉะเชิงเทรา วันที่ 30 - 31 มีนาคม 2556, เลขที่ นร11.*

- สุชาติ ศรีไพบูลย์. (2556, 5 กรกฎาคม). *ชาวบ้านหมู่ 3 ต.สาริกา ร้องฟ้องเมืองนครนายก โครงการก่อสร้างฟาร์มไก่ปลอดเชื้อ ระบายน้ำลงพื้นที่ชาวบ้านเกิดความเสียหายผลไม้ก็ถูกลักขโมย พร้อมยื่นหนังสือทวงถามความคืบหน้าคดีด้านโครงการฯ*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก http://region7.prd.go.th/ewt_news.php?nid=30262.
- หอการค้าจังหวัด. (ม.ป.ป.). *ประวัติหอการค้าจังหวัด*. วันที่สืบค้น 3 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.thaichamber.org/th/about>.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก. (ม.ป.ป.). *ข้อมูลพื้นฐาน*. วันที่ค้นข้อมูล 10 กุมภาพันธ์ 2560, เข้าถึงได้จาก <https://khonyok.go.th/public/location/data/index/menu/24>.
- อดุลย์ ฐปนนท์. (2549). *การวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อปท.นิวส์. (2557, 25 มกราคม). *จับตา จังหวัดอัจฉริยะทุ่ม 200 ล้านบาท เนรมิตนครนายก*. *อปท.นิวส์*: 1-2.
- อภิรดา มีเดช. (2559, 23 กุมภาพันธ์). *'คืนผังเมือง คืนความเป็นธรรม' เมื่อ ม.44 ผิดเจตนารมณ์คืนความสุข*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://waymagazine.org/ncpo-order-planning/>.
- อรุณรัตน์ ประพฤทธิไพบูลย์. (2558, 11 ธันวาคม). *อบต.พรหมณี ควักงบ 2.6 ล้าน ปรับปรุงบ่อขยะประจำตำบล หลังขยะพุ่ง 20 ตัน/วัน จนส่งกระทบต่อชาวบ้าน*. วันที่ค้นข้อมูล 11 มีนาคม 2560, เข้าถึงได้จาก <http://www.tja.or.th/cyberreporter/detail.php?content=1836>.
- อาร์วายทีไนน์. (2551). *เมืองใหม่ จังหวัดนครนายกกับแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com/s/ryt9/158162>.
- อุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก. (2559). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก www.industry.go.th/nakornnayok/index.php/download/22346-2016-08-10.../file.
- AEConlinenews. (2560, 2 มีนาคม). *นครนายก แฉลงข่าวมะยงขีด-มะปรางหวาน ปี60 มุ่งเน้นมาตรฐาน (GI)*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.aeconlinenews.com/32879>.
- BUSINESS ONLINE PCL. (2556, 10 กรกฎาคม). *SMART PROVINCE จังหวัดอัจฉริยะ*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561, เข้าถึงได้จาก https://www.bol.co.th/about/news_smart_province.html.

- Chotichinda Consultants Limited. (2560). *โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 2 การประชุมระดมความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาเมืองร่วมกันระหว่างจังหวัด ฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายกและกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: Chotichinda Consultants Limited.
- FAQ 108 คำถามกับงานส่งเสริมการลงทุน. (2558). *นโยบายส่งเสริมการลงทุน*. วันที่สืบค้น 22 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.faq108.co.th/boi/law/policy.php>.
- MGR Online VDO. (2558, 11 สิงหาคม). *รายงานพิเศษ... ชาวครนนายกค้านผังเมืองอภัยศ*. [Video file]. วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=rHjEp7_yC4c&t=167s.
- NYKproperty. (2559, 12 สิงหาคม). *โฮมสเตย์ธุรกิจคลื่นลูกใหม่ บ้านที่ดินนครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <http://nykproperty.com/307/>.
- Technology Media. (2547). *สว่าง ศรีศกุน บัณฑิตให้จับต้องได้กับโครงการเมืองใหม่ๆ*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.technologymedia.co.th/article/detail.asp?arid=112&pid=63>.
- Technology Media. (2556). *กระทรวงมหาดไทย เปิดโครงการนำร่องจังหวัดอัจฉริยะ (Smart Province) ที่นครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <http://technologymedia.co.th/news/itnewsview.asp?id=2717>.
- Thailand press release news. (2561, 20 กุมภาพันธ์). *พาณิชย์จังหวัดนครนายก จัดพิธีเปิดงาน นครนายกแฟร์ 2018*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.thailand4.com/gen/2018-02-05/a54eb6c4cb1e70540bc7619d87446b4b/>.
- ThaiPBS. (2555, 27 พฤศจิกายน). *ชาวครนนายกค้านสร้างฟาร์มไก่ใกล้น้ำตกสาลีกา*. วันที่ค้นข้อมูล 9 มกราคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/128947>.
- ThaiPBS. (2558, 22 กรกฎาคม). *รายการ สถานีประชาชน ตอน คัดค้านผังเมืองใหม่ จ.นครนายก วันที่ 22 กรกฎาคม 2558*. [Video file] วันที่ค้นข้อมูล 30 พฤศจิกายน 2559, เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=pffo8vJRL_k&t=2860s.
- True. (2556, 4 มีนาคม). *ทูลุ ลงนามบันทึกความร่วมมือ จังหวัดนครนายก*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www3.truecorp.co.th/investor/entry/820>.
- Voice TV. (2555). *จากนครนายกสู่จังหวัดอัจฉริยะ*. วันที่ค้นข้อมูล 3 กุมภาพันธ์ 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.voicetv.co.th/read/32298>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

กฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. 2549

กฎกระทรวง

ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก

พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๒๖
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
การผังเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๘
มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย
อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดห้าปี

ข้อ ๒ ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลพรหมณี ตำบลบ้านใหญ่ ตำบลท่าช้าง
ตำบลนครนายก และตำบลวังกระโจม อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ภายในแนวเขตตาม
แผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ การวางและจัดทำผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทาง
ในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ใน
ทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อมใน
บริเวณแนวเขตตามข้อ ๒ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตาม
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ ๔ ผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้
ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและ

เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๖ ก หน้า ๑๓
ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

สอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนเมืองให้เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง การศึกษา และการคมนาคมและการขนส่งของจังหวัดนครนายก

(๒) ส่งเสริมและพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรมให้สอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชน และระบบเศรษฐกิจ

(๓) ส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น

(๔) ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และทัศนกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครนายก

(๕) พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการให้เพียงพอและได้มาตรฐาน

(๖) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๕ การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและขนส่ง และรายการประกอบแผนผังท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๖ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

(๒) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ ถึงหมายเลข ๒.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง

(๓) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๑ ถึงหมายเลข ๓.๖ ที่กำหนดไว้เป็นสีแดง ให้เป็นที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก

(๔) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔.๑ และหมายเลข ๔.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ

(๕) กำจัดมูลฝอย

(๑๐) ซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุ

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

ข้อ ๘ ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสามสิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๓) สถานที่ที่ใช้ในการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๖) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(๗) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรม ประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๘) โรงฆ่าสัตว์

(๙) ไซโดเก็บผลผลิตทางการเกษตร

(๑๐) กำจัดมูลฝอย

(๑๑) ซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุ

เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๖ ก หน้า ๑๖
ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

ข้อ ๕ ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม การอยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละยี่สิบของที่ดินประเภทนั้นในแต่ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซและสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๓) สถานที่ที่ใช้ในการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่ายที่ค้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ู จระเข้ หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๖) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(๗) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรม ประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๘) โรงฆ่าสัตว์

(๙) ไซโลเก็บผลผลิตทางการเกษตร

(๑๐) กำจัดมูลฝอย

(๑๑) ซั๊อขายหรือเก็บเศษวัสดุ

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๖ ก หน้า ๑๕
ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การอยู่อาศัย เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การสาธารณสุขและสาธารณสุขการหรือสาธารณสุขประโยชน์เท่านั้น และห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๒) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(๓) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย

(๔) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรม ประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๕) การอยู่อาศัยประเภทห้องแถวหรือตึกแถว

(๖) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุด หรือหอพัก

ที่ดินประเภทนี้ บริเวณหมายเลข ๖.๑ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งนันทนาการ การรักษาสภาพแวดล้อม สภาพภูมิทัศน์ของเมืองและการท่องเที่ยว บริเวณหมายเลข ๖.๑๐ กับบริเวณหมายเลข ๖.๑๓ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจและสวนสุขภาพและบริเวณหมายเลข ๖.๑๕ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นสนามกีฬาและการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อ ๑๓ ที่ดินประเภทสถานบันการศึกษา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับ การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณสุขประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๔ ที่ดินประเภทสถานบันศาสนา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศาสนาหรือเกี่ยวข้องกับการศาสนา การศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณสุขประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๕ ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณสุขและสาธารณสุขการ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการของรัฐ กิจการเกี่ยวกับการสาธารณสุขและสาธารณสุขการ หรือสาธารณสุขประโยชน์ เท่านั้น

ข้อ ๑๖ ให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ในลำดับที่ ๘ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ได้รับ อนุญาตให้ประกอบกิจการอยู่ในที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรมก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และยังคงประกอบกิจการอยู่ในปัจจุบัน ขยายพื้นที่โรงงานเฉพาะพื้นที่ที่ใช้ในการผลิตได้อีกไม่เกินหนึ่ง เท่าของพื้นที่โรงงานเดิมที่ใช้ในการผลิต พื้นที่โรงงานที่ขยายต้องเป็นพื้นที่ในที่ดินแปลงเดียวกันหรือ ติดต่อกันกับที่ดินอันเป็นที่ตั้งของโรงงานเดิม ซึ่งเจ้าของโรงงานเดิมเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิ

หน้า ๒๐

เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๑๖ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ครอบครองในที่ดินก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หรือเป็นพื้นที่ในที่ดินที่เคยเป็นกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของเจ้าของโรงงานเดิมอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๗ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการประกอบกิจการในเขตผังเมืองรวมปฏิบัติกรให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

พลอากาศเอก กงศักดิ์ วันทนา

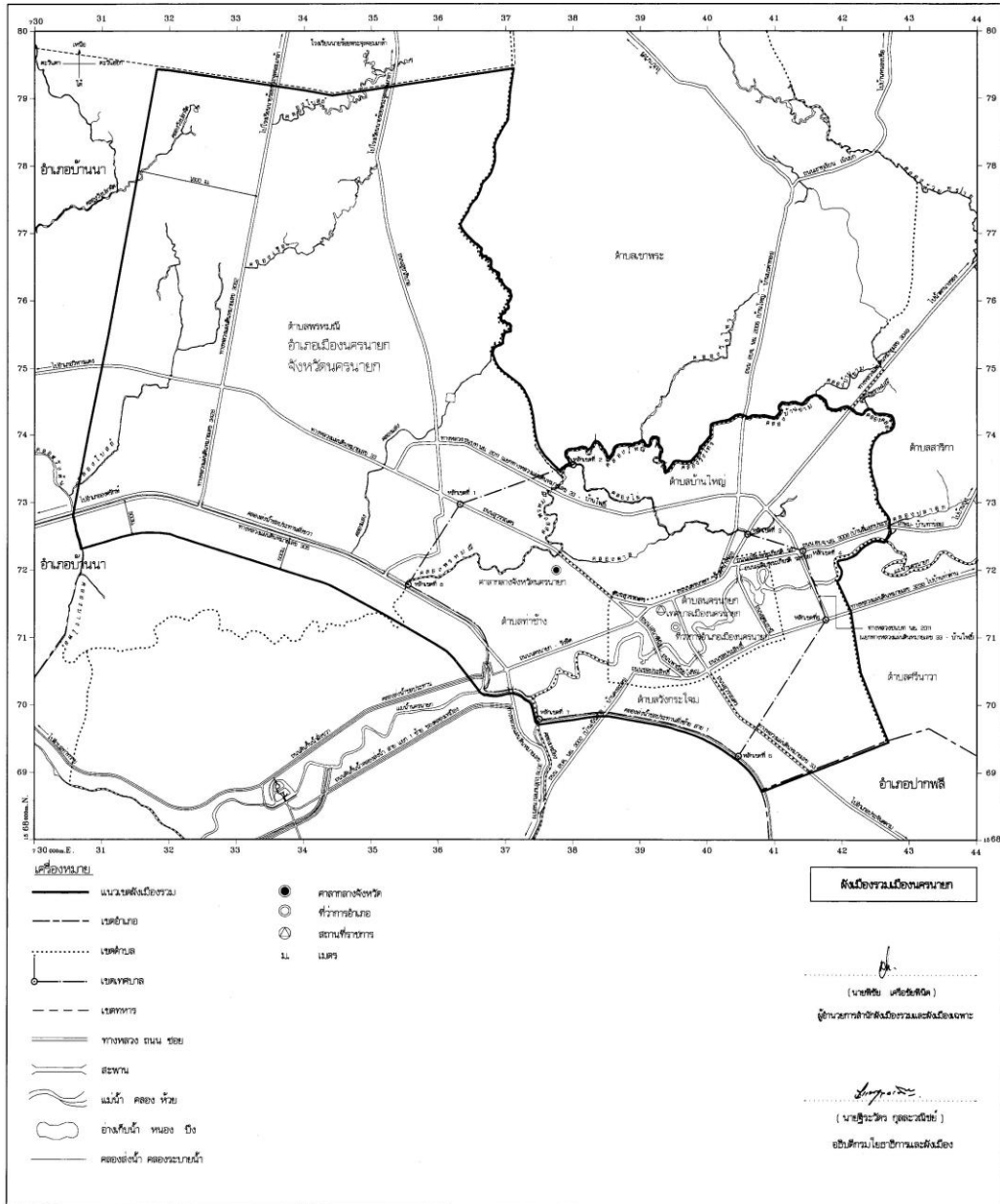
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

3

ลำดับ ที่	ประเภทหรือชื่อของโรงงาน	ที่ดินประเภท												หมายเหตุ			
		พาณิชยกรรมและ ที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก			ที่อยู่อาศัย หนาแน่นปานกลาง			ที่อยู่อาศัย หนาแน่นน้อย			พาณิชยกรรม หนาแน่น				อุตสาหกรรม เฉพาะกิจ		
		โรงงานอเนกประสงค์			โรงงานอเนกประสงค์			โรงงานอเนกประสงค์			โรงงานอเนกประสงค์						
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3				
35	โรงงานผลิตภาชนะบรรจุ หรือเครื่องใช้จากไม้ หวาย ฟาง อ้อ กก หรือคอกบขนา																
41	โรงงานประกอบกิจการเดียวกับ (1) การพิมพ์ การทำเส้นใยเย็บกระดาษ การเย็บเล่ม ทำปอ หรือควบคุมเครื่องจักร																
87	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องเล่น เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ ที่มีได้ระบุไว้ในลำดับอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (5) การทำป้าย ตรา เครื่องหมาย ป้ายติดธง หรือเครื่องโฆษณา สินค้า ตรา โลโก้หรือยาง เมทริกซ์ลายฉลุ (Stencils)																
93	โรงงานซ่อมรถจักรยาน หรือเครื่องหนึ่ง																
94	โรงงานซ่อมเครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับใช้ในบ้าน หรือใช้ประจำตัว																
95	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ รถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ หรือส่วนประกอบของ ยานดังกล่าว อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (1) การซ่อมแซมยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ หรือส่วนประกอบ ของยานดังกล่าว (3) การทนกลั่นกลานยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ (4) การล้างหรืออู่กลั่นกลานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์																

แผนที่กายภาพราชการ
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก
พ.ศ. 2549

มาตราส่วน 1 : 30,000
0 0.5 1 2 กิโลเมตร

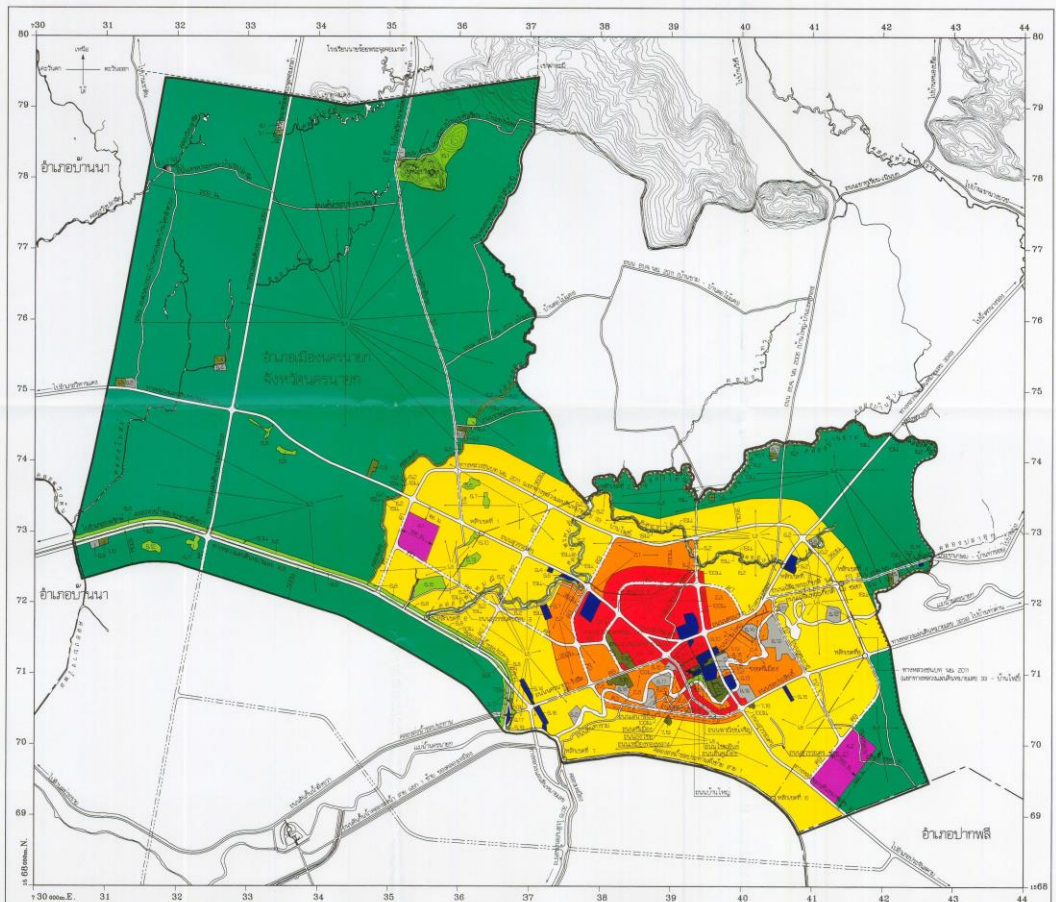

แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทจากกฎกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก

พ.ศ. 2549

มาตราส่วน 1 : 30,000

0 0.5 1 2 กิโลเมตร

เครื่องหมาย

- แนวเขตผังเมืองรวม
- - - - เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเทศบาล
- - - - เขตทหาร
- ==== ถนนสี่เลน
- ===== ถนนสี่เลนขยาย
- ===== ถนนโครงสร้าง
- ==== สีขาว
- ==== แม่น้ำ คลอง ห้วย
- อ่างเก็บน้ำ ท้อง ไร่
- คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ
- อุโมงค์ สวน เติบ
- แมตร

1. เขตสีเหลือง	พื้นที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย
2. เขตสีส้ม	พื้นที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง
3. เขตสีแดง	พื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
4. เขตสีม่วงอ่อน	พื้นที่ประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ
5. เขตสีเขียว	พื้นที่ประเภทสวนและเกษตรกรรม
6. เขตสีเขียวอ่อน	พื้นที่ประเภทที่โล่งเพื่อเป็นสนามกีฬาและการเล่นกีฬา
7. เขตสีเขียวเข้ม	พื้นที่ประเภทสถานศึกษา
8. เขตสีเทาอ่อน	พื้นที่ประเภทสถานศึกษา
9. เขตสีน้ำเงิน	พื้นที่ประเภทสถานบริการ การค้าขายปลีกและสาธารณูปโภค

ผังเมืองรวมเมืองนครนายก

(นายศิษย์ เศรษฐกิจ)
ผู้อำนวยการสำนักงานผังเมืองรวมเมืองนครนายก

(นายสุวิทย์ กุศลธรรม)
อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง

รายการประกอบแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก
พ.ศ. ๒๕๕๕

การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท
ท้ายกฎกระทรวง ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ คือ

๑. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเหลือง ให้เป็นที่ดิน
ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย มีรายการดังต่อไปนี้

๑.๑ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท
นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) และแนวเขตผังเมืองรวมด้านเหนือ
ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลพรหมณีกับตำบลเขาพระ

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองพรหมณี ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนสุวรรณศร ฝั่งเหนือ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓

ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองแสง ฝั่งตะวันออก

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๖ และหมายเลข ๖.๗ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน

๑.๒ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองพรหมณี ฝั่งตะวันออก
และฝั่งใต้ เส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองไผ่ ฝั่งใต้ และเส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลาง
ทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์)

ด้านตะวันออก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๕ ฝั่งตะวันตก และถนน
นครนายก - น้ำตกนางรอง ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนสาย ก ๗ ฝั่งตะวันออกและฝั่งเหนือ เส้นขนานระยะ
๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๔ เส้นขนานระยะ ๒๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๗
ถนนสาย ก ๔ ฝั่งตะวันออก ทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ -
บ้านโพธิ์) ฝั่งเหนือ ถนนสาย ก ๓ ฝั่งตะวันตก และเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองพรหมณี
ฝั่งตะวันออก

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองพรหมณี ฝั่งตะวันออก

๒

- ๑.๓ ด้านเหนือ จุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้ และถนนสุวรรณศร ฟากใต้
- ด้านตะวันออก จุดถนนสาย ก ๒ ฟากตะวันตก และเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองพรหมณี ฝั่งเหนือ
- ด้านใต้ จุดเส้นขนานระยะ ๕๐ เมตร กับริมคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ฝั่งเหนือ
- ด้านตะวันตก จุดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองแสง ฝั่งตะวันออก ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๔.๑ ซึ่งกำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน และบริเวณหมายเลข ๖.๑๐ หมายเลข ๖.๑๓ และหมายเลข ๖.๑๕ ซึ่งกำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน
- ๑.๔ ด้านเหนือ จุดถนนนครนายก - น้ำตกगरอง ฟากใต้ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๕ ฟากใต้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครนายก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานประสานนครนายก การประสานส่วนภูมิภาค
- ด้านตะวันออก จุดเส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) และแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันออก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านใหญ่กับตำบลศรีนาวา
- ด้านใต้ จุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๕ ฟากเหนือ และถนนชลประสิทธิ์ ฟากเหนือ
- ด้านตะวันตก จุดถนนอุดมธานี ฟากตะวันออก วัดใหญ่ทักษิณาราม ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ ซอย ๑ ฟากตะวันออก และถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ ฟากเหนือ ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน และบริเวณหมายเลข ๘.๘ และหมายเลข ๘.๑๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน
- ๑.๕ ด้านเหนือ จุดถนนสุวรรณศร ฟากใต้ และสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครนายก
- ด้านตะวันออก จุดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดนครนายก เส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๓ ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดนครนายก ถนนสาย ก ๘ ฟากใต้ ถนนสาย ก ๓ ฟากตะวันตก และแม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันตก
- ด้านใต้ จุดแม่น้ำนครนายก ฝั่งเหนือ วัดนางหงษ์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตและการบำรุงรักษาที่ ๒ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนนครนายก - รังสิต ฟากตะวันออก และเส้นขนานระยะ ๕๐ เมตร กับริมคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ฝั่งตะวันออก

๓

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองพรหมณี ฝั่งตะวันออก
และถนนสาย ก ๒ ฟากตะวันออก

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน และบริเวณหมายเลข ๕.๑๔
ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำเงิน

๑.๖ ด้านเหนือ จดถนนชลประสิทธิ์ ฟากใต้ โรงเรียนเทศบาล ๓ บ้านตำบลบุญศิริ
และโรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองนครนายก

ด้านตะวันออก จดถนนสาย ก ๕ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนสาย ก ๕ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากตะวันออก และถนน
สุวรรณศรี ฟากตะวันออก

๑.๗ ด้านเหนือ จดสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕

ด้านตะวันออก จดถนนไชยพันธ์ ฟากตะวันตก

ด้านตะวันตก จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันออก

๑.๘ ด้านเหนือ จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งใต้ เส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลาง
ถนนสาย ก ๓ และโรงเรียนเทศบาล ๒ บ้านตลาดเก่า

ด้านตะวันออก จดถนนสุวรรณศรี ฟากตะวันตก และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓
ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้ ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
ระหว่างอำเภอเมืองนครนายกกับอำเภอปากพลี และคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งซ้าย สาย ๑ ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จดคลองเหมือง ฝั่งตะวันออก

๒. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ ถึงหมายเลข ๒.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีส้ม ให้เป็นที่ดินประเภท
ที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง มีรายการดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านเหนือ จดทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ -
บ้านโพธิ์) ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนสาย ก ๔ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๒๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๗ และ
ถนนสุวรรณศรี ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนสาย ก ๓ ฟากตะวันออก

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน

๔

๒.๒ ด้านเหนือ จดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมจังหวัดนครนายก และถนนสุวรรณศร ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนสาย ค ๓ ฟากตะวันตก ถนนสาย ค ๖ ฟากใต้ และ
ถนนสาย ค ๗ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนสาย ค ๘ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ค ๓
และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครนายก

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน

๒.๓ ด้านเหนือ จดถนนสาย ค ๗ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนสาย ค ๗ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ค ๘

๒.๔ ด้านเหนือ จดถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ฟากใต้ และถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕
ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ ซอย ๑ ฟากตะวันตก ถนนอุดมธานี
ฟากตะวันตก วัดอุดมธานี และวัดดง

ด้านใต้ จดถนนชลประสิทธิ์ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดวัดบุญนาครัถยิตาราม แม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันออก วัดศรีเมือง
โรงเรียนเทศบาล ๑ วัดศรีเมือง ถนนบ้านใหญ่ ฟากเหนือ สถานีจ่ายน้ำการประปานครนายก การประปา
ส่วนภูมิภาค ถนนสุวรรณศร ฟากตะวันออก

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๘.๑๔ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทา

๒.๕ ด้านเหนือ จดถนนนครนายก - รังสิต ฟากใต้ โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ และ
โรงเรียนวัดวังกระโจม

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนเสนาพิณิจ
วัดโพธิ์นาก และถนนเหมืองทองหลวง ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนชลประสิทธิ์ ฟากเหนือ ถนนสาย ค ฟากเหนือ และ
วัดอินทาราม

ด้านตะวันตก จดถนนสาย ค ๓ ฟากตะวันออก

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๘.๑๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน

๕

- ๒.๖ ด้านเหนือ จดวัดศรีเมือง
 ด้านตะวันออก จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันตก
 ด้านใต้ จดบ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และโรงเรียนนครนายก
 วิทยาคม
- ด้านตะวันตก จดสถานีสื่อสารจังหวัดนครนายก กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัด
 นครนายก สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองจังหวัดนครนายก ที่ว่าการอำเภอเมืองนครนายก สำนักงานที่ดิน
 จังหวัดนครนายก ศาลจังหวัดนครนายก เรือนจำจังหวัดนครนายก สำนักงานการประถมศึกษา
 อำเภอเมืองนครนายก สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองนครนายก และที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขนครนายก
- ๒.๗ ด้านเหนือ จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งใต้
 ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสุวรรณศร
 ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนชลประสิทธิ์
 ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนพณิชย์เจริญ
- ฟากตะวันออก
- ๒.๘ ด้านเหนือ จดถนนสาย ก ๓ ฟากใต้ ถนนอินทาราม ฟากใต้ และถนน
 ชลประสิทธิ์ ฟากใต้
- ด้านตะวันออก จดถนนสุวรรณศร ฟากตะวันตก
 ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนชลประสิทธิ์
 โรงเรียนเทศบาล ๒ บ้านตลาดเก่า เส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๓ และ
 เส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับถนนอินทาราม
- ด้านตะวันตก จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันออก
๓. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๑ ถึงหมายเลข ๓.๖ ที่กำหนดไว้เป็นสีแดง ให้เป็นที่ดิน
 ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก มีรายการดังต่อไปนี้
- ๓.๑ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๒๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๑
 ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๔
 ด้านใต้ จดถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ฟากเหนือ ถนนสุวรรณศร
 ฟากเหนือ โรงพยาบาลนครนายก และถนนสุวรรณศรสายใน ฟากเหนือ
- ด้านตะวันตก จดถนนสุวรรณศรสายใน ฟากตะวันออก ถนนสุวรรณศร
 ฟากตะวันออก และเส้นขนานระยะ ๒๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ก ๑

๖

๓.๒ ด้านเหนือ จดถนนสุวรรณศร ฟากใต้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต ๘ สำนักงานปลัดจังหวัดนครนายก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ศาลากลางจังหวัดนครนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครนายก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครนายก และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครนายก

ด้านตะวันออก จดถนนสาย ค ๗ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนสาย ค ๖ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนสาย ค ๓ ฟากตะวันออก

๓.๓ ด้านเหนือ จดถนนสาย ค ๗ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนสุวรรณศร ฟากตะวันตก และถนนสุวรรณศรสายในฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนนครนายก - รังสิต ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนสาย ค ๗ ฟากตะวันออก และวิทยาลัยเทคนิคนครนายก

๓.๔ ด้านเหนือ จดถนนสุวรรณศรสายใน ฟากใต้ ถนนสุวรรณศร ฟากใต้ และสำนักงานเทศบาลเมืองนครนายก

ด้านตะวันออก จดถนนสุวรรณศร ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนสันคูเมือง ฟากเหนือ ถนนไชยพันธ์ุ ฟากตะวันตก ถนนบ้านใหญ่ ฟากเหนือ สำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครนายก จำกัด ธนาคารออมสิน สาขานครนายก ขอยศรีเมือง ฟากตะวันตก ถนนธงไชย ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนเสนาพินิจ ฟากตะวันออก

๓.๕ ด้านเหนือ จดถนนสาย ค ๘ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนเสนาพินิจ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดแม่น้ำนครนายก ฟังเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนเสนาพินิจ และวัดโพธิ์นิยอก

๓.๖ ด้านเหนือ จดแม่น้ำนครนายก ฟังใต้ เส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนพาณิชย์เจริญ เส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนชลประสิทธิ์ และเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสุวรรณศร

ด้านตะวันออก จดวัดบุญนาครักจิตาราม

๗

ด้านใต้ จดถนนชลประสิทธิ์ ฟากเหนือ
 ด้านตะวันตก จดถนนหมืองทองหลาง ฟากตะวันออก และเส้นขนานระยะ ๑๐๐ เมตร
 กับศูนย์กลางถนนพณิชย์เจริญ

๔. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔.๑ และหมายเลข ๔.๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีม่วงอ่อน ให้เป็นที่ดิน
 ประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ มีรายการดังต่อไปนี้

๔.๑ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๑๘๕ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
 หมายเลข ๓๓

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ค ๑

ด้านใต้ จดถนนสาย ค ๖ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนสาย ค ๑ ฟากตะวันออก

๔.๒ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
 หมายเลข ๓๓

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ค ๕

ด้านใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนสาย ค ๕ ฟากตะวันออก

๕. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๔ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดิน
 ประเภทชนบทและเกษตรกรรม มีรายการดังต่อไปนี้

๕.๑ ด้านเหนือ จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านเหนือ ซึ่งเป็นโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ด้านตะวันออก จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านเหนือ ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
 ระหว่างตำบลพรหมณีกับตำบลเขาพระ

ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท
 นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) เส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองแสง
 ผังตะวันตก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากเหนือ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก กรมอาชีวศึกษา
 วัดหนองเตย และโรงเรียนวัดหนองเตย (ตั้งตรงจิตร ๘)

ด้านตะวันตก จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นขนานระยะ ๑,๘๐๐
 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๒

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๑ หมายเลข ๖.๒ และหมายเลข ๖.๔ ที่กำหนดไว้เป็น
 สีเขียวอ่อน บริเวณหมายเลข ๗.๑ หมายเลข ๗.๒ หมายเลข ๗.๓ หมายเลข ๗.๔ และหมายเลข ๗.๖
 ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก บริเวณหมายเลข ๘.๑ หมายเลข ๘.๒ หมายเลข ๘.๓ หมายเลข ๘.๔
 และหมายเลข ๘.๖ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน และบริเวณหมายเลข ๙.๑ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำเงิน

๘

๕.๒ ด้านเหนือ จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านเหนือ ซึ่งเป็นคลองใหญ่ ฝั่งใต้
คลองวังไทร ฝั่งใต้ วัดวังไทร คลองบ้านขาม ฝั่งใต้ และคลองกล้อ ฝั่งใต้

ด้านตะวันออก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านใหญ่กับตำบลสาริกา
ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองปลาตุก ฝั่งตะวันตก
เส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมแม่น้ำนครนายก ฝั่งเหนือ วัดท่าข่อย โรงเรียนวัดท่าข่อย (ศาสนกิจโกศล)
และเส้นขนานระยะ ๓๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์)

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองไผ่ ฝั่งตะวันออก
ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๗.๗ และหมายเลข ๗.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก
และบริเวณหมายเลข ๘.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำเงิน

๕.๓ ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้ และที่สาธารณประโยชน์
หนองแกลก ๒

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมคลองแสง ฝั่งตะวันตก ทางหลวง
แผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ฟากใต้ และเส้นขนานระยะ ๗๐ เมตร กับริมคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา
ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้ ซึ่งเป็นเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร
กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕

ด้านตะวันตก จดคลองบางไพล ฝั่งตะวันออก และแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก
ซึ่งเป็นเส้นขนานระยะ ๑,๘๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๒๘

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๖.๕ หมายเลข ๖.๘ หมายเลข ๖.๙ หมายเลข ๖.๑๑
และหมายเลข ๖.๑๒ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน บริเวณหมายเลข ๗.๑๐ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก
และบริเวณหมายเลข ๘.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน

๕.๔ ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๕ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันออก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
ระหว่างตำบลบ้านใหญ่กับตำบลศรีนาวา

ด้านใต้ จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้ ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
ระหว่างอำเภอเมืองนครนายกกับอำเภอปากพลี

ด้านตะวันตก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากเหนือ เส้นขนานระยะ
๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาย ค ๕ เส้นขนานระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๓ และถนนสาย ค ๕ ฟากตะวันออก

๕

๖. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๖.๑ ถึงหมายเลข ๖.๑๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีรายการดังต่อไปนี้

๖.๑ เขาน้อยวังยาง

๖.๒ ที่ดินบริเวณริมฝั่งคลองแสง คลองใหญ่ คลองวังไทร คลองบ้านขาม คลองคล้อ คลองไผ่ และคลองพรหมณี ตามแนวนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมฝั่งคลองแสง คลองใหญ่ คลองวังไทร คลองบ้านขาม คลองคล้อ คลองไผ่ และคลองพรหมณี เว้นแต่บริเวณหมายเลข ๖.๔

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๘.๘ ที่กำหนดไว้เป็นสีเทาอ่อน

๖.๓ ที่สาธารณประโยชน์หนองแสด ๒

๖.๔ ที่สาธารณประโยชน์หนองแสนตอ

๖.๕ ที่สาธารณประโยชน์หนองแสด ๑

๖.๖ ที่สาธารณประโยชน์หนองเสือร้อง

๖.๗ ที่สาธารณประโยชน์หนองหญ้าคา

๖.๘ ที่ดินบริเวณริมฝั่งคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ตามแนวนานระยะ ๕๐ เมตร กับริมคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ฝั่งเหนือ

๖.๙ ด้านเหนือ จดคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ฝั่งใต้

ด้านใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นคลองบางไพล

๖.๑๐ ที่สาธารณประโยชน์หนองอ้ายมี

๖.๑๑ ที่สาธารณประโยชน์หนองน้ำโจ

๖.๑๒ ที่สาธารณประโยชน์หนองโพรง

๖.๑๓ ที่สาธารณประโยชน์หนองขาหย่าง

๖.๑๔ ที่ดินบริเวณริมฝั่งแม่น้ำนครนายก ตามแนวนานระยะ ๑๕ เมตร กับริมแม่น้ำนครนายก ฝั่งเหนือ

๖.๑๕ สนามกีฬาจังหวัดนครนายก

๖.๑๖ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร. ๙

๖.๑๗ ที่ดินบริเวณริมฝั่งคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ตามแนวนานระยะ ๗๐ เมตร กับริมคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ฝั่งตะวันตก

๖.๑๘ ด้านเหนือ จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จดคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ฝั่งตะวันออก

๑๐

๗. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๗.๑ ถึงหมายเลข ๗.๑๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็น
ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา มีรายการดังต่อไปนี้

- ๗.๑ โรงเรียนวัดโชติราชกูร์ศรัทธาราม
- ๗.๒ โรงเรียนวัดเขาน้อย
- ๗.๓ โรงเรียนวัดวังปลาจืด
- ๗.๔ โรงเรียนวัดเอี่ยมประดิษฐ์
- ๗.๕ โรงเรียนวัดหนองเตย (ตั้งตรงจิตร ๘)
- ๗.๖ โรงเรียนวัดสันตยาราม
- ๗.๗ โรงเรียนวัดวังไทร
- ๗.๘ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก กรมอาชีวศึกษา
- ๗.๙ โรงเรียนวัดวังตุม
- ๗.๑๐ โรงเรียนวัดธรรมปัญญา
- ๗.๑๑ โรงเรียนวัดท่าข่อย (ศาสนกิจโกศล)
- ๗.๑๒ วิทยาลัยเทคนิคนครนายก
- ๗.๑๓ โรงเรียนเทศบาล ๑ วัดศรีเมือง
- ๗.๑๔ โรงเรียนเทศบาล ๑ วัดศรีเมือง แผนกเด็กก่อนวัยเรียน
- ๗.๑๕ โรงเรียนอนุบาลนครนายก
- ๗.๑๖ โรงเรียนนวมราชานุสรณ์ และโรงเรียนวัดวังกระโจม
- ๗.๑๗ โรงเรียนนครนายกวิทยาคม
- ๗.๑๘ โรงเรียนเทศบาล ๓ บ้านต๋ำนุญศิริ
- ๗.๑๙ โรงเรียนเทศบาล ๒ บ้านตลาดเก่า

๘. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๘.๑ ถึงหมายเลข ๘.๒๑ ที่กำหนดเป็นสีเทาอ่อน ให้เป็นที่ดิน
ประเภทสถาบันศาสนา มีรายการดังต่อไปนี้

- ๘.๑ วัดโชติราชกูร์ศรัทธาราม
- ๘.๒ วัดเขาน้อย
- ๘.๓ วัดวังปลาจืด
- ๘.๔ วัดเอี่ยมประดิษฐ์
- ๘.๕ วัดหนองเตย
- ๘.๖ วัดสันตยาราม

๑๑

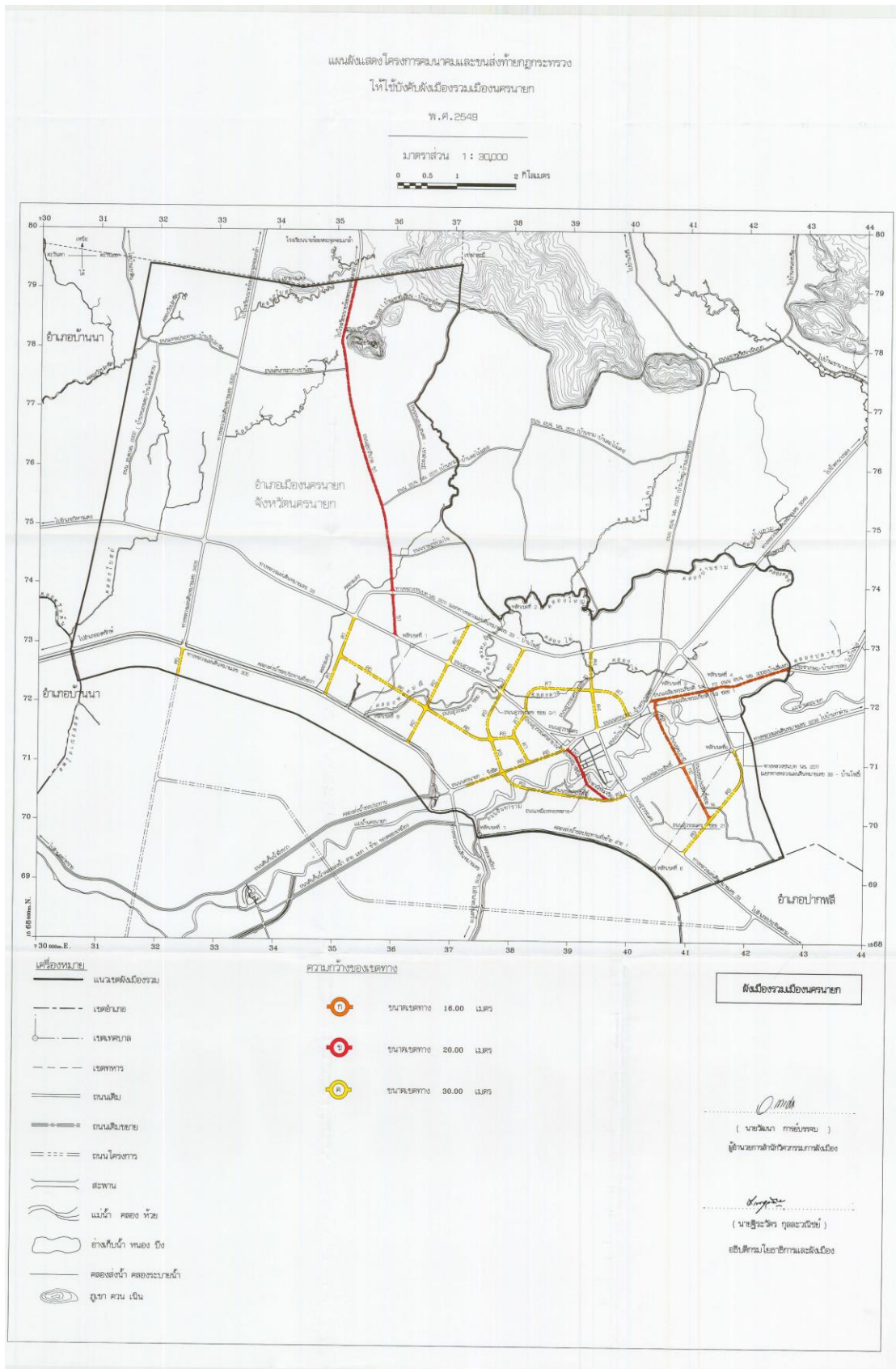
- ๘.๗ วัดวังไทร
- ๘.๘ วัดบึงกระเบา
- ๘.๙ วัดธรรมปัญญา
- ๘.๑๐ วัดท่าข่อย
- ๘.๑๑ วัดใหญ่ทักษิณาราม
- ๘.๑๒ วัดโพธิ์ไทร
- ๘.๑๓ วัดอุคมธานี และวัดดง
- ๘.๑๔ วัดรังษีโสภณ
- ๘.๑๕ วัดศรีเมือง
- ๘.๑๖ วัดโพธิ์นายก
- ๘.๑๗ วัดสัมปอ
- ๘.๑๘ วัดวังกระโจม
- ๘.๑๙ วัดบุญนาครักจิตาราม
- ๘.๒๐ วัดอินทาราม
- ๘.๒๑ วัดนางหงษ์

๘. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๑๗ ที่กำหนดไว้เป็นสินน้ำเงิน ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ มีรายการดังต่อไปนี้

- ๕.๑ สถานีอนามัยบ้านวังปลาจืด
- ๕.๒ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครนายก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสำนักงานประปา นครนายก การประปาส่วนภูมิภาค
- ๕.๓ สถานีอนามัยตำบลบ้านใหญ่ (ท่าข่อย)
- ๕.๔ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครนายก
- ๕.๕ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จังหวัดนครนายก
- ๕.๖ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคกลาง เขต ๘ สำนักงานปลุสัต์วี จังหวัดนครนายก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครนายก ศาลากลางจังหวัดนครนายก องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดนครนายก สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครนายก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครนายก สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครนายก และสำนักงานสรรพากรพื้นที่นครนายก

๑๒

- ๕.๗ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครนายก
- ๕.๘ โรงพยาบาลนครนายก
- ๕.๙ สำนักงานเทศบาลเมืองนครนายก
- ๕.๑๐ สถานีจ่ายน้ำการประปานครนายก การประปาส่วนภูมิภาค
- ๕.๑๑ สถานีสื่อสารจังหวัดนครนายก กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครนายก สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองจังหวัดนครนายก ที่ว่าการอำเภอเมืองนครนายก สำนักงานที่ดินจังหวัดนครนายก ศาลจังหวัดนครนายก เรือนจำจังหวัดนครนายก สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครนายก สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองนครนายก และที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขนครนายก
- ๕.๑๒ สำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครนายก จำกัด และธนาคารออมสิน สาขานครนายก
- ๕.๑๓ บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก
- ๕.๑๔ สำนักงานขนส่งจังหวัดนครนายก
- ๕.๑๕ โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองนครนายก
- ๕.๑๖ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและบำรุงรักษาที่ ๒ กรมส่งเสริมสหกรณ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๕.๑๗ ที่ทำการประตุน้ำฝิ่งขวา ทำช้าง

รายการประกอบแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งท้ายกฎกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก
พ.ศ. ๒๕๕๕

ถนนตามแผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง แบ่งเป็น ๓ ขนาด คือ

๑. ถนนแบบ ก ขนาดเขตทาง ๑๖.๐๐ เมตร จำนวน ๒ สาย ดังนี้

ถนนสาย ก ๑ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ และถนน
อบจ. นย. ๓๐๐๘ (บ้านสี่แยกประชาเกษม - บ้านท่าข่อย) เริ่มต้นจากถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง
ไปทางทิศตะวันออก ตามแนวถนนเดิมจนสุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันออก

ถนนสาย ก ๒ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือ ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ ซอย ๑
ถนนอุดมธานี และถนนชลประสิทธิ์ ซอย ๑๔ และถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจาก
ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ ไปทางทิศใต้ ตามแนวถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ ซอย ๑ บรรจบกับแม่น้ำ
นครนายกฝั่งเหนือ ไปทางทิศใต้ข้ามแม่น้ำนครนายก ระยะประมาณ ๕๐ เมตร บรรจบกับถนนอุดมธานี
ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวถนนอุดมธานีจนบรรจบกับถนนชลประสิทธิ์ ไปทางทิศตะวันออก
เฉียงใต้ ระยะประมาณ ๕๑๐ เมตร บรรจบกับถนนชลประสิทธิ์ ซอย ๑๔ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้
ตามแนวถนนชลประสิทธิ์ ซอย ๑๔ ระยะประมาณ ๓๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะ
ประมาณ ๒๒๐ เมตร จนบรรจบกับถนนสาย ก ๕ ที่บริเวณห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓
บรรจบกับถนนสาย ก ๕ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามถนนสาย ก ๕ ระยะประมาณ ๑๕๐ เมตร

๒. ถนนแบบ ข ขนาดเขตทาง ๒๐.๐๐ เมตร จำนวน ๒ สาย ดังนี้

ถนนสาย ข ๑ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือ ถนนสุขาภิบาล เริ่มต้นจากทางหลวง
แผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือและทิศเหนือ ตามแนวถนนเดิมจนสุดแนวเขตผังเมืองรวม
ด้านเหนือ

ถนนสาย ข ๒ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือ ถนนพามิชย์เจริญ และถนนเสนาพิณิจ
เริ่มต้นจากถนนชลประสิทธิ์ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามแนวถนนพามิชย์เจริญ และถนนเสนาพิณิจ
บรรจบกับถนนสุวรรณศรสายใน

๓. ถนนแบบ ค ขนาดเขตทาง ๓๐.๐๐ เมตร จำนวน ๕ สาย ดังนี้

ถนนสาย ค ๑ เป็นถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากบริเวณทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๐๕ ที่บริเวณห่างจากสะพานคอนกรีตข้ามคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ไปทางทิศตะวันตก
เฉียงเหนือ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ระยะประมาณ ๔๓๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออก

๒

เฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๑,๕๕๐ เมตร จนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ที่บริเวณทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓

ถนนสาย ก ๒ เป็นถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ที่บริเวณห่างจากสะพานคอนกรีตข้ามคลองส่งน้ำชลประทานฝั่งขวา ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ระยะประมาณ ๑,๒๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๑,๕๕๐ เมตร จนตัดกับถนนสุวรรณศร ที่บริเวณห่างจากถนนสุขาภิบาล (ถนนสาย ข ๑) บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ และถนนสุวรรณศร ระยะประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๗๗๐ เมตร จนบรรจบกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ที่บริเวณห่างจากถนนสุขาภิบาล (ถนนสาย ข ๑) ตัดกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ระยะประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร

ถนนสาย ก ๓ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือ ถนนชลประสิทธิ์ ถนนอินทาราม ถนนสุวรรณศร ซอย ๓/๑ และถนนสุวรรณศร ซอย ๓ และถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากถนนสุวรรณศร ที่บริเวณถนนชลประสิทธิ์บรรจบกับถนนสุวรรณศร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามแนวถนนชลประสิทธิ์จนถึงถนนชลประสิทธิ์ ไปทางทิศตะวันตก ระยะประมาณ ๓๐๐ เมตร บรรจบกับถนนอินทารามไปทางทิศตะวันตก ตามแนวถนนอินทาราม ระยะประมาณ ๓๕๐ เมตร ไปทางทิศตะวันตก และทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๕๗๐ เมตร บรรจบกับถนนนครนายก - รังสิต (ถนนสาย ก ๘) ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๑,๑๐๐ เมตร บรรจบกับถนนสุวรรณศร ซอย ๓/๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวถนนสุวรรณศร ซอย ๓/๑ ระยะประมาณ ๒๕๐ เมตร บรรจบกับถนนสุวรรณศร ซอย ๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวถนนสุวรรณศร ซอย ๓ ระยะประมาณ ๑๑๐ เมตร บรรจบกับถนนสุวรรณศร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๘๕๐ เมตร จนบรรจบทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ที่บริเวณห่างจากถนนสุวรรณศร ซอย ๑๐ (ถนนสาย ก ๘) บรรจบกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ไปทางทิศตะวันตก ตามแนวทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ระยะประมาณ ๑,๑๕๐ เมตร

๓

ถนนสาย ก ๔ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือถนนสุวรรณศร ซอย ๑๐ และถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากถนนสุวรรณศรที่บริเวณถนนสุวรรณศร บรรจบกับถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ไปทางทิศเหนือ ระยะประมาณ ๘๖๐ เมตร จนบรรจบกับถนนสุวรรณศร ซอย ๑๐ ไปทางทิศเหนือ ตามแนวถนนสุวรรณศร ซอย ๑๐ จนบรรจบกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์)

ถนนสาย ก ๕ เป็นถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ที่บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๕๒๕ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๕๐๐ เมตร จนสุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้

ถนนสาย ก ๖ เป็นถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากถนนสาย ก ๑ ที่บริเวณห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ บรรจบกับถนนสาย ก ๑ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามแนวถนนสาย ก ๑ ระยะประมาณ ๑๕๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๒,๓๐๐ เมตร แล้วไปทางทิศตะวันออก ระยะประมาณ ๖๗๐ เมตร จนบรรจบกับถนนสาย ก ๗ ที่บริเวณห่างจากถนนสุวรรณศร ดัดกับถนนสาย ก ๗ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามแนวถนนสาย ก ๗ ระยะประมาณ ๔๕๐ เมตร

ถนนสาย ก ๗ เป็นถนนเดิมไม่ปรากฏชื่อที่กำหนดให้ขยายเขตทาง และถนนโครงการกำหนดให้ก่อสร้างใหม่ เริ่มต้นจากถนนนครนายก - รั้งสิต (ถนนสาย ก ๘) ที่บริเวณห่างจากถนนนครนายก - รั้งสิต (ถนนสาย ก ๘) บรรจบกับถนนสุวรรณศรสายใน ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๖๗๐ เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๕๘๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะประมาณ ๓๗๐ เมตร บรรจบกับถนนสุวรรณศร ไปทางทิศเหนือ ตามแนวถนนไม่ปรากฏชื่อ จนสุดถนนไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันออกเฉียงใต้ และทิศใต้ ระยะประมาณ ๒,๓๐๐ เมตร จนบรรจบกับถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ที่บริเวณห่างจากถนนเฉลิมพระเกียรติ ร. ๕ (ถนนสาย ก ๑) บรรจบกับถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามแนวถนนนครนายก - น้ำตกนางรอง ระยะประมาณ ๕๐๐ เมตร

ถนนสาย ก ๘ เป็นถนนเดิมกำหนดให้ขยายเขตทาง คือ ถนนนครนายก - รั้งสิต เริ่มต้นจากถนนสุวรรณศรสายใน ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามแนวถนนเดิม ระยะประมาณ ๑,๘๐๐ เมตร ที่จุดซึ่งห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๗๖ บรรจบกับถนนนครนายก - รั้งสิต ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวถนนนครนายก - รั้งสิต เป็นระยะ ๒๐๐ เมตร

๔

ถนนสาย ก ๕ เป็นถนนเดิมไม่ปรากฏชื่อกำหนดให้ขยายเขตทาง และถนนโครงการ กำหนดให้ก่อสร้างใหม่เริ่มต้นจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๕ ที่บริเวณทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒๓๕ บรรจบกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๑๑ (แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ - บ้านโพธิ์) ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๕๒๐ เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๑,๖๔๐ เมตร จนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ที่บริเวณห่างจากถนนสุวรรณศร ซอย ๒๑ ตามแนวถนนสุวรรณศรและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระยะประมาณ ๗๑๐ เมตร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรกำหนดให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่ตำบลพรหมณี ตำบลบ้านใหญ่ ตำบลท่าช้าง ตำบลนครนายก และตำบลวังกระโจม อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะและ สภาพแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง และโดยที่มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การใช้บังคับผังเมืองรวมให้กระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ข.

กฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

กฎกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดห้าปี
- ข้อ ๒ ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ในท้องที่จังหวัดนครนายก ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้
- ข้อ ๓ กฎกระทรวงนี้มิให้ใช้บังคับในท้องที่ที่มีการประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม
- ข้อ ๔ กฎกระทรวงนี้มิให้ใช้บังคับแก่พื้นที่ที่ได้ใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ในราชการทหาร
- ข้อ ๕ การวางและจัดทำผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม ในบริเวณแนวเขตตามข้อ ๒ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ข้อ ๖ ผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงนี้ มีนโยบายและมาตรการเพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงข่ายคมนาคมขนส่งและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับและสอดคล้องกับการขยายตัวของชุมชนในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมืองในด้านที่อยู่อาศัยจากกรุงเทพมหานคร และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (๒) ส่งเสริมและพัฒนาจังหวัดนครนายกให้เป็นเมืองท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ
- (๓) ส่งเสริมและพัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ ให้เพียงพอ และได้มาตรฐาน
- (๔) ดำรงรักษาพื้นที่ที่มีคุณค่าทางการเกษตรให้เป็นแหล่งผลิตอาหารอย่างพอเพียง ปลอดภัย และเป็นไปตามมาตรฐาน
- (๕) ส่งเสริมและบูรณะฟื้นฟูระบบชุมชนเดิมให้สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ใหม่ และรักษาวิถีชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
- (๖) ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์
- (๗) ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อาหาร หัตถกรรมพื้นบ้าน และการท่องเที่ยว
- ข้อ ๗ การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองรวม ให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท และรายการประกอบแผนผังท้ายกฎกระทรวงนี้
- ข้อ ๘ การใช้ประโยชน์ที่ดินตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปดังต่อไปนี้
- (๑) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีชมพู ให้เป็นที่ดินประเภทชุมชน
- (๒) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ ถึงหมายเลข ๒.๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- (๓) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๑ ถึงหมายเลข ๓.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
- (๔) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔.๑ ถึงหมายเลข ๔.๙ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน และที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันที่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (๕) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้
- (๖) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๖ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
- (๗) ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๗.๑ ถึงหมายเลข ๗.๗ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

ข้อ ๙ ที่ดินประเภทชุมชน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุขโภคและสาธารณสุขการ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวก ที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ไม่ใช่ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่ เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน เว้นแต่เป็นการก่อสร้าง ทดแทนฌาปนสถานในบริเวณสถานที่ที่มีอยู่เดิม

(๖) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

(๗) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๘) กำจัดมูลฝอย

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูง ของอาคารไม่เกิน ๑๕ เมตร การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนาน ริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็น การก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณสุขโภค

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วย การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๐ ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับ เกษตรกรรม การท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุขโภค และสาธารณสุขการ สำหรับการ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ ของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๘๑ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

หน้า ๑๐

- ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้
- (๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน
 - (๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ไม่ใช่ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (๓) สถานีบรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ
 - (๔) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน เว้นแต่เป็นการก่อสร้างทดแทนฌาปนสถานในบริเวณสถานที่ที่มีอยู่เดิม
 - (๕) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม
 - (๖) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชย์กรรม
 - (๗) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยที่มีพื้นที่แปลงย่อยไม่น้อยกว่าแปลงละ ๑๐๐ ตารางวา และมีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของที่ดินแปลงย่อยแต่ละแปลง
 - (๘) จัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีพื้นที่แปลงย่อยไม่น้อยกว่าแปลงละ ๘๐๐ ตารางวา และมีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบของที่ดินแปลงย่อยแต่ละแปลง
 - (๙) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่
 - (๑๐) กำจัดมูลฝอย เว้นแต่กิจการกำจัดมูลฝอยในหมู่ที่ ๑ ตำบลเขาพระ อำเภอเมืองนครนายก ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลหรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากหน่วยงานของรัฐ
 - (๑๑) ซื้อมาหรือเก็บเศษวัสดุ เว้นแต่การซื้อมาหรือเก็บเศษวัสดุในบริเวณโดยรอบสถานที่ประกอบกิจการกำจัดมูลฝอยในช้อยกเว้นตาม (๑๐) เป็นระยะไม่เกิน ๑,๐๐๐ เมตร
- การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๑๕ เมตร การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้าสำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด
- การใช้ประโยชน์ที่ดินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ สายนครนายก - น้ำตกนางรอง ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๐ สายทางแยกเข้าน้ำตกสาริกา และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ สายต่อเขตเทศบาลเมืองนครนายกควบคุม - ท่าด่าน ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมเขตทางไม่น้อยกว่า ๖ เมตร
- การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๑๑
ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๑ ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ การสาธารณสุข โภคและสาธารณูปการ และการอนุรักษ์และการรักษาสภาพแวดล้อม สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่นใหม่ที่ยังไม่ใช่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานตามประเภท ชนิด และจำพวกที่กำหนดให้ดำเนินการได้ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ และโรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

(๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ไม่ใช่ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๕) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรม

(๖) จัดสรรที่ดินเพื่อประกอบพาณิชย์กรรม

(๗) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยที่มีพื้นที่แปลงย่อยไม่น้อยกว่าแปลงละ ๒๐๐ ตารางวา และมีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบห้าของที่ดินแปลงย่อยแต่ละแปลง

(๘) จัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการจัดสรรที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีพื้นที่แปลงย่อยไม่น้อยกว่าแปลงละ ๑,๒๐๐ ตารางวา และมีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของที่ดินแปลงย่อยแต่ละแปลง

(๙) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชย์กรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่

(๑๐) สวนสนุก

(๑๑) สนามกอล์ฟ

(๑๒) กำจัดมูลฝอย เว้นแต่กิจการกำจัดมูลฝอยในหมู่ที่ ๓ ตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลหรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากหน่วยงานของรัฐ

(๑๓) ซื่อขายหรือเก็บเศษวัสดุ เว้นแต่การซื่อขายหรือเก็บเศษวัสดุในบริเวณโดยรอบสถานที่ประกอบกิจการกำจัดมูลฝอยในข้อยกเว้นตาม (๑๒) เป็นระยะไม่เกิน ๑,๐๐๐ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๑๒ เมตร การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นคาดฟ้าสำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณสุขโรค และที่ดินริมฝั่งแม่น้ำนครนายกตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำนครนายก ระยะไม่เกิน ๒๐๐ เมตร ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นการกีดขวางทางน้ำ เว้นแต่มีช่องทางระบายน้ำ

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๒ ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเฉพาะที่ดินซึ่งเป็นที่ของรัฐ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อนันทนาการหรือเกี่ยวข้องกับนันทนาการ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรมหรือเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ และการอยู่อาศัยในอาคารซึ่งมิใช่การจัดสรรที่ดินและมีความสูงของอาคารไม่เกิน ๖ เมตรเท่านั้น การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นคานฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณสุขโรค

ข้อ ๑๓ ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการสงวนและคุ้มครองดูแลรักษาหรือบำรุงป่าไม้ สัตว์ป่า ต้นน้ำ ลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรี และกฎหมายที่เกี่ยวกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเท่านั้น

ที่ดินประเภทนี้ซึ่งเอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และการอยู่อาศัยในอาคารประเภทบ้านเดี่ยวซึ่งมิใช่การจัดสรรที่ดิน โดยมีขนาดพื้นที่อาคารไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร และมีความสูงของอาคารไม่เกิน ๖ เมตร การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นคานฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็นการก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณสุขโรค

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๑๓
ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

ข้อ ๑๔ ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการ หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๕ ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หัตถอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว พานิชยกรรม การอยู่อาศัย เกษตรกรรม สถาบันการศึกษา สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ หรือสาธารณประโยชน์ สำหรับการให้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้มีที่ว่างไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของแปลงที่ดินที่ยื่นขออนุญาต

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๗.๑
(๒) คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานที่ใช้ในการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ไม่ใช่ก๊าซปิโตรเลียมเหลว และก๊าซธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เว้นแต่เป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(๓) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และห้องบรรจุก๊าซ สำหรับก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานีบริการ ร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ และสถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๔) เลี้ยงม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ห่าน เป็ด ไก่ ฝูง จระเข้ หรือสัตว์ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อการค้า

(๕) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน เว้นแต่เป็นการก่อสร้างทดแทนฌาปนสถานในบริเวณสถานที่ที่มีอยู่เดิม

(๖) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(๗) การอยู่อาศัยหรือประกอบพาณิชยกรรมประเภทอาคารขนาดใหญ่ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๗.๑

(๘) สถานีขนส่งสินค้า ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๗.๑

(๙) ไซโลเก็บผลิตผลทางการเกษตร

(๑๐) กำจัดมูลฝอย เว้นแต่กิจการกำจัดมูลฝอยในหมู่ที่ ๗ ตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลหรือได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากหน่วยงานของรัฐ

(๑๑) ซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุ เว้นแต่การซ้ำขายหรือเก็บเศษวัสดุในบริเวณโดยรอบสถานที่ประกอบกิจการกำจัดมูลฝอยในช้อยกเว้นตาม (๑๐) เป็นระยะไม่เกิน ๑,๐๐๐ เมตร

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการใด ๆ ให้ดำเนินการหรือประกอบกิจการได้ในอาคารที่มีความสูงของอาคารไม่เกิน ๑๒ เมตร การวัดความสูงของอาคาร ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นคานฟ้าสำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยา ให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๑๔
ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

การใช้ประโยชน์ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ให้มีที่ว่างตามแนวขนาน
ริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำ ลำคลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๖ เมตร เว้นแต่เป็น
การก่อสร้างเพื่อการคมนาคมและขนส่งทางน้ำหรือการสาธารณูปโภค

ที่ดินประเภทนี้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามกฎหมายว่าด้วย
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสาธารณประโยชน์เท่านั้น

ข้อ ๑๖ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการประกอบกิจการในเขต
ฝั่งเมืองรวมปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ยงยุทธ วิชัยดิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

บัญชีท้ายกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก
พ.ศ. ๒๕๕๕

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ดินประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓			
๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการไม่เผาหรือโยนยาสูบ					ได้	ได้				
๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตผลเกษตรกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การคั้น นึ่ง หรืออบพืชหรือเมล็ดพืช (๒) การกะเทาะเมล็ดหรือเปลือกเมล็ดพืช (๓) การอัดบ่อหรือโยนยาสูบ (๔) การปิ้งข้าวหรือลำเลียงพืช เมล็ดพืช หรือผลิตผลจากพืชในไร่ ไร่โคก ไร่ถั่ว หรือคลังสินค้า (๕) การบด ปั่น หรือย่อยส่วนต่าง ๆ ของพืชซึ่งมีใบเมล็ดพืชหรือหัวพืช (๖) การเผาถ่านจากกะลามะพร้าว หรือการบดถ่าน หรือแบ่งบรรจุถ่าน ที่เผาได้จากกะลามะพร้าว (๗) การเพาะเชื้อเห็ด กลั้วไม้ หรือถ่วงถอก (๘) การร่อน ล้าง คัด หรือแยกขนาดหรือคุณภาพของผลิตผลเกษตรกรรม (๙) การถนอมผลิตผลเกษตรกรรมโดยวิธีอื่นใด (๑๐) การฟัดโดยใช้มือใช้สูบ					ได้			ได้		
๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ซึ่งมีใช้สัตว์น้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การฆ่าสัตว์ (๒) การถนอมเนื้อสัตว์โดยวิธีอื่น รมควัน ไล่น้ำเกลือ ตอง ตากแห้ง หรือ ทำให้เยือกแข็งโดยนึ่งเย็นหรือเยือกแข็ง	ได้			ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	

๒

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ดินประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓			
	(๑) การทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ มันสัตว์ หนัสดั้ว หรือสารที่สกัดจาก ไข่สัตว์หรือกระดูกสัตว์ (๔) การบรรจุเนื้อสัตว์หรือมันสัตว์หรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ หรือมันสัตว์ในภาชนะ ที่สนิทและอากาศเข้าไม่ได้ (๕) การล้าง ขันหะ ฆ่า คั้น นึ่ง ทอด หรือบดสัตว์ หรือส่วนหนึ่งของสัตว์ (๖) การทำผลิตภัณฑ์จากไข่เพื่อใช้ประกอบเป็นอาหาร เช่น ไข่เค็ม ไข่เยี่ยวม้า ไข่ผง ไข่เหลวเยือกแข็ง หรือไข่เหลวแช่เย็น					ได้			ได้		
๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับนม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำนมสดให้ไว้เชื้อหรือฆ่าเชื้อโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การพาสเจอร์ไรส์หรือ สเตอไรส์ (๒) การทำนมเปรี้ยวหรือนมเพาะเชื้อ					ได้	ได้		ได้	ได้	
๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์น้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำอาหารจากสัตว์น้ำและบรรจุในภาชนะที่สนิทและอากาศเข้าไม่ได้ (๒) การถนอมสัตว์น้ำโดยวิธีอื่น รมควัน ไล่น้ำเกลือ ตอง ตากแห้ง หรือทำให้เยือกแข็งโดยนึ่งเย็น หรือเยือกแข็ง (๓) การทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากสัตว์น้ำ หนึ่ง หรือใช้มันสัตว์น้ำ (๔) การล้าง ขันหะ ฆ่า คั้น นึ่ง ทอด หรือบดสัตว์น้ำ	ได้				ได้	ได้		ได้		
๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผัก พืช หรือผลไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำอาหารหรือเครื่องดื่มจากผัก พืช หรือผลไม้ และบรรจุในภาชนะที่สนิท และอากาศเข้าไม่ได้ (๒) การถนอมผัก พืช หรือผลไม้โดยวิธีการอื่น ตากแห้ง ตอง หรือทำให้เยือกแข็งโดยนึ่งเย็น หรือเยือกแข็ง	ได้				ได้	ได้		ได้	ได้	

๕

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ติดประเภท									หมายเหตุ	
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม				
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่				
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓		
๒๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำดื่ม เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำอัดลม หรือน้ำแร่ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำน้ำดื่ม (๒) การทำเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (๓) การทำน้ำอัดลม (๔) การทำน้ำแร่	ได้	ได้		ได้	ได้						
๒๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยาสูบ ยาสูบ ยาเส้น ยาเคี้ยว หรือยานัตถ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การอบใบยาสูบให้แห้งหรือการรูดก้านใบยาสูบ (๒) การทำบุหรี่ปากแคต บุหรี่ปากหรือ บุหรี่ปากอื่น (๓) การทำยาสูบ ยาเส้น ยาเส้นปรุง หรือยาเคี้ยว (๔) การทำยานัตถ์					ได้						ได้
๒๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยเซมิซีไยทิน (Asbestos) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทอหรือการเตรียมเส้นด้ายสำหรับการทอ (๒) การพิมพ์สิ่งทอ (เฉพาะการพิมพ์สิ่งทอพื้นเมือง)	ได้			ได้	ได้						
๒๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากโลหะขึ้นรูปเครื่องนุ่งห่ม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอเป็นเครื่องใช้ในบ้าน (๒) การทำถุงหรือกระสอบซีมีไยใช้ถุงหรือกระสอบพลาสติก (๓) การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าใบ (๔) การตกแต่งหรือเย็บปักหรือสิ่งทอ	ได้	ได้		ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้	ได้
๒๔	โรงงานถักผ้า ผ้าลูกไม้ หรือเครื่องนุ่งห่มด้วยด้ายหรือเส้นใย หรือพ้อยอัมลี หรือเส้นด้ายผ้า ผ้าลูกไม้ หรือเครื่องนุ่งห่มที่มีหัวด้ายหรือเส้นใย				ได้	ได้						

๖

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ติดประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
๒๕	โรงงานผลิตสื่อหรือหมึกด้วยวิธีอื่น สาน ดัก หรือผูกไม้เป็นรูปเซมิซีไยเซีย หรือหมึกที่ทำด้วยยางหรือพลาสติกหรือหมึกน้ำมัน	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้	ได้		
๒๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเชือก สายพาน แห หรืออวน อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การผลิตเชือก (๒) การผลิต ประกอบ หรือซ่อมแซมตาข่าย แห หรืออวน และรวมถึงชิ้นส่วนหรือ อุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้					
๒๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายเซมิซีไยเซียอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การตัดหรือเย็บเครื่องนุ่งห่ม เช่นชุด ผ้าเช็ดหน้า ผ้าพันคอ แมกโท ชุดระต๊อ ปลอกแขน ถุงมือ ถุงเท้าจากผ้า หนัสนัตถ์ ขนสัตว์ หรือวัสดุอื่น (๒) การทำหมวก	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้	ได้		
๓๓	โรงงานผลิตรองเท้าหรือชิ้นส่วนของรองเท้าเซมิซีไยเซียที่ทำจากไม้ ยางอบแข็ง ยางอัดเข้ารูป หรือพลาสติกอัดเข้ารูป	ได้			ได้	ได้		ได้			
๓๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การเลื่อย ใส ขอบ เสาะร่อง หรือการแปรรูปไม้ด้วยวิธีอื่นที่คล้ายคลึงกัน (๒) การทำวงกบ ขอบประตู ขอบหน้าต่าง บานหน้าต่าง บานประตู หรือส่วนประกอบ ที่ทำด้วยไม้ของอาคาร							ได้			
๓๕	โรงงานผลิตภาชนะบรรจุหรือเครื่องใช้จากไม้ ทราย ฟาง อ้อ กก หรือฝักคชชวา	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้	ได้		
๓๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากไม้หรือไม้กึ่งกึ่ง อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำภาชนะบรรจุ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้จากไม้ และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ ดังกล่าว (๒) การทำรองเท้า ชิ้นส่วนของรองเท้า หรือหุ่นรองเท้าจากไม้								ได้		

๗

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ติดประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
	(๓) การแกะสลักไม้ (๔) การทำกรอบรูปหรือกรอบกระจกจากไม้ (๕) การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ก๊อก	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้	ได้		คนงานไม่เกิน ๕๐ คน
๓๗	โรงงานทำเครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งภายในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรือโลหะอื่น ซึ่งมีใช้เครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งภายในอาคารจากพลาสติกอัดเข้ารูป และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว							ได้			
๓๘	โรงงานผลิตภาชนะบรรจุจากกระดาษทุกชนิดหรือแผ่นกระดาษไฟเบอร์ (Fibreboard)	ได้			ได้	ได้		ได้	ได้		
๔๑	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับ (๑) การพิมพ์ การทำแผ่นกับเอกสาร การเย็บเล่ม ทำปก หรือตกแต่งสิ่งพิมพ์ (๒) การทำแม่พิมพ์โลหะ	ได้	ได้		ได้	ได้			ได้		
๔๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปรุงแต่งร่างกาย อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำเครื่องสำอางหรือสิ่งปรุงแต่งร่างกาย (๒) การทำยาพื้น						ได้	ได้		ได้	ได้
๕๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยาง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำยางแผ่นไม่ขึ้นดินจากน้ำยางธรรมชาติซึ่งมีใช้การทำในสวนยางหรือป่า (๒) การทำแผ่น วัสดุให้เป็นแผ่น หรือตัดแผ่นยางธรรมชาติซึ่งมีใช้การทำในสวนยางหรือป่า						ได้	ได้		ได้	ได้
๕๕	โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ เครื่องปรับอากาศ หรือเครื่องปรับอากาศ และรวมถึงการเตรียมวัสดุเพื่อการดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้	ได้		
๕๖	โรงงานผลิตอิฐ กระเบื้อง หรือท่อสำหรับใช้ในการก่อสร้างบ้านหรืออาคาร กระเบื้องประดับ (Architectural Terracotta) ผนังในเตาไฟ ท่อหรือท่อลอดน้ำ หรือวัสดุทนไฟจากดินเหนียว (เฉพาะผลิตจากดินเหนียว)				ได้	ได้		ได้	ได้		

๘

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ติดประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
๕๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับชิ้นไม้ ไม้ขาว หรือไม้ปลาสเตอร์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำชิ้นไม้ ไม้ขาว หรือไม้ปลาสเตอร์ (๒) การทำชิ้นไม้ ไม้ขาว หรือไม้ปลาสเตอร์ด้วยระบบสายพานลำเลียง หรือระบบฟอลม (๓) การผสมชิ้นไม้ ไม้ขาว หรือไม้ปลาสเตอร์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เข้าด้วยกัน หรือการผสมชิ้นไม้ ไม้ขาว หรือไม้ปลาสเตอร์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเข้ากับวัสดุอื่น								ได้		
๕๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต ผลิตภัณฑ์คอนกรีตผสม ผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ หรือผลิตภัณฑ์ปูนปลาสเตอร์ (๒) การทำผลิตภัณฑ์จากหิน							ได้			
๖๑	โรงงานตีแปง หรือซ่อมแซมเครื่องมือหรือเครื่องใช้ที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า และรวมถึงช่างประกอบหรืออุปกรณ์เครื่องมือหรือเครื่องใช้ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๖๒	โรงงานตีแปง หรือซ่อมแซมเครื่องมือหรือเครื่องตกแต่งภายในอาคาร ที่ทำจากโลหะ หรือโลหะเป็นส่วนใหญ่ และรวมถึงช่างประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องมือหรือเครื่องตกแต่ง ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			

๕๙

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ต้นประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
๖๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะสำหรับใช้ในการก่อสร้างหรือติดตั้ง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้										
	(๑) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการก่อสร้างสะพาน ประตูน้ำ ถังน้ำ หรือปล่องไฟ	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๒) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการก่อสร้างอาคาร	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๓) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการต่อเรือ	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๔) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้ในการสร้างเรือหรือท่อน้ำ	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๕) การทำส่วนประกอบสำหรับใช้กับระบบเครื่องปรับอากาศ	ได้			ได้	ได้					
๖๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้										
	(๑) การทำภาชนะบรรจุ	ได้			ได้	ได้					
	(๔) การทำตู้หรือห้องนิรภัย	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๕) การทำผลิตภัณฑ์จากสแตนเลสหรือสายเคเบิลโดยใช้วัสดุที่ได้มาจากแหล่งผลิตอื่น ซึ่งมีใช้แล้วหรือสายเคเบิลที่ผู้ขายมอบ	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๖) การทำดิสก์เหล็ก สลัก แป้นกลึง วนแหวน หม้อต้มน้ำ หรือหลอด ชนิดที่นำไปทำในรีดรีดหรือดึงขึ้น (Primary Rolling or Drawing Mills)	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๗) การทำเตาไฟหรือเครื่องอุ่นหรือยาคานซึ่งไม่ใช่ไฟฟ้า	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๘) การทำเครื่องสูบลมที่เหล็กหรือโลหะเคลือบหรือเคลือบทองเหลือง สำหรับใช้ในการต่อหรือประกอบภาชนะหรือท่อ	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๙) การทำเครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๑๐) การทำผลิตภัณฑ์โลหะสำหรับประดับหรือเคลือบ (Enamelling Japanning or Lacquering) ขุน หรือขัด	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๑๑) การฉลึงโลหะ		ได้*			ได้					เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า
	(๑๒) การตัด ฟัน หรือมันโลหะ		ได้*			ได้					เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า

๕๐

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ต้นประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
	(๑๓) การกลึง เจาะ คว้าน กัด โส เจียน หรือเชื่อมโลหะทั่วไป			ได้*							
	(๑๔) การทำชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์โลหะตาม (๑) ถึง (๑๐)	ได้			ได้	ได้		ได้			เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้า
๖๔	โรงงานตีแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องยนต์ เครื่องกังหัน และรวมถึงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของเครื่องยนต์หรือเครื่องกังหันดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๖๖	โรงงานตีแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับใช้ในการกลึงกรรม หรือการเลื่อยสับ และรวมถึงส่วนประกอบหรืออุปกรณ์ของเครื่องจักรดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๖๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องจักร ส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ ของเครื่องจักรสำหรับประดิษฐ์โลหะหรือไม่ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้										
	(๑) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับโรงเย็บ ไล ทันเครื่องเรือหรือทำไม้ไผ่	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๒) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องกลึง เครื่องคว้าน เครื่องเจาะ เครื่องกัด (Milling Machines) เครื่องเจียน เครื่องตัด (Shearing Machines) หรือเครื่องไล (Shaping Machines)	ได้			ได้	ได้		ได้			
	(๓) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องเลื่อยตัดโลหะด้วยเครื่องยนต์หรือเครื่องตัด	ได้			ได้			ได้			
	(๔) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องทุบโลหะ (Drop Forges or Forging Machines)	ได้			ได้			ได้			
	(๕) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรีดโลหะ เครื่องรีดรีดรีดโลหะ	ได้			ได้			ได้			
	(๖) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรีดรีด เครื่องทำให้ทอมละลาย หรือเชื่อมโดยไม่ใช่ไฟฟ้า	ได้			ได้			ได้			
	(๗) การทำ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมแบบ (Dies) หรือเครื่องจับ (Jigs) สำหรับใช้กับเครื่องมือกล	ได้			ได้			ได้			
	(๘) การทำส่วนประกอบหรืออุปกรณ์สำหรับเครื่องจักรตาม (๑) ถึง (๗)	ได้			ได้			ได้			

๑๑

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ต้นประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
๖๘	โรงงานผลิต ประกอบ คัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรสำหรับอุตสาหกรรมกระดาษ เติ๋ม อาหาร การบ่มหมัก การผลิตซีเมนต์หรือผลิตภัณฑ์ดินเหนียว การก่อสร้าง การทำเหมืองแร่ การเจาะหาปิโตรเลียม หรือการกลั่นน้ำมัน และรวมถึงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของเครื่องจักรดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๖๙	โรงงานคัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องคำนวณ เครื่องทำบัญชี เครื่องจักรสำหรับระบบบัตรเจาะ เครื่องจักรสำหรับใช้ในการคำนวณชนิดดิจิทัลหรือชนิดอนาล็อก หรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับปฏิบัติกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหรืออุปกรณ์ (Digital or Analog Computers or Associated Electronic Data Processing Equipment or Accessories) เครื่องรวมราคา ของขาย (Cash Registers) เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องใช้ซึ่งมีเครื่องใช้ในท้องตลาด วิทยาศาสตร์ เครื่องอัดสำเนาซึ่งมีใช้เครื่องอัดสำเนาด้วยการถ่ายภาพ และรวมถึงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้	ได้	ได้	ได้		
๗๐	โรงงานคัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องสุญญากาศ เครื่องอัดอากาศหรือก๊าซ เครื่องปั๊ม เครื่องรับหรือถ่ายเอกสาร เครื่องไปรษณีย์ ตู้เย็นหรือเครื่องประกอบตู้เย็น เครื่องขยายเสียงชนิดโมดูลี เครื่องล้าง ชัก ชักแห้ง หรือรีดผ้า เครื่องเย็บ เครื่องส่งกำลังกล เครื่องยก บันจัน ลิฟต์ บันไดเลื่อน รถบรรทุก รถแทรกเตอร์ รถพ่วงสำหรับใช้ในการ อุตสาหกรรม รถยกของ (Stackers) เสาไฟหรือเคเบิลสำหรับใช้ในการอุตสาหกรรม หรือสำหรับใช้ในบ้านแต่ผลิตภัณฑ์นั้นต้องไม่ใช้พลังงานไฟฟ้า และรวมถึงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้			
๗๑	โรงงานคัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักรหรือผลิตภัณฑ์ที่ระบุไว้ในลำดับที่ ๗๐ เฉพาะที่ใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หม้อแปลงแรงไฟฟ้า เครื่องส่งหรือบังคับไฟฟ้า เครื่องใช้ สำหรับแรงไฟฟ้า เครื่องเปลี่ยนทางไฟฟ้า เครื่องส่งหรือจำหน่ายไฟฟ้า เครื่องสำหรับใช้บังคับ ไฟฟ้า หรือเครื่องเชื่อมไฟฟ้า	ได้			ได้	ได้		ได้			

๑๒

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ต้นประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
๗๒	โรงงานคัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องกระจายเสียง หรือบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกคำบอก เครื่องบันทึกเสียงด้วยเทป เครื่องเล่นหรือเครื่องบันทึกแถบภาพ (วีดิทัศน์) แผ่นเสียง เทปแม่เหล็กที่ได้บันทึกเสียงแล้ว เครื่องโทรทัศน์หรือโทรเลขชนิดมีสายหรือไม่มีสาย เครื่องส่งวิทยุ เครื่องส่งโทรทัศน์ เครื่องรับสัญญาณหรือรับสัญญาณ เครื่องรูดาร ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวกึ่งนำหรือตัวกึ่งนำ ชนิดที่เกี่ยวกับ (Semi - Conductor or Related Sensitive Semi - Conductor Devices) คาปาซิเตอร์หรือคอนเดนเซอร์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดคงที่หรือเปลี่ยนแปลงได้ (Fixed or Variable Electronic Capacitors or Condensers) เครื่องวิทยุหลอด เตรีดิอกราฟ เครื่องหรือหลอดฟลูโรไลป์ หรือเครื่องหรือหลอดเอกซเรย์ และรวมถึง การผลิตอุปกรณ์หรือชิ้นส่วนสำหรับใช้กับเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้			
๗๓	โรงงานคัดแปลงเครื่องมือหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่ได้ระบุไว้ในลำดับที่ ๑๒ และรวมถึงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๗๔	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้า อย่างน้อยอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำหลอดไฟฟ้าหรือดวงโคมไฟฟ้า (๒) การทำอุปกรณ์ติดตั้งหรือเสียบหลอดไฟฟ้า (Fixtures or lamp Sockets or Receptacles) สวิตช์ไฟฟ้า ตัวต่อตัวนำ (Conductor Connectors) อุปกรณ์ที่ใช้กับ สายไฟฟ้า หลอด หรือเครื่องประกอบสำหรับร้อยสายไฟฟ้า (๓) การทำฉนวนหรือวัสดุที่เป็นฉนวนไฟฟ้าซึ่งมีใช้กระเบื้องเคลือบหรือแก้ว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๗๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเรือ อย่างน้อยอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) ซ่อมแซม ทาสี หรือตกแต่งเรือในคู่อเรือ นอกจากรือยาง (๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับเรือหรือเครื่องยนต์เรือ (๓) การเปลี่ยนแปลงหรือทำล่ายเรือ	ได้			ได้	ได้		ได้			

๑๓

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ต้นประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	
๓๗	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับรถยนต์หรือรถพ่วง อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การสร้าง ประกอบ ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถพ่วง (๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถพ่วง	ได้			ได้	ได้		ได้			
		ได้			ได้	ได้		ได้			
๓๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ หรือจักรยานสองล้อ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การสร้าง ประกอบ ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ หรือจักรยานสองล้อ (๒) การทำชิ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับจักรยานยนต์ จักรยานสามล้อ หรือจักรยานสองล้อ	ได้			ได้	ได้		ได้			
		ได้			ได้	ได้		ได้			
๓๙	โรงงานตัดแปลง หรือซ่อมแซมเคลื่อนที่ซึ่งเคลื่อนด้วยแรงคนหรือสัตว์ซึ่งมีใช้จักรยาน และรวมไปถึงประกอบหรืออุปกรณ์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้			
๔๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ หรือการแพทย์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) ซ่อมแซมเครื่องมือหรืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ใช้ในห้องทดลองหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการซึ่ง ดวล วัสดุ หรือกับควบคุม (๒) การทำ ประกอบ ตัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องไซโคลตรอน เครื่องเบตาทรอน หรือเครื่องเร่งประจุ (Cyclotrons, Betatrons or Accelerators) (๓) การทำเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์การแพทย์	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้			
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้			
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้			
๔๑	โรงงานผลิตเครื่องมือหรือเครื่องใช้เกี่ยวกับยานยนต์หรือการวัดสายตา เลนส์ เครื่องมือหรือเครื่องใช้ที่ใช้แสงเป็นอุปกรณ์ในการทำงาน หรือเครื่องใช้สำหรับถ่ายภาพ	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้			
๔๒	โรงงานผลิตหรือประกอบนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือชิ้นส่วนของนาฬิกา หรือเครื่องวัดเวลา	ได้			ได้	ได้		ได้			

๑๔

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ต้นประเภท									หมายเหตุ	
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม				
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่				
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓		
๔๓	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเพชร พลอย ทอง เงิน นาก หรืออัญมณี อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำเครื่องประดับโดยใช้เพชร พลอย ไข่มุก ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรืออัญมณี (๒) การทำเครื่องใช้ด้วยทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรืออะไหล่ทอง หรือโลหะที่มีค่า (๓) การตัด เจียรไน หรือขัดเพชร พลอย หรืออัญมณี (๔) การเผาหรืออบพลอยหรืออัญมณีอื่น ๆ (๕) การทำผงทรายหรือเม็ดทรายของเครื่องจักรหรือเครื่องมือหรือเครื่องใช้	ได้	ได้		ได้	ได้		ได้				
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้				
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้				
			ได้					ได้				
		ได้			ได้	ได้		ได้				
๔๔	โรงงานผลิตหรือประกอบเครื่องดนตรี และรวมไปถึงชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของเครื่องดนตรี ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้				
๔๕	โรงงานผลิตหรือประกอบเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในการทำ การบริหารร่างกาย การเล่นปีกลัด โบว์ลิ่ง หรือตกปลา และรวมไปถึงชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ของเครื่องมือ หรือเครื่องใช้ดังกล่าว	ได้			ได้	ได้		ได้				
๔๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเครื่องเล่น เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่มีได้ระบุไว้ในลำดับอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำเครื่องเล่น (๒) การทำเครื่องเขียนหรือเครื่องวาดภาพ (๓) การทำเครื่องเพชรหรือพลอยหรือเครื่องประดับสำหรับการแสดง (๔) การทำร่ม ไม้ถือขนก ดอกไม้เทียม ขีป กระสุน ไม้กวาด แปรง ตะเบียง โป๊ะตะเกียงหรือไฟฟ้า กล้องขยายหรือกล้องจุลทรรศน์ ก้นกรองบุหรี่ หรือไฟแช็ก (๕) การทำป้าย ตรา เครื่องหมาย ป้ายติดของ หรือเครื่องโฆษณาสินค้า ตราโลหะ หรือยาง แม่พิมพ์ลายฉลุ (Stencils) (๖) การทำหมอกคลุมมุ้ง หมอก หรือหมอกคลุม	ได้			ได้	ได้		ได้				
		ได้			ได้	ได้		ได้				
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้				
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้				
		ได้	ได้		ได้	ได้		ได้				
		ได้			ได้	ได้		ได้				
๔๗	โรงงานฉีกหน้า ทำน้ำให้บริสุทธิ์ หรือจำหน่ายน้ำไปยังอาคารหรือโรงงานอุตสาหกรรม							ได้				

๑๕

ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ที่ดินประเภท									หมายเหตุ
		ชุมชน			ชนบทและเกษตรกรรม			อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม			
		โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			โรงงานจำพวกที่			
๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓			
๑๑	โรงงานบรรจุสินค้าในภาชนะโดยไม่มีการผลิต อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การบรรจุสินค้าทั่วไป	ได้			ได้	ได้					
๑๒	โรงงานห้องเย็น	ได้			ได้	ได้			ได้		
๑๓	โรงงานซ่อมรถจักรยานหรือเครื่อง	ได้			ได้				ได้		
๑๔	โรงงานซ่อมเครื่องฉีกลีโอฟหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับใช้ในบ้านหรือใช้ประจำตัว	ได้			ได้				ได้		
๑๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ รถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าว อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การซ่อมแซมยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าว (๒) การซ่อมแซมรถพ่วง จักรยานสามล้อ จักรยานสองล้อ หรือส่วนประกอบของยานดังกล่าว (๓) การเปลี่ยนน้ำมันยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ (๔) การล้างหรืออัดฉีดยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์				ได้				ได้		
๑๖	โรงงานซ่อมนาฬิกา เครื่องวัดเวลา หรือเครื่องประดับที่ทำด้วยเพชร พลอย ทองคำ ทองขาว เงิน นาก หรืออัญมณี	ได้			ได้	ได้			ได้		
๑๗	โรงงานซ่อมผลิตภัณฑ์ที่ได้ระบุการซ่อมไว้ในลำดับใด	ได้			ได้	ได้			ได้		
๑๘	โรงงานจักรรีด ชักแห้ง ชักฟอก รีด ยืด หรือย้อมผ้า เครื่องนุ่งห่ม พรม หรือขนสัตว์	ได้	ได้								ได้
๑๙	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการขนส่งหรือเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์โดยไม่มีการผลิต อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การล้างหรือการประดับตกแต่งด้วยแก้ว กระดาษ มุก ทอง หรืออัญมณี	ได้			ได้				ได้		
๒๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเกลือ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การบดหรือบดเกลือ	ได้			ได้	ได้			ได้		

หมายเหตุ ลำดับที่ หมายถึง ลำดับที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
 ได้ หมายถึง สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
 ได้* หมายถึง สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ตามเงื่อนไขในหมายเหตุ
 โรงงานจำพวกที่ หมายถึง จำพวกโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

รายการประกอบแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทท้ายกฎกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก
พ.ศ. ๒๕๕๕

การใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท
ท้ายกฎกระทรวง ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ คือ

๑. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๑.๑ ถึงหมายเลข ๑.๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีชมพู ให้เป็นที่ดิน
ประเภทชุมชน มีรายการดังต่อไปนี้

๑.๑ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๖๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๓ เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๒๒ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๒๒ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๒๒ เป็นระยะ ๗๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออก จนบรรจบกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓
ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทาง
ทิศเหนือตามแนวทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ เป็นระยะ ๑,๑๐๐ เมตร ขอยสันติสุข ฟากใต้
เส้นขนานระยะ ๖๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ และเส้นตรงที่เชื่อมต่อระหว่าง
เส้นขนานระยะ ๖๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ กับเส้นขนานระยะ ๑,๔๕๐ เมตร
กับแนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ
ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ
อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ
ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๑,๔๕๐ เมตร กับแนวเขตที่ดินตาม
พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่
ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ
อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ
ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗
ด้านตะวันออก

๒

ด้านใต้ จดแนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลขอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าখে ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านใต้

ด้านตะวันตก จดคลองผักหนาม ฝั่งตะวันออก

๑.๒ ด้านเหนือ จดแนวเขตผังเมืองรวมเมืองนครนายกตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้านเหนือ ซึ่งเป็นเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร

ด้านตะวันออก จดแนวเขตผังเมืองรวมเมืองนครนายกตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้านตะวันออก

ด้านใต้ จดแนวเขตผังเมืองรวมเมืองนครนายกตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้านใต้

ด้านตะวันตก จดแนวเขตผังเมืองรวมเมืองนครนายกตามกฎหมายกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้านตะวันตก

๑.๓ ด้านเหนือ จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งใต้

ด้านตะวันออก จดคลองส่งน้ำฝั่งซ้ายสาย ๒ ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จดคลองส่งน้ำฝั่งซ้ายสาย ๒ ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นตรงที่เริ่มจากหลักเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง หลักเขตที่ ๔ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือจนบรรจบกับหลักเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง หลักเขตที่ ๑

๑.๔ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๒๘๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เส้นที่ลากจากหลักเขตเทศบาลตำบลเกาะหวาย หลักเขตที่ ๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับหลักเขตเทศบาลตำบลเกาะหวาย หลักเขตที่ ๒ คลองเม่า ฝั่งใต้ และเส้นขนานระยะ ๓๒๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓

ด้านตะวันออก จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ พากตะวันออก และปากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เป็นระยะ ๒,๑๐๐ เมตร

๓

ด้านใต้ จุดเส้นขนานระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เส้นขนานระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ พากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เป็นระยะ ๒,๑๐๐ เมตร และเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓

ด้านตะวันตก จุดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ พากตะวันตก และพาคตะวันออกเฉียง ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เป็นระยะ ๒,๔๘๐ เมตร

๑.๕ ด้านเหนือ จุดคลองยี่สิบเก้า ฝั่งใต้ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ พากใต้

ด้านตะวันออกเฉียง จุดถนน อบต. นย. ๓๑๗๘ พากตะวันตก ถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ พากเหนือ และแม่น้ำนครนายก ฝั่งเหนือ และฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ พากเหนือ ทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ พากตะวันตก เส้นตั้งฉากกับทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ พากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ บรรจบกับทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ ไปทางทิศใต้ตามแนวทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ เป็นระยะ ๒๕๐ เมตร ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้บรรจบกับทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองสิบเก้า พากตะวันออกเฉียง ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองสิบเก้า ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองสิบเก้า เป็นระยะ ๒,๒๓๐ เมตร

ด้านตะวันตก จุดทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองสิบเก้า พากตะวันออกเฉียง

๒. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๒.๑ ถึงหมายเลข ๒.๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม มีรายการดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านเหนือ จุดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่ ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียวและที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ่างเก็บน้ำทรายทอง อ่างเก็บน้ำห้วยปรือ เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๐ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ เป็นระยะ ๒,๔๐๐ เมตร เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือจนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจาก

๔

ทางหลวงชนบท นย. ๔๐๑๖ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ เป็นระยะ ๑,๑๐๐ เมตร อ่างเก็บน้ำคลองกลาง และ อ่างเก็บน้ำวังบอน

ด้านตะวันออก จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันออก ซึ่งเป็นคลองยาง ฝั่งตะวันตก
ด้านใต้ จุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ พากเหนือ เส้นตั้งฉากกับ
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ พากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘
บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓
เป็นระยะ ๒,๑๐๐ เมตร เส้นขนานระยะ ๓๒๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓
คลองแม่ ฝั่งเหนือ เส้นที่ลากจากหลักเขตเทศบาลตำบลเกาะหวาย หลักเขตที่ ๒ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
และทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับหลักเขตเทศบาลตำบลเกาะหวาย หลักเขตที่ ๑ เส้นขนาน
ระยะ ๒๘๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๓ พากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับ
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓
เป็นระยะ ๒,๔๘๐ เมตร และเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอปากพลีกับอำเภอเมืองนครนายก

ด้านตะวันตก จุดแนวเขตผังเมืองรวมเมืองนครนายกตามกฎกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๙ ด้านตะวันออก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
ระหว่างตำบลบ้านใหญ่กับตำบลศรีนาวา แม่น้ำนครนายก ฝั่งใต้ เส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่าง
ตำบลบ้านใหญ่กับตำบลสาริกา ถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ พากใต้ ถนน อบจ. นย. ๓๐๖๗ พากตะวันออก
เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ พากตะวันออกและพากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจาก
ถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ เป็นระยะ ๗๐๐ เมตร เส้นขนานระยะ ๓๘๐ เมตร
กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ คลองคล้อ ฝั่งเหนือ คลองบ้านขาม ฝั่งเหนือ คลองวังไทร
ฝั่งเหนือ คลองใหญ่ ฝั่งเหนือ คลองพรหมณี ฝั่งตะวันตก คลองยาง ฝั่งตะวันออก แนวเขตป่าไม้ถาวร
ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่ ป่าน้ำตกรักษา - เขาเขียว ที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ
อ่างเก็บน้ำคลองโบท และเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๕.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว และ
บริเวณหมายเลข ๗.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน

๕

๒.๒ ด้านเหนือ จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดสระบุรี แนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านใต้และด้านตะวันออก และเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร

ด้านตะวันออก จุดเส้นขนานระยะ ๑,๘๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๒

ด้านใต้ จุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวาสาย ๑ ฝั่งเหนือ ทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองสิบกี้ ฟากตะวันตก และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดปทุมธานี และเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดสระบุรี

๒.๓ ด้านเหนือ จุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ ฟากใต้ ถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ ฟากตะวันตก และเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕

ด้านใต้ จุดแม่น้ำนครนายก ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จุดถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ ฟากใต้ เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ฟากใต้และฟากเหนือ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ เป็นระยะ ๘๗๐ เมตร เส้นขนานระยะ ๕๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ และถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันออก

๒.๔ ด้านเหนือ จุดแนวเขตผังเมืองรวมเมืองนครนายกตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๙ ด้านใต้ ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอปากพลีกับอำเภอนครนายก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้ เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เป็นระยะ ๒,๔๘๐ เมตร เส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เส้นขนาน

๖

ระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ พากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เป็นระยะ ๒,๑๐๐ เมตร เส้นขนานระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ และเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๘๘ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ เป็นระยะ ๒,๑๐๐ เมตร

ด้านตะวันออก จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันออก ซึ่งเป็นคลองยางฝั่งตะวันตก คลองปากพลี ฝั่งตะวันตก และคลองสันทรีย์ ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้ ซึ่งเป็นทางรถไฟสายตะวันออกปากเหนือ และคลองอ้ายงอน ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จุดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายสาย ๑ ฝั่งตะวันออก และทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๖ ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี

๒.๕ ด้านเหนือ จุดคลองรังสิตประยูรศักดิ์ ฝั่งใต้ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

ด้านตะวันออก จุดทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองลี้แก้ว พากตะวันตก เส้นตั้งฉากกับทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ พากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ บรรจบทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ ไปทางทิศใต้ตามแนวทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ เป็นระยะ ๒๕๐ เมตร และทางหลวงชนบท นย. ๓๐๐๑ พากตะวันตก

ด้านใต้ จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้ ซึ่งเป็นคลองหกวา ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จุดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นคลอง ๑๔ ฝั่งตะวันออก

๓. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๓.๑ ถึงหมายเลข ๓.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม มีรายการดังต่อไปนี้

๓.๑ ด้านเหนือ จุดแนวเขตที่จัดสรรป่าบ้านชะ และแนวเขตผังเมืองรวมด้านเหนือ ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดสระบุรี

ด้านตะวันออก จุดเขตหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร และแนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ

๗

อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านตะวันออก

ด้านใต้ จดแนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านใต้ เส้นขนานระยะ ๑,๔๕๐ เมตร กับแนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านตะวันออก เส้นตรงที่เชื่อมต่อระหว่างเส้นขนานระยะ ๑,๔๕๐ เมตร แนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าชะ ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านตะวันออก กับเส้นขนานระยะ ๖๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ เส้นขนานระยะ ๖๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ ซอยสันติสุข ฟากเหนือ เส้นตั้งฉากกับทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ ฟากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศเหนือตามแนวทางหลวงชนบท นย. ๒๐๐๓ เป็นระยะ ๑,๑๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันตก จนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๒๒ ฟากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๒๒ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๒๒ เป็นระยะ ๗๐๐ เมตร และเส้นขนานระยะ ๖๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓

๘

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๒๒

๓.๒ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๖๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๓

ด้านตะวันออก จดคลองผักหนาม ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จดแนวเขตที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะ

ทำการสำรวจเพื่อการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ในท้องที่ตำบลชำผักแพว ตำบลท่ามะปราง ตำบลชะอม
ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก ตำบลเจริญธรรม ตำบลคลองเรือ
ตำบลบ้านลำ ตำบลหนองสรวง ตำบลวิหารแดง อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี และตำบลเขาเพิ่ม
ตำบลศรีกะอาง ตำบลบ้านพริก ตำบลป่าเซ่ ตำบลบ้านนา ตำบลบ้านพร้าว ตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา
จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้านใต้

ด้านตะวันตก จดเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครอง
ระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดสระบุรี

๓.๓ ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ พากใต้ ถนนสาธารณะ
ไม่ปรากฏชื่อ พากตะวันตก เส้นขนานระยะ ๕๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑
เส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ พากตะวันตกและพากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจาก
ถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ เป็นระยะ ๑,๒๕๐ เมตร ถนน อบจ. นย. ๒๐๑๓ พากใต้
คลองทางควาย ฝั่งตะวันออก แม่น้ำนครนายก ฝั่งใต้ คลองส่งน้ำฝั่งซ้ายสาย ๒ ฝั่งใต้ และคลองส่งน้ำ
สายใหญ่ฝั่งซ้ายสาย ๑ ฝั่งใต้

ด้านตะวันออก จดคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายสาย ๑ ฝั่งตะวันตก

ด้านใต้ จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านใต้ ซึ่งเป็นคลองอ้ายงอน ฝั่งเหนือ
คลองบางหอย ฝั่งเหนือ และคลองหกวา ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จดทางรถไฟสายแก่งคอย - คลองสิบเก้า พากตะวันออก ทางหลวง
ชนบท นย. ๓๐๐๑ พากตะวันออก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ พากใต้ แม่น้ำนครนายก
ฝั่งตะวันออก ถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ พากตะวันออก เส้นตรงที่ลากจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑
ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ไปทาง
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ เป็นระยะ ๘๓๐ เมตร ไปทาง
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนบรรจบกับถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ

๙

บรรจบกับถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ เป็นระยะ ๑,๑๙๐ เมตร ถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ ฟากใต้ และถนน อบต. นย. ๓๑๗๘ ฟากตะวันออก ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๗.๖ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน และศูนย์เกษตรกรรม ทหารเรือโยทะกา

๔. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๔.๑ ถึงหมายเลข ๔.๙ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีรายการดังต่อไปนี้

๔.๑ อ่างเก็บน้ำทรายทอง

๔.๒ อ่างเก็บน้ำห้วยปรือ

๔.๓ เขื่อนขุนด่านปราการชล

๔.๔ อ่างเก็บน้ำคลองโสด

๔.๕ อ่างเก็บน้ำคลองสี่เสียด

๔.๖ อ่างเก็บน้ำคลองกลาง

๔.๗ อ่างเก็บน้ำวังบอน

๔.๘ อ่างเก็บน้ำบ้านวังม่วง

๔.๙ ทุ่งใหญ่สาธารณประโยชน์ หมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๖ ตำบลท่าเรือ อำเภอปากพลี

๕. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๕.๑ ถึงหมายเลข ๕.๓ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ มีรายการดังต่อไปนี้

๕.๑ เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ทั้งนี้ ยกเว้นบริเวณหมายเลข ๕.๕ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวอ่อน และเขตป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่ ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว และที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ

๕.๒ ที่จัดสรรป่าบ้านชะ

๕.๓ เขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่ ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว และที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ

๖. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๖ ที่กำหนดไว้เป็นสีเขียวมะกอก ให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

๗. ที่ดินในบริเวณหมายเลข ๗.๑ ถึงหมายเลข ๗.๗ ที่กำหนดไว้เป็นสีน้ำตาลอ่อน ให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มีรายการดังต่อไปนี้

๑๐

- ๗.๑ ด้านเหนือ จดที่จัดสรรป่าบ้านชะ
ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๕๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๒๒
ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๖๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๓
ด้านตะวันตก จดแนวเขตผังเมืองรวมด้านตะวันตก ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขต
การปกครองระหว่างจังหวัดนครนายกกับจังหวัดสระบุรี
- ๗.๒ ด้านเหนือ จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่
ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว ที่จัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ด้านตะวันออก จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่
ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว ที่จัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ แม่น้ำนครนายก ฝั่งใต้ และเขื่อนขุนด่านปราการชล
ด้านใต้ จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่
ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว ที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ เส้นตรงที่ลากจากทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๓๙ พากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงชนบท นย. ๔๐๑๖ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๓๙ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ เป็นระยะ
๑,๑๐๐ เมตร ไปทางทิศตะวันตกจนบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ พากตะวันตก ที่จุดซึ่ง
อยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๐ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ ไปทาง
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ เป็นระยะ ๒,๔๐๐ เมตร ไปทาง
ทิศตะวันตก เป็นระยะ ๑๕๐ เมตร จนบรรจบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่
ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว และที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ
ด้านตะวันตก จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าเขาใหญ่
ป่าน้ำตกสาริกา - เขาเขียว ที่ดินจัดสรรบ้านพรหมณี - บ้านเขาพระ และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
- ๗.๓ ด้านเหนือ จดคลองสี่เสียด ฝั่งใต้
ด้านตะวันออก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ พากตะวันตก
ด้านใต้ จดเส้นตรงที่ลากจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙
พากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนน อบจ. นย. ๒๐๐๓ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙
ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๒๓๙ เป็นระยะ ๘๔๐ เมตร ไปทาง

๑๑

ทิศตะวันตก จนบรรจบกับถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ พากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสาธารณะ ไม่ปรากฏชื่อบรรจบกับถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ เป็นระยะ ๗๔๐ เมตร และเส้นตั้งฉากกับถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ พากตะวันตก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจาก ถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อบรรจบกับถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ เป็นระยะ ๗๔๐ เมตร

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๕๗๐ เมตร กับศูนย์กลางถนน อบจ. นย. ๓๐๐๘ และแม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันออก

๗.๔ ด้านเหนือ จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ พากตะวันตก และพากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔๙ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นระยะ ๗๐๐ เมตร

ด้านตะวันออก จดถนน อบจ. นย. ๓๐๖๗ พากตะวันตก

ด้านใต้ จดคลองคล้อ ฝั่งเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นขนานระยะ ๓๘๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๐๔๙ และห้วยปรือ ฝั่งตะวันออก

๗.๕ ด้านเหนือ จดเส้นขนานระยะ ๕๕๐ เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๐๕๑

ด้านตะวันออก จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ พากตะวันตก และพากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ เป็นระยะ ๘๗๐ เมตร

ด้านใต้ จดถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ พากเหนือ แม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันตก คลองทางควาย ฝั่งตะวันตก และถนน อบจ. นย. ๒๐๑๓ พากเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ พากตะวันตก และพากตะวันออก ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนน อบจ. นย. ๓๐๖๙ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ เป็นระยะ ๑,๒๕๐ เมตร

๗.๖ ด้านเหนือ จดถนนรอบดงละคร พากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนรอบดงละคร พากตะวันตก

ด้านใต้ จดถนนรอบดงละคร พากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนรอบดงละคร พากตะวันออก

๑๒

๗.๗ ด้านเหนือ จดถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ พากใต้

ด้านตะวันออก จดเส้นตรงที่ลากจากถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ พากใต้ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อบรรจบกับถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวถนน อบจ. นย. ๓๐๔๗ เป็นระยะ ๑,๑๙๐ เมตร ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ เป็นระยะ ๘๓๐ เมตร

ด้านใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕๑ พากตะวันตก และถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ พากตะวันตก

ด้านตะวันตก จดแม่น้ำนครนายก ฝั่งตะวันออก

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๘๑ ก หน้า ๑๕
ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่สมควรกำหนดให้ใช้บังคับผังเมืองรวม
ในท้องที่จังหวัดนครนายก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง
หรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภค บริการสาธารณะ
และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง และโดยที่มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง
แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่าการใช้บังคับผังเมืองรวมให้กระทำโดยกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ค.

กฎกระทรวงให้บังคับใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2555

(ฉบับที่ 2)

กฎกระทรวง

ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการผังเมือง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่ของข้อ ๑๒ แห่งกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๔

“ที่ดินประเภทนี้ ในบริเวณหมายเลข ๖.๑๕ ภายในแนวเขตดังต่อไปนี้ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อสถาบันราชการได้ด้วย ทั้งนี้ ให้มีอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวมไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบ

ด้านเหนือ จุดที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕ ด้านเหนือ

ด้านตะวันออก จุดที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕ ด้านตะวันออก

ด้านใต้ จุดที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕ ด้านใต้

ด้านตะวันตก จุดเส้นตรงที่ลากจากแนวเขตที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕

ด้านเหนือ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากหลักเขตที่ดิน ท ๔๗๖๓ ไปทางทิศตะวันตกตามแนวเขตที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕ เป็นระยะ ๕๒.๕๔ เมตร ไปทางทิศใต้ จนบรรจบกับแนวเขต ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕ ด้านใต้ ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากหลักเขตที่ดิน ข ๑ ๓๙๔๓ ไปทางทิศตะวันตกตามแนวเขตที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ นย. ๑๙๕ เป็นระยะ ๓๕.๑๔๘ เมตร”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จารุพงศ์ เรืองสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หน้า ๑๔

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๒๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองนครนายก พ.ศ. ๒๕๔๙ ในพื้นที่บางส่วนของที่ดินบริเวณ หมายเลข ๖.๑๕ เพื่อให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสถาบันราชการได้ด้วย จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ง.

หนังสือร้องเรียนชาวนครนายก เรื่อง

“ผังเมืองใหม่่นครนายกต้องไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม”

หนังสือร้องเรียนชาวนครนายก

วันที่ 21 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ผังเมืองใหม่นครนายกต้องไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

ตามที่จังหวัดนครนายก จัดทำผังเมืองใหม่ และเปิดให้มีการสร้างโรงงาน ในร่างผังเมืองรวมนครนายก ฉบับใหม่ กำหนดเขตพื้นที่ให้ตั้งโรงงานได้

พื้นที่สีชมพู

1. โรงงานสกัดน้ำมันพืช สัตว์ เฉพาะที่ใช้สารตัวทำลายในการสกัด
2. โรงงานประกอบกิจการที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม
3. โรงงานผลิตก๊าซ ซึ่งมีใช้ก๊าซธรรมชาติ หรือจำหน่ายก๊าซ
4. โรงงานผลิตภัณฑ์จากเส้นใยหิน(Asbestos) (สารก่อมะเร็ง)

พื้นที่สีเขียว เหมือนสีชมพูแต่เพิ่มเติม ดังนี้ เช่น

1. โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับ เคมีภัณฑ์ สารเคมี หรือวัตถุอันตราย
2. โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับปุ๋ย หรือสารป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์
3. โรงงานบรรจุก๊าซ
4. โรงงานห้องเย็น เฉพาะที่ใช้แอมโมเนียเป็นสารทำความเย็น
5. โรงไฟฟ้าพลังงานจากชีวมวลขยะ
6. โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวม
7. โรงงานผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมหม้อไอน้ำ
8. โรงงานฝังกลบกำจัดกากอุตสาหกรรม(บางพื้นที่ นอกจาก 2.1)
9. โรงงานรีไซเคิล (จากกากอุตสาหกรรม)(บางพื้นที่ นอกจาก 2.1)

(พื้นที่ 2.1 เขาพระ สาริกา หินดั่ง นาหินลาด ศรีนาวา หนองแสง เกาะหวาย เกาะโพธิ์)

ผังเมืองเดิมไม่อนุญาตให้โรงงานขนาดใหญ่หรือทำให้เกิดมลพิษก่อตั้งในเขตจังหวัดนครนายกที่อยู่แล้วแต่ร่างผังเมืองฉบับใหม่ปลดล็อคให้นายทุนสร้างโรงงานขนาดใหญ่ที่ทำให้เกิดมลพิษได้

โดยสภาพภูมิประเทศแล้วนครนายก ไม่ได้มีศักยภาพพื้นที่ที่จะสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเลย ส่วนที่เป็นภูเขาสูง เป็นต้นน้ำแหล่งน้ำ ชาวจังหวัดนครนายก เป็นที่พักผ่อนท่องเที่ยวแบบไปกลับของจังหวัดใกล้เคียง ส่วนที่ราบลุ่มก็เป็นที่เพาะปลูกขั้นดีเป็นแหล่งอาหารเป็นแก้มลิงให้กับ คน กทม.ถ้ามีโรงงานมาตั้งแล้วใครอยากจะทำท่องเที่ยวนครนายกเพื่อสุดคมมลพิษเหมือนที่เกิดขึ้นในจังหวัดรอบๆนครนายก

นครนายกมีมะขวิด ขึ้นชื่อ มีทุเรียนป่าชะ ของอำเภอบ้านนา มีกระท้อนหอ มีข้าวอินทรีย์ มีไม้ดอกไม้ประดับใหญ่ที่สุดของประเทศ มีกะชังปลาส่งไปทั่วประเทศ

ถ้ามีอุตสาหกรรมโรงงานเข้ามา ดิน ฟ้า อากาศ และน้ำที่เปลี่ยนแปลงเกิดจากโรงงานแล้ว เกษตรกรเหล่านี้จะอยู่อย่างไร

นักวิชาการผังเมืองต้องเข้าใจคำว่า “ศักยภาพพื้นที่” และท่านน่าจะเข้าใจว่า ศักยภาพพื้นที่ของจังหวัดนครนายกเป็นอย่างไร

ท่านทั้งหลายอย่าได้ทำลายเกียรติภูมิศักดิ์ศรีของท่านเลย อย่าได้เอาปัจจัยอื่น ๆ มาแก้ไขผังเมืองเพื่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเลย

ชาวบ้านที่เขาเป็นห่วงอนาคตลูกหลานจึงจำเป็นที่จะมาสอบถามผู้ว่าราชการจังหวัดว่า จะปล่อยให้ผังเมืองที่ไม่ผ่านการประชาพิจารณ์นี้ออกมาเป็นแบบนี้ได้อย่างไร

อีกทั้งข้าราชการในจังหวัดนครนายกหลายคนพูดตรงกันว่า คนนครนายกมีรายได้น้อยจึงสมควรที่จะมีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อสร้างรายได้

ในทางกลับกันชาวบ้านกลับบอกว่า พวกเขาไม่ใช่คนว่างงานที่จะต้องไปทำงานโรงงาน พวกเขาเป็นผู้ประกอบการด้วยตัวของเขาเองไม่ว่าจะเป็นสินค้าขายกับนักท่องเที่ยว เจ้าของสวนผลไม้ เจ้าของกะชังปลา เจ้าของโฮมสเตย์ เจ้าของนาช่างอินทรีย์ ไม้ดอกไม้ประดับ และเจ้าของกิจการอื่น ๆ อีกหลายอย่าง

ชาวบ้านต้องการให้ลูกหลานสืบทอดกิจการต่อไป ไม่ต้องการไปเป็นลูกจ้างโรงงานทำงานเป็นกะทั้งกลางวันกลางคืน ท่านทั้งหลายจึงไม่ควรมายัดเยียดสร้างโรงงานอุตสาหกรรมให้คนนครนายกเลยเพราะนอกจากจะไม่ต้องการแล้วมันยังทำลายอาชีพคนนครนายกที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สวนผลไม้ การเลี้ยงปลา ข้าวปลอดสารพิษ สวนไม้ดอกไม้ประดับ

ตัวอย่างที่เห็นชัดเมื่อมีโรงงานก็เริ่มสร้างความเดือดร้อน โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ชื่อบริษัทยามาโตะ แมนูแฟคเจอร์ริงจำกัด เป็นโรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ตั้งอยู่ที่ตำบลสาริกา อยู่ในชุมชน อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนครนายก ก็มีเรื่องร้องเรียนมลภาวะทางเสียงอย่างมาก ก็ยังแก้ไขไม่เรียบร้อย

ตั้งในบันทึกของอดีตผู้ว่าจังหวัดนครนายก คุณหญิงจรัสศรี ทีปวิรัช ในหน้า 13-15 ก็ได้ทำการวิเคราะห์วิจัยแล้วว่า

“นครนายกจะเป็นเมืองท่องเที่ยว เมืองการศึกษา เมืองที่อยู่อาศัย เมืองเกษตรกรรม”

พัฒนาจังหวัดนครนายกเป็นอุทยานนคร

นครนายกเป็นทางผ่านของผู้ว่า

เมื่อปี 2536 มาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายกใหม่ๆ มีคนบอกว่าไม่มีใครอยากอยู่จังหวัดนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดหนุมๆ มักใช้เป็นทางผ่านไปเมืองที่ใหญ่กว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดที่แก่ๆ ก็มาอยู่เพื่อเกษียณที่นี่ ไม่ทำอะไร ถามชาวบ้านก็บอกเมืองนี้ไม่มีอะไร มีภูเขาสูงเดียวเท่านั้น แต่เรา มองเห็นเป็นเพชร มีอุทยานแห่งชาติ มีน้ำตก อากาศก็ดีมาก

เปลี่ยนความคิดชาวบ้าน

คิดว่าต้องชี้ให้ชาวบ้านเห็นจุดแข็งของนครนายก จึงขอให้ ดร.บรรณโสภิต ซึ่งเป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ช่วยมาดูแล ประกอบกับในช่วงเวลานั้น กระทรวงมหาดไทยให้งบประมาณมาทำแผนพัฒนา

จังหวัด จึงถือเป็นโอกาสทอง คิดว่าจะทำแผนพัฒนาจังหวัดให้ดีที่สุด โดยมีการทำ Public Hearing ใช้ระบบ ZOPP เข้ามาจับ ให้ชาวบ้านเข้ามาพูดหลายร้อยคน จนกระทั่งกลุ่มเล็กๆ ได้ข้อสรุปออกมาว่านครนายกจะเป็นเมืองท่องเที่ยว เมืองการศึกษา เมืองที่อยู่อาศัย เมืองเกษตรกรรม

เมืองการศึกษา

ที่ให้เมืองการศึกษาเพราะนครนายกมีโรงเรียนนายร้อยฯ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งกำลังจะไปตั้ง

เดิม ชาวบ้านมองว่าโรงเรียนนายร้อยฯ มาตั้งขึ้นเกือบ 10 ปีแล้ว นครนายกไม่ได้อะไรเลย ไม่มีนักเรียนนายร้อยมาเดินสักคน จึงชี้แจงให้เห็นว่าสิ่งที่นครนายกได้คือพระบารมี สมเด็จพระเทพฯ ทรงเป็นพระอาจารย์ เสด็จมาอาทิตย์ละ 2 วัน ทำให้มีโรงเรียนในโครงการพระราชดำริ ในพระบรม-ราชานุเคราะห์ จำนวนถึง 18 โรงเรียน ซึ่งอื่นไม่มี ทำให้ชาวบ้านมองเห็น ว่าได้เพราะโรงเรียนนายร้อยฯ

เมืองอุทยานนคร

เมื่อตกลงกันแล้วว่าเราจะทำเมืองนี้ให้เป็นเมืองอะไร ก็เริ่มปลุกกระดม ปรึกษากับศึกษา- อธิการ และสาธารณสุข แล้วก็ตั้งคำขวัญเหมือนคนอื่นบ้าง โดยใช้ว่า “เมืองนครนายก สะอาด สดใส สวยงาม สุขภาพ และการศึกษาดี”

คิดจะทำให้นครนายกเป็นเมืองอากาศดี จึงดำเนินโครงการปลูกต้นไม้ข้างถนนทุกสาย สีเหลืองกับสีม่วง ต้นอะไรก็ได้ รอ 3 ปี เมื่อออกดอกบานจะสวยงามมาก บางส่วนก็ให้ส่วนราชการช่วยปลูกด้วย ใครไม่มีต้นไม้เรามีให้ ต้นละ 50 บาท ขุดหลุมปลูกให้ ได้กองทุนมาประมาณ 7-8 หมื่นบาท ใช้ดูแลต้นไม้ที่ปลูก เช่นรดน้ำในหน้าแล้ง

จังหวัดท่องเที่ยวตัวอย่างของภาค

จังหวัดได้เสนอให้นครนายกเป็นจังหวัดท่องเที่ยวตัวอย่างของภาค กรรมการของสภาผู้แทนได้เชิญไปชี้แจงเรื่องนี้ ปรากฏว่าพอไปถึง โดนต่อว่า ว่าน้ำตกสกปรกจะเป็นเมืองท่องเที่ยวตัวอย่างได้อย่างไร ได้ชี้แจงว่าเรากำลังปรับปรุงสิ่งที่แย่ให้ดีขึ้น สิ่งที่ดีอยู่แล้วก็พยายามรักษาไว้ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ บริเวณน้ำตกนางรอง สาริกา มีสวนสาธารณะ ก็ปลูกต้นไม้ล้านกว่าต้น รวมทั้งได้จัดการบริหารเมือง ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งต่อมากรรมการก็มาดูงาน

จังหวัดได้ดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องการล่าสัตว์ ขอความร่วมมือจากนายอำเภอ ปรากฏว่ามีชาวบ้านนำปืนมามอบกว่า 500 กระบอก บอกจะเลิกล่าสัตว์

นอกจากนั้น ได้ทำโครงการท่องเที่ยวเดินป่าท่องไพร ล่องเรือแคนู ซีจรรย์านเสื่อภูเขา และด้วยพระบารมี สมเด็จพระเทพฯ เสด็จมาด้วยพระองค์เอง มีผลช่วยอย่างมาก ทำให้ในที่สุดมีประกาศให้นครนายกเป็นจังหวัดท่องเที่ยวตัวอย่างเชิงอนุรักษ์จังหวัดแรกของประเทศไทย

โดยสรุป ที่นครนายกได้รับเลือกเป็นจังหวัดท่องเที่ยวตัวอย่าง เพราะเหตุผลด้านการบริหารจัดการเป็นสำคัญ

จึงเรียนมาด้วยความเคารพว่า ยานำความหลังผิดของข้าราชการมาทำลายความสงบสุขของคน
นครนายกเลย

ชาวบ้านจึงต้องเดินทางมาถามเหตุผลของการแก้ผังเมืองเพื่อเปิดโอกาสให้มีการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมใน
จังหวัดนครนายก พวกเราชาวนครนายก ไม่ต้องการให้มีผังเมืองใหม่นครนายกมีโรงงานอุตสาหกรรม

ชาวนครนายก